

Başlarken

Sevgili Okuyucularımız

Mahalli İdareler Derneğimizin aylık yayımı olan MAHALLİ İDARELER DERGİSİ'nin 87. Sayısını sizlere ulaştırmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Dergimizin bu sayısında birbirinden değerli yazarlarımızdan 14 adet açıklamalı/yorumlu makaleler sunmaktayız. Nisan ayında belediyelerimiz faaliyet raporlarını meclislerinde görüşecekler, buna ilişkin “Belediyelerce Faaliyet Raporu Hazırlanması, Görüşülmesi ve Sonuçları” başlıklı makalemizi incelemeniz önemlidir.

Bazı makale başlıklarımız “İmar Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler ve Arazi Ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik Sonrasında Arazi ve Arsa Düzenlemelerinde Neler Değişti?-1”, “Emlak Vergisinde Farklı Bilinen Bazı Hususlar Hakkında Bir Değerlendirme”, “Kamu İdarelerinin İhalelere İstekli Olarak Katılmasında Ticaret Sicil Gazetesi ve Meslek Mensubu Onay Sorunu Çözüldü”, 4734 Sayılı Kanun Kapsamındaki İhalelerde Sınır Değer Tespitinde Geçerli Teklifler”, “Danıştay Kararları Doğrultusunda Yönetmelik Değişikliği Sonucu Mülkiyeti İl Özel İdaresine Ait Okullarda Açık Alan, Salon Ve Benzeri Yerlerin İşletilmesi Veya İşlettirilmesinde Yetki Tespiti” başlıklı makalelerimizi, Danıştay, Sayıştay ve Yargıtay Kararları ile pratik bilgiler köşesinde siz uygulayıcılarımızın ellerinin altında gerekli olan hesaplamalar, harcırahlar, ödenekler, huzur hakları ve parasal sınırları ve içinde bulunduğumuz ay yayımlanmış olan tabloları bulmanız mümkündür.

Dünyadan ve Ülkemizden Bazı Gelişmeler

İdlib’de barışı sağlamak amacıyla bulunan askeri birliklerimize 27 Şubat 2020 tarihinde Rejim güçlerinin düzenlediği hava saldırısında 36 askerimiz şehit oldu. Olayın hemen arkasından “**baharkalkanı**” harekatı başlatıldı. Suriye Milli Ordusu ile başlatılan harekatta Suriye rejim güçlerine büyük zaiyat verdirilmiştir. Harekat 5 Mart 2020 tarihinde Rusya’da Sayın Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Putin ile 6 saat süren görüşmesinden “**ateşkes**” kararı çıktı. Yapılan mutabakat gereği “M4 karayolu kuzeyinde 6 km ve güneyinde 6 km derinliğinde güvenli koridor tesis edilecek” denildi. Yaşanan bu gelişmelerden sonra İdlib’de yaşayan halkın bir kısmı tekrar evlerine dönmeye başladılar.

Çin’in Wuhan kendinde ortaya çıkan ve bütün dünyayı kasıp kavuran koronavirüsü, binlerce kişinin ölümüne ve yüzbinlerce kişinin hastalanmasına yol açarken, Türkiye bu salgının etkilerini en aza indirmek için örnek bir mücadele sergiliyor. Belediyelerimiz toplu alanları tek tek dezenfekte ederek, halkımızın korunması noktasında muazzam bir çaba sarf etmektedirler, Bakanlıklar, Diyanet Başkanlığı, Üniversiteler, STK’lar, Vakıflar, Mahkemeler vs. hep birlikte “**Sorun Küresel Mücadelemiz Ulusal**” sloganı ile mücadeleye devam edilmektedir. Sağlık Bakanlığının yayımlanmış olduğu öneri ve uyarılardan 14 kuralına son derece dikkat edilmesi gerektiği yetkililer tarafından vurgulanmaktadır.

Kuzey Marmara Otoyolu Kınalı-Odayeri Kesiminin açılışını Sn Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan yaptı. Otoyolun bu kesimi, 3 viyadük, 12 köprü, 14 alt geçit, 9 üst geçit, 51 menfez, 2 tünel ile 2 kavşaktan oluşuyor. Erdoğan, törenin ardından kendi sürdüğü makam aracıyla otoyolu kullandı.

Sanayi üretiminde tırmanış sürmektedir. Türkiye’nin bir süredir yükseliş trendi sergilediği sanayi üretimi Ocak’ta 2019’un aynı ayına göre yüzde 7,9. arındırılmış sanayi üretim endeksi ise yüzde 7,8 artış gösterdi. Üretim alanındaki artışta en büyük tırmanışı ise madencilik ve taş ocakçılığı sektörü yaptı.

18 Mart Çanakkale Zaferi yıl dönümü hasebiyle, vatani ve dini için aziz bedenini feda eden bütün şehitlerimize Allah (c.c.)’dan rahmet diliyoruz.

Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle mutlu ve huzurlu günler dileriz.

İçindekiler

MAKALE ADI	YAZAR	SAYFA
Belediyelerde Faaliyet Raporu Hazırlanması, Görüşülmesi ve Sonuçları	Mustafa DÖNMEZ	3
İmar Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler ve Arazi Ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik Sonrasında Arazi Ve Arsa Düzenlemelerinde Neler Değişti?-1	Suat ŞİMŞEK	17
Emlak Vergisinde Farklı Bilinen Bazı Hususlar Hakkında Bir Değerlendirme	Emrullah TÖREMEN	24
Kamu İdarelerinin İhalelere İstekli Olarak Katılmasında Ticaret Sicil Gazetesi ve Meslek Mensubu Onay Sorunu Çözüldü	Avukat Necati TORUN	36
4734 Sayılı Kanun Kapsamındaki İhalelerde Sınır Değer Tespitinde Geçerli Teklifler	Hakkı YILDIRIM	44
Son İhtihatlarla Kamu İhalelerinde Dokümanda Marka ve Modele Yer Vermek	Gürkan GÜVEN	57
Ücretsiz Seyahat Kapsamındaki Gelir Desteği Uygulamasının Değerlendirilmesi	Hasan ACILAR	62
İhaleye Katılımda Teminat Sorumluluğunun Kapsamı	Atilla İNAN	68
Gecekondü Fonu Uygulamaları ile İlgili Dikkat Edilmesi Gereken Önemli Hususlar	Fatih YALAZA	72
İstifa Hali Kıdem Tazminatına Hak Kazandırır Mı?	Mahmut ÇOLAK	86
Ek Karşılık Priminin Hesabı ve Sosyal Güvenlik Kurumuna Gönderilmesi	Akın ŞİMŞEK	92
Belediye Şirketlerince Personeline Yemek, Nakit ve Erzak Verilmesinin Vergi Kanunları Açısından 2020 Uygulaması	Altar Ömer ARPACI	102
Belediye Tarafından Toplu İşçi Çıkarma ve Niteliği	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	111
Danıştay Kararları Doğrultusunda Yönetmelik Değişikliği Sonucu Mülkiyeti İl Özel İdaresine Ait Okullarda Açık Alan, Salon ve Benzeri Yerlerin İşletilmesi veya İşletirilmesinde Yetki Tespiti	Volkan İMAN	118
Mevzuat Fihristi		124
Yargı Kararları		133
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		145
Sorular		147

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR	150	HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SÜRETIYLE SAĞLANAN MENFAATLERE İLİŞKİN İSTISNA TUTARI	174
DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR	151	BASIT USULLE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR	174
BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ	152	ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ	174
BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI	152	YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI	174
BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ	153	GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET	175
İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI	153	ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER	175
İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ	153	İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI	175
ASGARI ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ	154	MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİTLER	176
2020 YILI ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ	154	DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZNI	177
GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE	155	MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	178
1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	155	DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET	178
4207 SAYILI TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHATLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR (2020 YILI)	156	KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	179
2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	159	6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU	180
4331 SAYILI İŞG KANUNUNA GÖRE 2020 YILINDA UYGULANACAK İDARI PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER	160	1593 SAYILI UMUMİ HİZİSİSİHHA KANUNU	180
4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2020-31/12/2020	164	DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR	181
KAMU KONTUMLARININ 2020 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ	166	5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU	183
2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER	167	7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU	183
ÇESİTLİ KANUN VE CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN PARASAL SINIRLARA AIT CETVEL (2020 YILI)	168	VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR	184
DEĞERLİ KAĞITLAR (2020 YILI)	169	SULAR HAKKINDA KANUN	186
AMORTİSMAN AYIRMADA ALT SINIR	169	TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ	186
BELEDİYELEERCE VERİLEN FAALİYETTEN MEN EDİLMİ CEZALARI	170	ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ	187
H - CETVELİ		KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER	189
10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları	172	TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ	190
FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ	173	PARASAL SINIRLAR	191
GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTISNA TUTARI 2020 YILI	174	MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK HİZMET BEDELLERİNİN HESABINDA KULLANILACAK 2020 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ HAKKINDA TEBLİĞ YAPI, TESIS VE ONARIM İŞLERİ İHALELERİNDE KULLANILAN MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BİTİRME BELGELERİNİN 1/1/2020-1/1/2021 TARİHLERİ ARASINDA MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BİTİRME BELGELERİ İÇİN GEÇERLİ KATSAYILAR	199
		PROJE VE KONTROLLUK İŞLERİNDE UYGULANACAK FİYAT ARTIŞ ORANLARI HAKKINDA TEBLİĞ	200

Mustafa DÖNMEZ

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Yerel Yönetimler Gn. Md. Şb. Md.*

BELEDİYELERCE FAALİYET RAPORU HAZIRLANMASI, GÖRÜŞÜLMESİ VE SONUÇLARI

1. GİRİŞ

Kamu idarelerince hazırlanması gereken temel raporlardan biri de faaliyet raporlarıdır. Bu idarelerden biri de, belediyelerdir.

Faaliyet raporları, kamu idarelerince stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklamak üzere hazırlanan temel raporlardan biridir.

Faaliyet raporlarının hazırlanması ve içeriği 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 41 inci madde-

sinin dördüncü fıkrasında, aynı zamanda 5393 sayılı Belediye Kanununun 56 ncı maddesinde düzenlenmiştir.

Belediye faaliyet raporları, nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulmaktadır.

Faaliyet raporları belediye faaliyetlerinin kamuoyuna duyurulması ve bilgilendirilmesi yanında, aynı zamanda bu idarelerde uygulanan bir denetim sistemidir.

Bu yazımızda, belediyelerce faaliyet raporlarının hazırlanması, görüşülmesi, kabul edilmesi ve sonuçları çeşitli yönleriyle değerlendirilecektir.

2. KONU İLE İLGİLİ YASAL HÜKÜMLER

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu

Madde 41 - Üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkililerince, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, her yıl faaliyet raporu hazırlanır. Üst yönetici, harcama yetkilileri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu düzenleyerek kamuoyuna açıklar. Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının birer örneğini Sayıştaya ve Cumhurbaşkanlığına gönderir.

Mahallî idarelerce hazırlanan idare faaliyet raporlarının birer örneği Sayıştay ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, bu raporları esas alarak kendi değerlendirmelerini de içeren mahallî idareler genel faaliyet raporunu hazırlar ve kamuoyuna açıklar. Raporun birer örneği Sayıştaya ve Cumhurbaşkanlığına gönderilir.

Merkezî yönetim kapsamındaki idareler ile sosyal güvenlik kurumlarının bir malî yıldaki faaliyet sonuçları, Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanacak genel faaliyet raporunda gösterilir. Bu raporda, mahallî idarelerin malî yapılarına ilişkin genel değerlendirmelere de yer verilir. Cumhurbaşkanlığı, genel faaliyet raporunu kamuoyuna açıklar ve bir örneğini Sayıştaya gönderir.⁽¹⁾

Sayıştay, mahallî idarelerin raporları hariç idare faaliyet raporlarını, mahallî idareler genel faaliyet raporunu ve genel

faaliyet raporunu, dış denetim sonuçlarını dikkate alarak görüşlerini de belirtmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu raporlar ve değerlendirmeler çerçevesinde, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarını görüşür. Bu görüşmelere üst yönetici veya görevlendireceği yardımcısının ilgili bakanla birlikte katılması zorunludur.

İdare faaliyet raporu, ilgili idare hakkındaki genel bilgilerle birlikte; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgileri; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde düzenlenir.

Bu raporlarda yer alacak hususlar, raporların hazırlanması, ilgili idarelere verilmesi, kamuoyuna açıklanması ve bu işlemlere ilişkin süreler ile diğer usûl ve esaslar, (...) Sayıştayın görüşü alınarak Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

5393 sayılı Belediye Kanunu

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

Madde 26 - Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

....

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülki idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir.

Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer....

Faaliyet raporu

Madde 56 - Belediye başkanı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plân ve performans programına göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

Faaliyet raporu nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

3. KONUNUN İNCELENMESİ

Faaliyet raporlarının düzenlenmesi, ilgili idarelere verilmesi, bu işlemlere ilişkin süreler, diğer usul ve esaslar, ilgi-

li idareler ve Sayıştay'ın görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yönetmelikle belirlenir.

3.1. Faaliyet Raporunun Hazırlanması

Kamu idarelerince (belediyelerce) faaliyet raporu hazırlanmasına ilişkin esas ve usuller, Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve 17.03.2006 tarih ve 26111 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "**Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik**"te ayrıntılı biçimde açıklanmıştır.

3.1.1. Birim Faaliyet Raporu

Belediye birim faaliyet raporunun ne şekilde hazırlanacağı, anılan Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde gösterilmiştir. Buna göre;

- Belediyenin bütçelerinde kendisine ödenek tahsis edilen harcama yetkilileri tarafından hazırlanır.
- Belediye harcama yetkililerince hazırlanan birim faaliyet raporları, izleyen mali yılın **en geç Şubat ayı sonuna** kadar üst yöneticiye (belediye başkanı) sunulur.
- Üst yönetici, harcama birimlerinin faaliyetlerini ve performansını izleyebilmek amacıyla, harcama yetkililerinden üç veya altı aylık birim faaliyet raporları isteyebilir.
- Birim faaliyet raporu hazırlayan harcama yetkilileri, raporun içeriğinden ve raporda yer alan bilgilerin doğruluğundan üst yöneticiye karşı sorumludur.

3.1.2. İdare Faaliyet Raporu

İdare (belediye) faaliyet raporunun ne şekilde hazırlanacağı, Yönetmeliğin 11 inci maddesinde gösterilmiştir. Buna göre;

- İdare faaliyet raporu, birim faaliyet raporları esas alınarak, idarenin faaliyet sonuçlarını gösterecek şekilde üst yönetici tarafından hazırlanır.
- Belediyelerce hazırlanan idare faaliyet raporu Nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından belediye meclisine sunulur.
- Belediyelerin faaliyet raporları, Nisan ayı sonuna kadar üst yöneticileri tarafından kamuoyuna açıklanır. Bu raporların birer örneği aynı süreler içinde Sayıştay'a ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderilir.
- Sayıştay, Cumhurbaşkanlığı veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na istenilmesi halinde faaliyet raporları ayrıca elektronik ortamda da gönderilir.
- Üst yönetici (belediye başkanı), idare faaliyet raporlarının içeriğinden ve raporlarda yer alan bilgilerin doğruluğundan belediye meclisine karşı sorumludur.

3.1.3. Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu

Mahalli idareler genel faaliyet raporu, mahalli idarelerin idare faaliyet raporları esas alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanır (Yön., md.12).

Mahalli idareler genel faaliyet raporu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından izleyen mali yılın Haziran ayının onbeşine kadar kamuoyuna açıklanır. Bu raporun birer örneği aynı süre içerisinde Sayıştay'a ve Cumhurbaşkanlığı'na gönderilir.

3.1.4. Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporunun Kapsamı

Mahalli idareler genel faaliyet raporun neleri kapsayacağı, anılan Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde gösterilmiştir. Söz konusu maddeye göre, mahalli idarelerin genel durumunu ortaya koymak üzere hazırlanacak mahalli idareler genel faaliyet raporunda;

- Mahalli idare bütçeleri gelir ve gider hedefleri ile gerçekleşmelerine ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- Mahalli idareler, mahalli idarelere bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarının iç ve dış borçlarına ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- Mahalli idarelerin insan kaynakları ile fiziki kaynaklarına ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- Mahalli idare bütçelerinden yapılan yardımlar ile sosyal hizmet harcamalarına ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- Mahalli idarelerin stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme uygulamaları hakkında genel değerlendirmeler,
- Mahalli idarelere ilişkin iç denetim sonuçları hakkında bilgi ve değerlendirmeler,

- Mahalli idarelere ilişkin olarak İçişleri Bakanlığınca yürütülen denetim ve gözetim faaliyetleri hakkında özet bilgiler,
- Mahalli idarelerin yıl içinde yapmış olduğu yatırımlar ile gelecek yıllara yaygın yüklenmelerine ilişkin bilgiler,
- Cumhurbaşkanlığı, İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca gerekli görülen diğer bilgiler,

yer alacaktır.

3.1.5. Birim ve İdare Faaliyet Raporlarının Kapsamı

Belediyelerce hazırlanması gereken faaliyet raporunun kapsamı ve şekli, anılan Yönetmeliğin 18 inci maddesinde açıklanmıştır. Buna göre; idarelerin (belediyelerin) faaliyet raporları; genel bilgiler, amaç ve hedefler, faaliyetlere ilişkin bilgi ve değerlendirmeler, kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirilmesi ile öneri ve tedbirler bölümlerinden oluşur.

a) Genel bilgiler bölümü

Bu bölümde, idarenin misyon ve vizyonuna, teşkilat yapısına ve mevzuatına ilişkin bilgilere, yılı faaliyetleri hakkında bilgi ve değerlendirmelere, insan kaynakları ve fiziki kaynakları ile ilgili bilgilere, iç ve dış denetim raporlarında yer alan tespit ve değerlendirmelere kısaca yer verilir.

b) Amaç ve hedefler

Bu bölümde, idarenin stratejik amaç ve hedeflerine, faaliyet yılı önceliklerine

ve izlenen temel ilke ve politikalarına yer verilir.

c) Faaliyetlere ilişkin bilgi ve değerlendirmeler

Bu bölümde, mali bilgiler ile performans bilgilerine detaylı olarak yer verilir.

1. Mali bilgiler

Bu başlık altında; kullanılan kaynaklara, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerine, varlık ve yükümlülükler ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgilere, temel mali tablolar ve bu tablolara ilişkin açıklamalara yer verilir. Ayrıca, iç ve dış mali denetim sonuçları hakkındaki özet bilgiler yer alır.

2. Performans bilgileri

Bu başlık altında; idarenin stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyet ve projelerine, performans programında yer alan performans hedef ve göstergelerinin gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerine, diğer performans bilgilerine ve bunlara ilişkin değerlendirmelere yer verilir.

Yönetmeliğin **geçici 2 nci maddesine** göre; kamu idareleri (belediyeler) ilk performans programlarını hazırladıkları yıla kadar, faaliyet raporlarının performans bilgileri bölümünde sadece faaliyet ve projelere ilişkin bilgilere yer verirler.

ç) Kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirilmesi

Bu bölümde, orta ve uzun vadeli hedeflere ulaşılabilmesi sürecinde teşkilat

yapısı, organizasyon yeteneği, teknolojik kapasite gibi unsurlar açısından içsel bir durum değerlendirmesi yapılarak idarenin üstün ve zayıf yanlarına yer verilir.

d) Öneri ve tedbirler

Faaliyet yılı sonuçları ile genel ekonomik koşullar, bütçe imkânları ve beklentiler göz önüne alınarak, idarenin gelecek yıllarda faaliyetlerinde yapmayı planladığı değişiklik önerilerine, hedeflerinde meydana gelecek değişiklikler ile karşılaşabileceği risklere ve bunlara yönelik alınması gereken tedbirlere bu bölümde yer verilir.

3.1.6. Birim ve İdare Faaliyet Raporlarının Şekli

Birim ve idare faaliyet raporlarının şekli, anılan Yönetmeliğin 19 uncu maddesinde açıklanmıştır. Buna göre; birim ve idare faaliyet raporları, Ek-1'de yer alan şekle uygun olarak hazırlanır. Söz konusu madde hükmüne göre faaliyet raporu aşağıdaki formata uygun olarak hazırlanacaktır:

Birim faaliyet raporlarında, sadece harcama birimine ilişkin bilgilere yer verilir. Birim faaliyet raporlarında birim yöneticisinin; idare faaliyet raporlarında ise üst yöneticinin (belediye başkanı) sunuş metni yer alır.

İdare faaliyet raporlarına; Yönetmeliğin ekindeki Ek-2 ve Ek-4'te örnekleri yer alan üst yönetici tarafından imzalanan “İç Kontrol Güvence Beyanı” ile mali hizmetler birim yöneticisi tarafından imzalanan “Mali Hizmetler Birim Yöneticisinin Beyanı” eklenir.

Söz konusu beyanlar için, “Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik” eklerine bakılabilir.

Kamu yönetiminde uygulama birliğini sağlamak ve birim faaliyet raporlarından hareketle idare faaliyet raporlarının hazırlanmasını kolaylaştırmak amacıyla, raporlarda yer alması gereken diğer hususlar ve ekler, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca hazırlanan performans esaslı bütçe rehberinde belirlenir.

3.2. Faaliyet Raporunun Meclise Sunulması ve Kamuoyuna Açıklanması

Hazırlanan faaliyet raporu Nisan Ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Faaliyet raporunun meclise sunulmaması başkanlıktan düşürülme sebebi sayılabileceği göz önünde bulundurularak, faaliyet raporunun mutlaka nisan ayı toplantısında meclise sunulmasına dikkat edilecektir.

Faaliyet raporunun nisan ayında gündeme alınmamış olması, rapor sunma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Meclis olağanüstü toplanarak faaliyet raporunu görüşür ve karar alır. Bu mümkün olmazsa, izleyen aydaki meclis toplantısına sunulması ve karara bağlanması uygun olur.

Bu konuyla ilgili Danıştay'ın önceki yıllara ait bir görüşünde; “Ayrıca, hiç çalışma raporu hazırlamayan ve meclisin toplantı dönemi başında raporunu meclise sunmayan belediye başkanı hakkında öncelikle düşürülme nedeni olacağı” hükme bağlanmıştır (Danıştay 2. D. 16.07.1974 gün ve E.1974/3334, K.1974/1876 sayılı Karar).

Belediye meclisine sunulan faaliyet raporunun bir örneği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır. Yönetmeliğin 20 nci maddesinde; idare faaliyet raporlarının Yönetmeliğin ilgili maddelerinde belirlenmiş olan sürelerle uyularak (belediyeler Nisan ayında) basın açıklaması yapılmak suretiyle kamuoyuna duyurulması ve ilgili idarenin internet sayfasında yayımlanması öngörülmektedir. İnternet sayfası bulunmayan idareler, faaliyet raporlarına kamuoyunun erişimini sağlamak üzere gerekli önlemleri alırlar.

4. FAALİYET RAPORUNUN YETERSİZLİĞİ HALİNDE BELEDİYE BAŞKANININ GÖREVDEN DÜŞÜRÜLMESİ

Yıllık faaliyet raporu, belediye başkanı faaliyetlerinin belediye meclisince değerlendirilmesini sağlayan en önemli denetim yollarından biridir.

Nitekim Belediye Kanunu'nun "Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları" düzenleyen 26 ncı maddesinde; "*Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve genso-ru yoluyla kullanır.*

.....

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülkî idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlik-te Danıştaya gönderir.

Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer." hükmünü amirdir.

Bu nedenle, söz konusu raporun yetersizliği, belediye başkanının düşürülmesi sonucunu doğuran kararlardan biridir.

Ancak, bu madde hükmü çerçevesinde belediye başkanının düşürülmesi için bazı koşulların gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

4.1. Faaliyet Raporunun Hangi Dönemi Kapsayacağı

Belediye Kanunu'nun 56 ncı maddesinde; faaliyet raporunun Nisan ayı toplantısında belediye başkanınca meclise sunulacağı öngörülmüş, ancak faaliyet raporunun hangi dönemi kapsamı gerektiğine ilişkin bir hükme yer verilmiştir.

Anılan Yasa'nın 58 inci maddesinde ise, faaliyet raporunun hazırlanması hususunda bu yasada hüküm bulunmayan durumlarda 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile diğer kanunların ilgili hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

5018 sayılı Yasa'nın 'faaliyet raporu' başlıklı 41 inci maddesine konu bağlamında göz atıldığında; faaliyet raporunun, ilgili idarenin bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde düzenlenmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda 41 inci maddeye dayanılarak hazırlanan "*Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkın-*

da Yönetmelik”in 9 uncu maddesi gereğince, faaliyet raporlarının yıllık olması gerekmektedir. Bu durumda faaliyet raporlarının **1 Ocak - 31 Aralık dönemi**nin, yani mali yıl esas alınarak hazırlanması gerekir.

4.2. Faaliyet Raporunun Sunulacağı Meclis Toplantısı

Yıllık faaliyet raporunun meclisin hangi toplantısında sunulacağı ve görüşüleceği, Belediye Kanunu’nun 56 ncı maddesinde belirtilmektedir. Sözü edilen maddenin ikinci fıkrası; faaliyet raporunun Nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulacağı hükümünü taşımaktadır. Bu nedenle, faaliyet raporunun sadece **Nisan** ayı olağan toplantısında (büyükşehir belediyeleri dahil) belediye başkanınca hazırlanarak meclise sunulması gerekir. Bunun dışında belediye başkanından meclisin diğer toplantılarında faaliyet raporu sunması istenemez.

Çalışma raporu vermemenin yaptırımının başkanlıktan düşürülme olabileceği düşünülerek, çalışma raporunun her halükarda Nisan toplantısına sunulmasında yarar görülmektedir.

4.3. Faaliyet Raporunun İçeriği

Belediye başkanının hazırlayacağı yıllık faaliyet raporunda, nelerin yer alacağı Belediye Kanunu’nun 56 ncı maddesinde belirtilmektedir. Buna göre; belediye başkanınca hazırlanacak faaliyet raporunda 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde;

Belediyelerce hazırlanacak faaliyet raporunda:

1. Bütçe gelir ve gider hedefleri ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenleri,

2. Borç stokundaki gelişmeler ve borçlanmaya ilişkin diğer bilgiler,

3. Yıl sonundaki varlık ve yükümlülüklerin durumunu gösterir cetvel ile bunlara ilişkin bilgiler,

4. Ödenek aktarmaları ve diğer ödenek işlemlerini gösteren cetvel,

5. Stratejik planlama ve performans programları uyarınca yürütülen faaliyetler ile belirlenmiş performans kriterlerine göre hedef ve gerçekleştirme durumları hakkında genel değerlendirmeler,

yer alacaktır.

Ayrıca faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilecektir.

Bu nedenle, belediye başkanları bir yıl içerisinde yasada belirtilen faaliyetlerin hangilerini yerine getirip, hangilerini yapamadıklarını ve bunların nedenlerini raporda göstereceklerdir.

Ayrıca, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleştirme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenleri, belediyenin iç ve dış borçlarının durumunu, borçlanma yoluyla sağlanan kaynaklarla yapılan hizmet ve yatırımlar da bu raporda gösterilir.

Faaliyet raporunun yetersizliği konusuna gelince; belediye meclisinin yetersizlik kararlarına ilişkin iddia ve görüşlerin ciddi, tutarlı, somut, önemli ve belgeye dayalı olması gerekmektedir.

Nitekim, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun E.1990/768, K.1991/1 sayılı Kararında, "Belediye başkanının görevini gereği gibi yerine getirmediği, kötüye kullandığı veya kamu yararı gözetmediğine ilişkin hiçbir ciddi kanıt bulunmadığından; belediye başkanının, belediye başkanlığından düşürülmesine ilişkin kararın kaldırılmasına" karar verildiği görülmektedir.

Meclis üyelerinin faaliyet raporuna ilişkin eleştirileri mahkemece değerlendirilirken, belediyenin mali olanakları, önceden hazırlanan plan ve programların bulunup bulunmadığı, personelin yeterli ve nitelikli olup olmadığı, beldenin nüfusunun göz önünde bulundurulup bulundurulmadığına bakılmaktadır.¹

Faaliyet raporuna ilişkin olarak, belediye başkanının soru ve eleştirilere verdiği cevaplarda, yeterli bilgi ve belgeye dayalı olup olmadığı mahkemelerce değerlendirilmektedir. Yani, meclis üyelerince yapılan eleştiri ve yöneltilen sorulara karşı verilen cevaplar tatmin edici, belgeye dayalı ise, yıl içinde yapılamayan hizmetlerin neden yapılamadığı ortaya konulabiliyorsa, düşürülme istemi mahkemece kabul edilmemektedir.

4.4. Faaliyet Raporu Görüşülürken Meclise Kimin Başkanlık Edeceği

Belediye Kanunu'nun 19 uncu maddesi; belediye meclisinin, seçim sonuçlarının ilânını izleyen beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanacağını, meclisin bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile en az iki kâtip

¹ Selçuk Hondu, "Belediye Başkanlarının Düşürülmeleri ve Belediye Meclislerinin Feshi Konularında Bir İnceleme", *Danıştay Dergisi*, Sayı 66-67, (1987), s.19

üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçeceğini, ilk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanının yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapacağını öngörmektedir.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise, yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkanvekilinin başkanlığında yapılacağı belirtilmektedir. Belediye başkanının çalışmalarının objektif ve tarafsız olarak değerlendirilmesi bakımından belediye başkanının bu toplantıya başkanlık etmesi yasa koyucu tarafından sakıncalı görülmektedir.

Ancak, belediye başkanının toplantıya başkanlık edemeyecek olması, faaliyet raporunun görüşüleceği toplantıya katılmayacağı anlamına gelmez. Başkan bu toplantıya katılacağı gibi, oy da kullanacaktır.

4.5. Faaliyet Raporunun Oylanması

Her yıl Nisan ayı olağan toplantısında belediye başkanı tarafından hazırlanan faaliyet raporu mecliste okunduktan ve üyelerce eleştiri, öneri ve sorular yöneltildikten ve yanıtlar alındıktan sonra, Başkanın çalışmalarının yeterli olup, olmadığı oya sunulur. Oylama sonucunda meclis üye tam sayısının 3/4'ü çalışmaların yetersizliği yolunda oy kullanırsa konu yargıya intikal ettirilir.²

² Görevinden ayrılmış bulunan belediye başkanı hakkında yetersizlik sebebiyle düşürülme kararı verilemez (Danıştay 8. Dairesi'nin 12.6.1989 gün ve E.1989/528, K.1989/519 sayılı Kararı). Bilindiği üzere, her yıl nisan ayında bir önceki yılın faaliyet raporu oylanmaktadır. Bu nedenle, örneğin 2009 Yılı Mart ayında Mahallî İdareler Genel Seçimi yapılmış ve belediye başkanlarının bazıları aday olmamış ya da seçilemediğinden görevinden ayrılmıştır. Bu durumda 2009 Yılı Nisan ayında 2008 yılının, dolayısıyla 2008 yılında belediye başkanı olan kimsenin faaliyet raporu oylanmıştır. Buna göre, 2008 yılında başkan olan kimse 2009 yılında görev başında değilse, bu başkan hakkında yetersizlik kararı verilemeyecektir.

Belediye meclisinde görüşülen yıllık faaliyet raporu, belediye meclisi üye tamsayısının dörtte üç (3/4) çoğunluğu ile reddedilmemişse, rapor kabul edilmiş (yeterli görülüş) sayılacaktır.

Meclis üye tam sayısına belediye başkanının kendisi de dahildir. 3/4 oranı he-

Buna göre, **meclis üye tam sayısının 3/4'ü** şöyledir:

Nüfus Grubu	Meclis Üye Tam Sayısı	Üye tam sayısının 3/4'ü
10.000'e kadar olan beldelerde	9 + 1	8
10.000 - 20.000'e kadar olan beldelerde	11 + 1	9
20.001 - 50.000'e kadar olan beldelerde	15 + 1	12
50.001 - 100.000'e kadar olan beldelerde	25 + 1	20
100.001 - 250.000'e kadar olan beldelerde	31 + 1	24
250.001 - 500.000'e kadar olan beldelerde	37 + 1	29
500.001 - 1.000.000'a kadar olan beldelerde	45 + 1	35
1.000.001'dan fazla olan beldelerde	55 + 1	42

(+ 1 : Belediye başkanı)

Bu durumda örneğin 80.000 nüfuslu 25 üyeli bir belediye meclisinde başkan ile birlikte meclis üye tam sayısı 26 kişi olmaktadır. Başkanın düşürülmesi için gerekli 3/4 oranı ise 19.5 dir. Yani 20 üyenin faaliyet raporuna red oyu vermesi gerekmektedir.

Örnek 1 : (31) üyeli bir belediye meclisinde başkan ile birlikte meclis üye tam sayısı (32)'dir. Bu mecliste faaliyet raporunun yetersizliği için en az (24) üyenin ret oyu vermesi gerekmektedir. Şayet (24) oydan daha az ret oyu, örneğin (23) ret oyu çıkmış ise, faaliyet raporu reddedilmemiş (yetersiz görülmemiş), yani zımnen kabul edilmiş sayılır.

Örnek 2 : Üye tam sayısı (16) olan (belediye başkanı dahil) bir belediye meclisinin faaliyet raporunu görüşmek

şap edilirken kesirler tam rakam olarak değerlendirilmektedir (BMÇY, md.10).

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 5/b maddesinde belediye meclisi üyelikleri belde nüfusuna göre belirlenmiştir.

üzere (12) üye ile toplandığını varsayalım. Oylamada sadece belediye başkanı kabul, diğer tüm üyeler (11) ret oyu vermiş olsa bile, (11) oy, üye tam sayısı olan (16)'nın 3/4'ünden az olduğu için faaliyet raporu yetersiz görülüş sayılmaz.

Danıştay 8. Dairesi'nin 01.10.1997 gün ve E.1997/3087, K.1997/2543 sayılı Kararı'nda; belediye başkanı hakkında öne sürülen nedenler başkanlıktan düşürme sebebi ise de, belediye başkanının düşürülmesi için Yasada aranan oy oranı sağlanamadığından, yıllık çalışma raporunun yetersiz görülerek, belediye başkanlığından düşürülmesi isteminin bu nedenle reddine hükmedilmiştir.

Burada bir kez daha hatırlatalım ki, faaliyet raporunun reddedilmesi, dolaşısıyla belediye başkanının düşürülebil-

mesi için en az 3/4 oranına ulaşılması gerekir. Aksi halde faaliyet raporu yüksek bir çoğunlukla reddedilse bile, faaliyet raporu zımnen kabul edilmiş sayılır. Örneğin, belediye başkanı dahil (10) üyeli bir belediye meclisinde **3 üyenin kabul, 7 üyenin red** oyu vermesi durumunda bile, bu açık ara farka karşın **faaliyet raporu kabul edilmiş** sayılır. İlginç, ama olası bir durum!..

Bu vesileyle, Abraham Lincoln'e atfedilen bir fıkrayı aktaralım: Abraham Lincoln, komisyon başkanıdır. Bir ko-

nuda karar alır ve kararını açıklar. Fakat komisyon üyeleri, "Efendim, bu demokratik yöntemlerle alınmış bir karar değildir." derler. Lincoln, "Nasıl olması gerekir?" der. Üyeler, "Kararı oylamamız gerekir." Lincoln de kararı oya sunar.

10 üyeli komisyonda 9 kişi hayır, bir kişi evet der. Lincoln, olayın demokratik yönünün tamamlanıp tamamlanmadığını sorar, "Tamam, şimdi demokratik bir karar oldu." derler. Lincoln sonucu açıklar: "Karar; **dokuz hayır, bir evet, evetler galiptir !..**"

Uygulamaya ilişkin örnekler:

Bir kez daha anımsatalım ki, belediye meclisinde görüşülen yıllık faaliyet raporu belediye meclisinin üye tamsayısının **dörtte üç (3/4)** çoğunluğu ile reddedilmemiş ise **kabul edilmiş** (yeterli görülmüş) sayılacaktır.

Örnek : 1

Belde Nüfusu	Meclis Üye Sayısı (Başkan dahil)
Üye tam sayısı	16
Katılım	16
3/4 çoğunluk	12
Kabul	5
Ret (Yetersiz)	11

Bu örnekte meclis üye tamsayısının 3/4 çoğunluğu olan 12 yetersiz oyuna ulaşılmadığından, faaliyet raporu **yeterli** görülmüştür.

Örnek : 2

Belde Nüfusu	Meclis Üye Sayısı (Başkan dahil)
Üye tam sayısı	16
3/4 çoğunluk	12
Katılım	15
Kabul	3
Ret (Yetersiz)	12

Bu örnekte meclis üye tamsayısının 3/4 çoğunluğu olan 12 yetersiz oyuna ulaşıldığından, faaliyet raporu **yetersiz** görülmüştür.

Örnek : 3

Belde Nüfusu	O/1	O/2
Üye tam sayısı	16	16
Katılım	16	15
3/4 çoğunluk	12	12
Ret (Yetersiz)	11	12
Kabul	5	3

Birinci oylamada meclis üye tamsayısının 3/4 çoğunluğu olan **12** yetersiz oyuna ulaşamamış, faaliyet raporu **yeterli** görülmüş; ikinci örnekte ise meclis üye tamsayısının 3/4 çoğunluğu olan **12** yetersiz oyuna ulaşılmış ve faaliyet raporu yetersiz görülmüştür.

Örnek : 4

Belde Nüfusu	Meclis Üye Sayısı (Başkan dahil)
Üye tam sayısı	32
3/4 çoğunluk	24
Katılım	30
Kabul	5
Ret (Yetersiz)	14
Çekimser	10

Bu örnekte, mecliste yapılan oylamada ret (yetersiz) oyu 14, **çekimser oy 10 olmasına karşın, çekimser oyların kabul veya red oyları üzerinde etkisi bulunmadığından**, başka bir deyişle karar oluşumunda dikkate alınmayacağından, oylamada meclis üye tamsayısının 3/4 çoğunluğu olan 24 yetersiz oyuna ulaşılamadığından, faaliyet raporu yeterli görülmüş kabul edilir.

4.6. Yetersizlik Kararı Üzerine Yapılacak İşlem

Belediye meclisinin yetersizlik kararından sonra faaliyet raporunun reddine neden olan konulara ilişkin görüşme tutanakları ile yetersizlik kararı, meclis başkan vekili tarafından ilçe ve ilçeye bağlı kasaba belediyelerinde kaymakamlığa, il ve il'e bağlı belediyelerde valiliğe gönderilir. Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir.

Vali ve kaymakamların yönetsel ve sayet merci olarak hazırlayacağı görüşler, yargısal denetim sırasında mahkemelerin karar vermesi bakımından yarar sağlayacaktır. Vali veya kaymakamın görüşünün olmaması durumunda, mahkemelerce ara karar verilerek tamamlattırılması mümkündür³.

³ Selçuk Hondu, a.g.m., s. 20

4.7. Başkanlıktan Düşürülme Kararına İtiraz

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127 nci maddesinin 4 üncü fıkrası ile mahalli idarelerin seçilmiş organlarının organlık sıfatını kaybetmeleri konusundaki denetimin yargı yoluyla olacağı hükme bağlanmıştır.

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 24 üncü maddesinde ise ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülecek davaların neler olduğu belirtilmiştir. Yasa'nın anılan maddesinin ikinci fıkrasında, belediyeler ile belediyelerin seçimle gelen organlarının organlık sıfatlarını kaybetmeleri hakkındaki talepleri incelemek ve karara bağlamak Danıştay'ın görevleri arasında sayılmıştır. Aynı Yasa'nın 32 nci maddesi ile de bu görevin Danıştay 8. Dairesi'nce yerine getirileceği belirtilmiştir. Yasal düzenlemeye uygun olarak günümüzde mahkumiyet nedeniyle başkanlıktan düşürülme talepleri Danıştay 8. Dairesi'nce incelenmekte ve karara bağlanmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 5.4.1990 tarih ve 3622 sayılı Yasa ile eklenen Ek 2 nci maddesinde, "Belediyeler ile il özel idarelerinin seçilmiş organlarının organlık sıfatlarını kaybetmelerine ilişkin olarak yetkili mercilerce Danıştaya gönderilen dosyalar; belediye başkanlarının düşmesi istemine dair ise belediye başkanlarının, belediye meclislerinin veya il genel meclislerinin feshi istemine ilişkin ise meclis başkanvekilinin savunması onbeş gün içinde alındıktan sonra veya bu süre içerisinde savunma verilmediği takdirde sürenin bittiği tarihte

tekemmül etmiş sayılır ve kanunlarda gösterilen karar süreleri bu tarihten itibaren işlemeye başlar. Karar dosya üzerinden verilir.

Bu kararlara karşı tebliğini izleyen günden itibaren onbeş gün içerisinde İdari Dava Daireleri Genel Kuruluna itiraz edilebilir. İtiraz bir ay içerisinde sonuçlandırılır. İtiraz üzerine verilen karar kesindir." hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, belediye başkanları hakkındaki başkanlıktan düşürme talepleri İçişleri Bakanlığı'nca Danıştay 8. Dairesi'ne yapılmaktadır. Talep üzerine bu Dairece onbeş gün içerisinde belediye başkanından savunma alınmaktadır. Savunmasını bu süre içerisinde vermeyen belediye başkanı bu haktan imtina etmiş ve sürenin bitmesi ile de dosyası tamamlanmış kabul edilmektedir. Başkanlıktan düşürme kararı Danıştay'ca dosya üzerinde karara bağlanmaktadır. Düşürme kararlarına karşı belediye başkanları kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kuruluna itiraz edebilmektedirler. İtiraz vaki olmuş ise bu itiraz bir ay içerisinde karara bağlanmakta ve verilen kararlar kesin olup, bu kararlara karşı kararın düzeltilmesi yoluna gidilememektedir.

Nitekim, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu verdiği 2.4.1993 tarih ve E.1993/86 ve K.1993/73 sayılı Kararında, "Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun, itiraz üzerine vermiş olduğu karara karşı, kararın düzeltilmesi istemiyle yapılan başvurunun incelenme olanağı bulunmadığı"na karar vermek suretiyle bu kararların kesin olduğu belirtilmiştir.

5. SONUÇ

Faaliyet raporları, diğer kamu idarelerinde olduğu gibi, belediyelerde de hazırlanması gereken temel raporlardan biridir.

Faaliyet raporları, belediyelerde;

- Stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri,
- Belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu,
- Meydana gelen sapmaların nedenlerini

açıklamak üzere hazırlanmaktadır.

Belediye faaliyet raporları, nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulmaktadır. Faaliyet raporunun görüşüleceği toplantıya, meclis 1. Başkan vekili, katılamaması durumunda meclis 2. Başkan vekili başkanlık eder.

Faaliyet raporunun yetersiz sayılabilmesi için ret oylarının meclis üye tam sayısının 3/4 çoğunluğuna ulaşması gerekmektedir. Bu, olmazsa olmaz bir kuraldır. Dolayısıyla ret oylarının, kabul oylarının çok çok üstünde olması yetersizlik kararı için yeterli değildir. Ayrıca, özellikle

vurgulayalım ki, **çekimseroyların kabul veya red oyları üzerinde etkisi bulunmadığından**, karar üzerinde hiçbir değer ifade etmemektedir.

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının 3/4 çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülki idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştay'a gönderir. Yetersizlik kararı, Danıştay'ca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer.

Faaliyet raporları belediye faaliyetlerinin kamuoyuna duyurulması ve bilgilendirilmesi yanında, aynı zamanda bu idarelerde uygulanan bir denetim sistemidir.

Faaliyet raporu hakkında yetersizlik kararı verilmesi, belediye başkanının, başkanlıktan düşürülmesini doğuracak kadar ağır sonuçları olan bir kurumdur. Bu nedenle, faaliyet raporunun karara bağlanması sırasında belediye meclisinin yetersizlik kararlarına ilişkin iddia ve görüşlerin ciddi, tutarlı, somut, önemli ve belgeye dayalı olması, hissî ve siyasî mülahazalardan uzak durulması temenni edilir.

Suat ŞİMŞEK

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Milli Emlak Genel Müdürlüğü
Daire Başkanı*

İMAR KANUNU'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER VE ARAZİ VE ARSA DÜZENLEMELERİ HAKKINDA YÖNETMELİK SONRASINDA ARAZİ VE ARSA DÜZENLEMELERİNDE NELER DEĞİŞTİ?-1

1. GİRİŞ

Son dönemlerde, özellikle 7181 ve 7221 sayılı Kanunlarla, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18 inci maddesinde ve dolayısıyla arazi ve arsa düzenlemesi konusunda önemli değişiklikler yapıldı. Uygulamada karşılaşılan sorunları çözmek adına yapıldığını değerlendirdiğimiz bu değişiklikler, parselasyon konusunda önemli yenilikleri de beraberinde getirmiştir.

22 Şubat 2020 tarihli ve 31047 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe

giren Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik ile de, Kanun düzeyinde yapılan bu değişiklikler sonrası arazi ve arsa düzenlemesi işlemleri, yeni bir çehreye kavuşturulmuştur.

Tabi, bu durumda, kanuni değişikliklerle ve yeni yönetmelik sonrasında arazi ve arsa düzenlemelerinde ne değişti sorusu gündeme gelmektedir. İşte bu çalışmamız, kanun değişiklikleri ve yeni yönetmelik sonrasında arazi ve arsa düzenlemeleri konusunda meydana gelen değişiklikleri irdeleme amacı ile hazırlanmıştır.

2. PARSELASYON YAPILMADAN İFRAZ YAPILAMAMASI KANUN HÜKMÜ HALİNE GETİRİLDİ

04.07.2019 tarihli ve 7181 sayılı Kanunla, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 15 inci maddesinde yapılan değişiklikle **imar planı bulunan alanlarda, uygulama imar planına uygun olarak öncelikle parselasyon planının yapılması esası benimsenmiştir.** Aynı Kanunla yapılan değişikliğe göre imar planı bulunan alanlarda, ifraz ve tevhit işlemleri, parselasyon planı tescil edilmiş alanlarda yapılabilir.

Yapılan bu değişikliğin, imar planı bulunan fakat henüz parselasyon yapılmamış alanlarda, ifraz ve tevhitte parsel oluşturulmasının önüne geçme amacı taşıdığı aşıkardır. Aslında 15 inci maddenin önceki şeklinde de benzer hükümler vardı:

“İmar parselasyon planı tamamlanmış olan yerlerde yapılacak ifraz veya tevhidin bu planlara uygun olması şarttır... İmar planlarına göre yol, meydan, yeşil saha, park ve otopark gibi umumi hizmetlere ayrılan yerlere rastlayan gayrimenkullerin bu kısımlarının ifrazına veya tevhidine izin verilmez.”

Bu hükümler de parselasyon yapılmamış alanlarda ifraz yapılmasını yasaklamaktaydı. Üstelik Bayındırlık ve İskân Bakanlığının (Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü) 31.01.2000 tarihli ve 2023 sayılı Genelgesinde “İmar Kanununun 15 inci ve 16 ncı maddeleri ile belirtilen ifraz ve tevhit işlemleri, 18 inci madde kapsamında yapılacak arazi ve arsa düzenlemesinin yerine geçecek bir işlem değildir. Bu maddeler uyarınca ya-

pılacak işlemler, 18. madde uygulaması yapılarak imar parseli oluşturulmuş alanlarda yapılabilecek uygulamalardır.” görüşüne yer verilmiştir.

Ancak uygulamada parselasyon yapılmamış alanlarda da ifraz yapılabilirdi. TKGM, 18 inci madde uygulaması yapılmamış yerlerde de, 15 inci maddeye göre yapılan ifraz ve tevhit işlemlerini tescil etmekteydi. Bu uygulamada eski 18 inci Madde Uygulama Yönetmeliğinin 15 inci maddesinde yer alan “Madde 15- Arazi ve arsa düzenlemesi yapılmış imar adalarındaki bir veya birkaç parselde, meskun alanlardaki kadastro parsellerinde, maliklerin müracaat üzerine imar planı ve mevzuatına uygun olmak şartıyla ifraz ve tevhit işlemleri yapılabilir.” hükmü de etkili olmuştur.

İşte 7181 sayılı Kanunla, bu uygulamaya bir son verme amacıyla değişiklikler yapılmıştır. Ayrıca bazı durumlarda parselasyon yapılmadan da ifraz yapılabileceği hükmü benimsenmiştir. Buna paralel olarak Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik hem parselasyon yapılmadan ifraz yapılmayacağı kuralı, hem de bu kuralın istisnaları açıklanmıştır. Bu Yönetmeliğe göre parselasyon yapılmamış alanlarda ifraz ve tevhit ile ilgili kurallar şu şekilde izah edilebilir:

- Genel kural, ifraz yasağıdır. Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesine göre imar planı bulunan alanlarda ifraz ve tevhit işlemleri, aşağıdaki istisnalar dışında ancak parselasyon planı tescil edilmiş alanlarda

parsel maliklerinin tümünün muvafakati ile uygulama imar planlarına uygun olarak yapılabilir.

- Genel kural, ifraz yasağı olmakla bunun istisnaları da düzenlenmiştir.

İstisnalar şunlardır:

a) Çok sayıda, imar ada ve parseli ile sosyal donatı alanlarının oluşturulması gibi parselesyon nitelikli imar uygulamaları hariç olmak üzere; kamu mülkiyetindeki alanlar ile Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri yetkisi içindeki kamu yatırımları.

b) Düzenleme alanının büyük bir kısmı yapılaşmış olsa dahi, öncelikle parselesyon planının yapılması esas olmakla birlikte, zemindeki fiili durumdan dolayı İmar Kanununun 18 inci maddesinin uygulanmasının teknik olarak mümkün olmadığı durumlar.

c) Koruma amaçlı imar planı bulunup da, içerisinde bulunan yapılar, parsel cepheleleri, minimum parsel büyüklükleri, çekme mesafeleri, tescilli yapılar ve benzeri teknik nedenlerle parselesyon planının tatbikinin mümkün olmadığı durumlar.

ç) Büyük bir kısmı uygulama imar planına uygun şekilde oluşan imar adalarının geri kalan kısımları.

- İstisna uygulanmasının gerekçesi, ayrıntılı bir teknik rapor ile açıklanmalıdır. Yönetmeliğin 7 nci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre istisnai durumlarda, ifraz ve

tevhit işlemleri yoluyla imar uygulaması yapılabilmesi için, parselesyon planı yapılamamasının gerekçelerini açıklayan ayrıntılı bir teknik rapor hazırlanması ve bu durumun belediye encümen kararı, il idare kurulu kararı veya ilgili idare onayında belirtilmesi gerekmektedir.

- İfraz sonucu oluşacak parsellerdeki mevcut ya da oluşacak yapı alanlarının toplamı, imar planındaki emsal oranının ifraz sonucu oluşan parselde denk gelen miktarını aşamaz.

1. Parselesyon planlarının ve işlemlerinin yapılması kanuni süreye bağlandı.

İmar Kanunu'nun 18 inci maddesine 04.07.2019 tarihli ve 7181 sayılı Kanunla eklenen fıkraya göre, belediye veya valiliğin; parselesyon planlarını, imar planlarının kesinleşme tarihinden itibaren beş yıl içinde yapması ve onaylaması esastır. Parselesyon planı yapmama sebebiyle doğacak her türlü kamulaştırma iş ve işlemlerinden belediyeler veya valilikler sorumludur.

Benzer bir hüküm Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik'te yer almıştır. Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrasına göre, 10.07.2019 tarihinden sonra yapılan imar planlarında kesinleşme tarihinden itibaren 5 yıl içerisinde, 10.07.2019 tarihinden önce yapılmış imar planlarında 10.07.2019 tarihinden itibaren 5 yıl içerisinde; düzenleme sahalarının tespit edilerek, parselesyon planlarının yapılması ve onaylanması esastır.

2. Uygulamada kullanılan fakat Yönetmelikte olmayan cetvellere yeni Yönetmelikte yer verildi.

Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelikte, uygulamada kullanılan fakat Yönetmelikte olmayan 2 adet cetvele yer verilmiştir. Bunlar mal sahipleri araştırma ve özet formu (Ek-2) ile tescile esas dağıtım cetveli (Ek-3) dir.

Yönetmeliğe göre mal sahipleri araştırma özet formu; düzenlemeye giren taşınmazların, ada ve parsel numaralarını, tapu alanlarını, hisse oranlarını ve hissesine karşılık gelen alanları, maliklerinin ad, soyadı ve baba adlarını, hisse miktarına karşılık kesilen düzenleme ortaklık payı ile kesinti sonucu oluşan tahsis miktarını, dağıtım sonucu tahsis edildiği imar ada ve parsel numarası ile parsel alanını, tahsis edildiği parsel hissesi ve hissesine karşılık gelen alanı ve varsa kamulaştırma, bağış miktarları ile oluşan imar parselleri yüzölçümlerini, uygulamaya alınan parsel numaralarının sırasına göre gösterildiği cetveldir.

Tescile esas dağıtım cetveli ise, düzenlemeye giren taşınmazların, ada ve parsel numaralarını, tapu alanlarını, hisse oranlarını ve hissesine karşılık gelen alanları, maliklerinin ad, soyadı ve baba adlarını, hisse miktarına karşılık kesilen düzenleme ortaklık payı ile kesinti sonucu oluşan tahsis miktarını, dağıtım sonucu tahsis edildiği imar ada ve parsel numarası ile parsel alanını, tahsis edildiği parsel hissesi ve hissesine karşılık gelen alanı ve varsa kamulaştırma, bağış miktarları ile oluşan imar parselleri yüzölçümlerini, tescil edilecek yeni imar ada ve parsel numarası sırasına göre gösteren cetveldir.

Yönetmelik ayrıca arazi ve arsa düzenlemesine tabi parsellerde tescilli yapı/muhdesatın uygulama sonucu zeminde hangi parselde kaldığını gösteren yapı-muhdesat cetveli düzenlenmesini de öngörmektedir.

3. Parselasyon planlarının tebliğ edilmiş sayılacağı hüküm altına alındı.

Yönetmeliğin 26 ncı maddesine göre, düzenleme alanının büyüklüğü, parsel maliki ve parsellerdeki hissedar sayısının çokluğu, bu kişilerin buldukları yer itibarıyla birebir tebligat yapılamaması ya da adres kayıt sisteminde kayıtlı olduğu yerde bulunmaması gibi nedenlerle karşılaşılacak zorluklar dikkate alınarak parselasyon planlarının bir ay müddetle ilgili belediyede ya da valilikte askıya çıkarılması, internet sitesinde yayımlanması, belediye duyurusu, gazete ve benzeri mutat vasıtalarla da duyurulması ile düzenleme sahasındaki taşınmaz maliklerine tebliğ edilmiş sayılır.

Ancak Danıştay'ın "parselasyonun bireysel idari işlem olduğu ve parsel maliklerine bizzat tebliği gerektiği" yolundaki içtihadı dikkate alındığında bu hükmün Danıştay tarafından iptal edilme olasılığının oldukça yüksek olduğunu düşünüyorum.

4. Düzenleme ortaklık payı oranı yüzde 45'e yükseltildi.

Yapılan önemli değişikliklerden bir tanesi de düzenleme ortaklık payı oranı yüzde 45'e yükseltilmesidir. Daha önceden % 35 iken, 03.12.2003 tarihli ve 5006 sayılı Kanunla % 40'a çıkarılan bu oran 04.07.2019 tarihli ve 7181 sayılı Kanun ile % 45'e yükseltiştir.

Fıkranın son haline göre “Ancak, bu maddeye göre alınacak düzenleme ortaklık payları, düzenlemeye tabi tutulan arazi ve arsaların düzenlemeden önceki yüzölçümlerinin yüzde kırk beşini geçmez.”

5. Düzenleme ortaklık payı kesintisinin nedeni, yasal dayanağa kavuşturuldu.

04.07.2019 tarihli ve 7181 sayılı Kanun ile, 18 inci maddeye eklenen ibarelerle düzenleme ortaklık payı kesintisinin “düzenleme alanındaki nüfusun kentsel faaliyetlerini sürdürebilmeleri için gerekli olan umumi hizmet alanlarının tesis edilmesi” amacıyla alınacağı kabul edilmiştir.

Maddenin daha önceki halinde sadece, düzenleme ortaklık payının, düzenleme nedeniyle ortaya çıkan değer artışı karşılığında alındığı ifade edilmekte idi.

Ancak 18 inci maddenin son haline göre sadece umumi hizmet alanları değil, aynı zamanda resmi hizmet alanları da düzenleme ortaklık payından karşılanmaktadır. Dolayısıyla eklenen bu ibarenin resmi hizmet alanlarını da kapsayacak şekilde düzenlenmesi faydalı olurdu. Bu eksiklik Yönetmelik ile giderilmiştir. Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde düzenleme ortaklık payının “düzenleme alanındaki ve bölgedeki yaşayanların kentsel faaliyetlerini sürdürebilmeleri için gerekli olan umumi hizmet ve kamu hizmet alanlarını elde etmek” için alındığı ifade edilmiştir.

Umumi hizmet alanları tanımı Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde “Umumi hizmet alanı: Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve orta öğretim ku-

rumları ile yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri, karakol, pazar yeri, semt spor alanı gibi kamusal hizmete ayrılan alanları” şeklinde yer almaktadır.

Buna karşılık Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelikte “Umumi ve kamu hizmet alanları” şeklinde bir tanım yapılmıştır. Tanıma göre Umumi ve kamu hizmet alanları; yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi/parkı ve yeşil alan, ibadet yeri, karakol ve Millî Eğitim Bakanlığına bağlı öğretime yönelik eğitim tesis alanları, kamuya ait kreş alanları, pazar yeri, semt spor alanı ve şehir içi toplu taşıma istasyonları ve durakları, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, spor alanı, teknik altyapı alanı, kamuya ait trafo alanı, belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı, kent meydanı, kent parkı, özel tesis yapılmasına konu olmayan ağaçlandırılacak alan, rekreasyon alanı ve mesire alanları, resmî kurum alanı, idari tesis alanı, mezarlık alanı, bunun dışında kamusal ihtiyaçlara göre ortaya çıkacak imar planı kararıyla belirlenen diğer umumi ve kamu hizmet alanları ile taşkın kontrol tesisidir.

6. Düzenleme ortaklık payından karşılanabilecek alanlar artırıldı.

Fıkranın son haline göre düzenleme ortaklık payından karşılanabilecek alanlar şunlardır:

Yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı öğretime yönelik eğitim tesis alanları, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları,

pazar yeri, semt spor alanı, toplu taşıma istasyonları ve durakları, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, resmî kurum alanı, mezarlık alanı, belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı, özel tesis yapılmasına konu ol-

mayan ağaçlandırılacak alan, rekreasyon alanı olarak ayrılan parseller ve mesire alanları, taşkın kontrol tesisi alanları.

Maddede yapılan değişikliği aşağıdaki karşılaştırma tablosundan görebilirsiniz:

Eski Hali	Yeni Hali
Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve ortaöğretim kurumları, yol, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol	Yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretime yönelik eğitim tesis alanları, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları, pazar yeri, semt spor alanı, toplu taşıma istasyonları ve durakları, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, resmî kurum alanı, mezarlık alanı, belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı, özel tesis yapılmasına konu olmayan ağaçlandırılacak alan, rekreasyon alanı olarak ayrılan parseller ve mesire alanları
Eskiden olanlar	Yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu,
Yeni eklenen umumi hizmet alanları	pazar yeri, semt spor alanı, toplu taşıma istasyonları ve durakları
Yeni eklenen resmi hizmet alanları	Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları, resmî kurum alanı, mezarlık alanı, belediye hizmet alanı
Yeni eklenen diğer fonksiyonlar	sosyal ve kültürel tesis alanı, özel tesis yapılmasına konu olmayan ağaçlandırılacak alan, rekreasyon alanı olarak ayrılan parseller ve mesire alanları
Değiştirilen	Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretime yönelik eğitim tesis alanları

Burada yapılan en önemli değişiklik, resmi kurum alanlarının (yani kamu alanlarının) düzenleme ortaklık payından karşılanması esasının kabul edilmesidir. 7181 sayılı Kanun ve Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik sonrası yapılacak parsellasyon işlemlerinde kamu alanları, parsel maliklerinden hisselenirler (yani kamu ortaklık payı-KOP) değil, düzenleme ortaklık payı olarak alınan kesintilerle oluşturulacaktır.

Bir diğer önemli değişiklik resmî kurum alanı dışında Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları, mezarlık alanı ve belediye hizmet alanı gibi (temelde) resmi kurum alanı niteliğinde olan yerlerin de düzenleme ortaklık payından karşılanmasıdır.

Ayrıca, daha önceden Danıştay kararları ile düzenleme ortaklık payından karşılanacağı kabul edilen “pazar yeri, semt spor alanı, toplu taşıma istasyonları ve durakları” gibi alanların düzenleme ortaklık payından karşılanacağı kabul edilmiştir.

7. Düzenleme ortaklık payının belirli bir sıraya göre alınması esas benimsendi.

Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmeliğin “Düzenleme ortaklık payına ait esaslar” başlıklı 14 üncü maddesinin 2 nci fıkrasına göre **düzenleme ortaklık paylarının aşağıdaki öncelik sırasına göre alınması esastır:**

a) Yol, su yolu, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi/parkı ve yeşil alan.

b) İbadet yeri, karakol ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretime yönelik eğitim tesis alanları, kamuya ait kreş alanları.

c) Pazar yeri, semt spor alanı ve şehir içi toplu taşıma istasyonları ve durakları.

ç) Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları.

d) Otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol.

e) Kent meydanı, kent parkı, spor alanı.

f) Belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı.

g) Teknik altyapı alanı, kamuya ait trafo alanı.

ğ) Rekreasyon alanı, mesire alanları ve özel tesis yapılmasına konu olmayan ağaçlandırılacak alan.

h) Resmî kurum alanı.

ı) Diğer umumi ve kamu hizmet alanları.

i) Mezarlık, otogar alanı.

8. Kapanan yolların, belediye adına ihdas edilemeyeceği ve düzenleme ortaklık payı hesabına değerlendirileceği hüküm altına alındı.

İmar Kanunu'nun 18 inci maddesinde 7181 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle “Kapanan imar ve kadastr o yollarının öncelikle düzenleme ortaklık payına ayrılan toplam alandan düşülmesi esastır.” hükmü getirilmişti.

Bu kuralın detayları, Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde açıklanmıştır. Bu maddedeki hükümlere göre düzenleme alanında kapanan yollarla ilgili ihdas kurlarlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Düzenleme sahası içerisindeki kapanan imar ve kadastr o yolları varsa, parselasyon planı sırasında toplam düzenleme ortaklık payından düşülerek düzenleme ortaklık payı oranı hesaplanır.

- Ancak kapanan kadastr o ve imar yollarının toplam alanının, düzenleme sahasındaki düzenleme ortaklık payına konu olan umumi ve kamu hizmet alanlarından fazla olması durumunda; artan miktar Tapu Kanununun 21 inci maddesi hükümlerine göre köy tüzel kişiliği, belediye veya Hazine adına tescil edilir. Büyükşehir belediyesi olan yerlerde; Büyükşehir Belediyesi Kanununda belirtilen belediyelerin görev dağılımına göre ilgili belediye adına tescil edilir.

- İmar planı bulunan ve arazi ve arsa düzenlemesi yapılacak alanlarda; kadastr o yollarının imar adasına denk gelen kısımları, alan kazanmak amacıyla, parselasyon planı yapılmadan önce 2644 sayılı Tapu Kanununun 21 inci maddesi uyarınca ihdas edilemez ya da parselasyon planı ile belediye/köy tüzel kişiliği/Hazine adına ihdas edilerek parselasyon planına alınmaz.

Devamı Gelecek Sayımızda

Emrullah TÖREMEN

Daire Başkanı

EMLAK VERGİSİNDE FARKLI BİLİNEN BAZI HUSUSLAR HAKKINDA BİR DEĞERLENDİRME

1. GİRİŞ

Emlak vergisi, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu (EVK) uyarınca bina, arsa ve arazi olarak tanımlanan taşınmazlar üzerinden alınan bir vergidir. Bu vergi her bütçe yılının başından itibaren o yıl için belediyelerce tarh ve tahakkuk ettirilir. Bu vergi ilgili belediyelerin öz gelirleri içinde önemli bir yere sahip olup varlıklı, yoksul veya gerçek ve tüzel kişi, yabancı uyruklu, kişi haklarından yoksun vs. hususlarına bakılmaksızın çok sayıda kişiyi ilgilendirmektedir. Bina, arsa ve arazinin kullanılıp kullanılmaması, bunlardan gelir elde edilip edilmemesi verginin mükellefiyeti bakımından bir önemi bulunmamaktadır. Bu anlamda verginin

yükümlüsü, malik varsa intifa hakkı sahibi, bunlar da yoksa taşınmazı malik gibi tasarruf eden gerçek veya tüzel kişilerdir.

Bu çalışmanın kapsamı, özellikle 2002 yılından sonra 4751 sayılı Kanunla emlak vergisinde yapılan değişikliklerle birlikte oluşan farklı algılama ve anlayışlardır. Bu çerçevede emlak vergisinin bildirimi, vergi değeri, genel beyan dönemi, zamaşımı, taşınmazın devir ve ferağı, mükellefiyet ve bazı istisnalara ilişkin hususlar çalışmanın kapsamını oluşturmuştur.

Emlak vergisinde, zaman içinde mevzuatta yapılan değişikliğin uygulamaya dönüşmesinin gecikmesi, bu verginin diğer vergi uygulamalarından kısmi olarak farklılık arz etmesi gibi nedenlerle ver-

ğinin uygulayıcısı olan idareler ile vergi mükellefleri arasında zaman zaman ihtilaflar olabilmektedir. Bu çalışmada, emlak vergisi uygulamaları sırasında ilgili idareler ile vergi mükellefleri arasındaki ihtilafın azaltılmasına yardımcı olması amaçlanmaktadır. Bu çalışmayla salt doğru olduğu sanılan bazı hususlarda farkındalık oluşturmak suretiyle uygulayıcılar açısından gerekli faydanın sağlanması, vergi mükellefleri bakımından ise gönüllü uyumun artırılması amaçlanmaktadır.

2. EMLAK VERGİSİ KANUNU UYGULAMASI

Ödenen emlak vergisinin gayrimenkul ilgili hizmetler arasında bağ kurulması vergilendirmede fayda ilkesinin bir yansımasıdır. Bu anlamda, emlak vergisi yerel düzeyde hesap verilebilirliği ve etkililiği artırmaktadır. Yerel lisanslar, çalışma ruhsatları, iskân ruhsatları, inşaat izinleri ya da yerleşim planları yerel idarelerin yerel koşullar hakkında daha doğru ve tam olarak bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır (Akdemir, 2014). Özellikle yerel sınırlar içerisinde yaşayan bireyler, yerel idarelerin sağladığı yer altı ve yer üstü hizmetlerini, ödenen vergilerin karşılığı olarak görebilmektedir (Çiftçi, 2014). Bu bakımdan Türkiye'de de emlak vergisi yerel yönetimlerden biri olan belediyelerin gelirleri arasında yer almaktadır (Vural, 1998). *Dolayısıyla emlak vergisi, vergiye konu bina, arsa ve araziye ilişkin izin, ruhsat, alan, fiili durumu ve kullanımına yönelik bilgi ve belgelerin yerel idarelerde olması, yerel idarelerin yaptığı hizmetler karşılığında verginin fayda ilkesine göre alınması iti-*

bariyle yerel bir vergi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Emlak vergisi, Türkiye sınırları içinde yer alan bina, arsa ve arazi olarak tanımlanan taşınmazlar üzerinden alınmaktadır.¹ Vergi her yıl ilgili belediyece ocak ayı itibariye tahakkuk ettirilir.² Verginin oranı meskenlerde binde bir, diğer binalarda binde iki, arazide binde bir, arsada binde üçtür. Bu oranlar büyükşehir belediyesi olan illerde yüzde yüz artırımlı uygulanır.³ Emlak vergisinin ilk taksiti mart, nisan ve mayıs ayı içinde, ikinci taksiti kasım ayında olmak üzere iki taksitte ödenir.⁴

Emlak vergisi mükellefleri, bu vergi ile birlikte belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere tahakkuk eden vergi tutarı üzerinden yüzde 10 nispetinde taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı öderler. Bu pay, ilgili belediyece emlak vergisi ile birlikte tahsil edilip ilgili idareye takip eden ayın 10'una kadar aktarılır.⁵ Payın yönetimi, büyükşehir belediyesi olmayan illerde il özel idareleri, diğer illerde ise yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığınca yapılmaktadır.⁶

3. EMLAK VERGİSİ UYGULAMASINDA FARKLI BİLİNER KONULAR

Bu başlık altında emlak vergisi ile ilgili olarak uygulamada veya yazında mev-

- 1 EVK m. 1, 13.
- 2 EVK m. 11, 21.
- 3 EVK m. 8, 18.
- 4 EVK m. 30.
- 5 2863 sayılı Kanun m. 12.
- 6 6360 sayılı Kanun m. 3.

zuat değişikliği nedeniyle günceli yansıtmayan veya eksik bilinen bazı hususlara değinilecektir. Bunların bir kısmı öteden beri alışkanlık halinde devam etmek suretiyle günümüz anlayışını kavrayamamaktadır. Bir kısmı ise eksik bilinmesinden kaynaklanmaktadır. Bu kapsamda, günceli yansıtmayan yargılar soru halinde belirtilerek bunların nasıl anlaşılması gerektiği üzerinde durulacaktır.

3.1. Emlak vergi değerini belediyeler mi belirler?

Öncelikle emlak vergi değerini (matrahını) belediyelerin belirlemediğini söylemek gerekir. Emlak vergi değeri,

olup bu değer arsa takdir komisyonu tarafından belirlenir. Arsa takdir komisyonu, belediye başkanının veya görevlendireceği kişinin başkanlığında, belediyeden bir üye, defterdarlıktan veya vergi dairesi başkanlığından iki üye, tapu müdürü, ticaret odasınca seçilmiş bir üye ile ilgili muhtardan oluşur. Ayrıca, arsa organize sanayi bölgesi içinde ise söz konusu komisyonda organize sanayi bölgesi temsilcisi de bulunur. Arsa takdir komisyonu içinde ilgili belediyenin etkinliği komisyonda başkan ve bir üye ile temsil edilmeleridir (Çizelge 1.).

Binanın inşaat kısmında ise inşaat metrekare birim değerine gerek vardır.

Çizelge 1. Arsa Takdir Komisyonu

Sıra	Kurum	Üye Sayısı	Niteliği
1	İlgili belediye temsilcileri	1	Başkan
2		1	Üye
3	Defterdarlık veya vergi dairesi başkanlığı temsilcileri	1	Üye
4		1	Üye
5	İlgili tapu müdürü	1	Üye
6	Ticaret odasınca seçilmiş üye	1	Üye
7	Organize sanayi bölgesi temsilcisi	1	Üye
8	İlgili mahalle muhtarı	1	Üye

Kaynak: VUK, m. 72.

arsa ve arazilerde takdir komisyonlarınınca belirlenen birim değerleri ile arazinin yüzölçümünün çarpılmasıyla oluşmaktadır. Bina vergisinde ise, vergi değeri iki kısımdan oluşur. Bunlardan ilki binanın üzerinde kurulu olan arsa değeri, diğeri ise arsa üzerine inşa edilen inşaat kısmıdır.

Binanın arsa kısmı için arsa metrekare birim değerine ihtiyaç duyulmakta

Bina inşaat metrekare birim değeri, binanın yapılış tarzı (çelik ve betonarme karkas, yığma ve yığma yarı kâgir, ahşap, taş duvarlı, gecekondular tarzı, kerpiç ve diğer basit); inşaatında kullanılan malzemenin kalitesi ve cinsine göre belirlenen sınıfı (lüks, 1. sınıf, 2. sınıf, 3. sınıf ve basit inşaat) ile kullanılış şekli (Konut, işyeri, otel, benzin istasyonu, banka vb. 23 tür vardır.) esas alınarak belirlenir.⁷ Bu şekilde

⁷ Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine

de her yıl birim değerler bir cetvel halinde Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca müştereken tespit edilerek yayımlanır.⁸ Bu değerlere kalorifer/klima ve asansör farkı ilave edilir. Binaların yapılış tarzı ve yaşına göre aşınma payı⁹ düşülür.

Belediyeler bu süreçte ortaya çıkan vergiye ilişkin ölçüleri somut taşınmaza uygulayarak verginin matrahını hesaplarlar. Dolayısıyla, emlak vergi değerini belediyeler belirlemezler. Belediyelerin etkinliği sekiz veya yedi kişiden oluşan arsa komisyonunda iki üye ile temsil edilmektedir. **Emlak vergi değerinin belediyelerce belirlenir algısı arsa komisyonu sekretaryasını ilgili belediyenin yapması ve vergi tahakkukunun ilgili belediyece yapılmasından kaynaklanmaktadır.**

3.2. Emlak vergi değeri rayiç değer midir?

Emlak vergi değeri, EVK'nin 29'uncu maddesinin 4751 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekline göre, emlak vergisinin konusuna giren bina ve arazinin rayiç bedeliydi. Arazi ve bina ile ilgili normal alım bedelinin tayininde EVK'nin 31'inci maddesine göre hazırlanan tüzükte belirlenen normlar da dikkate alınırdı (Ozansoy, 2013: 3). Günümüzdeki duruma bakıldığında, emlak vergi bina ve arazinin Emlak Vergisi Kanununun 29'uncu maddesine göre tespit edilen değeridir.¹⁰ Bu maddede vergi değer ise, arsa ve araziler için ilgili komisyonlarca belirlenen birim bedelleri; binalar için ile ilgili bakanlık-

larca tespit edilen inşaat birim değerleri sonucuna göre hesaplanan bedellerdir. VUK'un mükerrer 266 ncı maddesine göre rayiç bedel ise, bir iktisadi kıymetin değerlendirme günündeki normal alım satım değeri olarak tanımlanmaktadır.

Buna göre, 1970 yılından 2002 yılına kadar emlak vergi değeri rayiç bedel olarak uygulanmış, ancak 4751 sayılı Kanunla Emlak Vergisi Kanununda yapılan değişikliklerle 2002 yılından itibaren verginin hesaplanması sadece ilgili komisyon ve ilgili bakanlıkların belirlediği tutarlar esas alınmış olup emlak vergisi matrahının hesaplanmasında rayiç bedel uygulamasına son verilmiştir. **Dolayısıyla emlak vergi değeri rayiç değerdir ifadesi doğru bir anlatım değildir. Bunun yerine emlak vergi değeri denilmesi daha uygun olacaktır.**

3.3. Emlak vergisinde genel beyan uygulaması var mıdır?

4751 sayılı Kanun ile 2002 yılından itibaren her dört yılda bir emlak vergisi mükelleflerinin beyanname veremeleri uygulamasına son verilmiştir. Bunun yerine vergi değerini değiştiren sebebin varlığı halinde bildirim verilmesi öngörülmüştür (Özkök-Çubukçu 2014). Vergi değerini değiştiren sebepler yeni bina inşa edilmesi, taşınmazın satılması, arazinin ifraz ve tevhid, meskenin işyerine dönüştürülmesi gibi nedenlerdir.¹¹ Bu durumda, mükellefler sadece taşınmazın vergi değerindeki değişikliğe konu durumu için bildirim vereceklerdir. Yine mükellefler verginin hesaplamasına ilişkin bir değer bildirmeyeceklerdir.

⁸ İlişkin Tüzük (Tüzük), 8,9,10.

⁹ VUK mük. m. 49

¹⁰ Tüzük m. 20, 23.

¹¹ VUK m. 268.

¹¹ EVK m. 33.

Bu çerçevede, 2002 yılından itibaren emlak vergisi mükellefleri her dört yılda bir yapılan takdir dönemleri sonrasında beyanname vermezler, sadece kanunda sayılan hallerde bildirim verirler. **Bu nedenle emlak vergisi mükellefleri vergi değerini değiştiren nedenlerin olmaması halinde herhangi bir süreye bağlı olmaksızın bildirim vermeyeceklerdir.**

3.4. Köylerde emlak vergisi yok mudur?

Türkiye sınırları içindeki bina, arsa ve araziler emlak vergisine tabidir. Bununla birlikte belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan binalar emlak vergisinden muaftır. Ancak bu yerlerdeki ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan binalar ile muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan binalar için bu muafiyet uygulanmaz. Buna mukabil Gelir Vergisinden muaf esnaf ile basit usulde Gelir Vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan binalar için muafiyet uygulanır.¹² Aynı şekilde belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan araziler arazi vergisinden muaftır. Ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan arazi ile arsalar ve arsa sayılacak parsellenmemiş araziler için bu muafiyet uygulanmaz. Buna karşın Gelir Vergisinden muaf esnaf ile basit usulde Gelir Vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan arsa ve arazi için muafiyet uygulanır.¹³ Bu kapsamda, belediye ve mücavir alan sınırları dışındaki alanlar genellikle köy tüzel kişiliği olan yerler olduğundan bu yerlerdeki bina ve araziler emlak vergisinden muaf

olacaktır. Ancak bu muafiyet, sadece belediye ve mücavir alan dışında olan yerlerde tarımsal faaliyet olarak kullanılan bina ve arazi için olmaktadır.

Bu hükümler kapsamında, emlak vergisi uygulamasında vergiden muaflik durumunda taşınmazın köyde olup olmamasının bir önemi bulunmamaktadır. Belediye veya mücavir alan sınırları dışında olup da tarımsal faaliyette kullanılıp kullanılmaması önem arz etmektedir. Bu nedenle, bir taşınmaz köy sınırları içinde ise ticari, sınai ve turistik faaliyette kullanılıyorsa emlak vergisi alınacaktır (Töremen, 2011: 14). **Dolayısıyla köydeki taşınmazların emlak vergisinden muaf anlayışı tam olarak doğruyu yansıtmamaktadır.**

3.5. Emlak vergisinde zamanaşımı yok mudur?

Vergilendirmede, vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak beş yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergiler zamanaşımına uğrar.¹⁴ Bu süre geçtikten sonra vergi alacağı kalkar. Zamanaşımı, mükellefin bu hususta bir müracaatı olup olmadığına bakılmaksızın hüküm ifade eder.¹⁵ Buna göre, vergiyi doğuran olayın ortaya çıktığı tarihi izleyen beş yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergi zaman aşımına uğrar. Bu süreden sonra vergi alacağı ortadan kalkar. **Örneğin,** 20 Ocak 2015 tarihinde mal teslimi nedeniyle doğan katma değer vergisi ile ilgili olarak 31.12.2020 tarihine kadar tarh ve mükellefe tebliğ edilmezse bu vergi za-

12 EVK m. 4/u.

13 EVK m. 14/g.

14 VUK m. 114.

15 VUK m. 113

man aşımına uğrayacaktır. Ancak mükellefin rızaen ödemesi durumunda vergi idaresi bu alacağı kabul eder.¹⁶

Emlak vergisinde, bildirim dışı kalan bina ve arazinin vergi ve cezalarında zamanaşımı, bu bina ve arazinin bildirim dışı bırakıldığının idarece öğrenildiği tarihi takip eden yılın başından itibaren başlar.¹⁷ Buna göre, emlak vergisinde beş yıllık zamanaşımı süresinin başlaması için ilgili bina ve arazinin belediyece bildirim dışı kaldığının öğrenildiği tarihten itibaren başlar. Bununla birlikte bir şekilde bildirim verilmiş ise bildirim tarihini izleyen 5 yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmezse emlak vergisi zaman aşımına uğrayacaktır. Diğer bir anlatımla **emlak vergisinde zamanaşımı konu edildiğinde iki durum söz konusu olmaktadır. Birisi hiç bildirim verilmemesi, diğeri ise bildirim verilmekle birlikte verginin tarh ve tebliğ edilmesidir.**

Bu durum şöyle açıklanabilir; örneğin, 2003 yılında imar uygulaması sonucu araziden arsaya dönüşen taşınmaz için bildirim verilmemiş ve idare bunu 2020 yılında tespit etmişse bu durumda EVK'nin 40 ıncı maddesine göre zaman aşımı olmayacağından 2003-2020 yılları arasındaki vergi cezalı olarak tarh edilecektir. **Bu örnekte ikinci durum** olarak 2010 yılında bildirim verilmiş, ancak tarh ve mükellefe tebliğ edilmemişse idare sadece zamanaşımına uğramamış olan son beş yılın vergilerini tahsil etme yoluna gidecektir. Diğer bir anlatımla, 2016 yılına ait vergi 31.12.2020 tarihinde zamanaşımına uğrayacağından ilgili idarece 2020 yılı içinde önceki yıllara ait olmak üzere 2016-2020 yılları arasındaki vergi ve cezalar tahsil edebilecektir. Bu durumda, en son zamanaşımı süresi dolan yıl 2015 yılı olduğundan bu yıl ve önceki yıllara ait vergi ve cezaların tahsil imkânı olmayacaktır.

Bu açıklamalara göre, bildirim dışı kalan bina, arsa ve arazi için beş yıllık zamanaşımı süresi bildirimle veya idarece öğrenildikten sonra başlar. Dolayısıyla mutlak olarak “emlak vergisinde zamanaşımı yoktur” yargısı anlamlı görülmemektedir.

3.6. Emlak vergi değerini mükellef mi bildirir?

Öncelikle vergilendirmede “beyan usulü” ile “bildirim usulü” arasındaki farkı açıklamakta fayda vardır. Prensipten olarak vergilendirmede, beyan usulünde, verginin matrahını oluşturan değere ilişkin bütün ölçümlerin ve hesaplamaların mükellefçe yapılmasını gerektirir. Dolayısıyla, beyan usulünde mükelleften vergiyi hesaplayarak ortaya çıkarması beklenir. Bildirim usulünde ise mükelleften vergilendirmeye ilişkin ilgili mevzuatta belirtilen bilgi ve belgeleri bildirmesi istenir. Bu anlamda, beyan usulünde verginin gerçek değerini ortaya çıkarmasında mükellefin sorumluluğu esas olurken bildirimde bu şekilde bir sorumluluk yoktur.

Bu çerçevede, beyan usulünün bildirim usulünden ayırt edici özelliği, vergi matrahının vergi mükellefi tarafından kanunda gösterilen değerlendirme ölçüleri kullanmak suretiyle vergiyi hesaplayıp vergi idaresine bildirmesidir. Bu usulde,

16 6183 sayılı Kanun m. 102.

17 EVK m. 40.

matrahın vergi idaresi tarafından değil mükellefi (sorumlusu) tarafından hesaplanması ve bir beyanname ile idareye bildirmesidir. İdare mükellefin beyan ettiği matrah üzerinden vergiyi tahakkuk ettirmektedir. Buna karşılık bildirim usulünde yükümlü tarafından matrah beyanı yapılmamakta ve sadece kanuni sebeplerin meydana gelmesi durumunda yükümlüye bu sebeplerin varlığını idareye bildirme ödevi verilmektedir (Öz-kök-Çubukçu, 2014: 142-158).

Emlak vergisi mükellefleri, vergi değerini değiştiren hallerin vuku bulunduğu durumlarda bildirim vermekte olup bu bildirimde vergiyi hesaplamaz, sadece taşınmaza ilişkin tescil bilgileri ile vergilendirmeye ilişkin bilgilere (taşınmazın yüzölçümü, arsa payı miktarı, kullanım şekli, inşaatın sınıfı, kalorifer, asansör gibi) yer verir. Emlak vergisinde, vergi değeri (matrahı) ilgili belediye tarafından Kanunun 29 uncu maddesine göre hesaplanan tutar üzerinden yıllık olarak tarh edilir.¹⁸ Diğer bir ifadeyle, verginin matrahı takdir komisyonları tarafından belirlenen arsa birim değeri ile ilgili bakanlıklarca belirlenen inşaat birim bedeli dikkate alınarak taşınmazın bulunduğu yer belediyesince hesaplanır. **Dolayısıyla, “emlak vergisi mükellefin beyanı üzerine tarh edilir ve verginin tutarını mükellef hesaplar” yargısı anlamlı görülmemektedir.**

3.7. Taşınmaz satışlarında ‘emlak vergisi borcu yoktur’ belgesi aranır mı?

Emlak vergisi uygulamasında, bina, arsa ve arazinin devir ve ferağ işlemlerin-

de tapu idaresi tarafından belediyelerden vergi değeri talep edilmekte, belediyeler de vergi değerini verirken emlak vergisini tahsil etmektedirler. Bu durum kamuoyunda taşınmaz satış işlemlerinde “emlak vergisi borcu yoktur” belgesi istenmekte algısını beraberinde getirmektedir.

Devir ve ferağ yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş emlak vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulur. Devralanın mükellefe rücu hakkı vardır. Tapu daireleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15’inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirir.¹⁹ Öte yandan, Harçlar Kanununda aksine hüküm bulunmadıkça, harçların tamamı peşin olarak ödenmeden harca mevzu olan işlem yapılamaz.²⁰ Gerekli harçları tamamen almadan işlem yapan memur harcın ödenmesinden mükellefler ile müteselsilen sorumlu tutulur.²¹

Bu kapsamda, mevzuat açısından tapu memurlarının ilgili belediyeden emlak vergi değerini istemeleri, ilgili belediyelerin de vergi borcu ödenmeden vergi değerini vermemeleri için bir zorunluluk bulunmamaktadır. Kaldı ki tapu idarelerinin devir ve ferağ işlemini takip eden ayın on beşine kadar satış işlemini belediyelere bildirmesi mevzuatın amir hükmüdür. Ayrıca, belediyeler devir ve ferağ yapılan taşınmazlar ile ilgili olarak geçmiş yıllara ait ödenmemiş emlak vergisini satıcıdan talep edebilecekleri gibi alıcıdan da talep edebilmektedir.

19 EVK m. 30.

20 492 sayılı Harçlar Kanunu (HK) m. 127.

21 HK m. 128.

18 EVK, m. 11, 21.

Dolayısıyla, taşınmaz alım-satım sırasında emlak vergisi borcunun olmaması gerekliliğini meri mevzuat desteklemektedir.

3.8. Taşınmazın devir tarihinden önceki vergileri satıcı mı öder?

Emlak vergisinin ilk taksiti mart, nisan ve mayıs ayında ikinci taksiti ise kasım ayı olmak üzere iki taksitte ödenmektedir.²² Bina, arsa ve arazi satışlarında vergi, satış tarihinden sonraki vergileri alıcı hemen ödemez. Taşınmaz satışında alıcının mükellefiyeti satışın yapıldığı takvim yılını izleyen yılda başlar, buna karşın taşınmazı satan açısından ise satışın yapıldığı takvim yılını izleyen yılın başında sona erer.²³ Buna göre, Ocak 2020 tarihinde satılan taşınmaz ile ilgili olarak 2020 yılına ait verginin tamamını satıcı ödeyecektir. Alıcının vergi ödeme yükümlülüğü ise 2021 yılına ait vergiler için olacaktır (Töremen, 2019: 79).

Öte yandan, daha önce de belirtildiği üzere satışı yapılan taşınmaza ilişkin satış yılı ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş vergiden satıcı sorumlu olmakla birlikte söz konusu yıllara ait ödenmemiş vergi alıcılar nezdinde de takip ve tahsil edilebilir. Bu durumda alıcının basiretli bir şekilde taşınmazın önceki yıllara ait emlak vergisi borcunun olup olmadığını araştırması gerekir. ***Bu nedenle, taşınmazın satış tarihinden öncesine ait tahakkuk eden/edecek verginin tamamen satıcıya ait olduğu anlayışı emlak vergisi mevzuatıyla uyumlu olmadığı görülmektedir.***

22 EVK m. 30

23 EVK m. 9, 19.

3.9. Aynı taşınmaza ortak olan mükellefler hisseleri oranında mı sorumludur?

Emlak vergisinde, sahip olunan taşınmaz müstakil mülkiyette olabileceği gibi ortak mülkiyette de olabilir. Bu durumda ortak mülkiyette hangi ortaklık türünün olduğu ve ortaklık türlerinde ortakların sorumluluğunun ne olduğu önem arz etmektedir.

Bu kapsamda, medeni hukukta ortak mülkiyet, paylı ve elbirliği mülkiyet olarak ikiye ayrılmaktadır. Paylı mülkiyette birden çok kimse, maddî olarak bölünmüş olmayan bir şeyin tamamına belli paylarla malikdir. Başka türlü belirlenmedikçe, paylar eşit sayılır. Paydaşlardan her biri kendi payı bakımından malik hak ve yükümlülüklerine sahip olur. Bu pay devredilebilir, rehnedilebilir ve alacaklılar tarafından haczettirilebilir.²⁴ Elbirliği mülkiyette ortakların belirlenmiş payları olmayıp her birinin hakkı, ortaklığa giren malların tamamına yaygın olup kanunda veya sözleşmede aksine bir hüküm bulunmadıkça, gerek yönetim, gerek tasarruf işlemleri için ortakların oybirliğiyle karar vermeleri öngörülür.²⁵

Emlak vergisinde, bir bina, arsa veya araziye paylı mülkiyet halinde malik olanlar, hisseleri oranında sorumludur. Elbirliği mülkiyette (örneğin miras yolu ile taşınmaz mal intikal edip henüz paylaşılmaması) malik olanlar ise vergiden müteselsilen sorumlu olurlar.²⁶ Bu çerçevede, paylı mülkiyette verginin ödenme-

24 Türk Medeni Kanunu (TMK) m. 688.

25 TMK m. 701-702

26 EVK m. 3, 13.

mesinden ortaklar hisseleri oranında sorumlu iken elbirliği halindeki mülkiyette bütün ortakların sorumluluğu bulunmaktadır. **Bu nedenle, emlak vergisinde ortak mülkiyette herkes hissesi oranında sorumludur anlayışı tam olarak doğruyu yansıtmamaktadır.**

3.10. Taşınmaz tapuda tescil ettirilmeyen mükellefiyet doğabilir mi?

Bina, arsa ve araziler taşınmaz kavramı içinde yer almaktadır. Taşınmazlar da tapu siciline tescil edilmedikçe sonuç doğurmaz. Bu durumda, taşınmaz tapu sicilinde kimin adına kayıtlı ise evveleminde o kişi malik olup verginin mükellefi de bu kişi olacaktır.

Medeni hukuka göre, taşınmaz mülkiyetinin kazanılması, tescille olmaktadır. Bazı durumlarda ise tapu sicilinde adına gerekli kayıt işlemi olmaması halinde de mükellefiyet söz konusu olan haller vardır. Bunlar; **miras, mahkeme kararı, cebri icra, işgal, kamulaştırma hâlleri ile kanunda öngörülen diğer hâllerde, mülkiyet tescilden önce kazanılır.** Ancak, bu hâllerde malikin tasarruf işlemleri yapılabilmesi, mülkiyetin tapu kütüğüne tescil edilmiş olmasına bağlıdır.²⁷

Dolayısıyla, emlak vergisi uygulamasında, bazı durumlarda tapu sicilinde adına tescil olunmadan da vergi mükellefiyeti doğmaktadır. Bu durum mahkeme kararı, cebri icra, işgal, kamulaştırma ve özellikle miras durumlarıdır. Miras ölümüne bağlı bir işlem olup ölümle birlikte sonuç doğurmaktadır. Eğer mirasçılar mirası reddetmemişlerse miras bırakanın

ölüm tarihi itibarıyla mirasçılarının emlak vergisi mükellefiyeti doğacaktır. Kaldı ki bu durum elbirliği halindeki mülkiyet olduğundan mirasçılar müteselsilen emlak vergisi mükellefi olacaklardır. **Bu durumda, mutlak olarak emlak vergisi mükellefiyeti taşınmazın tapuya tescili ile doğar yargısı olumlu bir yargı olarak görülmemektedir.**

3.11. Takdir yılları arasında yeniden takdir yapılabilir mi?

Emlak vergisinde asgari ölçüde arsa ve arazi metrekaresine birim değeri dört yılda bir arsa veya arazi takdir komisyonlarınınca yapılmaktadır.²⁸ Bununla birlikte herhangi bir sebep yüzünden bir şehir, kasaba veya köyün tamamında devamlı olmak üzere bina veya arazinin değerlerinde yüzde yirmi beşi aşan oranda artma veya eksilme olması durumunda arsa ve arazi takdirlerinin yenilenmesi gerekir.²⁹ Öte yandan, Vergi Usul Kanununun “Hesap hataları” başlıklı 117 nci maddesinin birinci fıkrasında, vergilendirme ile ilgili beyanname, tahakkuk fişi, ihbarname, tekalif cetveli ve kararlarda matraha ait rakamların veya indirimlerin eksik veya fazla gösterilmiş veya hesaplanmış olması vergi hatası olarak tanımlanmaktadır.³⁰

Bu durumda, dört yılda bir yapılan arsa ve arazi birim değeri takdirleri, iki takdir yılları arasında yeniden takdir yapılmamakla birlikte herhangi bir sebep yüzünden bir şehir, kasaba veya köyün tamamında devamlı olmak üzere bina veya arazinin değerlerinde yüzde 25’i

²⁸ VUK mük. m. 49.

²⁹ EVK m. 33/8.

³⁰ Gelir İdaresi Başkanlığının 19.6.2014 tarihli ve 65619 sayılı yazısı

²⁷ TMK m. 705.

aşan oranda artma veya eksilme olması durumunda ilgili takdirler yenilenebilecektir. Ayrıca, yapılan takdirlerde vergi hatasına yönelik olarak tekalif cetvellerinde, komisyon kararlarında bir hesap hatası olması durumunda takdirler yeniden yapılabilecektir (Töremen 2109: 73). ***Dolayısıyla, iki takdir yılı arasında arsa veya arazi takdir komisyonlarınca yeniden takdir yapılmaz yargısı bütünüyle yerinde olmadığı görülmektedir.***

3.12. Emlak vergisi pişmanlıkla beyan edilebilir mi?

Vergide pişmanlık ve ıslah, beyana dayanan vergilerde, vergi ziyayı cezasını gerektiren fiilleri işleyen mükelleflerle bunların işlenişine iştirak eden diğer kişilerin kanuna aykırı hareketlerini, vergi idaresine kendiliğinden haber vermeleri halinde, belli şartlarla vergi ziyayı cezası kesilmemesini esas alan bir uygulamadır.³¹

Pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için, vergi ziyasının doğmuş olması ve bununla birlikte mükellef tarafından, kanuna aykırı davranışını üçüncü bir şahıs tarafından resmi bir makama ihbar edilmeden önce, kendiliğinden haber verilmiş olması (Dilekçe veya tutanağın resmi kayıtlara geçirilmiş olması şarttır.), haber verme dilekçesinin yetkili memurlar tarafından mükellef nezdinde her hangi bir vergi incelemesine başlandığı veya olayın takdir komisyonuna intikal ettirildiği günden evvel (kaçakçılık suçu teşkil eden fiillerin işlendiğinin tespitinden önce) verilmiş ve resmi kayıtlara geçiril-

miş olması, hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin mükellefin haber verme dilekçesinin verildiği tarihten başlayarak on beş gün içinde verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının mükellefin bu durumu haber verme tarihinden başlayarak on beş gün içinde tamamlanması veya düzeltilmesi, mükellefçe haber verilen ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamlarla (pişmanlık zammı) birlikte haber verme tarihinden başlayarak on beş gün içinde ödenmesi gerekmektedir.³²

Emlak vergisinde pişmanlıkla bildirim verilmemektedir. Daha doğrusu emlak vergisinde ortaya çıkan verginin hesaplanmasında mükellefe atfedilecek bir husus olmadığından pişmanlıkla bildirim verilmesinin bir anlamı da bulunmamaktadır. Bu kapsamda, ***Vergi Usul Kanununun 371 inci maddesinde emlak vergisinde pişmanlık ve ıslah hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir.***

3.13. Her kamu kurumu emlak vergisinden muaf olur mu?

Emlak vergisinden daimi şekilde muaf³³ olan binalar Kanununun 4 üncü maddesinde, araziler ise 14 üncü maddesinde sayılmıştır. Buna göre, Kanununun 4 üncü maddesinin (a), (b), (s), (y) ve (z) fıkralarında yazılı kamu kurum ve kuruluşlarına ait bina ve arazilerin kiraya verilip verilmemesine bakılmaksızın emlak

32 VUK m. 371.

33 Bu çalışmada muafiyet kavramı, muafiyet ve istisna kavramlarının ortak adı olarak kullanılmıştır.

31 <https://gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/yayinlar/VergilerdePismanlik.pdf> (Erişim 18.2.2020).

vergisinden muaf olacaktır. Ancak, bazı kamu kurum ve kuruluşlarında kiraya verme muafiyeti düşürmektedir. Bunun dışında özel kanunlarında istisna veya muaf yönünde bir hüküm olması halinde mutlak muafiyet olarak düşünüleceğinden bu durumda kiraya verilmesi muafiyeti engellemeyecektir.

Örneğin kanunla kurulan üniversitelere ait taşınmazın kiraya verilmesi emlak vergisi muafiyetini engellemezken; köylere ve köy birliklerine ait tarım işletme binaları, soğuk hava depoları, içmeler ve kaplıcalar ile bunlar tarafından köylünün umumi ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla işletilen hamam, çamaşırhane, değirmenler ve köy odalarının kiraya verilmesi halinde emlak vergisi muafiyeti düşecektir.³⁴

Buna göre, emlak vergisinden muaf olan kurumun hangi tür kamu kurumu olduğu, bazı kurumlar için ise ilgili taşınmazın kiraya verilip verilmediği önemli olmaktadır. ***Dolayısıyla her kamu kurumuna ait taşınmazın emlak vergisinden muaf olacağı yönündeki düşüncenin tamamen doğru olmadığı görülmektedir.***

3.14. Tapu harcının matrahı emlak vergi değeri midir?

Taşınmaz devir ve iktisaplarında tapu ve kadastro harcı, emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen devir ve iktisap bedeli üzerinden hesaplanır. Tapuda yapılan işlemde sonra, emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya beyan edilen devir ve iktisap bedelinin gerçek

durumu yansıtmadığının tespit edilmesi halinde, aradaki farka isabet eden harç ikmalen veya re'sen tarh edilir. Bu suretle tarh edilecek tapu ve kadastro harcı için, Vergi Usul Kanununda yer alan vergi ziyayı cezası yüzde 25 oranında uygulanır.³⁵

Emlak vergisi ise arsa ve arazi takdir komisyonları ile ilgili bakanlıklarca belirlenen normal inşaat maliyet bedeli (birim bedeli) üzerinden belirlenen vergi değeridir. Harçlar Kanununda esasında gerçek alım satım değerinin beyan edilmesi amaçlanmış, ancak her halükarda emlak vergi değerinden az olamayacağı yönünde bir güvenlik mekanizması getirilmiştir. Dolayısıyla tapu ve kadastro harcının matrahı emlak vergi değeri değildir. Alım satıma konu taşınmazın gerçek alım satım değeri beyan edilmelidir. ***Kaldı ki vergi idaresi tarafından gerçek alım satım değerinin tespiti halinde ikmalen cezalı tapu ve kadastro harç tarhiyatı yapılmaktadır.***

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Zaman içinde mevzuatta yapılan değişikliklerle güncelliği kalmayan kavram ve yargıların eski alışkanlıklar nedeniyle devam ettiği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra bazı yargıların mutlak olarak doğru olmadığı, bunun yerine bazı şartların varlığı halinde mümkün olabileceğinin bilinmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Özellikle emlak vergi değerinin belediyelerce belirlenmediği, mükelleflerce takdir yıllarında beyanname verilmediği, rayiç bedel ile emlak vergi değerinin aynı kavram olmadığı, bazı şartların varlığı

34 EVK m. 4/a-c

35 HK m. 63.

halinde emlak vergisinde beş yıllık zamanlaşımının olduğu ve tapu harcı matrahının emlak vergi değeri olarak görülmemesi gerektiği hususlarının açıklığa kavuşturulması bakımından bu çalışma emlak vergisi uygulayıcılarına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Akdemir, T. 2014. “Yerel Vergi Yönetimi: Ülke Uygulamalarına Yönelik Bir Analiz.” *Mali Yerinden Yönetim Teori, Kavramsal Açıklamalar ve Türkiye’ye İlişkin Değerlendirmeler*, Ed. Sakal M, Kesik, A ve Tekin A, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Çiftçi, T. E., 2014. Çeşitli Ülke Mevzuatlarında Emlak Vergisi: Türkiye Uygulamasında Ortaya Çıkan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 200 s., Denizli.

Ozansoy, A. 2013. Kamulaştırma Bedeline Göre Cezalı Emlak Vergisi Uygulanabilir mi? İdari ve Mali Mevzuat Dergisi, 153(13), 3-5.

Özkök-Çubukçu, D. 2014. Kamulaştırmada Gelir ve Emlak Vergisi. Vergi Sorunları Dergisi, 308(37), 142-158.

Sakal, M., Kesik, A. ve Akdemir, T. (Ed.) (2014). *Mali Yerinden Yönetim Teori, Kavramsal Açıklamalar Ve Türkiye’ye İlişkin Değerlendirmeler*. Nobel Yayınları. S. 85-145, Ankara.

Töremen, E. 2011. Belediye ve Mücavir Sınırları Dışında Bulunan Taşınmazların Emlak Vergisi Karşısındaki Durumu, 21 (207), 10-15.

Töremen, E. 2019. *Soru ve Cevaplarla*

Emlak Vergisi ve Değerli Konut Vergisi,- Sonçağ Yayınları, 126 s. Ankara.

Vural, M. 1998. Emlak Vergisi Kanunu ve Çevre Temizlik Vergisi Açıklama ve Yorumları, Hesap Uzmanları Derneği Yayını, 591 s., İstanbul.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Resmî Gazete, Tarih ve Sayı: 28.7.1953 – 8469.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu, Resmi Gazete, Tarih ve Sayı: 10.1.1961-10703.

492 sayılı Harçlar Kanunu, Resmi Gazete, Tarih ve Sayı: 17.7.1964-11756.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, Resmi Gazete, Tarih ve Sayı: 11.8.1970-13576.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Resmi Gazete, Tarih ve Sayı: 23.7.1983-18113.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, Resmi Gazete, Tarihi ve Sayı: 8.12.2001-24607.

4751 sayılı Kanun, Resmi Gazete, Tarih ve Sayı: 9.4.2002 – 24721.

6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmî Gazete, Tarihi ve Sayı: 6.12.2012-28489.

Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük, Resmi Gazete, Tarih ve Sayı: 15.3.1972-14129.

<https://gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/yayinlar/VergilerdePismanlik.pdf> (Erişim 18.2.2020).

Avukat Necati TORUN

KAMU İDARELERİNİN İHALELERE İSTEKLI OLARAK KATILMASINDA TİCARET SİCİL GAZETESİ VE MESLEK MENSUBU ONAY SORUNU ÇÖZÜLDÜ

1. GİRİŞ

Kamu idarelerinin ihtiyaç duyduğu mal, hizmet ve yapım işlerine ilişkin alımlara dair usul ve esasların düzenlendiği mevzuat 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'dur. Bazen Kanun veya ihale uygulama yönetmelikleri değişikliği bazen de içtihat değişikliği sebebiyle Kamu İhale Kurulu kararlarında yeni bir süreç başlayabilmektedir.

Bu makalemizde, kamu idarelerinin ihalelere istekli olarak katılma sürecinde kamu idarelerinin yaşamış olduğu ihaleye sunulacak belgelerdeki ihale mevzuatına uygun olamama sorunu Kamu İhale Kurumu'nun son aylarda ki bakış açısı doğrultusunda açıklanmaya çalışılacaktır.

2. UYUŞMAZLIK HUSUSUNUN ANLAŞILMASI

Makalemizde yer verdiğimiz *bir kamu idaresinin istekli olarak katıldığı ihaledeki sunduğu belgeleri onaylatamama sorunu* Kamu İhale Kurulu'nun 15.01.2020 tarihli ve 2020/UH.II-95 sayılı kararındaki bakış açısı doğrultusunda açıklanmaya çalışılacaktır;

2.1. Kamu İdaresinin Değerlendirme Dışı Bırakılma Sebebi

Bir kamu idaresi ihaleye istekli olarak katılmıştır. Ancak söz konusu kamu idaresi teklif dosyası kapsamında sunmuş oldukları bilanço ve gelir tablosunun kurum içinde görev yapan muhasebe yetkilisi tarafından imzalandığı ve ticaret sicil

gazetesinin sunulmadığı gerekçeleriyle değerlendirme dışı bırakılmıştır. Konuyu Kamu İhale Kurulu'na taşımıştır.

2.2. İdarenin Savunması

Kamu idaresi savunmasında 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun gereğince kamu tüzel kişiliğine sahip oldukları, özel sektör ile kamu sektörü arasında tâbi olunan mevzuat hükümleri açısından farklılıkların söz konusu olduğu, bu farklılıklar nedeniyle özel sektörden talep edilen belgelerin kamu kurumundan talep edilmesinin eşit muamele kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmadığı, zira talep edilen belgelerin istenildiği şekliyle sunulması konusunda hukuki imkansızlığın söz konusu olduğu, dolayısıyla anılan durumun idare tarafından eksiklik olarak nitelendirilmesinin hukuka aykırı olduğu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 10 uncu maddesinde istenecek belgelerle ilgili olarak isteklilerin mevzuatına atıf yapıldığı ve isteklilerden belge talep edilirken isteklinin tâbi olduğu mevzuatın göz önüne alınması gerektiğinin açık bir şekilde ifade edildiği, Kurum olarak Vergi Usul Kanunu kapsamında bilanço veya işletme esasına göre defter tutmakla yükümlü olmadıkları, yine VUK gereğince meslek mensubu çalıştırma zorunluluğu ile bilanço veya eşdeğer belgelerin belirtilen şekilde onaylanması zorunluluğuna da tâbi olmadıkları, ihaleye sunmuş oldukları bilançonun Maliye Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş muhasebe yetkilisi tarafından usulüne uygun olarak onaylandığı, anılan belgelerin İdari Şartname'nin 7

nci maddesi kapsamında eşdeğer belge olarak nitelendirileceğinden mali müşavir veya başka bir kurum tarafından onaylanmasına hukuken gereklilik bulunmadığı, Kurumun kamu kuruluşu olması nedeniyle kurumlar vergisine de tabi olmadığı, bu nedenle bilanço ve gelir tablosunun vergi dairesince de onaylanmasının mümkün olmadığı,

İhaleye ilişkin teklif dosyası kapsamında ticaret sicil gazetesinin sunulmamasının idare tarafından eksiklik olarak nitelendirildiği, fakat Kurum merkezinin yöneticisinin merkez başkanı olduğu ve teklif dosyasında merkez başkanının yetkili olduğuna dair imza sirküleri ve diğer belgelerin sunulduğu, şirket olmadıkları için Türk Ticaret Kanunu ve Ticaret Sicili Yönetmeliği'nde yer verilen tescil ve tescil ile ilgili hükümlere tabi olmadıkları, bu yüzden Ticaret Sicil Gazetesi sunulması talebinin de Kurum açısından uygulanabilir nitelikte olmadığı ve sunulmamasının eksiklik olarak nitelendirilemeyeceği iddialarına yer verilmiştir.

Özet olarak kamu idaresi, tabi oldukları Kanunlar doğrultusunda söz konusu ticaret sicil gazetesini sunmadığı; bilanço ve gelir tablosunun vergi dairesince de onaylanmasının mümkün olmadığı iddiasındadır.

2.3. Kamu İhale Kanunu ve İhale Uygulama Yönetmeliklerindeki Düzenlemeler

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhaleye katılımı yeterlik kuralları" başlıklı 10'uncu maddesinde "İhaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve mali yeterlik ile mesleki ve teknik yeterlikleri-

nin belirlenmesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler istenebilir:

a) Ekonomik ve malî yeterliğin belirlenmesi için;

2) İsteklinin, ilgili mevzuatı uyarınca yayınlanması zorunlu olan bilançosu veya bilançosunun gerekli görülen bölümleri, yoksa bunlara eşdeğer belgeleri,

3) İsteklinin iş hacmini gösteren toplam cirosu veya ihale konusu iş ile ilgili taahhüdü altındaki ve bitirdiği iş miktarını gösteren belgeler.

b) Mesleki ve teknik yeterliğin belirlenmesi için;

1) İsteklinin, mevzuatı gereği ilgili odaya kayıtlı olarak faaliyette bulunduğunu ve teklif vermeye yasal olarak yetkili olduğunu kanıtlayan belgeler,

İhale konusu işin niteliğine göre yukarıda belirtilen bilgi veya belgelerden hangilerinin yeterli değerlendirilmesinde kullanılacağı, ihale dokümanında ve ihale veya ön yeterliğe ilişkin ilân veya davet belgelerinde belirtilir

Aşağıda belirtilen durumlardaki istekliler ihale dışı bırakılır:

h) Bu maddede belirtilen bilgi ve belgeleri vermeyen veya yanıltıcı bilgi ve/veya sahte belge verdiği tespit edilen...” hükmü yer almaktadır.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin “Bilanço veya eşdeğer belgeler” başlıklı 35 inci maddesinde

“(1) Bilançonun veya eşdeğer belgelerin istenildiği ihalelerde ihalenin yapıldığı yıldan önceki yıla ait;

a) Yayınlanması zorunlu olan yıl sonu bilançosunun veya gerekli bölümlerinin,

b) (a) bendinde belirtilen belgelere eşdeğer belgelerin,

her ikisinin de idarece istenilmesi zorunludur.

(2) Bilanço veya eşdeğer belgeler kapsamında;

a) İlgili mevzuatı uyarınca bilançosunu yayımlatma zorunluluğu olan aday ve istekliler yıl sonu bilançosunu veya bilançonun üçüncü fıkradaki kriterlerin sağlandığını gösteren bölümlerini,

b) İlgili mevzuatı uyarınca bilançosunu yayımlatma zorunluluğu olmayan aday ve istekliler yıl sonu bilançosunu veya bilançonun üçüncü fıkradaki kriterlerin sağlandığını gösteren bölümlerini ya da bu kriterlerin sağlandığını göstermek üzere yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavirce standart forma uygun olarak düzenlenen belgeyi sunar.

...

(7) Bilanço veya bilançonun üçüncü fıkradaki kriterlerin sağlandığını gösteren bölümlerinin ilgili mevzuatına göre düzenlenmiş ve yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir ya da vergi dairesince onaylanmış olması zorunludur. Yabancı ülkede düzenlenen bilanço veya bilançonun üçüncü fıkradaki kriterlerin sağlandığını gösteren bölümlerinin ise o ülke mevzuatına göre düzenlenmesi ve bu belgeleri düzenlemeye yetkili merci tarafından onaylanmış olması gereklidir...” hükmü,

Aynı Yönetmeliğin “İş hacmini gösteren belgeler” başlıklı 36 ncı maddesinde “(1) İş hacmini gösteren belgelerin istenildiği ihalelerde;

a) İhalenin yapıldığı yıldan önceki yıla ait toplam ciroyu gösteren gelir tablosunun,

b) Hizmet işleri ile ilgili ciro tutarını gösteren belgenin, her ikisinin de idarelerce istenilmesi zorunludur.

(2) Aday veya isteklinin birinci fıkrada belirtilen belgelerden birini sunması yeterlidir. Serbest meslek erbabının iş hacmi serbest meslek kazanç defteri özeti ile belgelendirilir.

(3) Hizmet işleri ile ilgili ciro tutarını tevsik etmek üzere; yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavirce standart forma uygun olarak düzenlenen belge sunulur.

...

(11) Gelir tablosunun veya serbest meslek kazanç defteri özetinin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir ya da vergi dairesince onaylı olması zorunludur. Yabancı ülkede düzenlenen gelir tablosunun o ülke mevzuatına göre düzenlenmesi ve bu belgeyi düzenlemeye yetkili merci tarafından onaylanmış olması gereklidir...” hükmü,

“Aday veya isteklinin mesleki faaliyetini sürdürdüğünü ve teklif vermeye yetkili olduğunu gösteren belgeler” başlıklı 38 inci maddesinde “İhalelere katılacak aday veya istekliler tarafından,...

b) Tüzel kişi olması halinde, ilgisine göre tüzel kişiliğin ortakları, üyeleri veya

kurucuları ile tüzel kişiliğin yönetimindeki görevlileri belirten son durumu gösterir Ticaret Sicil Gazetesi, bu bilgilerin tamamının bir Ticaret Sicil Gazetesinde bulunmaması halinde, bu bilgilerin tümünü göstermek üzere ilgili Ticaret Sicil Gazeteleri veya bu hususları gösteren belgeler ile tüzel kişiliğin noter tasdikli imza sirkülerinin, teklif kapsamında sunulması zorunludur. Ayrıca aday veya isteklilerin ihale tarihi itibarıyla mesleki faaliyetlerini mevzuatı gereği ilgili odaya kayıtlı olarak sürdürmesi gerekmekte olup, ihale üzerinde kalan isteklinin sözleşme imzalanmadan önce, bu durumu tevsik eden belgeleri 4734 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat ile ön yeterlik ve ihale dokümanında yer alan düzenlemelere uygun olarak sunması gerekmektedir...” hükmü yer almaktadır.

Özet olarak yukarıda yer verilen kamu ihale mevzuatı ve ihaleye ilişkin İdari Şartname düzenlemelerinde, teklif dosyası kapsamında sunulan bilanço veya bilançonun istenilen kriterleri sağladığını gösteren bölümlerinin ilgili mevzuatına göre düzenlenmiş olması ve yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir ya da vergi dairesince onaylanmış olmasının zorunlu olduğu bulunmaktadır. Yine hukuken isteklilerin hepsinin ticaret sicil gazetesi sunma zorunluluğu bulunmaktadır.

3. KAMU İHALE KURULU’NUN KONUYU AÇIKLIĞA KAVUŞTURMASI

Kamu İhale Kurulu’nun 15.01.2020 tarihli ve 2020/UH.II-95 sayılı kararındaki bakış açısı aşağıda açıklanmıştır

3.1. Muhasebe Yetkilisinin Gelir Tablosu ve Bilançoyu Onaylaması Hukuka Uygun Mudur?

2018 yılına ilişkin bilanço bilgileri tablosu ve bilanço bilgilerinin sunulduğu, anılan bilançonun “muhasebe yetkilisi” sıfatına sahip kişi tarafından imzalanmıştır.

İhaleye teklif verecek isteklilerin ve tekliflerin değerlendirilmesinin şeffaf olarak yapılabilmesi için ihalelere katılımda yeterlik kriterlerinin kamu ihale mevzuatında ayrıntılı olarak düzenlendiği, işi yapabilecek nitelikteki isteklilerin ihalelere katılımını sağlamak amacıyla, isteklilerin ekonomik ve mali yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesi için gerekli olan bilgi ve belgelerin neler olduğu, anılan belgelerin sunulması ve onaylanmasına ilişkin belirlemelerin mevzuatta ayrıntılı şekilde yapıldığı görülmektedir.

Kamu ihale mevzuatında bilanço veya bilançonun belirtilen kriterleri sağladığını gösteren bölümlerinin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir ya da vergi dairesince onaylanmış olması zorunlu tutulduğu anlaşılmıştır. Anılan düzenleme ile hedeflenen amacın söz konusu belgelerin imza ve onayına güven duyulan bir meslek mensubu tarafından ya da kamu kurumu olan vergi dairesi tarafından onaylanması ve böylelikle denetleme ilke ve standartlarına göre incelenmesi, bu inceleme sonuçlarına dayanılarak tasdik kapsamına giren konuların ve belgelerin gerçeği yansıtmadığının imza ve mühür kullanmak suretiyle tespiti ve rapora bağlanmasıdır.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61 inci maddesinde “(1) Muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir. Bu işlemleri yürütenler muhasebe yetkilisidir. Memuriyet kadro ve unvanlarının muhasebe yetkilisi niteliğine etkisi yoktur. Muhasebe yetkilisi, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe hizmetleri Hazine ve Maliye Bakanlığınca yürütülür. Muhasebe yetkilileri gerekli bilgi ve raporları düzenli olarak kamu idarelerine verirler...” hükmü,

Muhasebe hizmetinin gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleri olduğu, kamu kurumlarında bu işlemleri yürütenlerin muhasebe yetkilisi sıfatına sahip olduğu, muhasebe yetkilisinin bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu olduğunun belirtildiği görülmektedir.

Kamu ihale mevzuatı uyarınca Kanun kapsamındaki ihalelere teklif veren bütün isteklilerin İdari Şartnamedeki “ekonomik ve mali yeterlik”e ilişkin belgeleri belirtildiği şekliyle ve eksiksiz olarak sunmak zorunda oldukları anlaşılma ile birlikte,

Kamu idaresinin kanun ile kurulmuş ve tüzel kişiliğe sahip bir kamu kurumu olduğu, kurum içerisinde görev yapan ve kamu görevlisi unvanına sahip muhasebe yetkilisinin muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu olduğu, bu çerçevede söz konusu belge üzerindeki imza ve onayına güven duyulması gerektiği, aksi durumun kabulünün kamu görevlisine ve kamu görevlisinin işlemlerine ilişkin güveni zedeleyeceği, bu itibarla başvuru sahibinin anılan iddiasının yerinde olduğu sonucuna varılmıştır.

3.2. Kamu İdaresi Ticaret Sicil Gazetesi Sunmak Zorunda Mıdır?

Diğer ihtilaf konusu ise, başvuru sahibi TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi'nin teklifinin ticaret sicil gazetesinin sunulmaması sebebiyle değerlendirme dışı bırakılıp bırakılmayacağına ilişkindir. Başvuru sahibi TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi tarafından teklif dosyası kapsamında Kocaeli Sanayi Odası'ndan alınmış ihale durum belgesi ve faaliyet belgesinin sunulduğu görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 16 ncı maddesinde “(1) Ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari

şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar.

(2) Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar, bir ticari işletmeyi, ister doğrudan doğruya ister kamu hukuku hükümlerine göre yönetilen ve işletilen bir tüzel kişi eliyle işletsinler, kendileri tacir sayılmazlar.” hükmü,

Aynı Kanun'un Tacir olmanın hükümleri bölümünde yer alan 18 inci maddesinde “(1) Tacir, her türlü borcu için iflasa tabidir; ayrıca kanuna uygun bir ticaret unvanı seçmek, ticari işletmesini ticaret siciline tescil ettirmek ve bu Kanun hükümleri uyarınca gerekli ticari defterleri tutmakla da yükümlüdür.” hükmü yer almaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümlerinde tacir ve tacir sayılanların belirlendiği görülmüş olup tacir olmanın hükmü uyarınca gerçek ve tüzel kişi tacirlerin ticaret siciline tescil ve ilan ile ilgili hükümleri gerçekleştirmek zorunda oldukları anlaşılmaktadır.

Başvuru sahibi isteklinin kanunla kurulmuş bir kamu kurumu olduğu, “Ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar.” hükmü uyarınca da tacir olmadığı anlaşılmıştır.

Bu çerçevede, kamu idaresinin Türk Ticaret Kanunu ve Ticaret Sicili Yönetmeliği'nde yer verilen tescil ve tescil ile ilgili hükümlere tabi olmadığı, bu yüzden tescil ve ilan sonucunda yayınlanan ticaret sicil gazetesi sunmasının beklenebileceği, zira bu konuda hukuki bir imkansızlığın da bulunduğu doğrultusunda değerlendirme yapılmıştır.

4. KARŞI OY SAHİBİ KURUL ÜYELERİNİN GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

Kamu İhale Kurulu'nun bakış açısı ortadadır. Ancak yukarıda verilen kararın oy çokluğu ile verildiğini belirtmemiz gerekmektedir. Aşağıda Kurul üyelerinin karşı çıktığı hususlara yer verilmiştir;

İlk olarak 3568 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin (A) fıkrasının sonunda ise şu tanım yapılmıştır; "Yukarıda sayılan işleri; bir işyerine bağlı olmaksızın yapanlara serbest muhasebeci mali müşavir denir." Görüldüğü gibi bir meslek mensubunun bir işyerine bağlı olmaksızın çalışması ilk koşuldur. Zaten her alandaki serbest meslek faaliyetleri ücretli çalışanlardan farklı olarak bir işverene tabi olmaksızın, bağımsız olarak icra edilen faaliyetlerdir.

İlkin olarak itirazın şikayet başvurusunun konusu, tekliflerin değerlendirilmesine yönelik olup ihale dokümanı bu haliyle zaten kesinleşmiştir.

Son olarak da; Kamu ihale mevzuatı uyarınca Kanun kapsamındaki ihalelere teklif veren bütün isteklilerin İdari Şartname'deki "ekonomik ve mali yeterlik"e ilişkin belgeleri belirtildiği şekliyle ve eksiksiz olarak sunmak zorunda olduk-

ları anlaşılmaktadır. Mevzuatta ihaleye teklif veren istekliler arasında bu belgelerin belirtildiği şekliyle ve eksiksiz olarak sunulmasına ilişkin gerçek kişi, tüzel kişi, özel hukuk tüzel kişisi ya da kamu hukuku tüzel kişisi ayrımı yapılmamıştır. Tüm istekliler 4734 sayılı Kanununun 5'inci maddesindeki temel ilkeler çerçevesinde eşit muameleye tabi tutulmaktadır.

İdari Şartname'nin 7.4 maddesindeki "... Bilanço veya bilançonun yukarıda belirtilen kriterlerin sağlandığını gösteren bölümlerinin ilgili mevzuatına göre düzenlenmiş ve yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir ya da vergi dairesince onaylanmış olması zorunludur." "... Gelir tablosunun veya serbest meslek kazanç defteri özetinin, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir ya da vergi dairesince onaylı olması zorunludur..." şeklindeki kesinleşen düzenlemeleri karşısında, bilanço ve gelir tablosu onayının kamu görevlisi unvanına sahip kurum içerisinde görev yapan, ancak 3568 sayılı Kanunu'nda belirtilen meslek mensupları arasında sayılmayan "muhasebe yetkilisi" tarafından yapılması uygun mütalaa edilmemektedir.

Özet olarak kurul üyeleri ihale dokümanının kesinleştiğini ve itiraz edilmediğini ve ihale dokümanlar doğrultusunda hareket edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

5. SONUÇ

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde kamu idarelerinin gerçekleştirdiği ihalelerde diğer kamu idareleri de istekli olarak katılmaktadır. Ancak ma-

kalemizde yer verdiğimiz üzere kamu idarelerinin gelir tablosu ve bilançolarını SMMM veya YMM ye onaylatma imkanı bulunmamaktadır. Ayrıca ticaret sicil gazetesi sunma imkanları da bulunmamaktadır.

Kamu İhale Kurulunun ayrıntılarına makalemizde yer verdiğimiz karar içerisinde kamu idarelerinin Türk Ticaret Kanunu ve Ticaret Sicili Yönetmeliği'nde yer verilen tescil ve tescil ile ilgili hükümlere tabi olmadığı, bu yüzden tescil ve ilan sonucunda yayınlanan ticaret sicil gazetesi sunmasının beklenemeyeceği belirtilmiştir.

Ayrıca kamu idaresinin kanun ile kurulmuş ve tüzel kişiliğe sahip bir kamu kurumu olduğu, kurum içerisinde görev yapan ve kamu görevlisi unvanına sahip muhasebe yetkilisinin muhasebe

kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu olduğu, bu çerçevede söz konusu mali belgeler üzerindeki imza ve onayına güven duyulması gerektiği, aksi durumun kabulünün kamu görevlisine ve kamu görevlisinin işlemlerine ilişkin güveni zedeleyeceği gerekçesiyle bilanço ve gelir tablosunun muhasebe yetkilisi tarafından onaylanmasının yeterli olacağı karara bağlanmıştır. Son olarak bu kararın oy çokluğu ile karar verildiğin de belirtmemiz gerekmektedir.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar,

İhale Uygulama Yönetmeliği, www.mevzuat.gov.tr/Yönetmelik

Kamu Alımları İstatistik Raporu, www.kik.gov.tr/istatistik

Hakkı YILDIRIM

*Yük. İnş. Mühendisi/Hukuk Fakültesi Öğrencisi
Üsküdar Belediyesi İhale ve Satım Alma Sorumlusu*

4734 SAYILI KANUN KAPSAMINDAKİ İHALELERDE SINIR DEĞER TESPİTİNDE GEÇERLİ TEKLİFLER

1. GİRİŞ

Ülkemizde, kamu hukukuna tâbi olan, kamunun denetimi altında bulunan veya kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemek amacıyla, Avrupa Birliği ve uluslararası standartlara uygun 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu düzenlenmiş olup, 2003 yılında yürürlüğe girmiştir. Kamu kurum ve kuruluşlarının kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği hüküm altına alınmıştır.

Kamu alımlarının, ülke ekonomisinde önemli büyüklüğe sahip olması sebebiyle kamu kaynaklarının etkin, verimli ve ekonomik olarak kullanılması ile kamuoyu denetimine açık, şeffaf ve rekabet koşulları içerisinde gerçekleştirilmesi gerekir. Kanunun temel ilkeler başlıklı 5'inci maddesinde de idarelerin bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Kamu İhale Kanunu ve ikincil mevzuatı ile amaçlanan, harcanan kamu kaynaklarıyla ihtiyaçların uygun koşullarda ve zamanında karşılanması ile kamu kaynaklarının etkin, verimli ve ekonomik olarak kullanılmasını sağlamaktır. 4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde, söz konusu işin beklenen sürede ve istenilen kalitede tamamlanmasını sağlayacak, ihale konusu iş ile ilgili tecrübe, deneyim ve yeterlikteki isteklileri belirlemek amacıyla isteklilerden istenecek yeterlik kriterleri düzenlenmiştir. İhalede istenilen yeterlik kriterleriyle birlikte imalat sürecinin, verilen hizmetin ve yapım yönteminin ekonomik olması, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılabilmesi; piyasa fiyatları ile edimin planlanan sürede, ön görülen bütçe sınırları içinde kalınarak en ekonomik maliyetle ve istenilen kalitede gerçekleştirebilecek ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesinde sınır değer hesabı ve aşırı düşük tekliflerin belirlenmesi de yapılmaktadır. Sınır değer hesabı, ihale konusu işin idarece belirlenen yaklaşık maliyet ve verilen tekliflere göre asgari yapılabirlik maliyetinin hesaplanabilmesi ve aşırı düşük tekliflerin belirlenmesi için yapılmaktadır.

Aşırı düşük tekliflerin tespiti ve sınır değer hesabı için 4734 sayılı Kanununun 38 inci maddesinde Kamu İhale Kurumuna düzenlemeler yapma yetkisi verilmiş olup, ihale komisyonunun da sınır değer tespitinde Kurum tarafından yapılan düzenlemeleri esas alması gerektiği belirtilmiştir.

Hizmet alımı ve yapım işleri ihalelerinde sınır değer hesabının hangi esas ve usullere göre yapılacağı hususu yapım işleri ihaleleri için Kamu İhale Genel Tebliğinin 45 inci maddesinde, hizmet alımı ihaleleri için ise aynı Tebliğin 79.1 inci maddesinde düzenlenmiştir. Kamu İhale Genel Tebliğinde 25/01/2017 tarih ve 29959 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklikle birlikte sınır değer hesabına dâhil edilecek geçerli teklifler hakkında *“sınır değer hesaplanmasında, 4734 sayılı Kanununun 36 ncı maddesi uyarınca ilk oturumda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun sunan isteklilerin teklifleri “geçerli teklif” olarak dikkate alınacaktır”* düzenlemesi yapılmıştır. Anılan düzenleme ile teklif veren isteklinin yeterlik kriterlerini sağlayıp sağlamadığına bakılmadan ihalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun sunan teklifler tespit edilerek ve bu tekliflere göre sınır değer hesabı yapılacaktır. Ancak, uygulamada sınır değer tespitinde dikkate alınacak geçerli teklif belirlenmesinde uyumsuzluklar olduğu görülmektedir. Karşılaşılan uyumsuzlukların özellikle birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata olması veya teklif cetvelinde imza bulunmaması ya da eksik belge sunulması ile yeterlik kriterlerinin karşılanamaması durumunda bu tekliflerinde sınır değer hesabında dikkate alınıp alınmayacağı yönünde olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada, sınır değer hesaplanmasına yönelik mevzuat düzenlenmesi hakkında bilgi verilecek ve sınır değer hesaplanmasında dikkate alınacak geçerli tekliflerin tespitinde hangi belgelerin/

bilgilerin dikkate alınacağı incelenecektir. Sınır değer tespitinde esas alınacak geçerli tekliflerin belirlenmesine yönelik farklı Kamu İhale Kurulu Kararları incelenerek değerlendirme ve önerilerde bulunulacaktır.

2. HİZMET ALIMI VE YAPIM İŞLERİNDE SINIR DEĞER TESPİTİ

Sınır değer hesabı, ihale konusu işin idarece belirlenen yaklaşık maliyet ve verilen tekliflere göre asgari yapılabirlik maliyetinin hesaplanabilmesi ve aşırı düşük tekliflerin tespiti için yapılmaktadır. Sınır değer tespitindeki amaç imalat sürecinin, verilen hizmetin ve yapım yönteminin ekonomik olması, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılabilmesi; piyasa fiyatları ile edimin planlanan sürede, ön görülen bütçe sınırları içinde kalınarak en ekonomik maliyetle ve istenilen kalitede gerçekleştirilecek teklifin belirlenmesidir.

Aşırı düşük tekliflerin tespiti ve sınır değer hesabı için 4734 sayılı Kanununun 38 inci maddesinde Kamu İhale Kurumu, ihale konusu işin türü, niteliği ve yaklaşık maliyeti ile ihale edilme usulüne göre aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değerler ve sorgulama kriterleri belirlemeye, ihalenin bu maddede öngörülen açıklama istenilmeksizin sonuçlandırılabilmesine, ayrıca yaklaşık maliyeti 8 inci maddede öngörülen eşik değerlerin yarısına kadar olan hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinde sınır değer altında olan tekliflerin bu maddede öngörülen açıklama istenilmeksizin reddedilmesine

ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkili kılınmıştır. Ayrıca, ihale komisyonunun bu maddenin uygulanmasında Kurum tarafından yapılan düzenlemeleri esas alacağı hüküm altına alınmıştır.

4734 sayılı Kanununun 38 inci maddesi ile Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 59 uncu maddesi ve Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 60 ıncı maddesine göre aşırı düşük tekliflerin tespiti için, ihale komisyonunun verilen tekliflerin değerlendirilmesinden sonra Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenen yöntemle göre sınır değeri hesaplayacağı belirtilmiştir. 4734 sayılı Kanununun 53 üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde ise hizmet alımı ve yapım işleri ihalelerinde sınır değer tespitinin hangi usul ve esaslara göre belirleneceği düzenlenmiştir.

2.1. Hizmet Alımı İhalelerinde Sınır Değer Tespiti

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 59 uncu maddesinde “İhale komisyonu verilen teklifleri değerlendirdikten sonra Kurum tarafından belirlenen yöntemle göre sınır değeri hesaplar.” denilmektedir. Kamu İhale Genel Tebliğinin Hizmet alımı ihalelerinde sınır değer tespiti ve aşırı düşük tekliflerin değerlendirilmesi başlıklı 79.1 inci maddesinde; “Hizmet alımı ihalelerinde sınır değer aşığıdaki kurallara göre tespit edilir.

79.1.1. Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde kar hariç yaklaşık maliyet tutarı sınır değer olarak kabul edilir.

79.1.2. *Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde sınır değeri;*

SD: Sınır değeri,

YM: Yaklaşık maliyeti,

n: İhalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olduğu anlaşılan ve teklif tutarı yaklaşık maliyetin yüzde 60'ından düşük ve yaklaşık maliyetten yüksek olanlar dışındaki isteklilerin teklif sayısını,

T1, T2, T3....Tn: İhalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olduğu anlaşılan ve teklif tutarı yaklaşık maliyetin yüzde 60'ından düşük ve yaklaşık maliyetten yüksek olanlar dışındaki isteklilerin teklif bedellerini,

R: Sınır Değer Tespit Katsayısını

ifade etmek üzere;

$$SD = \left(\frac{YM + \sum_{k=1}^n T_n}{n+1} \right) \cdot R$$

formülüyle hesaplanır.

79.1.3. 79.1.2 nci maddede yer alan R değeri her yıl 1 Şubat tarihinden geçerli olmak üzere Kurum tarafından belirlenir ve ilan edilir¹. İhalenin konusu veya işin niteliğine göre Kurum tarafından farklı R değerleri belirlenebilir.” düzenlemesi yapılmıştır.

¹ Kamu İhale Kurulunun 2020/DK.D-24 sayılı kararına istinaden 2020 yılı için (R) katsayısı: Personel Çalıştırılmasına Dayalı Olmayan Hizmet Alımı İhalelerinde Kullanılacak Sınır Değer Tespit Katsayısı;

İhale Konusu	Kullanılacak Katsayı
Araç Kiralama	0.84
Bilgisayar Sistemlerine Yönelik Hizmetler	0.83
Malzemeli Yemek	0.82
Mühendislik Hizmetleri	0.78
Sigorta Hizmetleri	0.80
Diğer Hizmetler	0.80

Hizmet alımı ihalelerinde hizmetin personel çalıştırmaya dayalı olup olmamasına göre anılan Tebliğin 79 uncu maddesinde belirtilen usul ve esaslara göre sınır değer tespiti yapılmaktadır. Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde kar hariç yaklaşık maliyet tutarı sınır değer olarak kabul edilmektedir. Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde ise sınır değer; ihalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olduğu anlaşılan ve teklif tutarı yaklaşık maliyetin yüzde 60'ından düşük ve yaklaşık maliyetten yüksek olanlar dışındaki isteklilerin teklif bedelleri dikkate alınarak tebliğde belirtilen formül ile hesaplanmaktadır.

2.2. Yapım İşleri İhalelerinde Sınır Değer Tespiti

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 60 ıncı maddesinde “İhale komisyonu verilen teklifleri değerlendirdikten sonra Kurum tarafından belirlenen yönetime göre sınır değeri hesaplar.” denilmektedir. Kamu İhale Genel Tebliğinin yapım işleri ihalelerinde sınır değer tespitiyle ilgili 45.1.1 inci maddesinde “Yapım işleri ihalelerinde, 4734 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi uyarınca ilk oturumda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun sunan geçerli teklifler tespit edildikten sonra;

Yaklaşık maliyetin % 120'sinin üzerindeki ve % 40'ının altındaki teklifler dikkate alınmaksızın, geçerli tekliflerin aritmetik ortalaması ve standart sapması hesaplanır.

T_{ort1} : Geçerli tekliflerin (T_n) aritmetik ortalaması ($T_{ort1} = \frac{\sum T_n}{n}$)

σ : Geçerli tekliflerin standart sapması ($\sigma = \sqrt{\frac{\sum(T_n - T_{ort1})^2}{(n-1)}}$)

Aritmetik ortalamadan standart sapma çıkartılır ve eklenir. $T_{ort1} - \sigma$, $T_{ort1} + \sigma$

Aritmetik ortalama değerinin standart sapma kadar aşağısı ve standart sapma kadar yukarısı arasında kalan bölgede yer alan tekliflerin tekrar ortalaması alınmak suretiyle, ikinci aritmetik ortalama bulunur.

T_i : Standart sapma aralığında kalan teklifler : $\{ T_i : (T_{ort1} - \sigma \leq T_i \leq T_{ort1} + \sigma) \}$

T_{ort2} : Standart sapma aralığında kalan tekliflerin (T_i) aritmetik ortalaması ($T_{ort2} = \frac{\sum T_i}{n}$)

Hesaplanan ikinci aritmetik ortalama yaklaşık maliyete bölünmek suretiyle (C) değeri elde edilir.

C : T_{ort2}/YM

(C) değeri aşağıdaki eşitliklerin ilgili olanında yerine konularak (K) değeri bulunur.

$C < 0,60 \rightarrow K = C$

$0,60 \leq C \leq 1,00 \rightarrow K = \frac{(3,2 C - C^2 - 0,6)}{(C+1)}$

$C > 1,00 \rightarrow K = \frac{(C^2 - 0,8 C + 1,4)}{(C+1)}$

Sınır değer aşağıdaki eşitlikten bulunur:

SD (Sınır değer) = $\frac{K \times T_{ort2}}{C \times N}$ ” Sınır değer hesaplanmasında idarelerin faydalanmasına yönelik olarak hazırlanan “Yapım işlerinde sınır değer hesaplama aracı” programına Kurumun (www.kik.gov.tr) internet sayfasından erişilebilmektedir.

2 Sınır değer eşitliğinde yer alan (N), “sınır değer katsayısı”nı temsil etmekte olup bu katsayı, 11/06/2011 tarihli ve 27961 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Yapım İşlerinde Benzer İş Grupları Tebliği”nde yer alan “B-Üstyapı (Bina) İşleri”, “C-Sihhi Tesisat ve Mekanik Tesisat İşleri”, “D-Elektrik İşleri”, “E-Elektronik ve İletişim İşleri” grubundaki yapım işleri ile bu işlerle ilgili tamamlama, onarım, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işlerinde (1,00), diğer yapım işlerinde (1,20)’dir. İhale konusu yapım işinin kapsamında farklı katsayılara tabi iş kısımlarının bulunması durumunda; sınır değer katsayısı, söz konusu kısımlardan toplam yaklaşık maliyeti içindeki ağırlık oranı en fazla olana göre belirlenir. (Kamu İhale Genel Tebliği madde 45.1.1.1)

Sınır değer hesaplanmasında ilgili Kamu İhale Genel Tebliğinde 25/01/2017 tarihli ve 29959 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan değişiklik öncesinde Yapım işleriyle ilgili Kamu İhale Genel Tebliğinin 45.1.1 inci maddesi “Yapım işleri ihalelerinde, 4734 sayılı Kanunun 37 nci maddesi uyarınca geçerli teklifler tespit edildikten sonra ...” şeklinde olup, yapım işlerinde sınır değer hesabına dâhil edilecek teklifler ihalenin ikinci oturumunda yeterlik kriterlerini sağlayan tekliflerdir. Hizmet alımı ihalelerinde ise anılan Tebliğinin 79.1 inci maddesi “Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde kar hariç yaklaşık maliyet tutarı; personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde ise yaklaşık maliyetin 1,30 sayısına bölünmesinden elde edilen

Yapım işleri ihalelerinde sınır değer tespiti, yaklaşık maliyetin % 120’sinin üzerindeki ve % 40’ının altındaki teklifler dikkate alınmaksızın, 4734 sayılı Kanununun 36 ncı maddesi uyarınca ilk oturumda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun sunan isteklilerin teklifleri dikkate alınarak anılan tebliğin 45.1.1 inci maddesinde belirtilen formül ve hesaplamalara göre yapılmaktadır.

3. SINIR DEĞER TESPİTİNDE GEÇERLİ TEKLİFLER

Hizmet alımı ve yapım işleri ihalelerinde sınır değer tespitinin hangi usul ve esaslara göre yapılacağını düzenleyen Kamu İhale Genel Tebliğinin 45.1.5 inci maddesinde yapım işleri ihaleleri için

tutar sınır değer olarak kabul edilir.” şeklinde olup, personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde teklifler dikkate alınmadan sadece yaklaşık maliyete göre sınır değer belirlenmektedir.

“Bu madde kapsamında sınır değer hesaplanmasında, 4734 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi uyarınca ilk oturumda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun sunan isteklilerin teklifleri “geçerli teklif” olarak dikkate alınacaktır.”, aynı tebliğin 79.1.2 nci maddesinde hizmet alımı ihaleleri için “... İhalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olduğu anlaşılan ...” hükümleri bulunmaktadır³. Hem hizmet alımı hem de yapım işleri ihalelerinde sınır değer tespiti için dikkate alınacak tekliflerin ihalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olduğu anlaşılan teklifler olduğu belirtilmiştir. Bu sebeple sınır değer hesabının doğru belirlenebilmesi için hesaplamaya dâhil edilecek geçerli tekliflerin hangileri olduğunun belirlenmesi önemli bir konudur.

Kamu İhale Genel Tebliğinin 45.1.5 inci maddesinde “Bu madde kapsamında sınır değer hesaplanmasında, 4734 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi uyarınca ilk oturumda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun sunan isteklilerin teklifleri “geçerli teklif” olarak dikkate alınacaktır.” ifadesiyle sınır değer tespitindeki geçerli tekliflerin hangileri olduğu açıkça belirtilmiştir. 4734

3 Sınır değer hesaplanmasıyla ilgili Kamu İhale Genel Tebliğinde 25/01/2017 tarihli ve 29959 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik öncesinde Yapım işleriyle ilgili Kamu İhale Genel Tebliğinin 45.1.1 inci maddesi “Yapım işleri ihalelerinde, 4734 sayılı Kanunun 37 nci maddesi uyarınca geçerli teklifler tespit edildikten sonra ...” şeklinde olup, yapım işlerinde sınır değer hesabına dâhil edilecek teklifler ihalenin ikinci oturumunda yeterlik kriterlerini sağlayan tekliflerdir. Hizmet alımı ihalelerinde ise anılan Tebliğinin 79.1 inci maddesi “Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde kar hariç yaklaşık maliyet tutarı; personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde ise yaklaşık maliyetin 1,30 sayısına bölünmesinden elde edilen tutar sınır değer olarak kabul edilir.” şeklinde olup, personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde teklifler dikkate alınmadan sadece yaklaşık maliyete göre sınır değer belirlenmektedir.

sayılı Kanunun 36 ncı maddesine göre, ihale komisyonunun teklif zarflarını alınış sırasına göre inceleyeceği, 30 uncu maddenin birinci fıkrasına uygun olmayan zarflar bir tutanak ile belirlenerek değerlendirmeye alınmayacağı ve zarfları isteklilerle birlikte hazır bulunanlar önünde alınış sırasına göre açacağı anlaşılmaktadır. Yine ihale komisyonu tarafından isteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı ve teklif mektubu ile geçici teminatlarının usulüne uygun olup olmadığı kontrol edileceği ve belgeleri eksik veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmayan isteklilerin tutanakla tespit edileceği; anılan Kanunun 37 nci maddesine göre ise, ikinci oturumda ihale komisyonunun, tekliflerin değerlendirilmesine geçip, öncelikle belgeleri eksik olduğu veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmadığı 36 ncı maddeye göre ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar vereceği, daha sonra ilk değerlendirme ve işlemler sonucunda belgeleri eksiksiz ve teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olan isteklilerin tekliflerinin ayrıntılı değerlendirilmesine geçip, isteklilerin ihale konusu işi yapabilme kapasitelerini belirleyen yeterlik kriterlerine ve tekliflerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunup bulunmadığını inceleyeceği ve uygun olmadığı belirlenen isteklilerin teklifleri ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunan teklifleri değerlendirme dışı bırakacağı anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede, sınır değer tespiti için 4734 sayılı Kanununun 36 ncı maddesi uyarınca ilk oturumda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun sunan isteklilerin teklifleri “geçerli teklif” olarak dikkate alınacak ve geçerli teklifler tespit edildikten sonra ihalenin türüne göre Kamu İhale Genel Tebliğin 45.1.1 veya 79.1.2 nci maddelerine göre sınır değer hesaplanacaktır.

İhalenin ilk oturumunda sınır değer hesabı için usulüne uygun olup olmadığı kontrol edilecek ilk belge teklif mektubudur. Teklif mektubunun şekli ve içeriği hakkında tip idari şartnamenin 23 üncü maddesinde; “23.1. Teklif mektupları, ekteki form örneğine uygun şekilde yazılı ve imzalı olarak sunulur. 23.2. Teklif mektubunda; a) İhale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi, b) Teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılması, c) Kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması, ç) Türk vatandaşı gerçek kişilerin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının, Türkiye’de faaliyet gösteren tüzel kişilerin ise vergi kimlik numarasının belirtilmesi, d) Teklif mektubunun ad, soyad veya ticaret unvanı yazılmak suretiyle yetkili kişilerce imzalanmış olması, zorunludur. 23.3. İş ortaklığı olarak teklif veren isteklilerin teklif mektuplarının, ortakların tamamı tarafından veya yetki verdikleri kişiler tarafından imzalanması gerekir.” düzenlenmesi yapılmıştır. **Bu sebeple ihalenin ilk oturumunda teklif mektubunun usulüne uygun olup olmadığı tip idari şartnamenin anılan maddesindeki şartları sağlayıp sağlamadığına göre değerlendirilecektir.**

İhalenin ilk oturumunda usulüne uygun olup olmadığı kontrol edilecek olan diğer belge geçici teminat olup, geçici teminat hakkında tip idari şartnamelerin 26 ve 27 nci maddelerinde düzenleme yapılmıştır. Bu kapsamda isteklilerin, teklif ettikleri bedelin % 3’ünden az olmamak üzere kendi belirleyecekleri tutarda geçici teminat vermesi, geçici teminat olarak sunulan teminat mektuplarında geçerlilik tarihinin idari şartnamede belirtilen tarihten önce olmaması ve teminat mektubu verilmesi halinde, bu mektubun kapsam ve şeklinin Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenen esaslara ve standart formlara uygun olması gerektiği belirtilmiştir.

Bu itibarla, Kamu İhale Genel Tebliği’nin “sınır değer hesaplanmasında, 4734 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi uyarınca ilk oturumda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun sunan isteklilerin teklifleri “geçerli teklif” olarak dikkate alınacaktır” açık düzenlemesi uyarınca sınır değer hesaplamalarında birim fiyat teklif mektubu ve geçici teminat mektubunun tip idari şartnamede belirtilen esaslara göre uygun olduğu ihalenin ilk oturumunda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin esas alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olması şartıyla, eksik belge sunulması, yeterlik kriterlerinin karşılanmaması veya birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunması gibi sebeplerle teklifinin uygun olmadığı tespit edilen isteklilerin teklif fiyatları da sınır değer hesaplamasına dâhil edilecektir. Diğer bir ifadeyle anılan Kanunun 37 nci maddesi

gereğince ikinci oturumda yapılacak olan değerlendirmeler sınır değer hesabında dikkate alınmayacaktır.

4. KAMU İHALE KURULU KARARLARI ÇERÇEVESİNDE GEÇERLİ TEKLİFLER

Bu bölümde, birim fiyat teklif cetvelinde kaşe ve imza bulunmaması, aritmetik hata olması, eksik belge sunulması ve yeterlik kriterlerinin karşılanmaması durumlarında bu tekliflerin sınır değer hesabına katılıp katılmayacağı hususunda örnek Kamu İhale Kurul kararları değerlendirilecektir. Kurulun 31.05.2017 tarihli ve 2017/UH.I-1488 sayılı kararı incelendiğinde; ihale komisyonu, bir hizmet alımı işinde ihaleye katılan isteklilerden bir isteklinin birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata olduğundan, diğer bir isteklinin ise teklif mektubu ve birim fiyat teklif cetvelindeki imza ile imza sirkülindeki imzanın farklı olduğu gerekçesiyle teklif mektuplarının uygun olmadığını belirterek anılan isteklilerin teklif fiyatlarını sınır değer hesaplamasına dâhil etmediği, diğer taraftan teklif mektubu ve geçici teminat dışındaki belgeleri uygun olmayan dört isteklinin de teklif fiyatlarının dikkate alınmayarak sınır değer hesaplandığı görülmüştür.

Kurul bu konu üzerine anılan kararda "... Bu çerçevede, Kamu İhale Kanunu'nun 36'ncı maddesi uyarınca ilk oturumda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun sunan isteklilerin teklifleri "geçerli teklif" olarak dikkate alınacak ve geçerli teklifler tespit edildikten sonra sınır değer hesaplanacaktır. İsteklilerin birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunup

bulunmadığı hususu, teklif mektubu ve birim fiyat teklif cetvelindeki imzanın imza sirkülerindeki imza ile aynı olup olmadığı hususu ile diğer belgelerin ihaleye katılım ve yeterlik kriterlerini sağlayıp sağlamadığı yönündeki değerlendirmeler anılan Kanun'un 37'nci maddesi gereğince ikinci oturumda değerlendirilecek ve sınır değer hesabında bu değerlendirme dikkate alınmayacaktır. Dolayısıyla, birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunup bulunmadığına ilişkin değerlendirme ile teklif mektubu ve birim fiyat teklif cetvelindeki imzanın imza sirkülerindeki imza ile aynı olup olmadığına ilişkin değerlendirme ihalenin ilk oturumunda yapılmayacağından, ihale komisyonu tarafından ... İnş. Müth. Ltd. Şti.nin teklif mektuplarının uygun kabul edilmeyerek sınır değer hesaplamasının mevzuata aykırı olduğu görülmüştür. Anılan istekliler ile teklif mektubu ve geçici teminatı uygun olan ancak bahse konu belgeler dışındaki belgeleri uygun olmayan dört isteklinin teklif fiyatlarının da sınır değer hesaplamasına dâhil edilerek sınırı değer hesaplanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır."⁴ açıklamasında bulunmuştur.

4 -Benzer 03.05.2017 tarihli ve 2017/UH.I-1279 sayılı Kurul kararında; "İsteklilerin birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunup bulunmadığı hususu ise anılan Kanun'un 37'nci maddesi gereğince ikinci oturumda değerlendirilecek ve sınır değer hesabında bu değerlendirme dikkate alınmayacaktır. Dolayısıyla, birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunup bulunmadığına ilişkin değerlendirme ihalenin ilk oturumunda yapılmayacağından, ihale komisyonu tarafından ... Tic. A.Ş.nin teklif mektubunun birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunması nedeniyle uygun kabul edilmeyerek sınır değer hesaplanmasında bu isteklinin teklifinin dahil edilmemesinin mevzuata aykırı olduğu, sınır değer hesaplamasının ... Tic. A.Ş.nin teklifinin de dahil edilerek hesaplanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır." açıklamasında bulunulmuştur.

Yine Kurulun 14.06.2017 tarihli ve 2017/UY.II-1642 sayılı kararında, "... Kamu İhale Genel Tebliği'nin yukarıda yer verilen açık düzenlemesi uyarınca sınır değer hesaplamalarında 4734 sayılı Kanun'un 36'nci maddesi uyarınca birim fiyat teklif mektubu ve geçici teminat mektubunun usulüne uygun olduğu ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin esas olması gerektiği, sınır

İstekli tarafından sunulan birim fiyat teklif cetvelinde iş kalemlerinin eksik olması durumunda bu teklifin sınır değer hesabına dâhil edilip edilmeyeceğiyle ilgili Kurul09.10.2019 tarihli ve 2019/UY.II-1300 sayılı kararında konuya açıklık getirmiştir. Anılan Kurul kararında, “... ihale konusu işe ait birim fiyat teklif cetvelinin standart formunda 437 adet iş kalemi bulunduğu, şikâyete konu ...Mühendislik tarafından sunulan birim fiyat teklif cetvelinde ise bazı iş kalemlerine yer verilmediği görülmekle birlikte, birim fiyat teklif cetvelinde iş kalemlerinin eksikliğinin tespitinin anılan Kanun’un 37’nci maddesi gereğince ilk oturumun konusu olmadığı, söz konusu isteklinin teklif mektubunun usulüne uygun olduğu, sınır değer hesabına katılacak isteklilerin belirlenmesinde teklif mektubu usulüne uygun olanların dikkate alınacağı anlaşıldığı, bu çerçevede idarece anılan isteklinin teklifinin sınır değer hesabına dâhil edilmesi işleminin yerinde olduğu sonucuna varılmış olup, başvuru sahibinin iddiasının yerinde olmadığı anlaşılmıştır.” açıklamalarına yer verilmiştir.

değer hesaplamalarında ilk oturumda veya sonraki oturumlarda eksik belge sunulması, yeterlik kriterlerinin karşılanmaması veya birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunması gibi sebeplerle teklifinin uygun olmadığı tespit edilen isteklilerin tekliflerinin de sınır değer hesaplamasında dikkate alınacağı anlaşılmaktadır. İlk oturumda geçici teminat mektubu ve birim fiyat teklif mektubu uygun olduğu tespit edilen 36 teklif esas alınarak sınır değer 4.464.245,82 TL olarak belirlendiği, geçici teminat mektubu ve birim fiyat teklif mektubu uygun olan ancak ortaklık durum belgesini sunmadığı kapalı oturumda tespit edilen ...İş Ortaklığının ve iş deneyim belge tutarı yetersiz olan ...Tic. Ltd. Şti.nin de tekliflerinin Kamu İhale Genel Tebliği’nin 45.1.1.5’inci maddesine uygun olarak sınır değer hesaplamasına dahil edildiği; sonrasında ise anılan gerekçelerle tekliflerinin değerlendirilme dışı bırakıldığı anlaşılmıştır. Başvuru sahibi isteklinin ... İş Ortaklığının ortaklık durum belgesinin ilk oturumda değil kapalı oturumda tespit edildiği, bu nedenle teklifinin sınır değer hesaplamasına dâhil edilmemesi gerektiği yönündeki iddiasının Kamu İhale Genel Tebliği’nin 45.1.1.5’inci maddesindeki açık düzenleme karşısında yerinde olmadığı anlaşılmıştır.” şeklinde benzer kararlar verilmiştir.

Kamu ihale mevzuatı ve örnek olarak aktarılan Kurul kararlarını birlikte değerlendirdiğimizde sınır değer hesabına 4734 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi uyarınca birim fiyat teklif mektubu ve geçici teminat mektubunun usulüne uygun olduğu ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin esas alınması gerektiği, sınır değer hesaplamalarında ilk oturumda veya sonraki oturumlarda eksik belge sunulması, yeterlik kriterlerinin karşılanmaması veya birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunması gibi sebeplerle teklifinin uygun olmadığı tespit edilen isteklilerin tekliflerinin de sınır değer hesaplamasında dikkate alınacağı anlaşılmaktadır. Yine teklif mektubu ve birim fiyat teklif cetvelindeki imzanın imza sirkülerindeki imza ile aynı olmaması dasınır değer tespiti için ilk oturumda belirlenen geçerli teklif olmasını etkilememektedir.

Ancak, Kamu İhale Kurulunun 30.05.2019 tarihli ve 2019/UY.II-657 sayılı kararında, “... İş Ortaklığının teklif dosyası incelendiğinde anılan istekli tarafından 3.670.763,50 TL tutarında teklif bedeli içeren birim fiyat teklif mektubunun sunulduğu, tek sayfadan oluşan birim fiyat teklif cetveli incelendiğinde ise kaşeler bulunmakla birlikte imzalanmadığı ve ... tespit edilmiştir. ... birim fiyat teklif cetvelinin birim fiyat teklif mektubunun ayrılmaz bir parçası olduğu, birim fiyat teklif cetveli standart formu gereğince cetvelin teklif vermeye yetkili kişi tarafından ad soyad/ticaret unvanı belirtilmek suretiyle imzalanması gerektiği, Kamu İhale Genel Tebliği’nin “Sınır değer tespiti ve aşırı düşük teklifler” başlıklı 45’inci maddesi

gereği sınır değer hesabında sadece birinci oturumda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun olarak sunan isteklilerin tekliflerinin dikkate alınması gerektiği, dolayısıyla tek sayfadan oluşan birim fiyat teklif cetvelinde kaşe bulunmakla birlikte imza bulunmamasının teklif mektubunun usule uygun olmadığı sonucunu doğuracağı, tek sayfadan oluşan birim fiyat teklif cetvelindeki imza yokluğunun teklif mektubunun usule aykırı olduğu sonucunu doğuracağı anlaşılmıştır. ...”denilmiştir.

Anılan Kurul kararına benzer şekilde 11.09.2019 tarihli ve 2019/UY.II-1119 sayılı Kurul Kararında da tek sayfadan oluşan birim fiyat teklif cetvelinde kaşe ve imza bulunmaması nedeniyle teklif mektubunun usule uygun olmadığı sonucuna varılmıştır⁵. Kurulun 2019/UY.II-657 ve 2019/UY.II-1119 sayılı kararları birlikte değerlendirildiğinde tek sayfadan oluşan **birim fiyat teklif cetvelinde kaşe bulun-**

5 Kamu İhale Kurulunun 11.09.2019 tarihli ve 2019/UY.II-1119 sayılı kararı; "... Sanayi A.Ş.ne ait teklif zarfı içerisinde yer alan birim fiyat teklif mektubu ve eki birim fiyat teklif cetveli incelendiğinde, anılan belgelerin birer sayfadan ibaret olduğu, birim fiyat teklif mektubunun kaşelenip imzalandığı, ancak tek sayfadan oluşan birim fiyat teklif cetvelinde kaşe ve imza bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 54'üncü maddesi ve birim fiyat teklif cetveli standart formu (KİK015Y.5/Y) dikkate alındığında teklif mektuplarının anılan Yönetmelik'in ekinde yer alan standart formlar esas alınarak hazırlanması gerektiği, birim fiyat teklif cetvelinin birim fiyat teklif mektubunun ayrılmaz bir parçası olduğu, birim fiyat teklif cetveli standart formunda yer alan dipnot gereğince cetvelin teklif vermeye yetkili kişi tarafından ad soyad/ticaret unvanı belirtilmek suretiyle imzalanması gerektiği, Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Sınır değer tespiti ve aşırı düşük teklifler" başlıklı 45'inci maddesi gereği sınır değer hesabında sadece birinci oturumda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun olarak sunan isteklilerin tekliflerinin dikkate alınması gerektiği, dolayısıyla tek sayfadan oluşan birim fiyat teklif cetvelinde kaşe ve imza bulunmamasının teklif mektubunun usule uygun olmadığı sonucunu doğuracağı, bu nedenle söz konusu teklifin sınır değer hesabına katılmamasının mevzuata uygun olduğu, bu çerçevede başvuru sahibinin söz konusu iddiasının yerinde olmadığı sonucuna varılmıştır."

makla birlikte imza bulunmaması veya kaşe ve imza bulunmaması durumunda teklif mektubunun usule uygun olmaya- cağı, sınır değer hesabında bu tekliflerin geçerli teklif olarak dikkate alınmayacağı ve sınır değer hesabına katılmayacağı sonucu çıkmaktadır.

Kamu İhale Kurulunun anılan kararlarında teklif mektuplarının Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin ekinde yer alan standart formlar esas alınarak hazırlanması gerektiği, birim fiyat teklif cetvelinin birim fiyat teklif mektubunun ayrılmaz bir parçası olduğu, birim fiyat teklif cetveli standart formunda yer alan dipnot gereğince cetvelin teklif vermeye yetkili kişi tarafından ad soyad/ticaret unvanı belirtilmek suretiyle imzalanması gerektiğini değerlendirerek tek sayfadan oluşan birim fiyat teklif cetvelinde imza bulunmamasının teklif mektubunun usule uygun olmadığı sonucuna varması uygun değildir. Çünkü tip idari şartnamenin teklif mektubunun şekli ve içeriği başlıklı 23 üncü maddesinde, teklif mektuplarının ekteki form örneğine uygun şekilde yazılı ve imzalı, teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olması ve kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması, teklif mektubunun yetkili kişilerce imzalanmış olması zorunludur denilmektedir. Bu sebeple ihalenin ilk oturumunda teklif mektubunun usulüne uygun olup olmadığı tip idari şartnamenin 23 üncü maddesinde belirtilen düzenlemeler çerçevesinde değerlendirilmelidir. Birim fiyat teklif cetvelleri teklif mektubunun ayrılmaz bir parçası olsa dahi teklif cetvelinde aritmetik hata olup olmadığı veya yetkili kişilerce imzalanıp

imzalanmadığı ya da kaşe imza bulunup bulunmadığı hususlarını nihalenin ikinci oturumunda tespit edilmesi ve değerlendirilmesi gereken durumlar olduğundan, 4734 sayılı Kanununun 36 ncı maddesi ve tip idari şartnamenin 23 üncü maddesi uyarınca bu durum teklif mektubunun geçerliliğini ya da usulüne uygun olup olmadığını etkilememelidir.

EKAP üzerinden e-imza kullanılarak ihale dokümanı indirilmeden ihaleye teklif verilmesi halinde teklif mektubu ile geçici teminat mektubunun usulüne uygun olması durumunda ilgili katılımcının teklifinin sınır değer hesabında dikkate alınıp alınmayacağı hususunu Kamu İhale Kurulu 17.05.2017 tarihli ve 2017/UY.II-1392 sayılı kararında açıklamıştır. Kurul anılan kararında, “... San. ve Tic. A.Ş. tarafından teklif mektubu ile geçici teminat mektubu dahil yeterli belgeleri idareye teslim edilmek suretiyle ihaleye şeklen teklif verildiği anlaşılmış olsa da, ihaleye teklif vermenin ön koşulu olan ihale dokümanının satın alınması veya EKAP üzerinden indirilmesi işleminin söz konusu firma tarafından gerçekleştirilmediği, ... Tebliğin 45.1.1.5’inci maddesi gereğince sınır değer hesaplanmasında, 4734 sayılı Kanun’un 36’ncı maddesi uyarınca ilk oturumda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun sunan isteklilerin tekliflerinin geçerli teklif olarak dikkate alınacağı, bu doğrultuda adı geçen şirketin mevzuata göre istekli sıfatını haiz olması bir yana, istekli olabilecek sıfatını dahi kazanmadığı, diğer taraftan idarenin hukuka aykırı işlemlerini geri alabileceği, değiştirebileceği veya kaldırabileceği anlaşıldığından, anılan isteklinin fiyat teklifi dikkate alın-

maksızın idarece yapılan sınır değer hesabı sonucunda ihalenin karara bağlanması işleminde mevzuata aykırılık bulunmadığı anlaşılmış olup, başvuru sahibinin bu husustaki iddiası uygun görülmemiştir. ...” şeklinde karar vermiştir. **Bu itibarla, her ne kadar ihale dokümanı EKAP üzerinden indirilmeden teklif zarfı verilmiş ve ihalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun sunulmuş olsa dahi bu katılımcılar istekli olabilecek sıfatına haiz olmadığından teklifleri de sınır değer hesabında geçerli teklif olarak dikkate alınmayacaktır.**

Netice itibariyle, sınır değer tespitinde 4734 sayılı Kanununun 36 ncı maddesi uyarınca ihalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun sunan isteklilerin teklifleri “geçerli teklif” olarak dikkate alınacak ve bu teklifler üzerinden sınır değer hesabı yapılacaktır. Teklif mektubunun usulüne uygun olup olmadığı tip idari şartnamenin 23 üncü maddesine, geçici teminatı ise idari şartnamenin 26 ncı maddesine göre değerlendirilecektir. Bu itibarla, ilk oturumda teklif mektubu ve geçici teminatın usulüne uygun sunulması halinde, eksik belge sunulması, yeterli kriterlerinin karşılanmaması veya birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunması ya da teklif mektubu ve birim fiyat teklif cetvelinin yetkili tarafından imzalanmamış olması sınır değer hesabını etkilememektedir. **Kamu İhale Kurulunun, tek sayfadan oluşan birim fiyat teklif cetvelinde imza bulunmaması nedeniyle teklif mektubunun usulüne uygun olmadığı sonucuna varmış olmasının ise hukuki belirlilik ve açıklık ilkeleri doğrultusunda**

da yerinde bir karar olmadığı kanaatine varılmıştır. Bu sebeple teklif cetvelinde imza bulunmamasının teklif mektubunun usulüne uygunluğunu etkilemediği düşünüldüğünde bu tekliflerinde sınır değer hesaplamasında geçerli teklif olarak dikkate alınması gerektiği değerlendirilmiştir.

5. SONUÇ

4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde, söz konusu işin beklenen sürede ve istenilen kalitede tamamlanmasını sağlayacak, ihale konusu işle ilgili tecrübe, deneyim ve yeterlikteki isteklileri belirlemek amacıyla ihaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve malî yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak kanunda belirtilen bilgi ve belgeler istenebilecektir. İhaleye katılan isteklilerin yeterliklerinin belirlenmesi yanında ihale konusu işin idarece belirlenen yaklaşık maliyet ve verilen tekliflere göre asgari yapılabirlik maliyetinin hesaplanmasıyla sınır değer tespiti ve aşırı düşük tekliflerin belirlenmesi yapılmaktadır.

Hizmet alımı ve yapım işleri ihalelerinde sınır değer Kamu İhale Genel Tebliğinde belirtildiği üzere 4734 sayılı Kanununun 36'ncı maddesi uyarınca ihalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun sunan isteklilerin teklifleri "geçerli teklif" olarak dikkate alınarak hesaplanacaktır. Teklif mektubunun usulüne uygun olup olmadığı tip idari şartnamenin 23 üncü maddesine, geçici teminatın ise idari şartnamenin 26 ncı maddesinde belirtilen hükümlere göre değerlendirilecektir. 4734 sayılı Ka-

nunun 37 nci maddesine göre ihalenin ikinci oturumunda yapılan değerlendirilmeler sınır değer hesabına katılacak teklifleri etkilememektedir. Sınır değer hesabına dâhil edilecek olan ve 4734 sayılı Kanununun 36'ncı maddesi uyarınca ihalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatın usulüne uygunluğuyla belirlenen geçerli teklifler ile aynı Kanununun 37 nci maddesi uyarınca ihale kararına esas olmak üzere değerlendirilerek uygun bulunan geçerli teklifler birbirine karıştırılmamalıdır.

Sonuç olarak, sınır değer tespitinde 4734 sayılı Kanununun 36 ncı maddesi uyarınca ihalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatını usulüne uygun sunan isteklilerin teklifleri "geçerli teklif" olarak dikkate alınarak bu teklifler üzerinden sınır değer hesabı yapılacaktır. Teklif mektubunun usulüne uygun olup olmadığı tip idari şartnamenin 23 üncü maddesine, geçici teminat ise idari şartnamenin 26 ve 27 nci maddesine göre değerlendirilecektir. Ancak teklif mektubu ve geçici teminat dışında eksik belge sunulması veya anılan Kanununun 37 nci maddesi uyarınca ikinci oturumda yeterlik kriterlerinin karşılanmaması veya birim fiyat teklif cetvelinde aritmetik hata bulunması ya da teklif mektubu ve birim fiyat teklif cetvelinin yetkili tarafından imzalanmamış olması sınır değer tespitine esas alınacak geçerli teklifleri (teklif mektubu ve geçici teminatını uygun olan teklifler) etkilemeyecek olup, bu tekliflerde sınır değer hesaplanmasına dâhil edilecektir. Kamu İhale Kurulunun aksine birim fiyat teklif cetvelinde kaşe ve imza bulunmaması teklif mektubunun usule

uygun olmadığı sonucunu doğurmaya-
cağı ve bu teklifin de sınır değer hesabına
dâhil edilmesinin uygun olacağı değer-
lendirilmektedir.

KAYNAKLAR

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, RG
Tarihi.22.01.2002, RG No:24648

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yö-
netmelięi

Kamu İhale Genel Tebliği

Kamu İhale Kurulunun 03.05.2017 ta-
rihli ve 2017/UH.I-1279 sayılı kararı

Kamu İhale Kurulunun 17.05.2017 ta-
rihli ve 2017/UY.II-1392 sayılı kararı

Kamu İhale Kurulunun 31.05.2017 ta-
rihli ve 2017/UH.I-1488 sayılı kararı

Kamu İhale Kurulunun 14.06.2017 ta-
rihli ve 2017/UY.II-1642 sayılı kararı

Kamu İhale Kurulunun 30.05.2019 ta-
rihli ve 2019/UY.II-657 sayılı kararı

Kamu İhale Kurulunun 11.09.2019 ta-
rihli ve 2019/UY.II-1119sayılı kararı

Kamu İhale Kurulunun09.10.2019 ta-
rihli ve 2019/UY.II-1300 sayılı kararında

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yö-
netmelięi

Gürkan GÜVEN

Mühendis

Yapım İşi İhaleleri Uzmanı

SON İÇTİHATLARLA KAMU İHALELERİNDE DOKÜMANDA MARKA VE MODELE YER VERMEK

1. GİRİŞ

Ekonomimiz açısından önemli büyüklüğe ulaşan kamu alımları piyasanın düzenlendiği mevzuat 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'dur. Bu Kanun kapsamında Söz konusu ihalelere katılım ve rekabet bir hayli yoğun olduğundan ötürü de sıklıkla hak mağduriyetine uğranıldığı iddiası ile ihale süreçlerindeki iş ve işlemler aleyhine başvurularda bulunmaktadır.

İhaleyi gerçekleştiren idare ile ihaleye katılmak isteyen istekliler arasında temel tartışma alanlarından bir tanesi de ihale dokümanında belirli bir marka ve model talebinde bulunup bulunmayacağı olup makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. KAMU İHALE KANUNU'NDA MARKA MODEL YASAĞI

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5 inci maddesi aynen aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

"Madde 5- İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur."

İşte Kanundaki özellikle rekabet ilkesinin sağlanabilmesi yani ihaleye katılmak istenen ve Kanundaki şartları sağla-

yan isteklilerin ihaleye katılmasını engel olmak isteyenleri bertaraf edecek bazı düzenlemeler aynı Kanunun çeşitli maddelerinde yer almaktadır. Bu maddelerden birisi olan makalemizin Konusunu teşkil eden düzenlemede ise 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Şartnameler başlıklı 12 nci maddesinde aşağıdaki düzenleme yer almaktadır;

"İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kriterlerine ihale dokümanının bir parçası olan teknik şartnamelerde yer verilir. Belirlenecek teknik kriterler, verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olacak, rekabeti engelleyici hususlar içermeyecek ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacaktır.

Teknik şartnamelerde, varsa ulusal ve/veya uluslararası teknik standartlara uygunluğu sağlamaya yönelik düzenlemeler de yapılır. Bu şartnamelerde teknik özelliklere ve tanımlamalara yer verilir. Belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtilemez ve belirli bir marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer verilmeyecektir.

Ancak, ulusal ve/veya uluslararası teknik standartların bulunmaması veya teknik özelliklerin belirlenmesinin mümkün olmaması hallerinde "veya dengi" ifadesine yer verilmek şartıyla marka veya model belirtilebilir."

Görülmektedir ki; ihale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin her türlü özelliğini belirten idari ve teknik şartnamelerin idarelerce hazırlanmasının esas olduğunu, ihale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kriterlerine ihale dokümanının bir

parçası olan teknik şartnamelerde yer verileceğini, belirlenecek teknik kriterlerin, verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olacağını, rekabeti engelleyici hususlar içermeyeceğini ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacağını açıkça düzenlemiştir.

Kanundaki düzenleme uyarınca marka ve model ile ilgili düzenlemede ise şartnamelerde belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtilemeyeceği ve belirli bir marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer verilmeyeceği ana kurala bağlanmıştır. Bu durumun istisnası ise ulusal ve/veya uluslararası teknik standartların bulunmaması veya teknik özelliklerin belirlenmesinin mümkün olmaması hallerinde "veya dengi" ifadesine yer verilmek şartıyla marka veya model belirtilebileceği doğrultusunda bir düzenleme olmuştur.

3. ÖRNEK KURUL ve MAHKEME KARARLARI DOĞRULTUSUNDA İLE MARKA MODEL YASAĞININ ÇERÇEVESİNİN AÇIKLANMASI

Kanuni düzenleme bu şekilde olmakla birlikte Kamu İhale Kurulu'nun ve İdare Mahkemelerinin konuya bakış açısı açıklayıcı olacaktır.

3.1. İdarenin Yapım İşi Kontrolörlüğünde Kullanılmak Üzere IPAD Talebi Hukukun Mümkün Müdür?

Kamu İhale Kurulu'nun 02.10.2019 tarihli ve 2019/UY.II-1275 sayılı Kararında ihaleye ilişkin sözleşme tasarısının 33.1 inci maddesinde marka ve modeli belirtilerek 40 adet gibi yüksek miktarda İpad Air istenilmesinin ihale mevzuatına aykırı olduğu, marka-model belirtilmesi-

nin de 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'un 12 nci maddesine aykırı olduğu iddiası karara bağlanmıştır.

Şikayet Konusu Sözleşme Tasarısının "Diğer hususlar" başlıklı 33'üncü maddesinde "33.1.

7) **Asgari Özellikleri:** Ekran Boyutu: 10,5"-Dahili Hafıza: 64 GB-Bellek: 3 GB-Ekran Çözünürlüğü: 2224 x 1668 px-İşlemci Çekirdek Sayısı: 6 Çekirdek 2,4 Ghz-Wi-Fi-Bluetooth-Parmak izi okuyuculu-ön ve arka kameraları olan 40 (kırk) adet iPad Air İdareye teslim edecektir." düzenlemesi yer almaktadır.

Görüleceği üzere idarenin hazırlamış olduğu şartnamede açıkça bir bilişim firmasına ait cihazın talep edildiği görülmektedir.

Kamu İhale Kurulu'nun bakış açısı şu şekilde gerçekleşmiştir;

"İpad Air istenmesine ilişkin yapılan değerlendirmede; idarece Sözleşme Tasarısında bahsi geçen ürünlere İdari Şartname veya İhale İlanında yer verilmediği, anılan düzenlemenin ihale konusu işin yürütülmesi aşamasına ilişkin olduğu, söz konusu düzenlemede her ne kadar model belirtilmişse de, yüklenici tarafından söz konusu maddede belirtilen teknik özellikleri taşıyan farklı bir tabletin de sunulabileceği, dolayısıyla anılan düzenlemenin isteklilerin ihaleye eşit şartlarda teklif vermelerine engel bir durum teşkil etmediği anlaşılmıştır."

Tartışmalı bir kararda olsa Kamu İhale Kurulu kararı doğrultusunda teknik şartnamede özelliklerine yer verilen modelin özelliklerini taşıyan farklı bir modelinde sunulabileceği ve ihale

aşamasında istenilmediği için kabul edilebilir bir düzenleme olduğu ifade edilmiştir. Kurulun konuya ilişkin son kararı bu doğrultuda olduğundan isteklilerin bu bakış açısını göz önünde bulundurması gerekmektedir.

3.2 Teknik Şartnamede Araç Takip Sisteminin Mevcut Takip Sistemi İle Uyumlu Olması Doğrultusunda Bir Düzenleme Hukuka Uygun Olacak Mıdır?

Söz Konusu sorunun cevabı 05.02.2020 tarih ve 2020/UH.I-258 Sayılı Kamu İhale Kurulu kararında verilmiştir.

İhaleye ilişkin teknik Teknik Şartname'nin "ARAÇLARIN GENEL ÖZELLİKLERİ" başlıklı 9.1 inci maddesinde "ARAÇ TAKİP SİSTEMİ HİZMETİ düzenlemesi aşağıdaki gibidir:

- 136 Adet olacaktır.
- Taşıtların tamamında Belediyemizde çalışmakta olan araç takip sistemine birebir uyumlu araç takip cihazı ile çalışır vaziyette bulundurulacaktır
- Takip cihazı, kapağı açıldı uyarısı verecektir.
- Takip cihazı akü bağlantısı kesildiğinde cihazın pil ile çalıştığı bilgisi verilecektir.
- SMS desteği sağlamalıdır.
- Dahili GSM anten bulunmalıdır." düzenlemesi yer almaktadır.

Kamu İhale Kurulu idare tarafından araç takip sisteminin çalışmakta olan takip sistemine birebir uyumlu olmasına ilişkin düzenlemenin ihtiyaçların uygun

şartlarla karşılanması ilkesi ile uyumlu olduğu, zira araç takip sisteminin mevcut sistemle uyumlu olmasının idare tarafından entegrasyon için fazladan masraf yapılmasının önüne geçebileceği, ihtiyaç konusu araç takip sistemini piyasadan temin edebilecek olan tüm istekliler tarafından teklif verilebileceği ve söz konusu sistem hakkında idareden bilgi alınabileceği, dolayısıyla rekabeti engelleyici nitelikte olmadığı anlaşıldığından başvuru sahibinin iddiasının yerinde olmadığı sonucuna varılmıştır.

3.3. İdarenin Temizlik Hizmetinde “Cif” Marka Temizlik Malzemesi Talebi

Kamu İhale Kurulu'nun 13.05.2016 tarihli ve 2016/UH.II-635 sayılı Kararında ihaleye ilişkin Teknik Şartname'nin 16 ncı maddesinde yer alan “Temizlik Hizmet Alımı-Kullanılacak Sarf Malzeme Araç ve Gereç Listesi”nin 20 nci kaleminde 2.400 lt “Cif” ifadesine yer verilmesinin Kamu İhale Kanunu'nun 12 nci maddesine aykırılık teşkil ettiği iddiası karara bağlanmıştır.

Kamu İhale Kurulu idareler tarafından hazırlanacak ihale dokümanında belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtilmemesi ve belirli bir marka, model veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer verilmemesi gerektiğinden hareketle idare tarafından hazırlanan Teknik Şartname'de yer alan “Cif” ifadesinin piyasada yer alan bir yüzey temizleyici markasını ifade ettiği, bu bakımdan ihale dokümanlarında belli bir marka belirtilmemesi kuralına aykırılık teşkil ettiği anlaşıldığından başvuruya konu ihalenin bu gerekçe ile de iptal edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Görülmektedir ki bu seferki bakış açısı daha farklı olmuştur. Kamu İhale Kurulu kanuni düzenlemedeki marka model yasağını doğrudan ele almıştır.

3.4. İdare Yedek Parça Alımında Marka Model Kullanabilir Mi?

Bu soru gerçekten önemlidir. Yedek parça belirli bir marka ve modeldir. Ve herkes tarafından bilinmektedir ki. Bir cihazın yedek parçası yine aynı firma tarafından üretilen belirli bir markadır. Bu durumda ne yapılacaktır?

Kamu İhale Kurulu'nun görevlerinden birisi de 4734 sayılı Kamu İhale Kurulu'nun 53'üncü maddesinde belirtildiği üzere ihale piyasasına yönelik düzenleyici Kararlar almaktadır. Şikayet başvuruları istekliler tarafından düzenleyici Kurul kararları ise ihaleyi gerçekleştiren idareler tarafından gerçekleştirilen başvurular üzerine alınmaktadır;

Kamu İhale Kurulu'nun 23.03.2004 tarihli ve 2004/DK.D-90 sayılı düzenleyici Kurul kararında Milli Savunma Bakanlığının belirli bir marka modele sahip araç, gereç, silah ve teçhizatın bakım, işletme ve idamesi için kullanılan yedek parça alımlarında, ihale konusu işin tanımının yapılabilmesi için, yedek parçasına ihtiyaç duyulan malın/işin marka ve modelinin belirtilerek teknik şartname düzenleyebilmesine ilişkin Kamu İhale Kurulu görüşü oluşturulmuştur.

Kamu İhale Kurulu tarafından Milli Savunma Bakanlığının ilettiği olduğu bu husus makine parkı geniş Kurum ve kuruluşlarca da dile getirilmiş olup talebin değerlendirilmesi sonucunda; yedek parça alımlarında, ihale konusu işin ta-

nımının yapılabilmesi için, yedek parçasına ihtiyaç duyulan malın/işin marka ve modelinin belirtilerek teknik şartname düzenlenebileceği hususunun, Milli Savunma Bakanlığına bildirilmesine karar verilmiştir. Görüleceği üzere yedek parça alımlarında marka modelin belirtilebileceği doğrultusunda tüm kamu idarelerine ışık tutan bir karar vermiştir Kamu İhale Kurulu.

3.5. Şartnamedeki Düzenlemenin Belirli Bir Firmayı İşaret Etmesi

Ankara 12. İdare Mahkemesi'nin 14.08.2009 tarih ve E:2009/620 sayılı Kararında marka model konusu ele alınmıştır.

Davacı'nın ihaleye ilişkin teknik şartnamenin 3.1.1 maddesinde yer alan; "Kumaş en az %40 para-aramid, en az %15 polibenzimidazole, en az %20 viscose FR elyaf içerecektir." İbaresindeki "polibenzimidazole"nin halen Amerika Birleşik Devletlerinde üretim faaliyetlerini sürdüren Cleanese firmasının tescilli ürünü olup teknik şartnamenin bu şekilde düzenlenmesinin 4734 sayılı Kanunun 12 nci maddesine aykırılık teşkil ettiği iddiası bulunmaktadır.

"...davacı iddialarıyla ilgili alınan uzman görüşünde yer verildiği üzere uyumsuzluk konusu ihaleye ilişkin teknik şartnamenin eksik ve yetersiz düzenlendiği ve 4734 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin aksine olarak belli bir marka ve modele yer verdiği görülmekle; bu durumun isteklilerce teklif verme aşamasında rekabeti ve fırsat eşitliğini engelleyici nitelik arz ettiği sonucuna varıldığından yürütülmesinin durdurulmasına,..." karar verilmiştir.

Görülmektedir ki idare mahkemesi marka modele ilişkin olarak tanımlayıcı düzenlemenin rekabeti ve fırsat eşitliğini engelleyici görmektedir.

4. SONUÇ

Kamu ihalelerinde rekabetin sağlanması temel amaçlardan birisi olup, her hangi bir isteklinin ihaleye katılmasını engelleyici veyahut ihalenin belirli bir istekliden kalmasını sağlayacak şekilde ihale dokümanında düzenlemelere yer verilmesi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Temel İlkeler başlıklı 5 ve Şartnameler başlıklı 12 nci maddesine aykırılık teşkil edecektir. Bu ihalelerde en temel ilkelere bir tanesi olan rekabet ilkesinin sağlanabilmesi amacıyla ihale dokümanına marka ve model konulması yasaklanmış durumdadır.

Yedek parça alımlarında ihale dokümanlarında marka ve model belirlenmesinin hukuka aykırılık etmeyeceğine ilişkin tüm Kamu İdarelerine ışık tutan bir Düzenleyici Kamu İhale Kurulu kararı yanında makalemizde yer vermiş olduğumuz Kamu İhale Kurulu ve İdare Mahkemeleri kararları doğrultusunda her olaya yönelik farklı sonuçların ortaya çıktığı açıkça görülmektedir.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar,

KİK Kararları, www.kik.gov.tr/Kararlar

Kamu Alımları İstatistik Raporu, www.kik.gov.tr/istatistik

Hasan ACILAR

Hazine ve Maliye Uzmanı

ÜCRETSİZ SEYAHAT KAPSAMINDAKİ GELİR DESTEĞİ UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1. GİRİŞ

Doktrinde genel bir tanımı bulunmakla birlikte kamu hizmeti; devlet ve diğer kamu tüzel kişilerince veya onların gözetim ve denetimi altındaki özel hukuk kişilerince, toplumun genel ve ortak ihtiyaçlarını gidermek amacıyla yerine getirilen faaliyetler olarak nitelendirilmektedir (Zeybek, s.1).

Toplu taşıma da bir kamu hizmeti olarak görülmekte olup 5393 Sayılı Belediye Kanunu'na göre de toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek belediyelerin yetkileri arasında sayılmıştır.

Bu çerçevede, 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda belirtilen kriterleri taşıyan vatandaşlara toplu ulaşımdan ücretsiz yararlanma hakkı verilmiştir.

Ücretsiz seyahat hakkından yararlanmaya ilişkin usul ve esaslar ise 2014 yılında çıkarılan “Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği” ile düzenlenmiştir.

Daha sonra 2015 yılında 4736 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle ücretsiz seyahat yükümlülüğü bulunan ve belediyeler tarafından yetki verilen işletmecilere merkezi yönetim bütçesinden ayrılan

ödenekten ilgili belediyeler aracılığıyla gelir desteği ödemesi yapılacağı belirtilmiştir.

2016 yılında yayımlanan “Ücretsiz Seyahat Kapsamında Yapılacak Gelir Desteği Ödemesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ile de gelir desteğinin ödenmesine dair usul ve esaslar düzenlenmiştir.

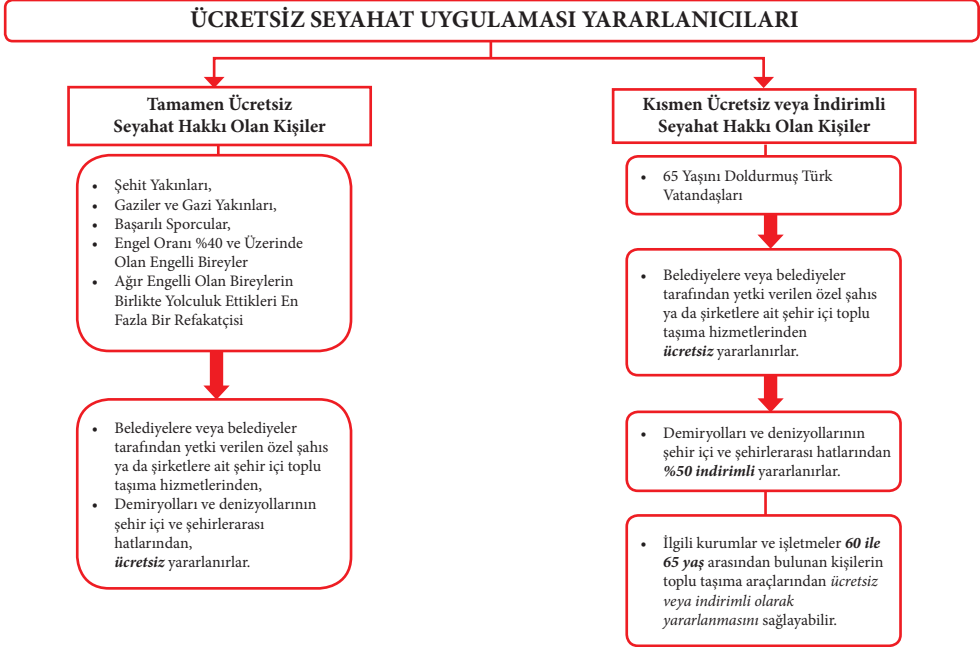
2. ÜCRETSİZ SEYAHAT UYGULAMASININ KAPSAMI VE YARARLANICILARI

Ücretsiz seyahat uygulaması; demiryolları ve denizyollarının şehir içi ve şehir-

lerarası hatlarını, belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müesseselere ve işletmelere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerini ve belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerini kapsamaktadır.

İlgili mevzuata göre söz konusu uygulamada yararlanıcılar “Tamamen Ücretsiz Seyahat Hakkı Olan Kişiler” ve “Kısmen Ücretsiz veya İndirimli Ücretsiz Seyahat Hakkı Olan Kişiler” şeklinde 2’ye ayrılmıştır.

Şekil 1: Ücretsiz Seyahat Uygulaması Yararlanıcıları

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ücretsiz seyahat uygulamasından **8,3 milyon**

kişinin yararlanabilme potansiyeli bulunmaktadır. Aynı zamanda bu rakam toplam nüfusun yaklaşık **%10’na** tekabül etmektedir.

Tablo 1: Ücretsiz Seyahat Uygulaması Yararlanıcı Sayıları

Yararlanıcı Türü	Sayı	Toplam Nüfus İçindeki Oranı (%)
Yaşlılar	7.186.204*	8,6
Engelliler ve Refakatçileri	927.765	1,1
Şehit Yakını ve Gaziler	195.756	0,2
Toplam	8.309.725	10

*Yaşlı bireyler nüfus cüzdanları ile ücretsiz seyahat uygulamasından faydalandığından mevcut yaşlı nüfusu baz alınmıştır.
Kaynak: AÇSHB ve TÜİK

3. GELİR DESTEĞİ ÖDEMELERİ

Ücretsiz seyahat uygulamasından yararlandıklarını kaydıyla belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmeti veren her bir ulaşım aracı ile özel deniz ulaşımı aracı için bunların işletmecilerine Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten

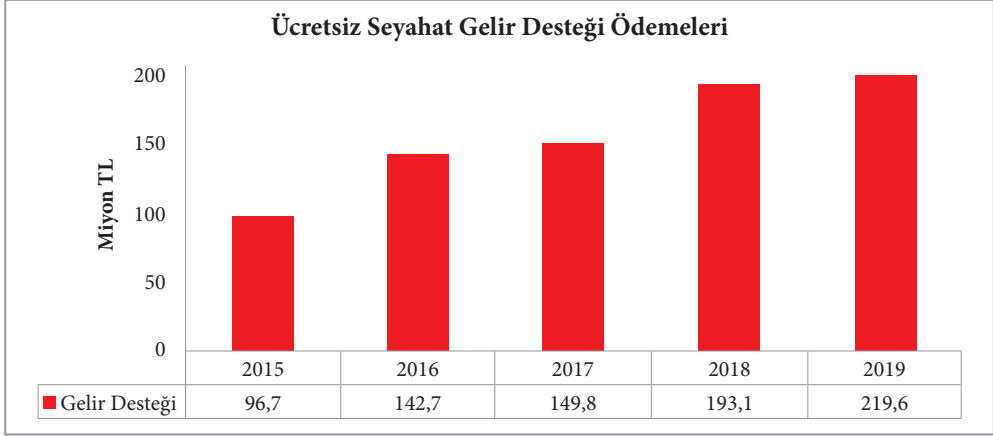
belediyeler aracılığıyla aylık olarak “gelir desteği” sağlanmaktadır.

Ödeme miktarları Ücretsiz Seyahat Kapsamında Yapılacak Gelir Desteği Ödemesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’te belirlenmekte olup söz konusu tutarlara ilişkin son güncelleme 2018 yılında yapılmıştır.

Tablo 2: Gelir Desteği Ödeme Miktarları

Ulaşım Aracı Türü	Aylık Gelir Desteği Tutarı
• Şehir İçi Toplu Taşıma Hizmeti Veren Her Bir Özel Denizyolu Ulaşımı Aracı	1000 TL
<i>Diğer ulaşım araçlarından</i>	
• Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediyelerindeki Her Bir Ulaşım Aracı	1330 TL
• Büyükşehir Belediyesi Olan Diğer İllerdeki Her Bir Ulaşım Aracı	1000 TL
• Büyükşehir Belediyesi Olmayan İllerdeki Her Bir Ulaşım Aracı	800 TL

Merkezi yönetim bütçesinden “Ücretsiz Seyahat Uygulaması Gelir Desteği” kapsamında işletmecilere 2015-2019 yılları arasında toplam 801,5 milyon TL ödeme yapılmıştır.

Grafik 1: Bütçeden Yapılan Gelir Desteği Ödemeleri

Kaynak: AÇSHB Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni, Ocak 2020

4. MEVCUT UYGULAMADAKİ SORUNLU ALANLAR

2013 yılında başlayan ve 2015 yılındaki gelir desteği ödemesi ile revize edilen ücretsiz seyahat uygulamasında kamuoyuna yansıyanlar çerçevesinde 2 temel sorunla karşılaşıldığı görülmektedir.

İlk ana sorun, Türkiye genelinde toplu taşımanın tamamında elektronik ücret toplama sistemi uygulanmadığından gelir desteği ödemelerine konu olan nihai

yararlanıcı sayısının tespit edilememesidir. Bundan dolayı da net maliyet hesaplaması yapılamamaktadır.

Bir diğer sorun ise kişi başı yolcu taşıma maliyetleri göz önüne alındığında işletmecilere yapılan gelir desteğinin yetersiz kaldığı belirtilmektedir. Ücretsiz binişlerin araç başına aylık maliyeti konusunda yapılan araştırma da ise tarafların farklı maliyet hesaplamaları mevcuttur.

Tablo 3: Özel Halk Otobüsleri (ÖHO) Birliklerinin Araç Başlı Maliyet Hesaplamaları

İlgili Kuruluş	Araç Başlı Aylık Maliyet
Türkiye ÖHO Birliği	15 Bin TL
Ankara ÖHO Birliği	10 Bin TL
Çanakkale ÖHO Birliği	8 Bin TL
İstanbul ÖHO Birliği	8 Bin TL

Kaynak: İlgili Kuruluşların Basın Açıklamaları ve Resmi İnternet Siteleri

Bu sorun ile ilgili olarak bazı belediyeler tarafından merkezi yönetim bütçesinden sağlanan gelir desteğini aşan işletmecilere aradaki fark kadar ücret ödenmesi, ilave ödeme yapılması veya ücretsiz taşınan yolcu başına katkı payı verilmesi gibi çözümler bulunmuştur.

5. ÖNERİLER

4.1. Ücretsiz Seyahat Kullanımın Revize Edilmesi

Ücretsiz seyahat uygulamasının taraflarından olan işletmeciler tarafından yapılan açıklamalarda özellikle yaşlı nüfus tarafından ücretsiz seyahat uygulamasının sınırsız şekilde kullanılmasının bazı suiistimallere yol açtığı belirtilmektedir. Bunların önüne geçilmesi amacıyla günlük ücretsiz olarak binış hakkına limit getirilebilir.

Belediyeler tarafından bölgesel gelir düzeyleri dikkate alınarak yaşlı nüfus için makul bir bedel üzerinden “*yaşlı nüfus toplu ulaşım tarifi*” belirlenebilir.

Ayrıca, ücretsiz seyahat uygulamasının toplu ulaşımın yoğun olduğu zaman dilimleri dışında geçerli olması için ilgili mevzuatta düzenleme yapılabilir.

4.2. Türkiye Kart Uygulamasına Geçilmesi

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından pilot uygulamasına başlanılacak olan “Türkiye Kart” ile birlikte vatandaş-

lar tüm toplu taşıma araçlarına tek kartla binebilecektir. Türkiye Kart’ın ülke geneli yayılması ile birlikte ücretsiz seyahat uygulamasından yararlananlar vatandaşların sayısı tespit edilebilecek ve net maliyet hesabı yapılabilir.

Ayrıca, gündemde olan “Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı”nda ÖHO’ların elektronik ücret toplama sistemine geçiş zorunlu tutulabilir.

6. AYLIK YOLCU MALİYETİNE İLİŞKİN ÖRNEKLEM ÇALIŞMASI

Toplu taşıma kullanımına ilişkin ülke geneline kapsayan istatistiksel bir veriye ulaşılamadığından kamuoyu ile paylaşılan bilgiler çerçevesinde ücretsiz seyahat uygulamasının yolcu başına maliyetine ilişkin bir örneklem hazırlanmıştır.

Öncelikle olarak mevcut gelir desteğinin birim maliyeti çıkarılmıştır. Merkezi yönetim bütçesinden sağlanan gelir desteği ile kişi başı günlük olarak 2 binış halinde ücretsiz olarak günlük taşınabilecek yolcu sayısının **8 kişi** olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4: Mevcut Gelir Desteğinin Araç Başına Aylık Yolcu Maliyeti

Ortalama İndirimli Binış Ücreti	2,2 TL
Kişi Başı Günlük 2 Binış Halinde 1 Yolcunun Aylık Toplam Maliyeti	130,8 TL
Araç Başına Verilen Aylık Ortalama Destek Tutarı	1043,3 TL
Kişi Başı Günlük 2 Binış Halinde Günlük Taşınabilecek Ortalama Yolcu Sayısı	8

Hazırlanan örneklem de ise “*illerin genel ve yaşlı nüfusu, ortalama indirimli toplu taşıma ücretleri, ücretsiz taşınan günlük yolcu ve ÖHO sayıları*”ndan oluşan parametreler kullanılmıştır.

Örneklem de yer alan şehirler; genel nüfusun %46’sını, yaşlı nüfusun ise %42’sini oluşturmaktadır.

Örneklemden elde edilen verilere göre ülke genelinde günlük olarak yaklaşık

1 milyon yolcu ÖHO'ları ücretsiz olarak kullanılmaktadır. Söz konusu rakam ücretsiz seyahat uygulamasının potansiyel yararlanıcı sayısının % **12'sini** oluşturmaktadır.

Günlük 1 milyon yolcunun ücretsiz olarak ÖHO'lar ile seyahati varsayımının araç başına aylık maliyeti ise **7.694 TL'dir**.

Tablo 5: Örneklem Sonuçlarına Göre Araç Başına Aylık Yolcu Maliyeti

Ortalama İndirimli Biniş Ücreti	2,2 TL
Ücretsiz Taşınan Günlük Yolcu Sayısı	1.000.000
Kişi Başı Günlük 2 Biniş Halinde Aylık Toplam Maliyet	130.800.000 TL
Gelir Desteği Verilen Araç Sayısı	17.000
Kişi Başı Günlük 2 Biniş Halinde Yolcuların Araç Başına Aylık Maliyeti	7.694 TL

KAYNAKÇA

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni (Ocak 2020), <https://ailevecalisma.gov.tr/eyhgm/sayfalar/istatistikler/> (Erişim Tarihi: 19.02.2020)

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Şehit Yakınları ve Gaziler Genel Müdürlüğü, İstatistikler, <https://www.ailevecalisma.gov.tr/syggm/genel-mudurluk/yayinlar/> (Erişim Tarihi: 10.02.2020)

T.C. Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü, Mevzuat Bilgi Sistemi, <http://www.mevzuat.gov.tr/>

Türkiye İstatistik Kurumu, Temel İstatistikler: Nüfus ve Demografi, <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?method=temelist> (Erişim Tarihi: 24.01.2020)

Tüm Özel Halk Otobüsleri Birliği, Basın Açıklamaları, <http://tohob.org.tr/uccretsiz-ve-indirimli-tasima-konusunda-basin-aciklamasi/871> (Erişim Tarihi: 15.01.2020)

Zeybek, Ebru, Türk İdare Hukukunda Kamu Hizmetlerinin Belirlenmesinde Objektivist ve Subjektivist Yaklaşımlar, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi , 2019, Cilt 25, Sayı 1, 86-96

Atilla İNAN

*E. Sayıştay Uzman Denetçisi
E. İhale Hukuku Öğretim Görevlisi*

İHALEYE KATILIMDA TEMİNAT SORUMLULUĞUNUN KAPSAMI

1. GİRİŞ

İsteklilerin, sorumluluk duygusu içinde ciddi teklif vermelerini amacıyla, isteklilerden ihale için başvuru yaparken geçici teminat altında bazı güvenceler alınır. Teminat yatırılmaması başlı başına ihale dışı bırakma nedenidir.

Bilindiği gibi, 05 Aralık 2017 Tarihli ve 30261 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Bazı Vergi Kanunları İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”la firmaların ihalelerde teminat mektubu olarak Türkiye’de yerleşik sigorta şirketleri tarafından kefalet sigortası kapsamında düzenlenen kefalet senetlerinin de verilebileceği belirtilmiştir.

Bazı Vergi Kanunları İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 65 inci maddesi ile Kamu İhale Kanununun 4 üncü maddesine eklenen “Teminat Mektubu” tanımı ve 4734 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yapılan değişiklikle kefalet senetlerinin ihalelerde Teminat Mektubu olarak sunulabilmesi imkanı getirilmiştir.

Söz konusu değişiklikle, firmaların ihalelere katılırken teminat mektubu kapsamında Teminat Seneti sunmalarına imkan tanınmıştır. Bir başka deyişle, **Firmalar banka teminat mektubu yerine kefalet sigortası kapsamında düzenlenen kefalet senetlerini sunabileceklerdir.**

Kefalet Sigortası Genel Şartları Hazine Müsteşarlığı tarafından Şubat 2014 tarihinde yayınlanmış ve Ekim 2014 tarihinde yayınlanan “Sigorta Branşlarına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” ile yürürlüğe girmiştir.

Kefalet senetleri aracılığıyla sağlanan teminat türlerinin başlıcaları ihaleye katılım, performans, avans ödeme, ödeme, bakım/onarım, emniyeti suiistimal gibi her ülkenin kendi mevzuatına göre farklı teminat türleri olabilir.

Bankalarca alacaklılara teminat sağlamak amacı güden banka teminat mektupları bilinen en yaygın temel teminat türüdür. Ancak kefalet senetleriyle hukuki nitelikleri, teminat veren taraf, teminat altına alınan rizikonun gerçekleştiği hal-ler ve ifa yöntemi gibi hususlar bakımından her iki teminat türü arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır.

Bununla birlikte maliyet, borçlunun kapasitesine ilişkin karine oluşturma, doğrudan tazmin yerine projenin tamamlanması, risk gerçekleştiğinde borçlunun daha düşük bir mali külfete katlanması gibi nedenlerle kefalet sigortası banka teminat mektuplarına göre avantajlı olmaktadır.¹

Ancak uygulamada, geçici kefalet senetlerinin ruhsat yetkisi olmayan sigorta şirketleri tarafından verilmesi durumlarıyla karşılaşılabilir. **Bu konuda kefalet senedi düzenlemeye yetkili sigorta şirketlerinin kefalet senedi vermeye gerçekten yetkili olup olmadığına dikkat edilmelidir.**

1 Melike Gözüşirin, Teminat Sisteminin Parçası Olarak Kefalet Sigortası, Ağustos 2014

Özellikle iş ortaklığı şeklinde ihalelere katılma halinde ruhsat yetkisi yönüyle yetkili makamdan izin alma bakımından ortaklar arasında ayırım yapılmaksızın, gerek pilot ortağa gerekse özel ortağa yasaklama cezası verilmektedir.

Yasaklama cezası vermeye yetkili makamlara, ceza verilenlerin kusuru olmadığı şeklinde itirazlar dikkate alınmamaktadır.

Ancak, kefalet senedi almakta katkısı olmayan ortağın söz konusu yasaklama kararına dahil edilmemesi gerekmektedir. Çünkü, mahiyeti itibariyle yasaklama cezası bir idari yaptırım olup, Kabahatler Kanununa tabidir. Bu cezanın verilebilmesi için de manevi unsurun bulunması şarttır.²

Geçici teminata ilişkin düzenleme Kamu İhale Kanununun 33 üncü maddesinde yer almaktadır.

Bu hükme göre, “...İhalelerde, teklif edilen bedelin % 3’ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır. İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir...”

İstekliler, teklif edilen bedelin en az %3 oranında teminat verirler. Bu oranın altında teminat geçersiz sayılır. Belirtilen oranın üzerinde teminat yatırılabilir. Bu durum değerlendirmede eşitlik halinde bir avantaj sayılabilir.

2 Atilla İnan, Kamu İhalelerinden Yasaklama Cezası

Eğer, teminatı gelir kaydetmeyi gerektiren bir yaptırım uygulanacaksa, irat kaydedilecek miktarın asgari oran mı, yoksa yatırılan miktar mı? olacağı tartışmalıdır. İrat kaydedilecek miktarın asgari oran olması gerektiği düşüncesi-ne, bunun bir ceza olması gerekçe olarak gösterilmektedir.

Danışmanlık hizmetlerinde geçici teminat alınması zorunluluğu yoktur. Ancak, bu durumun ihale dokümanında gösterilmesi şarttır.

Teminat olarak kabul edilecek değerler K.İ.K.'nın 34 üncü maddesinde belirlenmiştir.

Söz konusu madde hükmünde;

“...Teminat olarak kabul edilecek değerler aşağıda gösterilmiştir:

a) Tedavüldeki Türk Parası.

b) **(Değişik: 28/11/2017-7061/66 md.)** Teminat mektupları.

c) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler.

İlgili mevzuatına göre Türkiye’de faaliyette bulunmasına izin verilen yabancı bankaların düzenleyecekleri teminat mektupları ile Türkiye dışında faaliyette bulunan banka veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantisi üzerine Türkiye’de faaliyette bulunan bankaların veya özel finans kurumlarının düzenleyecekleri teminat mektupları da teminat olarak kabul edilir.

(c) bendinde belirtilen senetler ve bu senetler yerine düzenlenen belgelerden no-

minal değere faiz dahil edilerek ihraç edilenler, anaparaya tekabül eden satış değeri üzerinden teminat olarak kabul edilir.

Teminat mektupları dışındaki teminatlar ihale komisyonlarınca teslim alınmaz. Bunların saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine yatırılması zorunludur.

İhale üzerinde kalan istekli ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliye ait teminat mektupları ihaleden sonra saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine teslim edilir. Diğer isteklilere ait teminatlar ise hemen iade edilir. İhale üzerinde kalan istekli ile sözleşme imzalanması halinde, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibine ait teminat sözleşme imzalandıktan hemen sonra iade edilir.

Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir.

Her ne suretle olursa olsun, idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz...” denilmiştir.

Nakit olarak teminat yatırılacaksa, mutlaka Türk Parası olması şarttır.

Teklifin yabancı para birimleri üzerinden verilmesi halinde, Kamu İhale genel tebliğine göre teminat mektupları da, o para birimi üzerinden düzenlenmesi gerekir. Ancak böyle bir sınırlama yasa hükmünde bulunmamaktadır. İkincil nitelikte olan düzenleyici işlemlerle yeni bir hak doğuran veya kaybettiren kurallar konulamayacağı için tebliğin söz konusu hükmü, hukuk tekniği açısından kanımızca tartışmalıdır. Eğer bir yanlışlık yapılmışsa, kanımızca değiştirme yapılabilir. Çünkü, yukarıda belirtildiği üzere,

“Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir” hükmü getirilirken bir zaman sınırlaması belirlenmemiştir.

Teminat mektuplarının kapsamı ve içerikleri de K.İ.K.’nun 35 inci maddesinde düzenlenmiştir.

Bu hükme göre, “...*Bu Kanun kapsamında verilecek teminat mektuplarının kapsam ve şeklini tespiti Kamu İhale Kurumu yetkilidir.*

32 inci maddeye göre belirlenen tekliflerin geçerlilik süresinden en az otuz gün fazla süreli olmak kaydıyla, geçici teminat mektuplarında süre belirtilir. Teklif geçerlilik süresinin uzatılması halinde, geçici

teminat mektuplarının süresi de aynı süre ile uzatılır. Kesin teminat mektuplarının süresi ihale konusu işin bitiş tarihi dikkate alınmak suretiyle idare tarafından belirlenir.

İlgili mevzuatına aykırı olarak düzenlenmiş teminat mektupları kabul edilmez...”

Yasa’da teminatların haczedilemeyeceği ve üzerine ihtiyati tedbir konulmayacağı belirlenmiştir. Bu düzenlemenin amacı, taraflar dışında kalanlara bir güvence sağlamaktır. **Eğer aynı ihalenin tarafı olan idare ile istekli arasında bir ihtilaf söz konusu ise, kanımızca söz konusu kural bağlayıcı olmamalıdır.**

Fatih YALAZA

Mali Hizmetler Uzmanı

GECEKONDU FONU UYGULAMALARI İLE İLGİLİ DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN ÖNEMLİ HUSUSLAR

1. GİRİŞ

Ülkemizde bölgeler arası ekonomik ve iklimsel farklılıklara ilave olarak bulunduğu jeopolitik konumu ile çevre ülkelerdeki silahlı çatışmalar ve iç karışıklıklar nedeniyle ülkemiz yoğun bir şekilde iç ve dış göç olgusu ile karşı karşıya kalmaktadır. Özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra ülkemizde yaşanan siyasi ve iktisadi dönüşümün sosyal yaşamı da zincirleme olarak etkilemesinin yol açtığı iç göç dalgası ülkemizde hızlı ancak düzensiz ve sağlıksız bir kentleşmeyi ve buna bağlı sorunları beraberinde getirmiştir. Bu durumun yol açtığı en temel problemlerden biri ise gecekondu olarak tabir edilen, mülkiyet hakları ile imar mevzuatına aykırı bir şekilde inşa edilmiş yapılarla ait sorunlardır. Vatandaşların en temel haklarından olan konut hakkının garan-

ti altına alınması noktasında vatandaşın alım gücüne uygun, güvenli, sağlıklı, ve bilimsel esaslara göre belirlenmiş standartlar çerçevesinde inşa edilmiş konut temin edilmesi merkezi ve yerel yönetimlerin en önemli görevleri arasında bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevlerin sayıldığı 3 üncü bölümünün Konut Hakkı başlıklı 57 nci maddesindeki “Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler.” hükmü ile vatandaşların sağlıklı, planlı ve çevre ile uyumlu şartlarda iskan edilmesi devletin ödevleri arasında sayılmıştır. Söz konusu ödevin yerine getirilmesine yön vermek üzere 775 sayılı Gecekondu Kanunu ve benzeri

diğer mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır ayrıca ilave olarak 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu ile yerel yönetimlere de konu ile ilgili önemli görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Bu çalışmamızda 775 sayılı Gecekondu Kanunu ve bu Kanun hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilecek harcamaları finanse etmek için oluşturulan gecekondu fonu ile ilgili uygulamalar noktasında Belediyelerin mali hizmetler ve muhasebe birimlerinde görev yapan personelin dikkat etmesi gereken hususlar incelenecektir.

2. TEMEL MEVZUAT HÜKÜMLERİ

İnceleme konumuz ile ilgili temel mevzuat hükümlerini;

- 775 sayılı Gecekondu Kanunu
 - Gecekondu Kanunu Uygulama Yönetmeliği
 - 4706 Sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi Ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
 - 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
 - 5393 sayılı Belediye Kanunu
- olarak sayabiliriz.

775 sayılı Gecekondu Kanunu 30/07/1966 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Kanunun kapsamı 1 inci maddesinde “Mevcut gecekondu yapılarının ıslahı, tasfiyesi, yeniden gecekondu yapısının önlenmesi ve bu amaçlarla alınması gere-

ken tedbirler hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.” şeklinde açıklanmış olup 2 nci maddesinde de “gecekondu” kavramı, “Bu kanunda sözü geçen (Gecekondu) deyimini ile, imar ve yapı işlerini düzenleyen mevzuata ve genel hükümlere bağlı kalımsızın, kendisine ait olmayan arazi veya arsalar üzerinde, sahibinin rızası alınmadan yapılan izinsiz yapılar kastedilmektedir.” İfadesi ile tanımlanmıştır. Söz konusu Kanunda ıslah, tasfiye ve önleme bölgeleri içinde bulunan arsaların belediyelere devredilmesi, bu arsaların kullanım amaçları, gecekondu fonunun teşkili ve kullanılması, gecekonduların tespiti, yeni gecekondu yapımının önlenmesi, gecekonduların ıslah ve tasfiyesi konularında düzenlemeler bulunmaktadır. Söz konusu Kanunun uygulanması ile ilgili detay hususlar ise Gecekondu Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde düzenlenmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun, büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumluluklarının düzenlendiği 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bendlerinde;

“b) Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürür-

lûge girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak.

c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, **20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak.** İbaresini; ilçe belediyelerinin görev ve yetkilerinin sıralandığı üçüncü fıkrasının (d) bendinde ise “Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerden; **775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak,** otopark, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; mabetler ile sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihî dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak.” hükümleri yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Arsa ve konut üretimi” başlıklı 69 uncu maddesinde de “Belediye; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve

alt yapı arsalar üretmek; konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahiptir. Belediye, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebilir. Arsalar hariç üretilen konut ve işyerlerinin satışı 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir. O belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya onsekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirliler ile afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledilecekler ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir. Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanununun 25 inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabilir. Bu fıkranın uygulama esasları, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.” hükümleri sıralanmıştır.

4706 Sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda ise çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde ayrıntılı olarak işleyeceğimiz gecekondu fonu ile ilgili düzenlemeler bulunmaktadır.

Çalışmamızın giriş kısmında belirttiğimiz üzere makalemizde konunun bünyesinde bulunan kentsel dönüşüm, toplu konut ve imar uygulamalarından ziyade gecekondulu fonu ile ilgili mali işlemlerin incelenmesine ağırlık verilecektir.

3. GECEKONDULU FONU

Dilimize Fransızca fond kelimesinden gelen “Fon” kavramı Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğünde “Belirli bir iş için gerektiğince harcanmak üzere ayrılıp işletilen para, kaynak” şeklinde tanımlanmıştır. Gecekondulu Kanunu’nda sayılan görevlerin belediyeler tarafından yerine getirilmesi için gereken finansmanı temin etmek üzere Kanunun 12 nci maddesi hükmü ile Gecekondulu Fonu oluşturulmuş ve bu fona dahil olacak gelir unsurları alt bendler şeklinde sayılmıştır. Kanun’un “Fonların teşkili ve kullanılması” başlıklı 12 nci maddesi;

“Bu Kanundaki hizmetlerin yürütülebilmesi için aşağıdaki kaynaklardan sağlanacak gelirler, Türkiye Emlak Kredi Bankasında, ilgili belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanarak birer fon teşkil edilir:

a) 5218, 5223, 6188 ve 7367 sayılı Kanunlarla veya bu Kanun hükümlerine dayanılarak belediyelerin mülkiyetine geçen arazi ve arsaların veya izinsiz yapı yapılmak suretiyle işgal edilmiş bulunan belediyeye ait sahalardan ve bu arazi ve arsalar üzerinde belediyelerce yaptırılan veya çeşitli şekillerde yapılarak belediyelere intikal eden yapıların, bu kanunun gerektirdiği hallerde, kiralarından, satışlarından veya sair şekillerde kıymetlendirilmelerinden elde edilecek gelirler,

b) 24 üncü madde gereğince alınacak katılma payları,

c) Belediye Meclislerince gerekli görülen hallerde belediye bütçelerine konacak ödenekler,

d) 1580 sayılı Kanunun 5116 sayılı Kanunla değiştirilen 110 uncu maddesinin 19 uncu fıkrasında yazılı gelir kaynağı hasılatından arta kalmış veya kalacak kısımlar,

e) Devlet bütçesinden veya 15 inci maddede sözü geçen fondan bu fona aktarılmak suretiyle yapılacak yardımlar,

f) Diğer kanunlarla bu fona katılması kabul edilen sair gelirler,

g) Fondan verilen kredilerin taksit ve faizleri,

h) Her türlü bağış ve yardımlar,

i) Fonda toplanacak paraların faiz ve sair gelirleri.

şeklinde dir. Madde metninde söz konusu fon hesabının Türkiye Emlak Kredi Bankasında açılacağı belirtilmiştir. Anılan Bankanın ünvanı 1988 yılında Türkiye Emlak Bankası A.Ş. olarak değişmiş ve 4684 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile 4603 sayılı Kanun’a eklenen geçici 3 üncü maddesinin amir hükümleri gereğince 09/07/2001 tarihinde söz konusu banka T.C. Ziraat Bankası A.Ş.’ye devredilmiştir. Bu nedenle belediyelerin söz konusu gecekondulu fonu hesaplarını Ziraat Bankası bünyesinde oluşturmaları gerekmektedir.

2.1. Gecekondulu Fonu Gelirleri

775 sayılı Kanun’un 12 nci maddesinin 9 bent olarak sayılan gelir unsurlarının

dan bazılarının mevzuat değişiklikleri nedeniyle uygulama imkanı kalmamıştır.

İlgili maddenin (b) bendinde “24 üncü madde gereğince alınacak katılma payları,”ndan bahsedilmiştir. 24 üncü maddede “Gecekonduların ıslah, tasfiye ve önleme bölgelerinde bulunan bütün yapıların, binalı ve binasız arazi ve arsaların sahipleri, bu sahalarda belediyelerce gerek bu kanunun 12 nci maddesinde sözü geçen fondan faydalanmak suretiyle, gerekse diğer bütçe imkanları yapılacak veya yaptırılacak yol, kaldırım, kanalizasyon, su, elektrik gibi kamu hizmet ve tesisleri yapıldıktan sonra, bunlardan dolayı yapılan harcamaların tamamına, Belediye Gelirleri Kanununda belirtilen şekil ve nisbetlerde katılırlar. Bu Katılma payları, belediyelerce ilgililerden 10 yılda ve 10 eşit taksitte alınır. “denilmek suretiyle 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 86, 87 ve 88 inci maddelerinde sayılan yol, kanalizasyon ve su tesisleri harcamaları katılım paylarına atf yapılmıştır. Yol Harcamalarına Katılma Payı, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan; Su Tesisleri İle Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payları ise hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında mevzuatında belirtilen şekilde hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin emlak vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilecektir. Harcamalara katılma payları bina ve arsalar da emlak vergisi değerinin yüzde 2’sini geçemeyecektir. 2464 sayılı Kanun’un 93 üncü maddesinde de harcamalara katılma paylarının belediyelerce veya bunla-

ra bağlı müesseselerce, payların ilan ve tebliğ edildiği yılı takip eden yıldan itibaren iki yılda ve dört eşit taksitte, peşin ödemelerle tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil olunacağı Ancak, bu ödeme sürelerini, ilgili belediyelerin tekli fi üzerine, 5 yıla (peşin ödemelerde bir yıla) kadar uzatmaya ve buna göre taksit sürelerini tespit etmeye Cumhurbaşkanının yetkili olacağı belirtilmiştir. Ancak 775 sayılı Kanunda belirtildiği üzere gecekonduların ıslah, tasfiye ve önleme bölgelerinde belediyelerce yapılacak alt yapı harcamalarına ait katılım payları için ödeme süresi 10 yıl olarak uygulanacaktır. Bu şekilde tahsil edilen katılım payları belediyenin gecekondu fonu hesabına gelir kaydedilecektir.

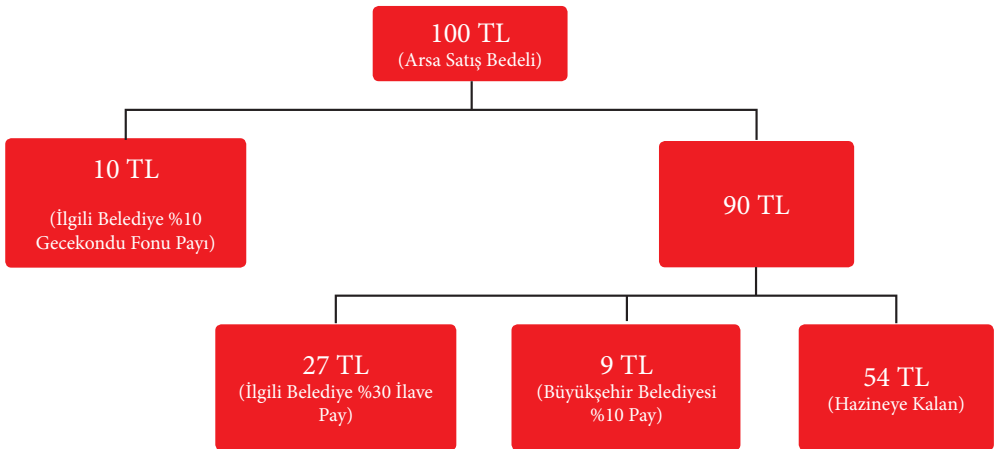
775 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde sayılan bir diğer fon geliri kalemi, anılan fonda toplanacak paraların faiz ve sair gelirleridir. Belediyeler ile ilgili hazırlanan Sayıştay Denetim Raporlarında söz konusu gecekondu fonunda toplanan meblağın vadeli mevduat hesabında tutulmaması nedeniyle belediyelerin faiz gelirinden mahrum kaldığı hususu ile ilgili bulgulara sıklıkla rastlanmaktadır. Bu kapsamda belediyeler söz konusu gecekondu fonu gelirlerini Kamu Hazinesi Yönetmeliği hükümlerine riayet ederek vadeli mevduat hesabında nemalandırmaları gerekmektedir.

775 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (f) bendinde “diğer kanunlarla bu fona katılması kabul edilen sair gelirler” fon geliri olarak sayılmıştır. Bu kapsamda 4706 Sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi Ve Katma

Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5 inci maddesinde “Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10’u, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısmından ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilir. Belediye mücavir alan sınırları dışındaki köylerde bulunan Hazine taşınmazlarının satış bedellerinin tahsil edilen kısmından, % 25 oranında; dörtte biri ilgili köy tüzel kişiliğine ödenmek ve kalanı diğer köylere götürülecek hizmetlerde kullanılmak üzere, il özel idarelerine pay verilir. **Bu paylar tahsilini takip eden ayın yirmisine kadar ilgili idarelerin hesaplarına aktarılır.** Belediyelere veya köy tüzel kişiliklerine yapılan satış ve devirlerden elde edilen gelirler ile özel ödenek kaydedilen satış gelirlerinin

den pay verilmez.” hükmü ile belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmaz satış bedellerinden ayrılacak payın belediyelerin gecekondü fonuna aktarılacağı hükme bağlanmıştır. **Görüleceği üzere hazineye ait taşınmazların satışı nedeniyle ilgili belediyelere 2 ayrı kalem şeklinde gelir aktarılmaktadır.** Örneğin, 100 TL lik bir arsa satışı karşılığında ilk önce satış bedelinin %10 u olan 10-TL gecekondü fonu kapsamında ilgili belediyeye aktarılacaktır. Bu tutar gecekondü fonunda nemalandırılacak ve sadece Gecekondü Kanununda belirtilen amaçlar için harcanacaktır. Daha sonra geriye kalan kısmın yani örneğimizdeki 90-TL nin %30 u kadar (27-TL) bir tutar daha ilgili belediyeye aktarılmaktadır. Bu tutar belediyenin banka hesaplarından herhangi birine aktarılabilir olup belediye tarafından istediği şekilde harcanabilecektir. Büyükşehir olan illerde ise büyükşehir belediyesine %10 (9-TL) pay verilmesi gerekmektedir.

Şekil-1 Hazineye Ait Arsa Satış Gelirlerinin Dağılımı

2.2. Gecekondu Fonu Harcama Yerleri

4706 sayılı Kanununun 5 inci maddesinde söz konusu gecekondu fonu gelirlerinin öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılacağı belirtilmiştir.

775 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinde;

“12 nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paralar, belediyelerce, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla :

a) Bu kanundaki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında,

b) İslah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında,

c) Kendi bütçe imkanlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tesbit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılır.

hükmü ile söz konusu payın kullanılma amaçları sıralanmıştır. Bu kapsamda

ilgili fon gelirleri kesinlikle belediyenin cari harcamaları (örneğin personel maaş ödemeleri) için kullanılamayacaktır.

2.3. Gecekondu Fonu İle İlgili Muhasebe Kayıtları

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “Belli bir amaca tahsisli gelirler ve alınan paylar” başlıklı 18 inci maddesinde “20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununun 12 nci maddesi gereği kurulan fonda toplanacak paralar gelir bütçesinin ilgili bölümüne gelir kaydedilir. Diğer taraftan gider bütçesinin ilgili tertibine tahsis amacı doğrultusunda kullanılmak üzere ödenek konulur. Bu fondan yapılan harcamalarda 775 sayılı Kanunda belirtilen usul ve esaslar uygulanır.” hükmü bulunmaktadır. Yukarıda açıkladığımız üzere hazineye ait arsa satışları üzerinden ilgili belediyeye %10 (gecekondu fonu) ve kalan tutarın %30 u olmak üzere iki ayrı pay aktarılmaktadır. Bu payların muhasebeleştirilmesi için Analitik Bütçe Sınıflandırmasında; “04.2 Merkezi Yönetim Bütçesine Dahil İdarelerden Alınan Bağış Ve Yardımlar” başlığı altındaki 04.2.2 Sermaye: Merkezi Yönetim Bütçesine dahil idarelerden sermaye nitelikte mal ve hizmet alımlarının finansmanı için alınan bağış ve yardımlar bu bölüme gelir kaydedilecektir.” Açıklamaları dikkate alınarak Mahalli İdareler Detaylı Muhasebe Hesap Planındaki;

04				Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler
04	02			Merkezi Yönetim Bütçesine Dahil İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar
04	02	02		Sermaye
04	02	02	51	Alt yapı hizmetleri için genel bütçeden alınan
04	02	02	99	Sermaye nitelikli diğer işler için genel bütçeden alınan

Gelir kodlarının kullanılması önerilmektedir. Bir örnek üzerinden yaptığımız açıklamaları somutlaştıralım. Yukarı verdiğimiz örnek kapsamında Hazine tarafından 100-TL ye satılan bir arsa için

ilgili belediyeye gönderilecek %10 gecekond u fonu payı (10-TL) ve kalan üzerinden hesaplanan %30 diğer pay $[(100-10) \times \%30 = 27\text{-TL}]$ için örnek gelir ve ödenek kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

	BORÇ	ALACAK
102 BANKA HESABI		
102.01 Genel Hesap	27 TL	
102.02 Gecekond u Fonu	10 TL	
600 GELİRLER HESABI		
600.04.02.02.51 Alt yapı hizmetleri içing.b.a		27 TL
600.04.02.02.99 Sermaye nitelikli diğer işler içing.b.a.		10 TL
805 GELİR YANSITMA HESABI	37 TL	
800 BÜTÇE GELİRLERİ HESABI		
800.04.02.02.51 Alt yapı hizmetleri içing.b.a.		27 TL
800.04.02.02.99 Sermaye nitelikli diğer işler içing.b.a.		10 TL
900 GÖNDERİLECEK BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI		
900.06.04 G.menkul Alımları ve Kamulaştırması	10 TL	
901 BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI		
901.17.06.04 G.menkul Alımları ve Kamulaştırması		10 TL

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri gereği ilgili gecekond u fonu payı mevzuatında sayılan yerlerde harcanmak üzere (örneğimizde arsa kamulaştırması için) bütçeye ödenek olarak kaydedilmiştir. Ancak belediyenin söz konusu gecekond u fonu payı ile ilgili yıl içerisinde herhangi bir harcama planı bulunmuyorsa ödenek kaydına gerek bulunmadığı değerlendirilmektedir.

2.4. Gecekond u Fonu Payı Haczedilebilir Mi?

5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinde “Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fi-

len kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez.” hükmü ile belediyeler aleyhine uygulanacak haciz işlemlerinin temel nüans noktaları belirlenmiştir. **Peki 4706 sayılı Kanun hükümlerine göre Gecekond u Fonu kapsamında belediyelere aktarılan paylarda uygulama nasıl olacaktır?** 5779 sayılı İl Özel İdarelerine Ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun’un “Kesinti yapılması” başlıklı 7 nci maddesinde “Bu Kanunda, il özel idareleri ve belediyelere, genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtından ayrılacak paylar ile diğer kanunlarda bu idarelere verilmesi öngörülen paylar vergi hükmündedir.”

denilmektedir. **Bu hükme göre gecekond u fonu payı kanunla öngörülerek belediyelere aktarıldığından ve belli harcama yerlerine tahsis edildiğinden vergi hükmü kazanacak ve 5393 sayılı Kanunun 15 inci maddesi hükümleri gereğince haczedilemez gelir olarak kabul edilecektir.** Ancak 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun “Amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler ile işlem yapanların sorumlulukları” başlıklı 22/A maddesi ile bu maddenin uygulama esaslarının açıklandığı Tahsilat Genel Tebliği Seri A Sıra No:1 in ilgili maddesi hükmü gereği 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin, kaynağına bakılmaksızın hak sahiplerine 5.000 liranın üzerinde (03/03/2020 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan değişiklik ile söz konusu limit 2.000 TL den 5.000 TL ye çıkarılmıştır.) yapacağı tüm ödemelerde vadesi geçmiş vergi borç durumunu araştırmaları gerekmektedir. Bu nedenle uygulamada 4706 sayılı Kanunun 5 inci maddesi kapsamında belediyelere gönderilen %30’luk ilave pay, belediyenin vadesi geçmiş vergi borcu bulunduğu durumda belediyeye ödenmeyip vergi borcundan mahsup edilmek üzere mal müdürlüğü veya defterdarlık tarafından belediyenin bağlı bulunduğu vergi dairesine gönderilmektedir. Söz konusu tutar vergi dairesi tarafından belediye adına emanet hesaplara alınmakta veya resen vergi dairesi tarafından belediyenin vergi borcundan borç ana parası ile gecikme zammına orantılı bir şekilde mahsup edilmektedir. Ancak

bu süreçte ilgili belediyenin durumdan haberdar edilmemesi önemli sorunlara yol açmaktadır. Şöyle ki %30 luk ilave payın vergi dairesince resen belediyenin vergi borcundan mahsup edilmesi ve belediyenin bu durumdan haberi olmaması durumunda bu mahsup işlemi belediyenin muhasebe kayıtlarına yansımayaacağından belediye ile vergi dairesi kayıtları arasında uyumsuzluk meydana gelecektir. Vergi dairesinin resen mahsup yapmayıp söz konusu tutarı emanet hesaplara aktarması halinde ise belediyenin zamanaşımı süresince herhangi bir talepte bulunmadığı bir durumda emanet hesaplardaki bu tutar genel bütçeye gelir kaydedilecek ve belediye önemli tutarda kamu zararı ile karşı karşıya kalabilecektir. Bu gibi sıkıntılara mahal verilmemesi için belediyelerin önereceğimiz usulde gerekli kontrolleri günü gününe yapmaları menfaatlerine olacaktır. Bu kapsamda görevlendirilecek bir personelin her iş günü elektronik ortamda Gelir İdaresi Başkanlığı İnteraktif Vergi Dairesine belediyenin kullanıcı adı ve şifresi ile giriş yaparak “Ödeme ve Borç İşlemleri” sekmesi altında “Emanet Defterim/Mahsup/İade Talep Dilekçesi” alt sekmesinden sorgulama yaparak ilgili belediyenin vergi dairesi emanet hesaplarında herhangi bir tutarı olup olmadığını kontrol etmesi gerekmektedir. Emanet hesaplarda bir tutar gözüküyorsa mal müdürlüğü ve vergi dairesi ile iletişime geçilerek emanet hesaplarda gözükün tutarın emanete alınma sebebi öğrenilmeli eğer hazineye ait arsa satışlarına ait %30’luk paydan kaynaklandığının tespit edilmesi halinde vergi dairesine gerekli başvuru yapılarak ema-

net hesaptaki tutarın belediyenin vadesi geçmiş vergi borcundan mahsup edilmesi temin edilmeli ve akabinde belediyece gerekli muhasebe kayıtları yapılarak işlem tamamlanmalıdır. Ancak, bahsettiğimiz üzere vergi dairesince söz konusu mahsup işlemleri resen de gerçekleştirilebilmektedir. Bu nedenle yine elektronik ortamda Gelir İdaresi Başkanlığı İnteraktif Vergi Dairesi üzerinden “Bilgilerim” sekmesi altında “Tahsilat Bilgilerim” alt sekmesinden gerekli sorgulamalar yapılarak vergi dairesince bu kapsamda resen yapılan mahsup işlemi olup olmadığı araştırılmalı ve bu kapsamda bir işleme rastlanması durumunda yine ilgili kurumlarla irtibata geçilerek gerekli kayıtların yapılması temin edilmelidir.

Örnek bir olay üzerinden durumu somutlaştıralım. Hazineye ait bir arsa 1.000-TL ye satılmış olup bu tutar üzerinden hesaplanan%10 luk gecikondü fonu payı olan 100-TL mal müdürlüğü tarafından ilgili belediyenin Ziraat Bankasındaki gecikondü fonu hesabına gönderilmiş geriye kalan 900-TL üzerinden hesaplanan %30 $(1.000-100=900 \times \%30=270\text{-TL})$ ’luk pay olan 270 -TL ise ilgili belediyenin vadesi geçmiş vergi borcu bulunması nedeniyle mal müdürlüğü tarafından belediyenin bağlı bulunduğu vergi dairesine gönderilmiştir. Vergi dairesince belediye adına emanet hesaba alınan tutar belediyenin talebi üzerine 200-TL ana para, 70-TL gecikme zammı olmak üzere belediyenin vergi borcundan mahsup edilmiştir.

	BORÇ	ALACAK
368 VADESİ GEÇMİŞ YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	200 TL	
630 GİDERLER HESABI	70 TL	
600 GELİRLER HESABI		
600.04.02.02.51 Alt yapı hizmetleri için g.b.a		270 TL
805 GELİR YANSITMA HESABI	270 TL	
800 BÜTÇE GELİRLERİ HESABI		
800.04.02.02.51 Alt yapı hizmetleri için g.b.a.		270 TL
830 BÜTÇE GİDERLERİ HESABI	70 TL	
835 GİDER YANSITMA HESABI		70 TL
905 ÖDENEKLİ GİDERLER HESABI	70 TL	
900 GÖNDERİLECEK BÜTÇE ÖD. HESABI		70 TL

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 800 Bütçe Gelirleri Hesabının niteliğinin açıklandığı 382 nci maddesinde, “*Bu hesap, mevzuatı gereğince bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben yapılan tahsilatın izlenmesi için kul-*

lanılır.” hükmü bulunduğundan Örnekte görüleceği üzere söz konusu 270-TL belediyenin geliri olduğundan ve mahsuben tahsil edildiğinden gelir hesaplarına kayıt yapılmış ve 70-TL gecikme zammı için gider hesapları kullanılmıştır. An-

cak, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Kamu zararının belirlenmesi" başlıklı 6 ncı maddesinin (g) bendinde "Kamu idaresinin yükümlülüklerinin mevzuatına uygun bir şekilde yerine getirilmemesi nedeniyle kamu idaresine faiz, tazminat, gecikme zammı, para cezası gibi ek malî külfet getirilmesi," kamu zararı olarak tanımlanmıştır. Bu nedenle örneğimizde belirtilen gecikme zammı borcunun belediyenin nakit yetersizliği haricinde personelin ihmali bir davranışı nedeniyle oluştuğunun tespit edilmesi halinde 630-Giderler Hesabı yerine 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı kullanılarak kayıt yapılmalı ve oluşan kamu zararının ilgisinden tahsil edilmesi sağlanmalıdır.

2.5. Gecekondu Fonu Payı Hangi Belediye Tarafından Tahsil Edilir?

Büyükşehir olan illerde Gecekondu Fonu ile ilgili payların hangi belediyeye aktarılacağı konusu özellik arz etmektedir. Gecekondu fonu payının hangi belediyeye aktarılması gerektiği hususunu incelemeden önce 4706 sayılı Kanunun 5 inci maddesindeki hükme tekrar bir göz atalım.

"Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'u, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısmından ise ilgili belediyeye %30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilir."

Görülebileceği üzere mevzuat metninde %10 ve %30'luk payların gönderileceği belediyeyi tanımlamak için aynı "ilgili belediye" kavramı kullanılmıştır. Demek ki hem %10'luk gecekondu fonu payının hem de %30'luk ilave payın aynı belediyeye yatırılması gerektiği anlaşılmaktadır. Kaldı ki 02/03/1988 tarihli ve 3414 sayılı, 775 sayılı Gecekondu Kanununun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunun 1 inci maddesindeki "775 sayılı Gecekondu Kanununun belediye sınırları ile mücavir alanlardaki tatbikatı için Toplu Konut İdaresi Başkanlığına verilen hak, yetki ve görevler ilgili belediyelere devredilmiştir. Belediyeler bu hak, yetki ve görevleri yetkili organları eliyle kullanırlar. Büyükşehirlerde bu Kanunun tatbikatı büyükşehir belediyelerinin koordinatörlüğünde ilçe belediyelerince yapılır." hükmünde de ifade edildiği üzere büyükşehir olan illerde 775 sayılı Kanun ile ilgili uygulama yükümlülükleri ilçe belediyelerine ait olduğundan %10 ve %30'luk payların büyükşehir ilçe belediyesine yatırılması gerekecektir.

Ancak 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumluluklarının düzenlendiği 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, "Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak." İfadesi ile büyükşehir belediyelerinin de 775 sayılı

Kanun kapsamında belediyelere verilen yetkilere sahip olduğu belirtilmiştir. Bu hükme dayanarak bazı büyükşehir belediyeleri mal müdürlükleri veya defterdarlıklara başvurarak söz konusu %10'luk gecekondü fonu payının büyükşehir ilçe belediyeleri yerine büyükşehir belediyesine aktarılmasını talep etmeleri sonucu ilçe belediyeleri ile büyükşehir belediyeleri arasında ortaya çıkan ihtilaflar dava konusu olmuştur.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığının talebi üzerine İstanbul Defterdarlığı Milli Emlak Dairesi Başkanlığınca %10'luk gecekondü fonu payının İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına yatırılması üzerine Kağıthane Belediyesi tarafından İstanbul 7. İdare Mahkemesinde açılan davada mahkemenin 2012/853 esas ve 2012/2320 nolu kararında özetle; 775 sayılı Kanun ile ilgili tatbikatın büyük şehir belediyelerinin koordinatörlüğünde ilçe belediyelerince yapılacağı, mevzuatta ilçe belediyelerinin 775 sayılı Kanundan doğan yetki ve sorumluluklarını ortadan kaldıran bir hüküm bulunmadığı dikkate alındığında il mülki sınırının büyükşehir sınırı olarak belirlenmiş olmasının %10'luk fon payının büyükşehir belediyelerine aktarılması gerektiği sonucunu doğurmayacağı ifade edilerek %10'luk gecekondü fonu payının mahal büyükşehir ilçe belediyesince tahsil edilmesi gerektiği şeklinde hükmü verilmiş ve bu karar Danıştay 10'uncu Dairesinin 2013/4113 esas ve 2016/2081 sayılı kararı ile de onanmıştır.

Yine aynı konu ile ilgili Gaziosmanpaşa Belediyesi tarafından İstanbul Def-

terdarlığı aleyhine İstanbul 8. İdare Mahkemesinde açılan davada ilgili mahkeme 2007/1180 esas ve 2008/1547 nolu kararında özetle; 5216 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle 775 sayılı Kanun ile ilgili büyükşehir belediyelerine verilen yetkinin ilçe belediyelerinin hak mahrumiyetine yol açacak şekilde yorumlanamayacağı ifade edilerek gecekondü fonu gelirlerinin ilçe belediyelerine aktarılması gerektiği yönünde hüküm verilmiş ve Danıştay 10'uncu Dairesinin 2009/10271 esas ve 2014/1992 nolu kararı ile de bu karar onanmıştır.

Bu şeklide verilen yargı kararları üzerine Maliye Bakanlığının görüş talep etmesi sonucu İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 28/02/2017 tarihli ve 5293 sayılı yazısında özetle; mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde 4706 sayılı Kanunun 5 inci maddesi uyarınca belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazine taşınmazlarının satış bedellerinin tahsil edilen kısımdan öncelikle yerinde muhafaza edilmeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla %10'un, ilgili büyükşehir belediyesi ise büyükşehir belediyesinin, ilçe belediyesi ise ilçe belediyesinin, 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılması gerektiği ve konunun yargıya intikal ettiği göz önüne alındığında mahkeme kararlarına göre işlem yapılması gerektiği bildirilmiştir. Bu yazı Maliye Bakanlığının 22/03/2017 tarihli ve 8660 sayılı yazıları ile bahsedilen yargı kararları aleyhine sonuçlanan İstanbul Defterdarlığına gönderilmiş ve gereğinin buna göre yapılması istenmiştir.

2019 yılında yine benzer şekilde Te-kirdağ Büyükşehir Belediyesi ile Çorlu Belediyesi arasında aynı konu ile ilgili çıkan ihtilaf sonucu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Mü-dürlüğünce hazırlanan görüş yazısında yine bahsedilen yargı kararlarına atıf yapılmış ve büyükşehir olan illerde söz konusu payın mahal ilçe belediyeleri he-sabına aktarılması gerektiği değerlendirilmiştir.

3. SONUÇ

Vatandaşların en temel haklarından olan konut hakkı Anayasamızda devletin görevleri arasında sayılmış ve bu hususta merkezi ve yerel yönetimlere önemli görev ve sorumluklar yüklenmiştir. Özellikle yerel yönetimlerin bu husustaki görev ve sorumluluklarını vatandaş memnuniyeti noktasında yerine getirebilmeleri için ihtiyaç duyacakları finansman kaynağını temin etmek üzere gecekondur fonu ihdas edilmiş ve mevzuatında sayılan gelirlerin bu fonda toplanarak yine mevzuatında sayılan amaç ve görevler için harcanacağı hüküm altına alınmıştır.

Belediyelere ait Sayıştay denetim raporlarını incelediğimizde;

1) Gecekondur Fonu Hesabının oluşturulmaması ve Hazine taşınmaz satışından gönderilmesi gereken payların takibinin yapılmaması

2) Gecekondur Fonunda biriken meblağın mevzuatında belirtilen amaçlar dışında harcanması

3) Gecekondur Fonunun vadeli mevduat hesabında nemalandırılmaması,

İle ilgili bulgulara denetim raporlarında sıklıkla yer verildiği görülecektir. Bu nedenle belediyelerin mali hizmetler ile muhasebe birimlerinde görev yapan personelin konu ile ilgili mevzuat hakkında bilinçlenmesi ve gecekondur fonu ile ilgili işlemleri önerilerimiz doğrultusunda takip etmesi hususunun belediyelerimizin menfaatine olacağını değerlendirmektediriz.

KAYNAKÇA

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Kabul Tarihi: 18/10/1982 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi:09/11/1982 Sayı:17863 mükerrer.

5393 sayılı Belediye Kanunu Kabul Tarihi: 03/07/2005 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 13/07/2005 Sayı: 25874.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu Kabul Tarihi: 10/07/2004 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi:23/07/2004 Sayı: 25531.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu Kabul Tarihi: 26/05/1981 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi:29/05/1981 Sayı: 17354.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Kabul Tarihi: 21/07/1953 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi:28/07/1953 Sayı: 8469.

4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi Ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun Kabul Tarihi: 15/11/2000 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi:25/11/2000 Sayı: 24241.

775 sayılı Gecekondur Kanunu Kabul

Tarihi: 20/07/1966 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi:30/07/1966 Sayı: 12363.

4706 Sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi Ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Kabul Tarihi: 29/06/2001 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi:18/07/2001 Sayı: 24466.

5779 sayılı İl Özel İdarelerine Ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun Kabul Tarihi: 02/07/2008 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi:15/07/2008 Sayı: 26937.

Gecekondu Kanunu Uygulama Yönetmeliği.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği.

Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin

Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik.

Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No:1.

Analitik Bütçe Sınıflandırmasına İlişkin Rehber .

İstanbul 7. İdare Mahkemesi- nin 26/12/2012 tarih, E:2012/853, K:2012/2320 sayılı kararı.

İstanbul 8. İdare Mahkemesi- nin 30/07/2008 tarih, E:2007/1180, K:2008/1547 sayılı kararı.

Danıştay 10. Dairesinin 31/03/2014 tarih, E:2009/10271, K:2014/1992 sayılı kararı.

Danıştay 10. Dairesinin 18/04/2016 tarih, E:2013/4113, K:2016/2081 sayılı kararı.

Mahmut ÇOLAK
Sosyal Güvenlik Başmüfettişi

İSTİFA HALİ KIDEM TAZMİNATINA HAK KAZANDIRIR MI?

1. GİRİŞ

Kıdem tazminatı, iş sözleşmesi mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun yürürlükte bulunan 14 üncü maddesinde öngörülen hallerden biri ile sona eren ve kanunda öngörülen asgari sürenin üstünde çalışmış olan işçiye veya ölümü halinde mirasçılara, işveren tarafından ödenen ve miktarı işçinin çalışma süresi ve ücretine göre belirlenen paradır. Kıdem tazminatı ödenme şartları, mülga 1475 sayılı İş Kanununun halen yürürlükte bulunan 14 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Bu madde hükmüne göre; 4857 sayılı Kanun'a tabi işçilerin iş sözleşmelerinin;

a) İşveren tarafından Kanunun "İşverenin Haklı Nedenle Derhal Fesih Hakkı" başlıklı 25 inci maddesinin "Ahlak ve İyi Niyet Kurallarına Uymayan Haller ve

Benzerleri" başlıklı II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında feshedilmesi,

b) İşçi tarafından Kanunun "İşçinin Haklı Nedenle Derhal Fesih Hakkı" 24 üncü maddesi uyarınca feshedilmesi,

c) Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla feshedilmesi,

d) Bağlı buldukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla feshedilmesi,

e) Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı Kanunun Geçici 81 inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık

süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleri ile işten ayrılmaları nedeniyle feshedilmesi,

f) Kadının evlendiği tarihten itibaren 1 yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi,

g) İşçinin ölümü sebebiyle,

son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir.

Bu çalışmamızda, istifa halinde 4857 sayılı İş Kanununa tabi işçinin kıdem tazminatına hak kazanıp kazanmadığı Yargıtay kararları çerçevesinde irdelenecektir.

2. İSTİFA HALİNDE KIDEM TAZMİNATININ ELDE EDİLİP EDİLMEYECEĞİ

Kanunda, açıkça **istifa hali** denilmediği halde, tamamen içtihatlarla şekillenen ve **istifa halinin** kıdem tazminatı gerektirmeyen bir **son bulma** şekli olduğu konusunda hakim bir görüş bulunmaktadır. ilke olarak istifa ile iş sözleşmesinin son bulmasında kıdem tazminatı hakkı doğmaz.

Yargıtay 9. HD., 22.04.1999 T., 1999/6998 E., 1999/7641 K. - Yrg. 9. HD., 19.09.2001 T., 2001/10044 E., 2001/14103 K. tarih sayılı kararlarına göre; işçi, istifa ederek iş sözleşmesine son vermişse ihbar ve kıdem tazminatı talep edemez.

Yargıtay 9. HD., 03.02.1987 T., 1987/782 E., 1987/938 K. tarih sayılı kararına göre; işçinin işten ayrılma (istifa) ile sona eren önceki hizmet süresi için kıdem ödencesi (tazminat) ödenemez.

Yargıtay 9. HD., 26.11.1982 T., 1982/3558 E., 1982/9355 K. tarih sayılı kararına göre; istifa halinde kıdem tazminatı ödenmez.

Yargıtay 9. HD., 14.09.1982 T., 1982/4655 E., 1982/7107 K. tarih sayılı kararına göre; İş Kanununun 16'ncı (4857 sayılı Kanundaki karşılığı 24) maddesindeki nedenlerle, askerlik, yaşlılık aylığı veya toptan ödeme almak amacıyla ayrılmalardan dışındaki istifa kıdem tazminatı gerektirir hallerden değildir.

Yargıtay 9. HD., 21.04.1982 T., 1982/3021 E., 1982/4158 K. tarih sayılı kararına göre; iş sözleşmesinin istifa ile sona erme hali kıdem ödenmesi verilmesini gerektirmeyen hallerden olup bu yön 17.10.1980 tarihli 2320 sayılı Kanun ile buyurucu nitelik kazanmıştır.

Yargıtay 9. HD., 19.09.2001 T., 2001/10044 E., 2001/14103 K. tarih sayılı kararına göre; davacı çalıştığı departmandaki görevinden şikâyetçi olup bu görevi değiştirilmediği için istifa dilekçesini vermiştir. Bu konudaki görüş ayrılıkları taraflarca sürdürülmüş fakat anlaşma zemini bulunmadığı için de davacı işçinin istifasında kararlı olduğu görülerek hizmet akdi ilişkisi bozulmuştur. Bozma iradesi işçi tarafından sona erdirilmiş ve istifa sonucu sözleşme sona ermiştir. Bu durumda davacı işçi ihbar ve kıdem tazminatına hak kazanamaz.

YHGK., 03.02.1999 T., 1999/9-46 E., 1999/46 K. tarih sayılı kararına göre; hizmet akdinin işçinin kendisi tarafından feshedilmesi halinde kıdem tazminatı istenemez. Oysa somut olayda işçi istifa etmesine rağmen, işçiye kıdem tazminatı ödendiğine göre, istifanın hukuka uygun

gerçek bir istifa olmadığının kabulü zorunludur.

Sayıştay 2. Daire, 28.06.2007 Karar Tarihi, 33904 Tutanak No. tarih sayılı kararına göre; kendi isteğiyle iş akdini feshedip görev değişikliği yapan işçi için ihbar ve kıdem tazminatı ödenemez.

Yargıtay 9.HD., 07.01.2019 T., 2015/28020 E., 2019/129 K. tarih sayılı kararına göre; davacının müdürlük yaptığı davalıya ait mağazada yapılan stok sayımında açık çıkması üzerine yapılan araştırma üzerine davacının iade almadan bir kısım mallar için usulsüz bir şekilde iade işlemi yaptığı ortaya çıkmıştır. Bu olayın ortaya çıkması üzerine davacı işçi herhangi bir haklı neden göstermeksizin davalı işverene kendi el yazısı ile istifa dilekçesi vererek iş akdini kendisi sonlandırmıştır. Bu fesih şekline göre iş akdini istifa ile sona erdiren davacının kıdem ve ihbar tazminatı taleplerinin reddi yerine yazılı gerekçe ile kabulü hatalıdır.

a) İşçi İken Belediye Başkanı Seçilenlere Kıdem Tazminatı Ödenir mi?

İşçi iken belediye başkanlığına aday olup daha sonra seçilmenin "istifa" etme yolu dışında başkaca bir yolu bulunmamaktadır. İstifa halinde ise yukarıda geniş bir şekilde açıklandığı üzere kıdem tazminatı ödenmez.

b) İşçi İken Memurluğa Atanan veya Sözleşmeli Personel Olarak Çalıştırılanlara Kıdem Tazminatı Ödenir mi?

Yargıtay 9. HD., 27.09.2004 T., 20414/20745 E/K. tarih sayılı kararına göre; statü değişikliğinden işçi olarak çalışan bir kişinin aynı/farklı işyerinde memur veya sözleşmeli personel gibi işçilik

dışında bir konuma geçirilmesi anlaşılmalıdır. Her şeyden önce vurgulayalım ki; bir kimsenin karşılıklı ve özgür iradesiyle girdiği bir özel hukuk statüsünden, idarenin (işverenin) tek yanlı iradesiyle alınıp başka bir konuma sokulması mümkün değildir. Bir kimse kendi istemediği sürece kamu görevlisi statüsüne gindirilemez. İşçinin isteği olmadan yaşanan böyle bir halde hizmet akdinin işverence-idarece tek taraflı bir şekilde sona erdirilmesi yani feshi söz konusudur. Durum böyle olunca bu tür konuma sokulan kişiler hizmet akdiyle geçirdiği hizmetine uygun kıdem tazminatının ödenmesi gerekir.

Yargıtay 9. HD., 27.09.2004 T., 20414/20745 E/K. tarih sayılı kararına göre; davacı işçinin davalı işverence 18.03.1993 tarihinde yapılan yarışma ve yeterlilik sınavına girip kazanmak suretiyle memur statüsüne geçmeyi kabul ettiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla iş sözleşmesi davacının kendi isteği ile sonlandırıldığı anlaşılmaktadır. Buna göre kıdem ve ihbar tazminatı isteklerinin reddi gerekir.

Yargıtay 9. HD. 11.01.2005 T., 5936/453 E/K. tarih sayılı kararına göre; işçilikten farklı statüye geçiş için statü değişikliğinin gerçek olması ve işçinin isteği üzerine gerçekleşmemesi gerekir. Eğer değişiklik işçinin isteği üzerine olmuşsa, kıdem tazminatı ödenmez.

Yargıtay 9. HD., 08.11.2007 T., 5938/32864 E/K. tarih sayılı kararına göre; kendi isteği ile işçilikten ayrılıp, kadroya geçen kimseye kıdem ve ihbar tazminatı ödenemez.

Yargıtay 9. HD., 26.03.1986 T., 1986/2188 E., 1986/3390 K. tarih sayılı kararına göre; işçinin birleştirilen hizmetlerinden ilki Emekli Sandığı Kanununa bağlı olup, iştirakçi bu görevinden istifa ederek ayrılmıştır. İş Kanununda «istifa hali» kıdem tazminatını gerektirecek olumlu bozma nedenlerinden sayılmadığına göre, adı geçeninin sigortaya bağlı son görevinden ayrılması durumunda, memuriyette geçen hizmet süresi kıdem tazminatı hesabında göz önüne alınamaz.

Mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun yürürlükte bulunan 14'üncü maddesinde kıdem tazminatı ödenecek haller açık ve net bir şekilde düzenlemiştir. İşçi iken memur olan, sözleşmeli personel olan, belediye başkanlığına seçilen kişinin "istifa" etme yolu dışında başkaca bir yolu bulunmamaktadır. İstifa halinde ise kıdem tazminatı ödenemez. Bu konuda Yargıtay. 9. HD., 05.05.2005 T., 2005/11804 E., 2005/15647 K. tarih sayılı kararında istifa halinde kıdem tazminatı ödenemeyeceğine hükmetmiştir.

c) Haklı Bir Nedene Dayanmadan ve Bildirim Öneli Tanınmaksızın İş Sözleşmesinin Feshinde Kıdem Tazminatı Ödenir mi?

Kanunda işçinin istifası özel olarak düzenlenmiş değildir. İşçinin haklı bir nedene dayanmadan ve bildirim öneli tanımaksızın iş sözleşmesini feshi, istifa olarak değerlendirilmelidir. İstifa iradesinin karşı tarafa ulaşmasıyla birlikte iş ilişkisi sona erer. İstifanın işverence kabulü zorunlu değilse de işverence dilekçenin işleme konulmamış olması ve işçinin de işyerinde çalışmaya devam etmesi halinde gerçek bir istifadan söz edilemez.

d) İkale Sonucu İstifada Kıdem Tazminatı Ödenir mi?

Bununla birlikte istifaya rağmen tarafların belirli bir süre daha çalışma yönünde iradelerinin birleşmesi halinde, kararlaştırılan sürenin sonunda iş sözleşmesinin ikale yoluyla sona erdiği kabul edilmelidir. Şarta bağlı istifa ise kural olarak geçerli değildir. Uygulamada en çok karşılaşılan şekliyle, işçinin ihbar ve kıdem tazminatı haklarının ödenmesi şartıyla ayrılma talebi istifa olarak değil, ikale (bozma sözleşmesi) yapma yönünde bir icap olarak değerlendirilmelidir. İşçinin istifa dilekçesindeki iradesinin fesada uğratılması da sıkça karşılaşılan bir durumdur. İşverenin tazminatların derhal ödeneceği sözünü vermek ve benzeri baskılarla işçiden yazılı istifa dilekçesi vermesini talep etmesi ve işçinin buna uyması halinde, gerçek bir istifa iradesinden söz edilemez. Bu halde feshin işverence gerçekleştirildiği kabul edilmelidir. İşverenin baskı uygulaması sonucu düzenlenen istifa dilekçesine değer verilemez. İşçinin haklı nedenle derhal fesih nedenleri mevcut olduğu ve buna uygun biçimde bir fesih yoluna gideceği sırada, iradesi fesada uğratarak işverence istifa dilekçesi alınması durumunda da istifa geçerlilik tanınması doğru olmaz. Bu durumda işçinin haklı olarak sözleşmeyi feshettiği sonucuna varılmalıdır. İstifa belgesine dayanılmakla birlikte, işçiye ihbar ve kıdem tazminatlarının ödenmiş olması, Türkiye İş Kurumuna yapılan bildirimde işveren feshinden söz edilmesi gibi çelişkili durumlarda, her bir somut olay yönünden bu çelişkinin istifanın geçerliliğine etkisinin değerlendirilmesi gerekir. İstifa belgesindeki ifadenin genel bir içerik taşıması durumunda, işçinin

dava dilekçesinde somut sebepleri belirtmesinde hukuka aykırı bir yön bulunmamaktadır. Bu halde de istifanın ardındaki gerçek durum araştırılmalıdır. İş sözleşmesinin istifa ile sona ermesi halinde, işçinin iş güvencesi hükümlerinden yararlanması mümkün olmadığı gibi, ihbar ve kıdem tazminatlarına da hak kazanamaz. İstifa durumunda işçinin işverene ihbar tazminatı ödemesi yükümü ortaya çıkabileceğinden, istifa türündeki belgelerin titizlikle ele alınması gerekir. İmzaya itiraz ya da metin kısmına ilaveler yapıldığı itirazı mutlak olarak teknik yönden incelenmelidir.

Yargıtay 9. HD., 02.10.2013 T., 2013/22540 E., 2013/15991 K. tarih sayılı kararına göre; işçinin iş güvencesi hükümleri uyarınca feshin geçersizliğini isteyebilmesi için iş sözleşmesinin işveren tarafından feshedilmesi gerekir. İşçinin haklı nedenle dahi iş sözleşmesini feshetmesi, feshin geçersizliği ve işe iade isteğinde bulunma hakkı vermez. Keza iş sözleşmesinin karşılıklı anlaşma ile sona erdirilmesinde taraf iradeleri birleştiği için işçi iradesinin fesada uğratıldığını iddia etmediği sürece feshin geçersizliği ve işe iade isteminde bulunamaz. Şarta bağlı istifa ise kural olarak geçerli değildir. Somut uyuşmazlıkta olduğu gibi uygulamada en çok karşılaşılan şekli olan, işçinin ihbar ve kıdem tazminatı haklarının ödenmesi şartıyla ayrılma talebi istifa olarak değil, olsa olsa ikale (bozma sözleşmesi) yapma yönünde icap biçiminde değerlendirilmelidir. İşçi ve işveren iradelerinin iş sözleşmesinin feshi konusunda birleşmesi, bir tarafın feshi niteliğinde değildir. İş Kanunu'nda bu sona erme türü yer almasa da, taraflardan birinin karşı tarafa ilettiği iş sözleşmesinin kar-

şılıklı feshine dair sözleşme yapılmasını içeren açıklamasının ardından diğer tarafın da bunu kabulü ile bozma sözleşmesi (ikale) kurulmuş olur. Bir işçinin bozma sözleşmesi yapma konusundaki icap veya kabulde bulunmasının ardından, işveren feshi haline özgü iş güvencesi hükümlerinden yararlanmak istemesi ve yasa gereği en çok bir ay içinde işe iade davası açmış olmasını bu kapsamda değerlendirmek gerekecektir. Özellikle 4857 sayılı İş Kanunu'nun 21/son maddesinin bozma sözleşmesinde de titizlikle dikkate alınması gerekir. Zira anılan maddeye göre feshin geçersizliği istemi, işe başlatmama tazminatının alt ve üst sınırlarını belirleme ve boşta geçen süre ücretinin belirlenmesinde maddedeki kuralların sözleşmelerle değiştirilemeyeceği, aksi sözleşmelerin geçersiz olacağı belirtilmiştir. Her şeyden önce bozma sözleşmesi yapma konusunda icapta bulunmanın makul bir yararının olması gerekir. Bu noktada, işveren feshinin karşılıklı anlaşma yoluyla sona erme gibi gösterilmesi suretiyle iş güvencesi hükümlerinin dolanılması şüphesi ortaya çıkmaktadır. Bu itibarla irade fesadı denetimi dışında tarafların bozma sözleşmesi yapması konusunda makul yararının olup olmadığının da irdelenmesi gerekir. Makul yarar ölçütü, bozma sözleşmesi yapma konusunda icabın işçiden gelmesi ile işverenden gelmesi ve somut olayın özellikleri dikkate alınarak ele alınmalıdır. Dosya içeriğine göre; davacı taraf dava dilekçesinin 5 numaralı paragrafında işverence sözleşmesinin yeniden yapılanma nedeniyle feshedildiğini, istifa dilekçesi alındığını ve kıdem ve ihbar tazminatı ödendiğini iddia etmiştir. Bu hususta dinlenen tanıklardan (Y.C.)'nin davalı

şirket aleyhine açtığı işe iade davasında; tanık olarak dinlendiği bu davada kendisinden istifa dilekçesi alındığına yönelik beyanı olmaksızın fesih bildirimini 05.10.2012 tarihinde imzalatıldığını ileri sürdüğü ve davasının fesih bildirimini 09.08.2012 tarihinde tebliğinden itibaren 1 aylık hak düşürücü süre geçtikten sonra açıldığı için reddedildiği ve diğer tanığın beyanında da davacının neden işten çıkartıldığını bilmediğini ve kendisine “Pazartesi görüşürüz” diyerek işten ayrıldığını ve işine son verildiğini sonradan öğrendiğini bildirmesi karşısında, işçi ile işveren arasında örtülü ikale sonucunda istifanın gerçekleştiğinin kabulü gerekirken ispat edilemeyen manevi baskı iddiasının ispatlandığı gerekçesiyle yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

e) İşe Girmeden Önce Alınan İstifa Dilekçesi Durumunda İşçi Kıdem Tazminatı Alır mı?

Yargıtay 9. HD., 26.02.2001 T., 2001/312 E., 2001/3440 K. tarih sayılı kararına göre; istifa dilekçesinin daktilo ile düzenlendiği, sadece tarih ve davacının ad ve soyadının el yazısı ile yazıldığı görülmektedir. Tanık anlatımlarından da işverenin işyerinde çalışan her işçiden işe girmeden önce istifa dilekçesi aldığı anlaşıldığından, işçinin işyerinden istifa etmek suretiyle ayrılmadığı, hizmet akdinin davalı işveren tarafından davacıyı işten çıkarmak amacıyla feshedildiği sonucu çıkmaktadır. Bu sebeple tazminat isteklerinin reddi hatalıdır.

f) İstifa Halinde Kıdem Tazminatı Ödenmesi İş Kanununa Göre Geçerli Sayılır mı?

Yargıtay 9. HD., 15.01.2018 T., 2015/26859 E., 2018/84 K. tarih sayılı kararına göre; genel olarak istifa halinde kıdem tazminatı ödenmemekle birlikte, istifa halinde dahi işçiye kıdem tazminatı ödeneceğini öngören sözleşme hükümleri ile işyeri uygulamaları, 4857 sayılı Kanuna göre geçerli olup, bu halde kıdem tazminatı 1475 sayılı Kanunun 14'üncü maddesine göre hesaplanmalı ve anılan maddedeki kıdem tazminatı tavanı gözetilmelidir.

Bu durum özellikle kamu kurum ve kuruluşları açısından mevzuata aykırı bir ödeme anlamına geleceğinden dolayı, 5018 sayılı Kanun açısından kamu zararı olabileceği unutulmamalıdır.

g) Baskı Sonucu İstifa Hali Gerçek Bir İstifa Sayılır mı?

Yargıtay 7. HD., 26.01.2015 T., 2014/9925 E., 2015/440 K. tarih sayılı kararına göre; işverenin baskı uygulaması sonucu verilen istifa dilekçesine değer verilemez, bu durumda gerçek bir istifadan bahsedilemez, işçinin işveren tarafından işten çıkarıldığı sonucuna varılmıştır.

3. SONUÇ

4857 sayılı İş Kanununa göre kıdem tazminatı hakkında yararlanma şartları, yürürlükten kaldırılan 1475 sayılı İş Kanununun yürürlükten kaldırılmayan 14 üncü maddesinde düzenlendiği görülmektedir. İstifa hali, anılan maddede sayılan 7 neden dışında bir hal olup, kıdem tazminatını gerektirecek olumlu bozma nedenlerinden sayılmamıştır. Bu nedenle, yerleşmiş yargı kararlarına göre, istifa hali ile iş sözleşmesinin sona erdirilmesi durumunda, kıdem tazminatı hakkı doğmamaktadır.

Akın ŞİMŞEK

*Kamu Yönetimi Uzmanı
Rekabet Kurumu, İdari Koordinatör*

KAMUDA GEÇİCİ GÖREVLENDİRME VE BELEDİYELERDE ÖZEL DURUMLAR İLE SON DEĞİŞİKLİKLER

1. GİRİŞ

Kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan kamu çalışanlarının kurumlararası geçici görevlendirilmelerinde gerek özel düzenlemeleri gerekse genel düzenlemeler çerçevesinde işlem tesis edilmektedir. Genel düzenlemeler 657 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesi, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci maddesi ve 657 sayılı Kanunun vekâleten görevlendirmeyi düzenleyen 86 ncı maddesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Belediyeler özelinde ise 5393 sayılı Belediye Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılmış özel yönetmelikleri ile çizilmiş özel sınırlar çerçevesinde geçici görevlendirme yapılabilmektedir.

Bu makalede Kurumlar Arası Geçici Görevlendirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik¹ ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 25 inci maddesi, 657 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesi, aynı Kanunun 86 ncı maddesi ve 5393 sayılı Kanunu ile ilgili yönetmelikler ve Devlet Personel Başkanlığı görüşleri çerçevesinde genel olarak kamuda ve ayrıca da belediyeler özelinde geçici görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslardan bahsedilecektir.

2. 657 SAYILI KANUNUN EK 8 İNCİ MADDESİ KAPSAMINDA GEÇİCİ GÖREVLENDİRME

Memurların kurumlar arası geçici süreli olarak görevlendirilmelerine ilişkin

¹ 29 Şubat 2020 tarih ve 31054 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

kin usul ve esaslara 657 sayılı Kanunun 13.02.2011 tarih ve 6111 sayılı Kanun ile değişik “Kurumlar arası geçici süreli görevlendirme” başlıklı ek 8 inci maddesinde yer verilmiştir. Bu düzenleme gereğince memurların kurumlar arası geçici görevlendirilmeleri iki türlü olabilmektedir. Birincisi memurun muvafakati yani isteği ile yapılan geçici görevlendirme ikincisi ise memurun isteği aranmaksızın kamu yararı ve hizmet gerekleri sebebiyle zorunlu olarak geçici görevlendirilmedi².

2.1. 657 Sayılı Kanunun Ek 8 inci Maddesi Kapsamında Geçici Görevlendirmede Memurun İsteğinin Aranacağı Haller

Memurlar, geçici görevlendirme yapmak isteyen kurumun talebi ve çalıştığı kurumun izni ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında aşağıda belirtilen şartlarla geçici süreli olarak görevlendirilebilir:

a) Yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri hariç olmak üzere, memurun görevlendirileceği kurumda göreve ilişkin 4 üncü ve daha yukarı bir derecede boş bir kadronun bulunması şarttır.

b) Geçici süreli görevlendirilen memurlar, geçici süreli olarak görevlendirildikleri kurumların mevzuatına uymakla yükümlüdür.

c) Geçici süreli olarak görevlendirilen memurlar, yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri hariç olmak üzere, aylıkları ile diğer malî ve sosyal haklarını kurumlarından alır. Bu memurların kad-

roları ile ilişkileri, kendi sınıf ve derecelerindeki terfi ve emeklilik hakları devam eder.

d) Geçici süreli görevlendirme süresi bir yılda altı ayı geçemez. Yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri için geçici görevlendirme süresi en çok iki yıldır; gerekli görülmesi hâlinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.

e) Geçici süreli görevlendirmenin, memurların göreviyle ilgili olması şarttır.

f) Geçici süreli görevlendirmede memurun muvafakati aranır.

Bu gerekçelerle görevlendirmede mutlaka üçlü bir muvafakat yani izin gerekmektedir. Bunlardan birincisi memurun kabulü, ikincisi isteyen kurumun talebi son olarak üçüncüsü ise memurun çalıştığı yani kadrosunun bulunduğu kurumunun izni olması gerekmektedir. Bu üç durumdan birinin sağlanamaması halinde memurun bu kapsamda kurumlar arası geçici olarak görevlendirilmesi mümkün değildir.

2.2. 657 Sayılı Kanunun Ek 8 inci Maddesi Kapsamında Geçici Görevlendirmede Memurun İsteği Olmadan Kamu Yararı ve Hizmet Gerekleri Gözetilmesi

Memurun isteği, kurumunun muvafakati ve **isteyen kurumundan kabulü** neticesinde yapılan geçici görevlendirme dışında memurlar, kamu yararı ve hizmet gerekleri sebebiyle ihtiyaç duyulması hâlinde kurumlarınca, **Devlet Personel Başkanlığının da uygun görüşü alınarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarında altı aya kadar geçici süreli olarak gö-**

2 Şimşek Akin, “Kamuda Geçici Görevlendirme, Belediyelerde Özel Durumlar”, TBB İller&Belediyeler Dergisi, Sayı 857-860

revlendirilebilir. Bu düzenlemeye göre memurların başka kamu kurumlarında geçici süreli olarak görevlendirilmeleri yoluna başvurulmasında çok dikkat edilmesi ve titiz olunması gerekmektedir. **Bu kapsamda geçici süreli görevlendirme yapılacaksa kamu yararı ve hizmet gereklerinin ne olduğu çok iyi ve açık olarak tanımlanmalı ve geçici görevlendirme nedeni net olarak gerekçelendirilmelidir.** Aksi durumda konunun yargıya intikal etmesi halinde işlem iptal edilecektir. Bu nedenlerle de art niyet gözetilmeden gerçekten ihtiyaç varsa bu yola başvurulmalıdır.

2.3. 657 Sayılı Kanunun Ek 8 inci Maddesi Kapsamında Süre Kısıtlaması Olmadan Geçici Görevlendirme

657 sayılı Kanunun ek 8 nci maddesinde memurların geçici görevlendirilmelerinde altı aylık bir kısıtlama süresinden bahsedilmekle birlikte memurların kurumları dışında başka kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilmelerinde **altı aydan fazla süreyle geçici görevlendirme yapılıp yapılmaması kurumun kuruluş kanununda özel bir hüküm bulunup bulunmadığı veya görevlendirmede kamu yararı ve hizmet gerekleri bulunup bulunmadığına göre değişmektedir.**

2.4. 657 Sayılı Kanunun Ek 8 inci Maddesi Kapsamında Geçici Görevlendirmede Özel Düzenlemelerin Önceliği

Memurların kurumları haricindeki başka kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilmelerinde süre olarak 657 sayılı Kanunda yıl içinde altı ay kısıtlanması bulunmakla birlikte ku-

rumların kendi özel kanunlarında başka kamu kurumlarından gelecek memurların geçici süreli görevlendirilmelerine ilişkin özel düzenlemeler de bulunmaktadır³.

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinde, TBMM Genel Sekreterliğinde, Kamu Denetçiliği Kurumunda, Başbakanlıkta, Toplu Konut İdaresi Başkanlığında, belediyeler gibi mahalli idareler ile bazı mahalli idareler birliklerine ait kuruluş kanunlarında diğer kamu kurum ve kuruluşlarından geçici süreli olarak personel görevlendirilmesi imkan verilen hükümler içeren düzenlemeleri olan kamu kurumları bulunmaktadır. Konu ile ilgili olarak bir kamu kurumunun memurlarının Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği, Başbakanlık, **İl Özel İdareleri, Belediye gibi kamu kurum ve kuruluşlarında geçici süreli görevlendirmelerinde yıl içinde altı ay şartına tabi olup olmayacakları hakkında görüş istenmesi üzerine** Devlet Personel Başkanlığının 26.04.2011 tarih ve 6632 sayılı görüş yazısında; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek 8 inci maddesi hükmüne de yer verilerek, kurumlar arası geçici süreli görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar belirlenmiş olmakla birlikte Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği, Başbakanlık, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kendi kanunlarında yer alan geçici süreli görevlendirmeye ilişkin hükümlerin mezkur madde ile öngörülen usul ve esaslardan ayrı dü-

3 Akın Şimşek, Memurun İsteğiyle veya Kamu Yararı Sebebiyle Geçici Görevlendirilmesi, Belediye Dünyası, Şubat 2016

şünülmesi ve bahsi geçen kurumlardaki geçici görevlendirmelerin özel kanunlarındaki hükümlere istinaden yapılması uygun olacağı mütalaa edilmektedir, denilerek değerlendirme yapılmış ve özel düzenlemeler çerçevesinde yapılan geçici görevlendirmelerde altı ay şartının uygulanamayabileceği sonucuna varılmıştır.

Ayrıca Devlet Personel Başkanlığı'nın başka bir kamu kurumuna verdiği, Bakanlık kadrolarında görev yapan ve 15.09.2010 tarihinde İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğünde geçici süreli olarak görevlendirildiği belirtilen personelin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek 8 inci maddesine göre geçici süreli görevlendirme süresinin bir yılda altı ayı geçmeyeceği hükme bağlandığından, söz konusu personelin görevlendirme süresinin uzatılıp uzatılmayacağı hakkındaki 04.05.2011 tarih ve 7513 sayılı görüş yazısında da 657 sayılı Kanunun Ek 8 nci maddesine yer verildikten sonra, yer verilen hüküm çerçevesinde bahse konu görevlendirmenin, **657 sayılı Kanunun Ek 8 inci maddesi kapsamında yapılmış olması durumunda, görevlendirme süresinin bir yılda altı ayı geçmeyecek şekilde uygulanması gerekmektedir birlikte geçici süreli görevlendirmenin 657 sayılı Kanun dışındaki bir düzenlemeyle istinaden yapılması durumunda ise anılan hükmün kapsamında değerlendirilemeyeceği mütalaa edilmektedir** denilerek değerlendirme yapılmıştır.

2.5. 657 Sayılı Kanunun Ek 8 inci Maddesi Kapsamında Geçici Görevlendirmede Kamu Yararı ve Hizmet Gereği Olursa Süre

Memurların 657 sayılı Kanunun Ek 8 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince **kamu yararı ve hizmet gerekleri sebebiyle ihtiyaç duyulması hâlinde** kurumlarınca, Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü alınarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarında altı aya kadar geçici süreli olarak görevlendirilmelerinde her ne kadar altı aylık süre belirlenmişse de uygulamada tereddüde düşülmesi nedeniyle konu Devlet Personel Başkanlığı görüşleri ile yönlendirilmektedir. Konu ile ilgili olarak bir kamu kurumunun görüş sorması üzerine Devlet Personel Başkanlığının 04.06.2012 tarih ve 10574 sayılı görüş yazısında 657 sayılı Kanunun Ek 8 nci maddesi hükmüne yer verildikten sonra; mezkur hükmün yürürlüğe konulma amacı, kamu hizmetlerinin etkin, hızlı ve verimli bir şekilde yürütülmesi yanında personelin hak ve menfaatlerinin korunması ve görevlendirmelerden dolayı ortaya çıkabilecek mağduriyetlerin önlenmesi olup, anılan maddenin ikinci fıkrasında yer alan altı aylık süre de bu amaçla getirilmiştir. **Ancak, kamu kurum ve kuruluşlarının hizmetlerinde aksamaya yol açılmaması için, ilgili personelin de rızasının bulunduğu hallerde söz konusu hükmün ikinci fıkrası kapsamında yapılacak görevlendirmelerde 6 aylık süreye tabi olunmaksızın personelin kurumlar arasında geçici süreli olarak görevlendirilebileceği değerlendirilmektedir**, denilmek suretiyle bu şekilde geçici görevlendirmede sürenin altı aydan fazla olabileceği belirtilmiştir. Bu görüş yazısı yayımlanırken de bu görüşün 18.02.2015 tarih ve 1170 sayılı görüşle birlikte değerlendirilmesi

gerektiğine ilişkin not yazılmıştır. Son olarak da Devlet Personel Başkanlığının bahsedilen 18.02.2015 tarih ve 1170 sayılı görüş yazısında da yine 657 sayılı Kanunun Ek 8 nci maddesi hükmüne yer verilerek; 657 sayılı Kanuna göre kurumların asli ve sürekli mahiyetteki hizmetleri Devlet Memurları eliyle görülmektedir. Süreklilik arz eden hizmetler için personel sayısının yetersiz olması durumunda kadro imkanları dikkate alınarak açıktan veya naklen memur istihdam etme imkanı bulunmaktadır. Hizmetlerin, kurumların kendi personeli eliyle gördürülmesi temel ilke olmakla birlikte kısa sürede personel temininin mümkün olmaması, olağanüstü şartların oluşması, geçici süreli olarak iş yükünde artış olması gibi istisnai ve arızı durumlarda kurumlar arasında geçici görevlendirmeye de imkan sağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklama çerçevesinde, geçici süreli görevlendirmenin sürekli bir hizmet gördürme usulüne dönüşmemesi ve amacı dışında kullanılmaması gerekmektedir, personel ihtiyacının öncelikle ilgili mevzuatına uygun bir şekilde açıktan veya nakil yoluyla memur alınarak karşılanması, geçicilik arz eden durumlarda ise ek 8 inci maddenin birinci fıkrasına uygun olarak geçici süreli görevlendirme yapılması gerekmekte, bu hususta ise Başkanlığımızın görev ve yetkisi bulunmamaktadır. Birinci fıkra hükmünde yer alan altı aylık görevlendirme süresinin bitmesine rağmen hizmet ihtiyacının devam etmesi, geçici ve olağan dışı iş yükünün mevcut olması durumunda ise söz konusu maddenin ikinci fıkrası çerçeve-

sinde gerekçeleri belirtilmek suretiyle her defasında Başkanlığımızdan uygun görüş alınması gerektiği mütalaa edilmektedir, denilmek suretiyle kamu yararı ve hizmet gerekleri nedeniyle geçici görevlendirmenin her defasında görüş alınarak altı aydan fazla olabileceği belirtilmiştir.

3. 375 SAYILI KHK'NİN EK 25. MADDESİ KAPSAMINDA GEÇİCİ GÖREVLENDİRME

Hâkim ve savcılar ile bu meslekten sayılanlar hariç olmak üzere, statülerine bakılmaksızın bir kadro veya pozisyona dayalı olarak kamu kurum veya kuruluşlarında istihdam edilenlerin diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici görevlendirilmelerine ilişkin düzenlemeye 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci maddesinde yer verilmiştir. Ayrıca Kurumlar Arası Geçici Görevlendirme Yönetmeliği⁴ ile de uygulamaya açıklık getirilerek usul ve esaslara yer verilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci maddesi kapsamında kamu görevlilerinin başka kurumlarda geçici görevlendirilmeleri iki şekilde yapılabilmektedir. Bunlardan birincisi bir kadro veya pozisyona olmamak üzere doğrudan kurumların emrine ikincisi ise kurumların kadro veya pozisyonlarına görevlendirmedir.

Ancak bu kapsamdaki geçici görevlendirmede hâkim ve savcılar ile bu meslekten sayılanlar hariç tutulmuşken Kurumlar Arası Geçici Görevlendirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına

4 3 Mayıs 2019 tarih ve 30763 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

Dair Yönetmelik⁵ ile Kurumlar Arası Geçici Görevlendirme Yönetmeliğinin 1 inci maddesine üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere “(4) Yükseköğretim kurumları, il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese, işletme, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar bu Yönetmelik kapsamında geçici görevlendirme yapamaz.” fıkrası eklenmiş, bu düzenlemenin geçiş süreci ile ilgili olarak da aynı Yönetmeliğe geçici 1 inci maddeden sonra gelmek üzere “GEÇİCİ MADDE 2- (1) Yükseköğretim kurumları, il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese, işletme, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar tarafından bu Yönetmeliğe göre yapılmış olan geçici görevlendirmeler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir ay içerisinde sonlandırılır.

(2) Bu maddenin yayımı tarihinden önce kurumlarca yapılan geçici görevlendirmelerden, bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine uygun olmayanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir ay içerisinde sonlandırılır.”maddesi eklenmiştir. Bu değişiklikler de resmi Gazetede yayım tarihi olan 29 Şubat 2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kurumlar Arası Geçici Görevlendirme Yönetmeliğinin tanımlar başlıklı 3 üncü maddesinde “Geçici görevlendirme” Bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde kurumlar arası yapılan görevlendirmeyi ifade eder denilmek suretiyle tanımlanmıştır.

5 29 Şubat 2020 tarih ve 31054 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Bu düzenlemelerin birlikte değerlendirilmesi neticesinde de yükseköğretim kurumları, il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese, işletme, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda gerek kurum dışından kurum içine gerekse kurumlar içinden başka kurumlara geçici görevlendirme imkanı sona erdirilmiştir. Kurumlarca da varsa geçici görevlendirmelerin değişiklik düzenlemesinin yürürlüğe girdiği 29 Şubat 2020 tarihinden itibaren en geç bir ay içerisinde sonlandırılmış olması gerekmektedir.

4. KURUM DIŞINDAN VEKALETEN GÖREVLENDİRME

657 sayılı Kanunun “Vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları” başlıklı 86 ncı maddesinde memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği hükme bağlanmıştır. Ancak, ilköğretim öğretmeni (Yaz tatili hariç), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelelerdeki ebek ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, vaizlik, Kur’an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve müezzin-kayyımlığa ait boş kadrolara Hazine ve Maliye Bakanlığının izni (mahalli idarelerde izin şartı aranmaz) ileaçıktan da vekil atanabilmektedir.

Bu düzenleme gereğince kurumlarda ve mahalli idarelerde çeşitli nedenlerle boş bulunan kadrolara (kadronun görevde yükselme sınavına tabi olması ha-

linde sınav haricindeki öğrenim, hizmet gibi diğer şartları da sağlamaları şartıyla) diğer kurumlardan vekâleten atama yoluyla görevlendirme yapılabilmektedir. Bu şekilde 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi dayanak gösterilerek kurum dışından vekâleten atama yoluyla yapılan görevlendirmelerde de herhangi bir süre şartı bulunmamaktadır.

5. BELEDİYELER ÖZELİNDE GEÇİCİ GÖREVLENDİRME

Belediyeler özelinde kurumlar arası ve görevler arası görevlendirmelere ilişkin düzenlemeler 5393 sayılı Belediye Kanununda ve zabıta hizmetleri ile ilgili olarak Belediye Zabıta Yönetmeliğinde yapılmıştır⁶.

5.1. Belediyelerde Birim Müdürü ve Üstü Yönetici Kadrolarında Kurumlar Arası Geçici Görevlendirme

Belediyelerde personel istihdamı ile ilgili genel düzenleme olan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49 ncu maddesi ile kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurların, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle, belediyelerin birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarında geçici olarak görevlendirilmelerine imkan sağlanmıştır. Bu şekilde görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen şartlar dikkate alınmalıdır. Belediyelerde bu şekilde istihdam edilen personel kurumlarından izinli sayılmaktadırlar.

Bu personelin görevlendirildikleri süre zarfındaki, görevlendirildikleri kadroya ait her türlü malî hakları ile kurumları tarafından karşılanması gereken sosyal güvenlik ve benzeri diğer hakları belediye tarafından ödenmektedir. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde hesaba katılmakta ve terfi haklarını kazananlar başkaca bir işleme lüzum kalmaksızın terfi ettirilmektedir. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren onbeş gün içerisinde yazılı olarak kurumlarına başvurmaları hâlinde en geç bir ay içerisinde kadrolarına veya müktesebine uygun başka bir kadroya atanmaktadırlar. 5393 sayılı Kanunun 49 ncu maddesinin altıncı fıkrasında bu kapsamda geçici görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslara yer verilmiş ancak bir süre öngörülmemiştir. Bu madde gerekçe gösterilerek yapılan geçici görevlendirmelerde bir süre bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu düzenleme gerekçesi ile yapılan geçici görevlendirmelerde yıl içinde altı ay şartı gibi kısıtlayıcı bir süre uygulanmamaktadır.

5.2. Tüzel Kişiliği Kaldırılan Belediyeler ile İlgili Görevlendirme

Tüzel kişiliği kaldırılan belediyeler kapsamında belediyelerde personel görevlendirilmesine ilişkin düzenlemelere 5393 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer verilmiştir. Bu düzenlemede tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin bulunduğu yerleşim birimlerinde, hizmetlerin aksamadan yürütülmesi amacıyla, ilgili belediye veya büyükşehir belediyesi ve köye dönüşen yerlerde il özel idaresi veya köylere hizmet götürme

6 Akın Şimşek, Belediye Personelinin Geçici Görevlendirilmeleri, Mahalli İdareler Dergisi, Haziran 2016

birlikleri tarafından içme suyu, kanalizasyon, temizlik, çöp toplama, ulaşım, itfaiye ve diğer hizmetlerin yürütülmesi için gerekli tedbirler alınması ve ihtiyaç durumuna göre bu hizmetleri yürütmek üzere hizmet birimleri kurulmasına imkan sağlanmıştır. Bu kapsamda da büyükşehir belediye sınırları içinde açılacak hizmet birimlerini yönetmek üzere, büyükşehir belediye meclis üyeleri veya diğer belediye personeli arasından görevlendirme yapılabilmektedir.

5.3. Belediye Meclis Üyeleri Arasından Belediye Başkan Yardımcısı Görevlendirilmesi

Belediye meclis üyeleri arasından belediye başkan yardımcısı görevlendirilmesine ilişkin usul ve esaslara 5393 sayılı Kanunun 49 ncu maddesinin yedinci fıkrasında yer verilmiştir. Bu düzenleme kapsamında belediye meclisi üyeleri arasından belediye başkan yardımcılığına seçilenlerin 4/1-c sigortalısı olmaları 2008 yılı Ekim ayı başından önce Emekli Sandığına tabi çalışması olup olmasına göre değişkenlik arz etmektedir. Emekli olup olmadıkları da bu kapsamda önemlidir. Bu kapsamda 5393 sayılı Belediyeler Kanununun Norm Kadro ve Personel Politikası başlıklı 49. maddesinde, norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın, belediye başkanı zorunlu gördüğü takdirde;

- Nüfusu 50.000'e kadar olan belediyelerde bir,
- Nüfusu 50.001-200.000 arasında olan belediyelerde iki,

- Nüfusu 200.001-500.000 arasında olan belediyelerde üç,
- Nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört,

Belediye meclis üyesinin belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilebileceği açıkça belirtilmiştir. Bu şekilde görevlendirilen meclis üyelerine belediye başkanına verilen ödeneğin 2/3'ünü aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilmektedir. Bu kişiler taleplerine göre bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilmekteler, bu şekilde görevlendirme memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmemektedir. Bu şekilde görevlendirilen belediye başkan yardımcılarının görev süresi belediye meclisinin görev süresini aşmamakta, sosyal güvenlik prim ve benzeri giderlerden kurum karşılıkları belediye bütçesinden karşılanmaktadır. Bu şekilde belediye meclis üyeleri arasından belediye başkan yardımcılığına seçilenler görevleri sırasında talepte bulunmaları halinde talep tarihlerini takip eden aybaşından itibaren 4/1-c sigortalısı olarak emeklilikle ilgilendirilmektedirler. Diğer sigortalılık hallerine(4/1-a ve 4/1-b) çalışanlar ise yine talepte bulunmaları halinde diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi çalışmalarını sonlandırarak bu sigortalılık hallerinin sonlandığı tarihi takip eden aybaşından itibaren 4/1-c sigortalısı olarak ilgilendirilmektedirler. Görev sürelerinin sona ermesiyle birlikte bu kapsamdaki 4/1-c sigortalılıkları da sona ermektedir.

2008 yılı Ekim ayı başından önce Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunanlardan bu kapsamda belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilenler 4/1-c sigortalısı olmak isterlerse talepleri üzerine 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre 4/1-c sigortalısı olmaktadır. Bunların emeklilikleri ile ilgili olarak özel bir düzenleme yapılmadığından intibakları normal devlet memurları gibi yapılmaktadır. Kazanılmış ve emeklilik keseneğine esas aylıklarının tespit edilmesinden sonra durumlarına göre varsa ek gösterge gibi diğer haklardan da yararlandırılmaktadırlar. 2008 yılı Ekim ayı başından önce SSK veya Bağ-Kur sigortalılığı bulunan veya hiçbir sigortalılığı bulunmayanlardan bu kapsamda belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilenler 4/1-c sigortalısı olmak isterlerse talepleri üzerine ilk defa 5510 sayılı Kanunun 4/1-c sigortalısı olarak tescilleri yapılmaktadır.

Emekli Sandığından, Sosyal Sigortalar Kurumundan, Bağ-Kur' dan, 506 sayılı Kanunun geçici 20. maddesinde sayılan kuruluşlardan veya 5510 sayılı Kanuna göre emeklilik, yaşlılık veya malullük maaşı almakta iken belediye meclisi üyeleri arasından belediye başkan yardımcılığına seçilenler ise yaşlılık aylıklarını kestirmek suretiyle de olsa emeklilikle ilgilendirilememektedirler.

5.4. Belediye Zabıta Hizmetlerinde Geçici Görevlendirme

Belediye zabıta hizmetlerinin yürütülmesinde geçici görevlendirme ile ilgili usul ve esaslar Belediye Zabıta Yönetmeliği⁷ ile düzenlenmiştir. Belediye zabıta

7 11.04.2007 tarih ve 26490 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

hizmetlerinin yürütülmesinde geçici görevlendirme ile ilgili olarak Belediye Zabıta Yönetmeliğinin;

- “Geçici görevlendirme” başlıklı 41 nci maddesi gereğince zorunlu hallerde, belediye memurlarından ihtiyacı karşılayacak sayıda personel zabıta biriminin sadece büro hizmetlerinde geçici olarak görevlendirilebilir. Bu kapsamda geçici görev süresi bir yıl içinde altı ayı geçemez.
- “Belediye zabıta görevlilerine başka hizmet verilmesi” başlıklı 42 nci maddesi gereğince ise belediye zabıta görevlilerine zabıta hizmetleri dışında bir görev verilemez. Ancak, olağanüstü hallerde mülki amir veya belediye başkanının emri ile geçici olarak hizmetin gerektirdiği başka görevler de verilebilir.
- “Başka bir belediyede görev alma” başlıklı 43 ncü maddesi gereğince de bir belediyede görevli zabıta amir ve memuru, atamaya yetkili amirin muvafakati ve memurun kabul etmesi ile memurların genel olarak geçici süreli olarak görevlendirilmelerine ilişkin ilkelere de uyulması şartıyla başka bir belediyede geçici olarak görevlendirilebilir.

6. SONUÇ

Kamu kurum ve kuruluşlarında bu kapsamda belediyelerde bahsedilen geçici görevlendirme yöntemleri ile başka kurumlardan personel görevlendirilmesine imkan sağlanmışken son Kurum-

lar Arası Geçici Görevlendirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik⁸ ile yapılan düzenlemeler çerçevesinde 29 Şubat 2020 tarihinden itibaren yükseköğretim kurumları, il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese, işletme, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarında bu Yönetmelik kapsamında yani 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci maddesi kapsamında geçici görevlendirme imkanı sona erdirilmiştir. Sonuçta belediyeler özelinde kurumlar arası geçici görevlendirme yöntemi olarak;

- **657 sayılı Kanununun ek 8 inci maddesi kapsamında süreli,**
- **657 sayılı Kanununun 68 inci maddesi kapsamında vekaleten atama yoluyla süresiz,**

- **5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi gereğince birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarında süresiz**

Geçici görevlendirme yapılması mümkün bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

5393 sayılı Belediye Kanunu

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname

Kurumlar Arası Geçici Görevlendirme Yönetmeliği

Belediye Zabıta Yönetmeliği

www.mevzuat.gov.tr

www.dpb.gov.tr

⁸ 29 Şubat 2020 tarih ve 31054 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Altar Ömer ARPACI

Vergi Başmüfettişi

BELEDİYE ŞİRKETLERİNCE PERSONELİNE YEMEK, NAKİT VE ERZAK VERİLMESİNİN VERGİ KANUNLARI AÇISINDAN 2020 UYGULAMASI

1. GİRİŞ

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinde, tüzel kişiliklerinin bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, kurumlar vergisine tabi olan mükelleflerin nitelikleri açıklanmaktadır.¹

1 Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinde sayılan kurumlar, yine aynı Kanunun 3 nüçü maddesi uyarınca kanuni ve iş merkezlerinin Türkiye'de bulunup bulunmadığı hususuna göre tam mükellefiyet veya dar mükellefiyet esasında vergilendirilecektir. Kanuni merkezden kasıt, vergiye tabi kurumların kuruluş kanunlarında, tüzüklerinde, ana statülerinde veya sözleşmelerinde gösterilen merkezdir. İş merkezi olarak ise iş bakımından işlemlerin bilfiil toplandığı ve yönetildiği merkez dikkate alınacaktır. Kurumlardan; kanuni veya iş merkezleri Türkiye'de bulunanlar, tam mükellefiyet esasında gerek Türkiye içinde gerekse Türkiye dışında elde ettikleri kazançların tamamı üzerinden, kanuni ve iş merkezlerinin her ikisi de Türkiye'de bulunmayanlar, dar mükellefiyet esasında sadece Türkiye'de elde ettikleri kazançları üzerinden vergilendirileceklerdir.

Günümüzde devletin iktisadi işletme meydana getirerek iktisadi faaliyet yürütmesi azalan bir eğilim olsa da devlete, il özel idarelerine, belediyelere ve diğer kamu idarelerine ve kuruluşlarına ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan iktisadi kamu kuruluşları bulunmaktadır. Devlete, il özel idarelerine, belediyelere ve diğer kamu idarelerine ve kuruluşlarına ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan, sermaye şirketi ve kooperatif dışındaki ticari, sınaî ve zirai işletmeler de vergilemede eşitlik prensibi uyarınca iktisadi kamu kuruluşu olarak, kurumlar vergisi mükellefi olmaları sağlanmış ve rekabet eşitsizliği önlenmiştir.

Yabancı devletlere, yabancı kamu idare ve kuruluşlarına ait veya bağlı olup, Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları dışında kalan ve devamlılık unsuru taşıyan ticari, sınai ve zirai işletmeler de aynı şekilde kurumlar vergisinin kapsamına alınmıştır.

İktisadi kamu kuruluşlarının vergilendirilmesi, bir bakıma «kendi kendini vergilendirme» gibi düşünülebilecekse de kamu idarelerine vergi ayrıcalığı tanınması piyasadaki serbest rekabet koşullarını olumsuz yönde etkileyecek ve özel sektörün gelişme imkanı ile mal ve hizmet kalitesinin artmasını engelleyecektir. Özelleştirme uygulamalarının yoğunlaştığı günümüzde piyasa ekonomisinin işleyişinin en etkin şekilde sağlanması ve rekabetin korunması açısından iktisadi kamu kuruluşlarının vergilendirilmesi- nin gereği açıktır.

İktisadi kamu kuruluşları, kamu hukuku tüzel kişilerine bağlı iktisadi işletmelerdir. Kamu hukuku tüzel kişileri; kamu idareleri ve kamu kuruluşları olmak üzere iki grupta toplanır. Kamu idareleri, muayyen bir bölgede yaşayanların tamamı ile ilgili genel hizmetleri yapan, başta devlet olmak üzere il özel idaresi, belediye ve köylerden ibaret tüzel kişilerdir. Kamu kuruluşları ise belirli bir veya birden çok kamu hizmetini görmek üzere, genellikle özel bir kanunla kurulan devlete, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağlı kuruluşlardır. Üniversiteler, Devlet Demir Yolları, Maden Tetkik Arama Enstitüsü, Posta Hizmetleri İşletmesi kamu kuruluşlarına örnek olarak gösterilebilir.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesine göre kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanır. Genel olarak safi kurum kazancı ise Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hükümlerine göre tespit olunur. Yani kurumların elde ettikleri kazanç ve iratlar nereden kaynaklanırsa kaynaklansın (ticari-zirai-serbest meslek kazançları, ücret, gayrimenkul-menkul sermaye iratları veya diğer kazanç ve iratlar) her gelir unsuru ayrı ayrı değil hepsi bir bütün olarak dikkate alınır ve kazanç tutarının hesabında Kurumlar Vergisi Kanunu ile Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümleri uygulanır.

Belediye şirketleri Kamu İhale Kanunu'na tabi olan ancak resmi daire olmayan ve kamu tüzel kişiliği taşımayan özel hukuk tüzel kişisidir.

Günümüzde, işletmelerin pek çoğu personeline, çeşitli şekillerde yemek, erzak vs(iaşe). vermektedir. İşletmelerin çalıştırdıkları personele iaşe verirken uyguladıkları yöntemler şu şekilde sıralanabilir.

- Malzemesi işletme tarafından alınan ve işletme bünyesinde (işyerinin içinde fiziksel olarak veya müştemilatında) ve yine işletme personeli tarafından hazırlanan yemeklerin verilmesi,
- İşletme dışında hazırlanan ve işletme tarafından satın alınan yemeklerin işletme bünyesinde verilmesi,

- İşletmenin herhangi bir lokanta ile anlaşarak bedeli işletme tarafından ödenmek üzere personelin bu lokantada yemek yemesi,
- İşletmenin bir lokanta organizasyonu olarak tanımlanabilecek şirketlerden yemek kuponu alması ve bunları personeline vermesi ve personelin de bu kuponların geçerli olduğu herhangi bir lokantada yemeğini yemesi.
- Bazı işverenlerin çeşitli vesilelerle (ramazan ayı, bayram, yılbaşı vs.) hizmet erbabına evine götürmesi ve ailesi ile birlikte tüketmesi gayesiyle erzak vermesi.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 40/2 nci maddesinde hizmetli ve işçilerin işyerinde veya işyerinin müstemilatında iâşe ve ibate giderlerinin ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınacağı belirtilmiş ve yine anılan kanununun 23/8 inci maddesinde hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerin gelir vergisinden istisna olduğu hüküm altına alınmıştır.

Günümüzde yemek çekleri(ticket) oldukça yaygınlaşmış en küçük lokantalarda dahi kabul edilen bir belge olmuştur. Hatta bir çok markette de yemek çeklerinin kabul edildiğine şahit olmaktadır.

İâşe(yemek, erzak) giderleri açısından 4108 sayılı Kanun öncesine kadar sadece İşverenler tarafından; işyerinde veya işyerinin müstemilatında, hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler Gelir Vergisi Kanununun 23/8 inci maddesi uyarınca ücret istisna-

sından faydalandırılmaktaydı. 4108 sayılı Kanun ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 23/8. maddesinde yapılan değişiklikle İşverenler civar lokantalardan veya yemek verme hizmeti sağlayan diğer kuruluşlardan hizmet erbabına yemek vermek suretiyle sağladıkları menfaatlerin belli tutarları ücret istisnasından faydalandırılmaktadır. 2020 yılı için istisna tutarı 310 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 23.-TL. olarak belirlenmiştir.

Kurumlar vergisi mükelleflerinden olan belediye şirketlerinin (iktisadi teşekküllerinin) hizmet erbabına yemek verilmesinin vergisel boyutu makalemizin konusunu teşkil etmektedir.

2. PERSONELE YEMEK VERİLMESİ SURETİYLE SAĞLANAN MENFAAT

Gelir Vergisi Kanunu'nun 4108 sayılı kanunla değişik 23/8 inci maddesi şu şekildedir.

“Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (işverenlerce, işyerinde veya müstemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin (310 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile belirlenen tutar)(1.1.2020 tarihinden geçerli olmak üzere) 23.-TL'yi aşmaması ve buna ilişkin ödemenin yemek verme hizmetini sağlayan mükelleflere yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması halinde, aşan kısım ile hizmet erbabına yemek bedeli olarak nakden yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir.”

2.1. Personele İşyerinde veya İşyerinin Müştemilatında Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatler

Belediye şirketlerince hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler, herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın vergiden müstesna tutulacaktır.

Söz konusu istisnanın uygulanmasında, şirketin işyerinde yemek hazırlanması şart olmayıp, yemeğin dışardan temin edilmesi ve işyerinde ayın olarak yemek verilmesi suretiyle sağlanan menfaat niteliğinde olması da yeterli bulunmaktadır.

Diğer taraftan, hizmet erbabı tarafından yemek ücreti vs. adlarla yemek bedeline yapılan katkının, yemeğin işverene maliyetini etkilemesi dışında istisna uygulaması açısından bir önemi bulunmamaktadır.

Şirketler tarafından; işyerinde veya işyerinin müştemilatında, hizmet erbabına yemek vermek suretiyle sağlanan menfaatler, kazancın gerçek usulde tespitinde, hasıllardan gider olarak indirilebilecektir.

Bu uygulamada sözü edilen giderlerin, Vergi Usul Kanunu ve bu Kanunla ilgili olarak yayımlanan Genel Tebliğlerde belirtilen esaslara göre tevsik edileceği tabiidir. Ancak, ücret sayılarak vergiden istisna edilen bu menfaat için işverenlerce ayrıca ücret bordrosu düzenlenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

Şirketlerin işyerinde veya müştemilatında hizmet erbabına yemek vermek suretiyle sağladığı menfaatler nedeniyle katma değer vergisi hesaplanmayacaktır.

Ayrıca, anılan menfaati sağlamak için satın alınan mal ve hizmetler nedeniyle yüklenilen katma değer vergileri de indirim konusu yapılacaktır.

ÖRNEK 1:

Şirket, çalıştırdığı işçilere işyerinde bulunan mutfağını ve yemekhanesini kullanmak suretiyle yemek vermekte olup, yemeğin işçi başına bir günlük bedeli de 14.- TL'dir.

Bu şirketin, yukarıda açıklanan şekilde işçilerine yemek vermek suretiyle sağladığı menfaat, herhangi bir tutarla sınırlı olmaksızın işçiler yönünden vergiden müstesna tutulacağından dolayı bedelin bir önemi yoktur. Örneğin yemeğin işçi başına bir günlük bedeli 25.- TL'de olsa bu tutar vergiden istisnadır.

ÖRNEK 2:

Şirket, işyerinde hazırlatarak işyerinin yemekhanesinde personeline yemek vermektedir. Yemek bedelinin bir günlük maliyet tutarı KDV hariç 14.- TL olup, bunun 10.- TL'sini kendisi karşılamakta, 4.-TL'lik kısmını KDV'sini ilave ederek personelin maaşından kesmek suretiyle tahsil etmektedir.

Şirketin, personele yemek vermek suretiyle sağladığı 10.-TL'lik menfaat, personel açısından vergiden istisna edilecektir. Şirket ise 10.-TL'yi ücret gideri olarak kazancının tespitinde dikkate alacaktır.

ÖRNEK 3:

Şirketin işyerinde mutfak tertibatı olmayıp, sadece yemekhanesi bulunmaktadır. Bu şirket hazır yemek servisi veren bir firma ile anlaşmıştır. Yemek servisi

veren firma, kendi mutfağında hazırlattığı yemeği, Şirketin yemekhanesinde, personeline servis yapmakta ve işverenden kişi başına yemek bedeli olarak günlük 17,50-TL ücret almaktadır.

Şirketin civar lokanta veya yemek verme hizmeti veren firmadan temin ettiği yemeği, kendi işyerinde personeline sunmak suretiyle sağladığından tutarına bakılmaksızın vergiden istisna edilecektir.

2.2. Şirketlerce İşyeri Veya İşyerinin Müştemilatı Dışında Kalan Yerlerde Personele Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatler

Şirketler civar lokantalardan veya yemek verme hizmeti sağlayan diğer kuruluşlardan hizmet erbabına yemek vermek suretiyle sağladıkları menfaatlerin Gelir Vergisi Kanunu 23/8. madde uyarınca istisna edilecek kısmı (2020 yılı için 23.00TL) ile vergiye tabi olacak kısmını belirlemeleri bakımından ücret bordrosunda bu hususu göstermek zorundadırlar.

Buna göre, söz konusu istisna hükmünün uygulanmasında;

Şirketlerce yemek bedeli, doğrudan yemek verme hizmetini sağlayan veya bu işe aracılık eden kuruluşa ödenecek (hizmet erbabına ödenmeyecek),

Yemek bedelinin fiilen çalışılan günlere ait bir günlük tutarı 23,00TL'yi aşmayacak veya aşması halinde 23,00TL'lik kısmı istisnaya konu edilecektir (fiilen çalışılmayan günler için de yemek bedeli ödenmesi halinde, bu ödeme istisna kapsamının dışında kalacaktır),

Yemek bedeli faturası, işveren adına

düzenlenecektir. Ancak, faturaya yemek yiyen hizmet erbabının adı ve soyadı ile yemek yediği gün sayısı bir liste halinde eklenecektir.

Bu şartlar çerçevesinde şirketlerce; hizmet erbabına civar lokantalar veya yemek verme hizmeti sağlayan kuruluşlar vasıtasıyla temin edilen menfaatler vergiden istisna edilecektir.

Vergi Usul Kanununun 238 inci maddesinin birinci fıkrasında, işverenlerin her ay ödedikleri ücretler için "ücret bordrosu" tanzim etmeye mecbur oldukları, Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf olan ücretlerle götürü ücret üzerinden vergiye tabi hizmet erbabına yapılan ücret ödemeleri için bordro tanzim edilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Bu hükümlere göre işverenler, civar lokantalardan veya yemek verme hizmeti sağlayan diğer kuruluşlardan hizmet erbabına yemek vermek suretiyle sağladıkları menfaatlerin vergiden istisna edilecek kısmı ile vergiye tabi olacak kısmını belirlemeleri bakımından, ücret bordrosunda bu hususu göstermek zorundadırlar. Şirketler yaptıkları bu ücret ödemelerini ücret bordrosuna dayandırarak, genel hükümlere göre gider yazacaklardır. Lokantalar veya yemek verme hizmetini sağlayanlardan alınan faturalar, bu bordronun eki niteliğinde gider belgesi kabul edilecektir.

2.3. Geçici Görevde Yemek Bedeli

Geçici görevle görev mahalli dışına gönderilen personele harcırah ödenmesi halinde bu ödeme, Gelir Vergisi Kanununun 24 üncü maddesinin 1 veya 2 numara-

ralı bendinde yer alan esaslara göre gelir vergisinden müstesna tutulmaktadır. Şirketlerce, personelin harcırah ödenmesini gerektiren bir görevle, görev mahalli dışına gönderilmeleri halinde, bu personele ayrıca yemek bedeli adı altında bir ödeme yapılması durumunda, bu ödemenin de tutarına bakılmaksızın tamamı gelir vergisine tabi tutulacaktır. Zira, hizmet erbabına verilen harcırah tutarları, yemek ve yatmak giderlerini de içermekte ve harcırahla ilgili bu ödemeler zaten gelir vergisinden müstesna tutulmaktadır.²

2.4. Yemek Çeki(Ticket) Uygulaması

Yemek çeki kullanılması karşılığında sunulan yemek hizmetlerinde, diğer ödeme unsurları kullanılması karşılığında sunulan yemek hizmetlerinden farklı olarak üç ayrı muhatap ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilki yemek çekini kullanan müşteri, ikincisi yemek çekini düzenleyen firma ve üçüncüsü yemek hizmetini sunan firma (lokanta)'dır.

Görüldüğü üzere, yemek çeklerini kullananlar yönünden genel görüntüsü itibarıyla yemek çeki uygulamaları bir nevi ödeme sistemi olarak kendini göstermektedir. Normal ödeme sistemlerine göre yemek çeki uygulamalarının yegane farkı, yemek çeki uygulamalarıyla bir anlamda dolaylı bir ödeme sisteminin öngörülmekte olmasıdır.

Yemek çeklerinin, yemek kartlarının kullanımı, belgeleme düzeni hakkında

² Bilgi için bkz. 138 seri no'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği(6 Şubat 1983 tarih ve 17951 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.) Ayrıca "Yol parası ve yemek yardımının işçilere nakden ödenmesi durumunda; bu paraların ücret olarak değerlendirilerek, gelir vergisi ve damga vergisi matrahlarına dahil edilmesi gerekmektedir." Osmaniye Defterdarlığı 13.06.2011 tarih ve 13-7 sayılı Özelge.

382 no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde açıklamalar yapılmıştır

Uygulamada bazı firmalar tarafından çeşitli adlarla çıkarılan özel kartlar, anlaşma yapılan lokanta veya restoran gibi hizmet işletmelerinde (anlaşmalı hizmet işletmeleri) sunulan hizmetin ödeme aracı olarak kullanılmaktadır. Ayrıca bazı lokanta, restoran vb. yemek verme hizmeti sunan işletmelerde sunulan hizmetin ödeme aracı olarak; gerek bu işletmelerce, gerekse bu hizmet işletmeleri ile anlaşma yapan firmalarca satışa sunulan yemek çeklerinin kullanıldığına da sıklıkla rastlanılmaktadır. Bu itibarla, söz konusu kartların veya yemek çeklerinin kullanımıyla ilgili olarak uyulması gereken belge düzeninin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri doğrultusunda açıklığa kavuşturulması 382 no.lu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

Özel kartların, anlaşmalı hizmet işletmelerinde verilen yemek hizmetine ilişkin bedellerin ödenmesinde aşağıda belirtilen şekilde kullanılması kaydıyla, 382 no.lu Tebliğin 1.3. bölümünde yer alan açıklamalar çerçevesinde belgelendirilmesi uygun görülmüştür.

- Söz konusu kartlar, personeline yemek hizmeti temin etmek isteyen işletmeler tarafından bu kartları satışa sunan firmalardan satın alınarak personele verilecektir.
- Kartlar, bunları satışa sunan firmalarca anlaşmalı hizmet işletmelerine verilen satış noktası terminallerinden geçirilmek suretiyle, hizmet bedelinin ödenmesinde kullanılacaktır.

- Belirtilen satış noktası terminaleri, işlemin yapıldığı yer, tarih, saat, hizmet bedeli ile kalan tutarı gösterecek şekilde iki adet bilgi fişi verecek ve istenildiğinde günlük veya haftalık olarak tahsil edilen bedelleri gösterecektir.

Yemek çeklerinin, anlaşmalı hizmet işletmelerinde verilen yemek hizmetine ilişkin bedellerin ödenmesinde aşağıda belirtilen şekilde kullanılması kaydıyla, 382 no.lu Tebliğin 1.3. bölümünde yer alan açıklamalar çerçevesinde belgelendirilmesi uygun görülmüştür.

- Yemek çekleri, işverenlerce istihdam edilen personelin yemek ihtiyacının karşılanması amacıyla kullanılacaktır.
- Bu çekler dip koçanlı olarak ve dip koçanı ile çekin üzerine müteselsil sıra numarası yer verilmek suretiyle bastırılacaktır.
- Söz konusu çekler, gerek bunları kendi adına bastırarak satışa sunan hizmet işletmelerinde, gerekse bunları satışa sunan firmalarla anlaşmalı hizmet işletmelerinde münhasıran yemek bedellerinin ödenmesinde kullanılacaktır.

Özel kartları ve yemek çeklerini çıkaran firmalar tarafından, hizmet alımında kullanılacak bedellerin karta yüklendiği veya çeklerin satıldığı tarihten itibaren yedi gün içinde, bu kartları veya çekleri personeline vermek üzere alan işletmeler adına fatura düzenlenecektir.

Yemek bedellerinin;

- Özel kartlar kullanılarak ödenmesi durumunda satış noktası

terminalinden alınan iki adet bilgi fişinden birinin kart sahibine verilmesi, diğerinin ise hizmet işletmesinde kalması,

- Yemek çekleri kullanılarak ödenmesi halinde yemek çekinin dip koçanının hizmet alan personelde, diğerinin ise hizmet işletmesinde kalması,

şartlarıyla, hizmetten yararlanan personele ayrıca Vergi Usul Kanununda belirtilen belgelerden herhangi birinin (ödeme kaydedici cihaz fişi, perakende satış fişi veya fatura) verilmesine gerek bulunmamaktadır.

Anlaşmalı hizmet işletmelerinin, bedeli özel kartlar veya yemek çekleri kullanılarak ödenen hizmetler için, özel kartları veya yemek çeklerini satışa sunan firmalar adına hizmetin tamamlandığı tarihten itibaren yedi gün içinde fatura düzenlemeleri gerekmektedir.

Ancak, ödemenin söz konusu özel kartlar veya yemek çekleri ile yapılması sırasında bu belgelerden birinin sehven düzenlenmesi halinde mükerrerliğin önlenmesi bakımından düzenlenen belgenin iptali gerekecektir. İptal işlemi, anlaşmalı hizmet işletmelerince söz konusu özel kartları veya yemek çeklerini satışa sunan firmalara düzenlenecek faturalarla, doğrudan özel kartları veya kendi bastırıldığı yemek çeklerini satan hizmet işletmelerince ise bunların satışı sırasında düzenlenmiş olan faturalarla bağlantı kurulmak suretiyle gerçekleştirilecektir.

Diğer taraftan, söz konusu organizasyon dolayısıyla özel kartları ve yemek

çeklerini çıkaran firmalar veya anlaşmalı hizmet işletmelerinin birbirlerinden komisyon vb. hizmet bedelleri almaları halinde ayrıca bu bedeller için fatura düzenleneceği tabiidir.

Yapılan açıklamalar çerçevesinde, yemek çeki uygulamalarında belge düzeni yönünden birbirinden farklı sonuçları olan iki ayrı durum ortaya çıkmaktadır. Yemek çeki satışlarında, çeki düzenleyen ile satın alan arasındaki ticari ilişki normal bir belge düzeni uygulamasını gerektirmektedir. Ancak, üye işyeri ile yemek çeki düzenleyen firma arasındaki ticari ilişkinin genel yapısı normal belge sisteminin dışına çıkılması gereğini doğurmaktadır. Zira, yemek çekini fiilen kullananlar (müşteriler) ile hizmetin sunulduğu kişiler (yemek çekini düzenleyen firmalar) birbirlerinden farklı kişilerdir. Bu itibarla, üye işyerleri (lokantalar) yemek hizmetinden fiilen yararlanana (müşteriye) fatura veya benzeri belge vermeyecek, satış belgesini yemek çekini düzenleyen firma adına düzenleyecektir.

Personeline yemek fişi temin eden firma personelinin anlaşmalı lokantalarda yemek kuponu karşılığında yemek yenmesinde, lokantalarca verilen hizmet karşılığında yemek fişi satışı faaliyetinde bulunan firmaya fatura düzenleneceğinden mükerrer kaydın önlenmesi için, hizmetten faydalanan personele ödeme kaydedici cihaz fişi düzenlenmeyecek, bunun yerine dip kaçınlı ve her iki tarafına müteselsil sıra numarası verilerek bastırılacak kuponlar denetimler sırasında ispat arası olarak kullanılabilir, bu suretle lokanta içinde veya dışında yapılacak bir denetim esnasında, müş-

teri elinde bulunan kupon dip kaçınlıdaki numara ile lokanta kasasına verilen kupondaki numara karşılaştırılmak, lokanta ile yemek fişi satışı yapan firma arasında yapılan sözleşmeye ve lokantanın daha önce yemek fişi satışı yapan firmaya düzenlediği faturalara bakılmak suretiyle belge düzenine uyulup uyulmadığı kontrol edilecektir.³

Personele ticket vb. yemek kartları ile sağlanan menfaatlerin fiilen çalışılan günlere ait tutarın KDV hariç 23.- TL'yi aşması halinde, aşan kısım ve bu kısmın KDV'si net ücret olarak kabul edildiğinden, brüte iblağ edilerek gelir vergisine tabi tutulması gerekmektedir. Ücret ise KDV'nin konusuna girmediğinden, ücret olarak değerlendirilen bu kısma ilişkin KDV'nin indirim konusu yapılması mümkün değildir.

2.5. Personele Nakit veya Erzak Verilmesi Suretiyle Sağlanan Menfaatler

Yemek çeklerinin marketlerde kullanılması oldukça sık rastlanan bir durumdur. Yemek çekiyle marketlerde alışveriş yapılması durumunda Gelir Vergisi Kanununun 23/8. maddesi ile 186 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirtildiği şekilde işverenlerce yemek bedelinin, doğrudan yemek verme hizmetini sağlayan veya bu işe aracılık eden kuruluşa ödenmesi şartı gerçekleşmemektedir. Çünkü marketler hizmet işletmeleri değil mal teslimi yapan işletmelerdir. Pek tabi tüketime hazır gıda maddesi satışlarını

³ Burada önem arz eden diğer bir konu da, üye işyerlerinin yemek çekini düzenleyen firmalar adına düzenleyecekleri satış belgelerinin "fatura" olması gerektiğidir. Vergi Usul Kanunu'nun 232. maddesi uyarınca, bahsi geçen işlemler için "perakende satış fişi" veya "ödemeye kaydedici cihaz fişi"nin düzenlenmesi mümkün değildir.

genişletici yorumla istisna kapsamına almak mümkündür ancak gözlemlerimiz marketlerde bu konuya pek dikkat edilmediği yönündedir. Bu konu şu açıdan önemlidir. Uygulamada bazı işverenlerin çeşitli vesilelerle (ramazan ayı, bayram, yılbaşı vs.) hizmet erbabına evine götürmesi ve ailesi ile birlikte tüketmesi gayesiyle erzak verdiği bazen de erzak bedeli veya yemek bedeli olarak nakdi ödeme yapıldığı görülmektedir. Söz konusu ayın şeklinde ödemeler Gelir Vergisi Kanunu'nun 61inci maddesi uyarınca ücret ödemesi olarak kabul edilecektir.⁴ Bu durum yukarıda açıklanan istisna kapsamı dışında kaldığından, hizmet erbabına bu şekilde sağlanan menfaatlerin ücret olarak gelir vergisine tabi tutulması gerekir.

Gelir Vergisi Kanununun 96 ncı maddesinde; "...vergî tevkifatı, ücretler dışın-
da kalan ödemelerde gayrisafi tutarlar
üzerinden yapılır. Kesilmesi gereken vergi-
nin ödemeyi yapan tarafından üstlenilme-
si halinde bu vergi, bilfiil ödenen miktar
ile ödemeyi yapanın yüklendiği verginin
toplamı üzerinden hesaplanır." hükmü
yer almıştır. Söz konusu hükme göre, her
ne sebeple olursa olsun yemek verilme-
yerek, evlerinde tüketmek üzere yiyecek
verilmesi veya erzak bedeli veya yemek
bedeli olarak nakdi ödeme yapılması ha-
linde, bu şekilde sağlanan menfaatlerin
brütü bulunacak ve brüt üzerinden he-
saplanan verginin işverence yüklenilmesi

4 Ücret işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez.(GVK md. 61)

suretiyle net ödeme yapılması mümkün olacaktır.186 Seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği doğrultusunda "personelere yemek bedelinin nakten ödenmemesi fatura karşılığında lokanta veya yemek veren benzeri yerlere ödemede bulunulması ve fiilen çalışılan günlere ait olması halinde Gelir Vergisi Kanunu'nun 23 /8 yer alan miktara (2020 yılı için 23.-TL)kadar istisnadan yararlanılması, söz konusu miktarı aşan kısmın ücret sayılarak, Gelir Vergisi Kanunu'nun 94/1. maddesine göre tevkifat yapılarak vergilendirilmesi gerekmektedir. Ancak, işyerinde yemek çıkmadığı zamanlarda çalışanların evlerinden yemek getirmeleri karşılığı gıda ve ihtiyaç maddesi satın alınması için verilen market ve erzak çeklerinin Gelir Vergisi Kanunu'nun 23/8. maddesi kapsamında istisna olarak değerlendirilmesi mümkün olmadığından, verilen çek tutarının tamamının ücret olarak değerlendirilmesi ve söz konusu tutar üzerinden aynı Kanun'un 94/1. maddesi kapsamında tevkifat yapılması gerekmektedir. Öte yandan, çalışanlara ücret mahiyetinde verilen market ve erzak çeklerinin tamamının, Gelir Vergisi Kanunu'nun 40/1. maddesine göre kazancını tespitinde gider olarak dikkate alınması mümkün bulunmaktadır." şeklindeki hükümler değerlendirildiğinde

Belli dönemlerde sosyal amaçlarla erzak verilmesi vergiye tabi iken yemek çeki(ticket) yoluyla erzak verilmesi uygulamada vergiye tabi olmamaktadır ki bu bir çelişkidir.

Cumhur Sinan ÖZDEMİR

*Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İş Başmüfettişi*

BELEDİYE TARAFINDAN TOPLU İŞÇİ ÇIKARMA VE NİTELİĞİ

1. GİRİŞ

Toplu işçi çıkarma; 4857 sayılı İş Kanunu'nun 29 uncu maddesinde düzenlenmiş, bir işlem sürecini tanımlayan iş sözleşmesi fesih türüdür. İşverenler ekonomik, teknolojik, yapısal ve benzeri işletme, işyeri veya işin gerekleri ile işyerinde işçi azaltımına gidecekse bunu toplu işçi çıkarma ile yapabilirler. Bu fesihte en az 30 gün önceden İş Kurumuna ve varsa işyeri sendika temsilcisine bildirim şarttır. İş sözleşmesini fesih hakkı; hak sahibine, karşı tarafa yöneltilmesi gereken tek taraflı bir irade beyanı ile iş sözleşmesini derhal veya belirli bir sürenin geçmesiyle ortadan kaldırabilme yetkisi veren bozucu yenilik doğuran bir haktır. İşçinin haklı nedenle derhal fesih hakkı 4857 sayılı İş Kanunu'nun, 24 üncü maddesinde, işçinin önelli fesih bildirimisi aynı Kanunun 17 nci maddesinde dü-

zenlenmiştir. İşçinin haklı bir nedene dayanmadan ve bildirim önelli tanımaksızın iş sözleşmesini feshi, kanaatimce istifa olarak değerlendirilmelidir.

2. FESİH VE FESİH HAKKI

Devam etmekte olan bir hukuki ilişkiyi, tek taraflı olarak ve ileriye dönük olmak üzere sonlandıran bozucu yenilik doğurucu irade beyanına fesih denir. Fesih hakkı, iş sözleşmesini derhal veya belirli bir sürenin geçmesiyle ortadan kaldırabilme yetkisi veren bozucu yenilik doğuran ve karşı tarafa yöneltilmesi gereken bir haktır. Fesih bildiriminde fesih sözcüğünün bulunması gerekmez. Fesih iradesini ortaya koyan ifadelerle eylemli olarak işe devam etmeme hali birleşirse bunun fesih anlamına geldiği kabul edilmelidir. İşçinin haklı nedenle derhal fesih hakkı 4857 sayılı İş Kanunu'nun 24 üncü

maddesinde, öneli fesih bildirimini ise 17 nci maddesinde düzenlenmiştir. İş Kanununda işçinin istifasına yönelik özel bir düzenleme yoktur. İstifa, İş Kanunu'nun 24 ve 25 inci maddesinde düzenlenen işçi ile işverene derhal fesih hakkı veren sebeplerden niteliği itibarıyla farklıdır. İşçinin, el yazısı ile yazıp işveren verdiği ve haklı bir nedenle ayrıldığını belirttiği dilekçe uygulamada istifa dilekçesi olarak işlem görmektedir. Sözlü istifa ve buna ilişkin tutanağın istifa dilekçesi olmayaacağı Yargıtay kararlarında belirtilmiştir.

2.1. Fesih Bildirimi

Fesih bildirimini yazılı olarak yapılması, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 109 uncu maddesinin bir sonucudur. **Ancak yazılı şekil şartı, geçerlilik koşulu olmayıp ispat şartıdır.** Fesih bildirimini karşı tarafa ulaştığı anda sonuçlarını doğurur. Ulaşma, muhatabın hâkimiyet alanına girdiği andır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre feshin geçerli nedene dayandığını ispat yükümlülüğü işverene aittir. İşçi, feshin başka bir sebebe dayandığını iddia ettiği takdirde, bu iddiasını ispatla yükümlüdür. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre işveren fesih bildirimini yazılı yapmak ve fesih sebebini açık ve kesin bir şekilde belirtmek zorundadır. Fesih bildirimini yazılı yapılmamışsa veya fesih sebebi açık ve kesin bir şekilde belirtilmemişse aynı Kanunun 21 inci maddesi gereğince geçerli sebep göstermediği kabul edilir. Buna karşılık, aynı Kanun'un 25 inci maddesinde öngörülen, işverenin haklı nedenle derhal feshinde ise yazılı şekil şartı aranmamaktadır. Yargıtay¹ kararında da belirtildiği üzere;

1 Yargıtay 9.HD-E:2016/433-K:2016/20907-T:28.11.2016

fesih bildirimini yazılı yapılması ve toplu çıkarımlarda dahi kişiye özgü ve yazılı olması zorunludur. Haklı fesih halleri hariç fesih bildirimini yazılı yapılmaması feshi başlı başına geçersiz kılar.

2.2. Süreli Fesih

İş sözleşmesi, taraflara sürekli olarak borç yükleyen bir özel hukuk sözleşmesi olsa da, taraflardan herhangi birinin iş sözleşmesini bozmak için karşı tarafa yönelttiği irade açıklamasıyla ilişkiyi sona erdirmesi mümkündür. Süresi belirli olmayan sürekli iş sözleşmelerinin feshinden önce durumun diğer tarafa bildirilmesi gerekir. İş sözleşmeleri;

- İş altı aydan az sürmüş olan işçi için, bildirim diğer tarafa yapılmasından başlayarak iki hafta sonra,
- İş altı aydan birbuçuk yıla kadar sürmüş olan işçi için, bildirim diğer tarafa yapılmasından başlayarak dört hafta sonra,
- İş birbuçuk yıldan üç yıla kadar sürmüş olan işçi için, bildirim diğer tarafa yapılmasından başlayarak altı hafta sonra,
- İş üç yıldan fazla sürmüş işçi için, bildirim yapılmasından başlayarak sekiz hafta sonra, feshedilmiş sayılır.

Bu süreler asgari olup sözleşmeler ile artırılabilir. Bildirim şartına uymayan taraf, bildirim süresine ilişkin ücret tutarında tazminat ödemek zorundadır. İşveren bildirim süresine ait ücreti peşin vermek suretiyle iş sözleşmesini feshedebilir.

2.3. İşçinin Fesih Hakkı

İşçiye fesih hakkı veren ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve ben-

zerleri İş Kanunu'nun, 24 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Yasal düzenlemeye göre;

- İşverenin iş sözleşmesi yapıldığı sırada bu sözleşmenin esaslı noktalarından biri hakkında yanlış vasıflar veya şartlar göstermek yahut gerçeğe uygun olmayan bilgiler vermek veya sözler söylemek suretiyle işçiyi yanıltması,

- İşverenin, işçinin veya ailesi üyelerinden birinin şeref ve namusuna dokunacak şekilde sözler söylemesi, davranışlarda bulunması veya işçiye cinsel tacizde bulunması,

- İşverenin, işçiye veya ailesi üyelerinden birine karşı sataşmada bulunması veya gözdağı vermesi, yahut işçiyi veya ailesi üyelerinden birini kanuna karşı davranışa özendirme, kışkırtıp, sürüklemesi, yahut işçiye ve ailesi üyelerinden birine karşı hapsi gerektiren bir suç işlemesi, yahut işçi hakkında şeref ve haysiyet kırıcı asılsız ağır isnat veya ithamlarda bulunması,

- İşçinin diğer bir işçi veya üçüncü kişiler tarafından işyerinde cinsel tacize uğraması ve bu durumu işverene bildirmesine rağmen gerekli önlemlerin alınmaması,

- İşveren tarafından işçinin ücretinin kanun hükümleri veya sözleşme şartlarına uygun olarak hesap edilmemesi veya ödenmemesi,

- Ücretin parça başına veya iş tutarı üzerinden ödenmesi kararlaştırılıp da işveren tarafından işçiye yapabileceği sayı ve tutardan az iş verildiği hallerde, aradaki ücret farkı zaman esasına göre ödenerek işçinin eksik aldığı ücretin karşılanması yahut çalışma şartlarının

uygulanmaması, gibi durumlarda, işçi iş sözleşmesini haklı nedenlerle feshedebilecektir.

2.4. İşverenin Fesih Hakkı

İşverene fesih hakkı veren ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri İş Kanunu'nun 25 inci maddesinde düzenlenmiştir. Yasal düzenlemeye göre;

- İş sözleşmesi yapıldığı sırada bu sözleşmenin esaslı noktalarından biri için gerekli vasıflar veya şartlar kendisinde bulunmadığı halde bunların kendisinde bulunduğunu ileri sürerek yahut gerçeğe uygun olmayan bilgiler veya sözler söyleyerek işçinin işvereni yanıltması,

- İşçinin, işveren yahut bunların aile üyelerinden birinin şeref ve namusuna dokunacak sözler sarf etmesi veya davranışlarda bulunması yahut işveren hakkında şeref ve haysiyet kırıcı asılsız ihbar ve isnatlarda bulunması,

- İşçinin işverenin başka bir işçisine cinsel tacizde bulunması,

- İşçinin işverene yahut onun ailesi üyelerinden birine yahut işverenin başka işçisine sataşması,

- İşçinin, işverenin güvenini kötüye kullanmak, hırsızlık yapmak, işverenin meslek sırlarını ortaya atmak gibi doğruluk ve bağlılığa uymayan davranışlarda bulunması,

- İşçinin, işyerinde, yedi günden fazla hapisle cezalandırılan ve cezası erelenmeyen bir suç işlemesi,

- İşçinin işverenden izin almaksızın veya haklı bir sebebe dayanmaksızın ardı ardına iki işgünü veya bir ay içinde

iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki iş günü yahut bir ayda üç işgünü işine devam etmemesi,

- İşçinin yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine hatırlatıldığı halde yapmamakta ısrar etmesi,
- İşçinin kendi isteği veya savsaması yüzünden işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, işyerinin malı olan veya malı olmayıp da eli altında bulunan makine-leri, tesisatı veya başka eşya ve maddeleri otuz günlük ücretinin tutarıyla ödeyemeyecek derecede hasara ve kayba uğratması, gibi durumlarda, işveren iş sözleşmesini haklı nedenlerle feshedebilecektir.

3. TOPLU İŞÇİ ÇIKARMA

Toplu işçi çıkarımı iş hukukunun önemli kavramlarından birini oluşturmaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında feshin son çare olması ilkesinin de bir fayda sağlayamadığı durumlarda işverenler toplu işçi çıkarımı ile belirli sayıda işçilerin iş sözleşmelerini sona erdirebilmektedir. Toplu işçi çıkarma iş ilişkileri açısından özellikli bir durum olması sebebiyle İş Kanunu'nun 29 uncu maddesinde özel olarak düzenlenmiştir.

3.1. Toplu İşçi Çıkarmanın Nedenleri

4857 sayılı İş Kanunu'nun 29 uncu maddesinin işleyebilmesi için belirli nedenler altında işçi çıkarmaya gidilmesi gerekir. Kanunun 29 uncu maddesi "... işveren; ekonomik, teknolojik, yapısal ve benzeri işletme, işyeri veya işin gerekleri sonucu toplu işçi çıkarmak istediğinde..." hükmü ile örnekleme yoluyla toplu işçi çıkarma sayılan hallerini saymıştır. İşyerinin ekonomik olarak darboğaza girmesi, işin görülmesi için ihtiyaç du-

yulan istihdam sayısının işe teknoloji ile azalması, işyerinin organizasyonel yapısının değişmesi başta olmak üzere işçi çıkartılmasını objektif ölçülerle haklı kılan nedenler toplu işçi çıkarmada oluşabilecek ana nedenleri oluşturur. Yasal düzenleme gereği işverenler; amaç ve içeriğini belirlemede serbest olduğu kararları, yönetim hakkı kapsamında alabilirler. Diğer bir ifadeyle işverenler talep daralması, teknolojik nedenlerle işletmesel bir karar alabilecekler ve toplu işçi çıkarmaya gidebileceklerdir. Ekonomik durgunluktan dolayı iş hacminde daralma, satışlarda ve üretimde düşüşler nedeni ile tedbir olarak istihdam azaltılması ve bu nedenle işçi çıkarılması kararı yönetsel bir işveren kararıdır. İşyerinde ekonomik durgunluk nedeni ile talep daralması ve üretim miktarının azalması nedeni ile vardiya sayısının düşürülmesi sonucu toplu işçi çıkarma kararı alındığı takdirde bu işverenin yönetim hakkı kapsamındadır. İşverenin çeşitli nedenlerle iş organizasyonunda değişikliğe gitmesi, sistemini değiştirmesi, başka yere taşınması gerekliliği yapısal bir nedendir. Yargıtay² bir kararında; işverenin, yeniden yapılanmaya ilişkin işletme gereği olarak, temizlik, kalorifer yakımı, bahçe bakımı gibi yardımcı işleri alt işverene devretme kararı alıp işçilerin iş sözleşmelerini işçilik haklarını ödeyerek feshetmesi geçerli bir neden olup toplu işçi çıkarma hükümlerini iş güvencesi hükümlerinin uygulanmasını engelleme amacıyla kullanıldığı sonucuna varılamaz diyerek işverenin muvazaa hariç alt işverene işin bir kısmını devretmesi halinde toplu işçi çıkarmaya gitmesi halinde feshi hukuki bulmuştur.

2 Yargıtay 9.HD-E:2004/22472-K:2004/23187-T:14.10.2004

3.2. Toplu İşçi Çıkarmada İşçi Sayısı

4857 sayılı İş Kanunu'nun 29 uncu maddesi belirli bir oranda işçinin iş sözleşmesinin feshini toplu işçi çıkarma saymıştır. Yasal düzenleme gereği o işyerinde çalışan sayısı en az 20 olmalıdır. 20'den az işçi çalışan işlerde toplu işçi çıkarma hükmü uygulanmayacaktır. 29'uncu madde hükmü gereği; 20 ile 100 işçi arasında ise, en az 10 işçinin, 101 ile 300 işçi arasında ise, en az yüzde on oranında işçinin, 301 ve daha fazla ise, en az 30 işçinin işine 17'nci madde uyarınca ve bir aylık süre içinde aynı tarihte veya farklı tarihlerde son verilmesi toplu işçi çıkarma sayılacaktır. Toplu işçi çıkarmada çalışan işçi sayısının tespitinde aynı işverenliğe bağlı olsa bile her işyeri bağımsız bir işyeri olarak dikkate alınacaktır.

3.3. Toplu İşçi Çıkarmada Bildirim

Bildirimlere ilişkin düzenlemenin amacı, toplu işçi çıkarmanın sosyal etkilerini hafifletmektir. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 29 uncu maddesi işverenlere bazı yükümlülükler getirmiştir. İşverenler toplu olarak işçi çıkarmadan bu durumu en az 30 gün önceden bir yazı ile işyeri sendika temsilcilerine ve ilgili Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne bildirmek zorundadır. Bildirim bilgilendirme amaçlıdır ve herhangi bir onaya bağlı değildir. İşverenler toplu işçi çıkarma isteğini o işyerinde yetkili sendikaya ve varsa işyeri sendika temsilcisine de toplu işçi çıkarma hususunu en az 30 gün önceden bir yazı ile bildirmek zorundadır. İşyerinde birden fazla sendika var ise bu bildirim bütün sendika temsilcilerine de bildirilmelidir.

3.4. Toplu İşçi Çıkarma Usullerine Aykırılık

4857 sayılı İş Kanunu'nun 100 üncü maddesi **"Bu Kanunun 29 uncu maddesindeki hükümlere aykırı olarak işçi çıkaran işveren veya işveren vekiline işten çıkardığı her işçi için (2020 yılı için 1.050 TL) Türk Lirası idari para cezası verilir"** hükmü gereği, çıkarılacak işçi sayısı ile bildirim sürelerine uyulmaması halinde yetkili İş Müfettişleri tarafından işverenlere idari para cezası uygulanacaktır. Uygulamada işverenlerin toplu işçi çıkarımını Sosyal Güvenlik Kurumuna "toplular işçi çıkarımı – 15 işten çıkış kodu" bildirdikleri ancak İş Kurumuna bildirimde bulunmadıkları görülmektedir. Bu durumda da iş sözleşmesi son bulan işçi sayısı en az 20 ise işverenlere idari para cezası uygulanacaktır. Burada önemli olan İş Kanunu'nun, 29'uncu maddesinin düzenlediği şekilde toplu işçi çıkarmanın niteliğine uyulup uyulmadığıdır.

3.5. Toplu İşçi Çıkarma Sonucu İşçileri İşe Geri Alma

4857 sayılı İş Kanunu'nun 29 uncu maddesi **"...işveren toplu işçi çıkarmanın kesinleşmesinden itibaren altı ay içinde aynı nitelikteki iş için yeniden işçi almak istediği takdirde nitelikleri uygun olanları tercihen işe çağırır..."** hükmü gereği işverenler toplu işçi çıkarma yoluna gittikten altı ay içinde işleri düzeldiyse ve yeniden aynı nitelikte bir işçi alacaksa çıkarttıkları işçileri geri almak zorundadırlar. Diğer bir ifadeyle işverenler çıkardıkları işçilere bildirim yapmak ve işe geldiklerine iş almak zorundadırlar. Burada amaçlanan işverenin aynı iş ve nitelikte işçinin tekrar geri işine dönmesidir. Bu kurala uyulmaması durumunda da idari para cezası uy-

gulanabilecektir. Altı aylık süre iş sözleşmeleri bildirim süresine göre feshedilen işçiler için ayrı ayrı işleyecektir.

3.6. Toplu İşçi Çıkarma Sayılmayan Haller

4857 sayılı İş Kanunu'nun 29 uncu maddesi "...mevsim ve kampanya işleminde çalışan işçilerin işten çıkarılmaları hakkında, işten çıkarma bu işlerin niteliğine bağlı olarak yapıyorsa, toplu işçi çıkarmaya ilişkin hükümler uygulanmaz..." hükmü gereği mevsim ve kampanya işinde çalışan işçilerin mevsim veya kampanya işinden kaynaklanan nedenlerle işten çıkarılmalarında toplu işten çıkarılma hükümleri uygulanmayacaktır. Ancak, mevsim veya kampanya işinden kaynaklanan nedenler dışında işlerine son veriliyorsa, işten çıkarmalar halinde toplu işçi çıkarma hükümleri uygulanacaktır. Toplu iş çıkarımında işçi sayısı hesabına; deneme süreli iş sözleşmesiyle çalışıp denem süresinin sona ermesiyle iş sözleşmeleri feshedilenler, ödünç olarak çalıştırılanlar, belirli iş sözleşmesiyle çalışıp iş sözleşmesi toplu işçi çıkarımına denk gelenler dahil edilmeyecektir.

4. TOPLU İŞÇİ ÇIKARMANIN NİTELİĞİ

Toplu işçi çıkarma 4857 sayılı İş Kanunu'nun 17 nci maddesi gereğince yapılan bir süreli fesihdir. Bu nedenle; işçiye verilecek ihbar süresinin ne zaman başlayacağı, feshin ne zaman geçerli olacağı, bildirimde uyulmaması halinde cezai ve hukuki yaptırımları önem arz etmektedir. İş Kanunu'nun 29 uncu maddesi gereği; Bir ay içinde işçileri işten çıkarmak durumunda kalacak olan veya buna karar veren işverenler bunu en az 30 gün önceden İş Kurumuna bildirmek zorundadır. Diğer bir ifadeyle işverenler böy-

le bir karar verdiğinde bu işçileri hemen çıkaramayacak; bunları çıkarabilmek için belirli bir prosedüre göre hareket edecektir. Aksi halde yasaya aykırı bir fesih yapmış olacaktır. Buna göre işverenin toplu işçi çıkarma kararını uygulayabileceği bir aylık süre ancak toplu işçi çıkarma prosedüründe öngörülen süreler dolduktan sonra işlemeye başlayacaktır.

Örneğin, 50 işçinin çalıştığı bir işyerinde 29'uncu maddedeki nedenlerle 2 Mart 2020 ile 1 Nisan 2020 tarihleri arasında en az on işçinin işine bildirimli olarak son verilecekse, işverenin durumu ilgili yerlere 2 Mart 2020 tarihinden en az 30 gün önce yani 31 Ocak 2020 tarihi itibarıyla bildirmesi gerekecektir. Toplu işçi çıkarmada fesih işverenliğin İş Kurumuna bildiriminden 30 gün sonra geçerli olacaktır. İşverenler, 30'uncu günün sonundan itibaren işçilere kıdemlerine göre ayrı ayrı bildirim süreleri vermek zorundadırlar.

Örneğin, 75 işçinin çalıştığı bir işyerinde, 1 Nisan 2020 tarihinde 15 işçinin teknolojik nedenlerle toplu işçi çıkarımı gerçekleştirilecekse bu işçilerin iş sözleşmeleri, en geç 28 Şubat 2020 tarihinde İş Kurumuna ve varsa işyeri sendika temsilciliğine bildirilmesi gerekir. Bu takdirde işçilerin iş sözleşmelerinin feshi, bildirim yapıldığı tarih olan 1 Nisan 2020'den otuz gün sonra yani 1 Nisan 2020 tarihinden itibaren hüküm doğuracak ve işçinin o işyerindeki kıdemine göre İş Kanunu'nun, 17'nci maddesindeki bildirim süreleri eklenerek sözleşmeleri sona erecektir. İş sözleşmesi iki yıl sürmüş bir işçi açısından ihbar süresi altı hafta olduğuna göre, 1 Nisan 2020 tarihi itibarıyla ihbar süresi başlayacak ve sözleşmesi 12 Mayıs 2020'günü sona ermiş olacaktır. Bu

tarih itibariyle ödemelerin hesaplanıp ilgiliye yapılması gerekecektir. İşverenler, ihbar süresini peşin ödemek suretiyle iş sözleşmesini otuz günlük sürenin bitimi olan 1 Nisan 2020 tarihi itibariyle da sona erdirilebilir. Aynı şekilde işverenler; feshin geçerli olduğu otuzuncu günden itibaren bir aylık süre içinde farklı tarihlerde de olsa toplu işçi sayılacak sayıyı bulduğu takdirde yine toplu işçi çıkarma sayılacaktır.

Diğer bir deyişle yukarıda yer alan örnekte olduğu gibi 1-29 Nisan arası farklı tarihlerde örneğin 4 Nisan' da 10 kişi 15 Nisan'da 5 kişinin iş sözleşmesi feshedilirse bu toplu işçi çıkarma olarak kabul edilecektir. 4857 sayılı İş Kanunu'nun, 29'uncu maddesi "...işyerinin bütünüyle kapatılarak kesin ve devamlı suretle faaliyete son verilmesi halinde, işveren sadece durumu en az otuz gün önceden ilgili Bölge Müdürlüğüne ve Türkiye İş Kurumuna bildirmek ve işyerinde ilan etmekle yükümlüdür..." hükmü gereği işyerinin tümünden kapanması halinde de bildirim zorunludur. Bildirim sadece ilgili İş Kurumuna yapılacaktır.

5. SONUÇ

4857 sayılı İş Kanunu'nun 29 uncu maddesinde yer alan toplu işçi çıkarımı düzenlemesi belli şartların varlığı halinde hukuki anlam kazanacaktır. Avrupa Birliği ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) normlarına uyumlu olarak düzenlenen toplu işçi çıkarma olgusu; işveren, ekonomik, teknolojik, yapısal ve benzeri işletme, işyeri veya işin gerekleri sonucu istihdam ettiği işçi sayısını azaltmaya karar verdiğinde gerçekleşmektedir. Toplu işçi çıkarma 4857 sayılı İş Kanunu'nun 17 nci maddesi gereğince yapılan bir süreli fesihtir. İş Kanunu'nun, 29 uncu mad-

desi toplu işçi çıkarma olgusuna neden olabilecek halleri örnekleme yöntemiyle saymış, bu nedenlerin işletme, işyeri veya işin gerekleri sonucu ortaya çıkması gerektiğini belirtmiştir. Toplu işçi çıkarmasının iş barışına olası etkilerini azaltmak isteyen İş Kanunu, işverenlere bazı yükümlülükler getirmiştir. İşverenler toplu olarak işçi çıkarmadan bu durumu en az 30 gün önceden bir yazı ile işyeri sendika temsilcilerine ve ilgili Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne bildirmek zorundadır. Yasa hükmü gereği; ilk olarak toplu işçi çıkarmanın nedenine bakılacak, daha sonra toplu işçi çıkarma yapacak işverenin bunu önceden iş kurumuna bildirimle ilişkin süreye uyup uymadığına bakılacak ve toplu işçi çıkartılacaksa bunun sayısına bir bütün bakılarak işlem gerçekleşmiş olacaktır. İşletme, işyeri ve işin gerekleri dışında, işçinin yetersizliğinden veya davranışlarından kaynaklanan sebeplerle yapılan feshler toplu işçi çıkarma olarak sayılmayacaktır. **İş Kanunu'nun 29 uncu maddesinde yer alan düzenlemeye aykırı olarak işçi çıkaran işveren veya işveren vekiline aynı Kanununun 100'üncü maddesi gereği işten çıkardığı her işçi için 2020 yılı için 1.050 TL idari para cezası yetkili İş Müfettişleri tarafından uygulanacaktır.**

KAYNAKÇA

4857 sayılı İş Kanunu

Cumhur Sinan ÖZDEMİR, 1000 Soru-Cevap ve İçtihatlı İş Mevzuatı Rehberi - Adalet Yayınları 2018/Mayıs

Yargıtay 9.HD-E:2004/22472-K:2004/23187-T:14.10.2004

Yargıtay 9.HD-E:2016/433-K:2016/20907-T:28.11.2016

Volkan İMAN
Sayıştay Başkanetçisi

DANIŞTAY KARARLARI DOĞRULTUSUNDA YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİĞİ SONUCU MÜLKİYETİ İL ÖZEL İDARESİNE AİT OKULLARDA AÇIK ALAN, SALON VE BENZERİ YERLERİN İŞLETİLMESİ VEYA İŞLETTİRİLMESİNDE YETKİ TESPİTİ

1. GİRİŞ

Okul- aile birlikleri; okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ile okul arasında iletişimi ve iş birliğini sağlamak, eğitim ve öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, okulun ve mad-di imkânlardan yoksun öğrencilerin eği-tim ve öğretimle ilgili zorunlu ihtiyaçla-rını karşılamak üzere kurulur.

Okul-aile birliklerinin yasal daya-nağı 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 16'ncı maddesi ve buna dayanarak hazırlanan okul-aile birliği yö-

netmeliğidir. Yürürlükte olan yönetmelik 09.02.2012 tarih 28199 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliğidir. Mülga yönetmelik ise 31.05.2005 tarih 25831 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliğidir.

2012 yılında yapılan Yönetmelik deği-şikliği sonrası okul-aile birliklerine; kan-tin dışında kalan eğitim tesislerinin açık alanlarının, bahçelerinin otopark olarak ya da sosyal, kültürel ve sportif amaçlarla ticari kullanımı ile buralara bankamatik kurulması ve çok amaçlı kapalı salonlar

ile kapalı alanların ticari amaçlı faaliyetlerde kullanılarak kullanılmayacağı konusunda görüş ayrılıkları oluşmuştur.

Bu makalemizde Danıştay kararları ışığında mülkiyeti İl Özel İdarelerine ait olup Milli Eğitim Bakanlığına tahsisli okul alanlarının ticari amaçla kullanılması mümkün olan bölümlerinin kiralanmasında okul-aile birliklerinin mi İl Özel İdarelerinin mi yetkili olduğu inceleneyecektir.

2. KONU ile İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ ve DEĞERLENDİRME

222 sayılı İlköğretim Ve Eğitim Kanunu'nun; 65'inci maddesinde;

“Okullar için tahsis, satınalma veya kamulaştırma yoluyla sağlanan topraklarla bu topraklar üzerinde yapılacak bina veya tesisler, buldukları yerlere göre köy veya özel idareler adına tapuya tescil edilir.

Bunların ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan okul binaları ile tesislerinin daimi bakım ve onarım giderleri, buldukları yerlere göre özel idare veya köy bütçelerinden karşılanır.”

Geçici 1'inci maddesinde;

“Bu Kanunun yayımından önce yapılmış olan ve 5210 sayılı kanunun 4 üncü maddesi gereğince köy tüzel kişiliği adına tapuya bağlanmış bulunan köy okulları, arazi ve uygulama bahçelerinden; sonradan belediye teşkil edilen nahiye merkezleriyle köylerde belediyelerce el konulmuş olan okul binaları, sağlık memuru ve öğretmen lojmanları, uygulama bahçeleri ve okul arazisi özel idare veya köy tüzel kişiliklerine geçer.

Bu mallar Milli Eğitim Bakanlığının muvafakati alınmadıkça satılamaz ve başka hizmetlere tahsis olunamaz.”

Geçici 7'nci maddesinde;

“(Ek: 12/10/1983 - 2917/18 md.) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Hazine mülkiyetinde bulunan ve ilköğretim kurumlarına tahsis olunan taşınmaz mallar, intifa hakkı Milli Eğitim Bakanlığına ait olmak üzere, buldukları yerlere göre bedelsiz olarak köy tüzel kişiliği veya özel idareler adına tapuya tescil edilir.

Devlete, özel idarelere veya köy tüzel kişiliğine ait arsalar üzerinde Devlet veya özel idare bütçesinden katkı suretiyle gerçek veya tüzelkişilerce inşa edilen veya edilmekte olan taşınmaz mallar için de bu maddenin birinci fıkrası uygulanır. Bu taşınmaz mallar aidiyetine göre Maliye Bakanlığının veya diğer idarelerin yetkili mercilerince bedelsiz olarak okula tahsis ve devir olunur.

Bu maddeye göre, köy tüzel kişiliği veya özel idareler adına tapuya tescil edilen taşınmaz mallar, Milli Eğitim Bakanlığının muvafakati alınmadıkça satılamaz ve başka hizmetlere tahsis olunamaz.”

Hükümleri yer almaktadır.

Bu madde hükümlerine göre ilköğretim okulu binası, okul bahçesi, uygulama bahçesi, lojman ve diğer tesisleri köy sınırları içerisinde ise Köy Tüzel Kişiliği adına, köy sınırı dışında bulunanlar ise İl Özel İdaresi adına tapuya tescil edilir.

222 sayılı Kanun ile İl Özel İdaresi sınırları içerisinde yer alan ilköğretim okullarının kantin, otopark, açık alan,

bankamatik ve benzeri yerlerin kim tarafından, ne şekilde işletileceği konusunda doğrudan bir düzenlemeye gidilmemiştir. Sadece Kanun'un 66'ncı maddesinde köy okullarına tahsis edilmiş olan toprakların köy ihtiyar heyetinin kararı ve mülki amirin onayı alınarak köy ihtiyar heyetince işletileceği ya da bir başkasına işlettirilebileceği belirtilmiştir. Elde edilen bu gelirin okulun ihtiyaçlarını karşılamak üzere köy bütçesine gelir kaydedileceği belirtilmiştir.

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun;

“XIII – Eğitim kampüsleri ve okul ile ailenin işbirliği” başlıklı 16'ncı maddesinde;

“Aynı alan içinde birden fazla örgün ve/veya yaygın eğitim kurumunun bir arada bulunması halinde eğitim kampüsü kurulabilir ve bunların ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim kampüsü yönetimi oluşturulabilir. Eğitim kampüsü bünyesindeki ortak açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesi kampüs yönetimince yerine getirilir. Bu şekilde elde edilen gelirler, kampüsün ortak giderlerinde kullanılır. Eğitim kampüslerinin kuruluşu, yönetiminin oluşumu, gelirlerinin harcanması ve denetlenmesi ile bu fıkrada belirtilen diğer hususlar Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.

Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır. Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve

öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere; aynı ve nakdî bağışları kabul edebilir, maddi katkı sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenleyebilir, **okulların bünyesinde bulunan açık alan, kantin, salon ve benzeri yerleri işlettirebilir veya işletebilirler.** Öğrenci velileri hiçbir surette bağış yapmaya zorlanamaz. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddi katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesi ile **açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.**

Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, gerekli görülen hallerde il milli eğitim müdürlükleri; il sınırları içerisinde bulunan bir veya birden fazla eğitim kampüsü yönetiminin veya okul-aile birliğinin işlettirebileceği veya işletebileceği yerlere ilişkin ihaleleri bunlar adına yapmaya yetkilidir.

Eğitim kampüsleri ve okul-aile birliklerinin gelirleri, genel bütçe gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin eğitim kampüsü yönetimi ve okul-aile birliği adına bankalarda açılan özel hesaplarda tutulur.

Eğitim kampüsü yönetimleri ve okul-aile birlikleri, bu madde kapsamında yapacakları işlemler ve düzenlenen kâğıtlar

yönünden damga vergisi ve harçlardan muaf; bunlara ve bunlar tarafından yapılan bağış ve yardımlar ise veraset ve intikal vergisinden müstesnadır.”

Denilmektedir.

Bu kanun hükmüne dayanarak okul-aile birliklerinin kuruluş, işleyiş, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla 31.05.2005 tarih 25831 sayılı **Mülga** Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Mülga Yönetmeliğin “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde;

“Bu Yönetmelik, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okulların okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri; sosyal ve kültürel etkinlikler ile kampanya ve kurslardan sağlanan maddî katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesiyle **kantin, açık alan, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin** dağıtım yerleri, oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esasları kapsar.”

Denilmektedir.

Mülga yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“Okul: Bakanlığa bağlı her tür ve derecedeki resmî ve özel örgün ve yaygın öğretim okul/kurumunu,

Kantin: Okullardaki büfe, kantin, çay ocağı, yemekhane ve kafeteryaları,

Açık alan: Okullardaki bahçe, arazi, açık alan ile sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin yapıldığı muhtelif alanları,

Salon: Okullardaki spor, konferans ve çok amaçlı kapalı salonlar ile kapalı alanları,

İfade eder”

Şeklinde tanımlanmıştır.

Bu yönetmeliği yürürlükten kaldıran Millî Eğitim Temel Kanununun 16’ncı maddesine dayanılarak hazırlanan, 09.02.2012 tarih 28199 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Yürürlükte olan Yönetmeliğin “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde;

“Bu Yönetmelik; eğitim kampüslerinde yer alan okullar dâhil Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve eğitim kurumlarında okul-aile birliklerinin kuruluşu, işleyişi, birlik organlarının oluşturulması, seçim şekilleri; sosyal ve kültürel etkinlikler ile kampanya ve kurslardan sağlanan maddî katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesiyle **kantin ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin** dağıtım yerleri, oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esasları kapsar.”

Denilmektedir.

Bu Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde;

“Kantin: Okullardaki büfe, kantin, çay ocağı, yemekhane ve kafeteryaları,

Okul: Bakanlığa bağlı her tür ve derecedeki resmî ve özel örgün ve yaygın öğretim okul/kurumunu,

ifade eder.”

Şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmelik değişikliği sonucu kapsam maddesinde belirtilen **“kantın, açık alan, salon ve benzeri yerlerin işletilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin”** şeklindeki ifade, **“kantın ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin”** şeklinde düzenlenmiştir. Bu değişiklik uygulamada söz konusu açık alan, salon gibi yerlerin kiralanmasında kimin yetki sahibi olduğu yönünde tereddütlere sebebiyet vermiştir.

Anayasanın 124’üncü maddesinde; *“Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.”*

Hükmü yer almaktadır

Yasa koyucu, belli konularda gerekli kuralları koyarak, çerçeveyi çizer, eğer uygun ve zorunlu görürse, onların uygulanması yolunda sınırları belirlenmiş alanlar bırakır ve İdareler ancak o alanlar içinde takdir yetkisine dayanmak suretiyle bir takım kurallar koyarak yasanın uygulanmasını sağlayacaktır. Bu asil düzenleme yetkisinin Yasama organına ait olmasının doğal bir sonucudur. Ancak, idarelerin düzenleyici işlem yapma yetkisi yasama organının çizdiği sınırlar içinde, Anayasa, Kanun, Tüzük gibi üst hukuk normlarına aykırı olmamak kaydıyla gerçekleşebilir. Yönetmelik çıkarma yetkisinin amacı, yasaların ve tüzüklerin uygulanmasında kolaylık sağlamaktır. Tanınan bu yetki, idarelere yasa ve tüzüğe aykırı kurallar getirmek yetkisinin verildiği anlamına gelmez.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 16’ıncı maddesinin 2’nci fıkrasında, okul aile birliklerinin okulların bünyesinde bulunan açık alan, kantin, salon ve benzeri yerleri işlettirebileceği veya işletebileceği kuralına yer vermiştir. Çıkarılacak yönetmelik ise söz konusu açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettirilmesi veya işlettirilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esasların belirlenmesine ilişkin olmalıdır.

3. SONUÇ

Okul aile birliklerine tanınan yetki açık şekilde kanunda belirtilmiş olup, yönetmelik hükmünde **“açık alan, salon ve benzeri yerler”** ibaresinin geçmemiş olması kanunen net olarak tanınan yetkinin ortadan kaldırıldığı anlamına gelmez. Okul-aile birliğine isteği halinde **okulların bünyesinde bulunan açık alan, kantin, salon ve benzeri yerleri işlettirebileceği veya işletebileceği kanunen verilmiş bir yetkidir. Bu yetki Kanunun amir hükmüdür. Ayrıca yönetmelik düzenleme yetkisi kanunda sayılan yerlerin işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair olup işletilebilecek yerler konusunda tereddüt yoktur.**

Danıştay’ında bu doğrultuda kararları mevcut olup Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği’nin geçici 1’inci maddesi;

“Bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce salon, açık alan ve otopark olarak kiraya verilen yerlerin sözleşmeleri, sözleşme bitim tarihinden sonra yenilenmez.”

Şeklinde düzenlemiştir.

Danıştay Sekizinci Dairesince 26/11/2018 tarihli ve 2018/1769 Esas no, 2018/7324 sayılı kararı ile maddede yer alan “açık alan” ibaresi, yine Danıştay Sekizinci Dairesince 26/11/2018 tarihli ve 2018/2439 Esas no, 2018/7338 sayılı kararı ile maddede yer alan “otopark” ibareleri yönünden maddenin iptaline karar verilmiştir.

Muhtelif Danıştay kararlarında da Yönetmeliğin mezkûr maddesinde belirtilen ve okul aile birliklerine salon, açık alan ve otopark olarak kiraya verilen yerlerin sözleşmeleri, sözleşme bitim tarihinden sonra yenilenmez hükmüne karşı açılan davalarda okul-aile birlikleri haklı bulunmuştur.

Sonuç olarak; 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 16'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında, okul aile birliklerinin okulların bünyesinde bulunan **açık alan, kantin, salon ve benzeri yerleri** işletebileceği veya işletebileceği kuralına yer verilmesine karşın, Kanunun bu emredici hükmüne aykırı olarak salon, açık alan, otopark vb. kiraya verilen yerlerin sözleşmelerinin, sözleşme bitim tarihinden sonra yenilenmeyeceğine, ya da okul aile birliklerinin söz konusu alanları işletme veya işletme yetkisinin ortadan kaldı-

rıldığına ilişkin görüşler hukuki olmayıp bu alanların işletilmesi ve işlettirilmesinde yetki İl Özel İdarelerinin değil okul-aile birliklerine aittir.

KAYNAKÇA

222 sayılı İlköğretim Ve Eğitim Kanunu

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu

09.02.2012 tarih 28199 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği

31.05.2005 tarih 25831 sayılı Mülga Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği

25.04.2016 Tarihli 2015/4343 Esas sayılı, 2016/1770 Karar günlü Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu Kararı

14.06.2017 Tarihli 2016/15113 Esas sayılı, 2017/5295 Karar günlü Danıştay 8. Dairesi Kararı

26/11/2018 tarihli 2018/1769 Esas sayılı, 2018/7324 Karar günlü Danıştay 8. Dairesi Kararı

26/11/2018 tarihli 2018/2439 Esas sayılı 2018/7338 Karar günlü Danıştay 8. Dairesi Kararı

MEVZUAT FİHRİSTİ

15/02/2020-17/03/2020 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUNLAR

- Kanun Adı** : **Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**
- Kanun Tarih ve No.** : 14/2/2020/ 7221
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 20/02/2020- 31045
- Konusu** : Coğrafi verilerin toplanması, üretimi, paylaşımı ile mali ve cezai hükümler
Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Düzenlemeler
20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu,
29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun,
3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu,
29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu,
2/3/1988 tarihli ve 3414 sayılı 775 Sayılı Gecekondu Kanununun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında 3.5.1985 Tarih ve 247 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 16.8.1985 Tarih ve 250 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 1 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.
4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu,
19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanunu,
16/6/2005 tarihli ve 5368 sayılı Lisanslı Harita Kadastro Mühendisleri ve Büroları Hakkında Kanun,
5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu,
29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun.

- Kanun Adı** : **Bankacılık Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
- Kanun Tarih ve No.** : 20/02/2020/ 7222
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 25/02/2020- 31050
- Konusu** : 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunlarının bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.
- Kanun Adı** : **Ürün Güvenliği Ve Teknik Düzenlemeler Kanunu**
- Kanun Tarih ve No.** : 5/3/2020- 31066
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 12/03/2020- 31066
- Konusu** : Ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemelere uygun olmasını sağlamak; piyasa gözetimi ve denetiminin esasları ile yetkili kuruluşların görevlerini ve iktisadi işletmeciler ile uygunluk değerlendirme kuruluşlarının yükümlülükleri belirlenmiştir.
- Bu Kanun, piyasaya arz edilmesi hedeflenen, arz edilen, piyasada bulundurulmuş veya hizmete sunulan tüm ürünleri kapsar.
- Avrupa Birliği üyesi ülkelere ihraç edilen veya ihraç edilmesi hedeflenen ürünler bu Kanun kapsamında piyasaya arz edilmiş sayılır.
- Bir ürüne ilişkin özel bir kanunun bulunması durumunda, bu Kanun hükümleri söz konusu ürüne, özel kanunda hüküm bulunmayan hallerde uygulanır.

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : **Kurumlar Arası Geçici görevlendirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 09.02.2020 – 31054
- Konusu** : 2/5/2019 tarihli ve 1025 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Kurumlar Arası Geçici Görevlendirme Yönetmeliğinin 1 inci maddesine üçüncü fıkrasında sonra

gelmek üzere “(4) Yükseköğretim kurumları, il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese, işletme, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar bu Yönetmelik kapsamında geçici görevlendirme yapamaz” şeklinde değişiklik yapılarak belediye ve il özel idarelerinde yapılan geçici görevlendirmelerde bir ay içinde görevlendirmelerin sonlandırılması sağlanmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Zirai Mücadele Alet Ve Makineleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 18.2.2020 – 31043

Konusu : 2/4/2011 tarihli ve 27893 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Zirai Mücadele Alet ve Makineleri Hakkında Yönetmeliğin çeşitli maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Elektrik Üretim Ve Elektrik Depolama Tesisleri Kabul Yönetmeliği**

R.G. Tarih ve Sayısı : 19.2.2020 – 31044

Konusu : Elektrik üretim ve elektrik depolama tesislerinin kabul işlemlerinin ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak yapılması, can, mal ve saha emniyeti sağlanarak söz konusu tesislerin iletim veya dağıtım şebekelerine uyumlu olarak bağlanması ile kabul işlemleri yetkisine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 20.2.2020 – 31044

Konusu : 15/6/2006 tarihli ve 26199 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinin 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki “Milli Savunma Bakanlığı” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Milli Eğitim Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığının birer” ibaresi eklenmiş, (g) bendindeki “Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve TCDD Taşımacılık Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün birer” ibaresi eklenmiş, (ğ) bendindeki “Karaolu” ibaresi “Ulaştırma Hizmetleri” şeklinde değiştirilmiş, fıkra (1) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir. “i) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı temsilcisinin,” şeklinde değişiklik yapılmıştır.

- Yönetmeliğin Adı** : **Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği**
R.G. Tarih ve Sayısı : 19.2.2020 – 31044
Konusu : Gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemelere ilişkin asgari teknik ve hijyen kriterleri, pestisit kalıntıları ve veteriner ilaç kalıntıları, gıda katkı maddeleri, gıdalara eklenebilecek vitaminler, mineraller ve belirli diğer öğeler, aroma vericiler ve aroma verme özelliği taşıyan gıda bileşenleri, gıda enzimleri, bulaşanlar, hedef dışı yeşillere taşınması önlenemeyen koksidiyostatların ve histomonostatların hayvansal gıdalarda bulunabilecek maksimum miktarları, ambalajlama, etiketleme, hayvansal gıdalarda bulunabilecek veteriner ilaçlarına ait farmakolojik aktif maddelerin sınıflandırılması ve maksimum kalıntı limitleri, numune alma ve analiz metotları, taşıma ve depolama ile ilgili yatay ve dikey gıda kodeksine ilişkin esaslar, coğrafi işaretle ilgili özel hükümler ile diğer bazı gıda ve/veya gıda gruplarına ilişkin özel hükümlerin belirlenmesine dair kuralları düzenlemektedir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Arazi Ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 22.2.2020 – 31047
Konusu : 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununa göre yapılacak arazi ve arsa düzenlemesinin, nerelerde ve ne şekilde uygulanacağı ve bununla ilgili diğer kavram ve hususlara açıklık getirmektedir.
- Yönetmeliğin Adı** : **-İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,**
-İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
-İşyeri hekimleri ve diğer sağlık personelinin görev, yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
-İş Sağlığı Ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
R.G. Tarih ve Sayısı : 28.2.2020 – 31053
Konusu : Yukarıda isimleri geçen yönetmeliklerde “İtiraz komisyonu” oluşumu ve (8) Eğitim kurumları yetkilendirildikleri adrese ilişkin resmi makamlarca tahliye veya yıkım kararı

alınması ya da yıkık veya hasarlı raporu verilmesi durumlarında, yeni adrese taşındıktan sonra otuz gün içerisinde İSG-KÂTİP üzerinden Genel Müdürlüğe başvuru yapılır. Yapılan başvuru doksan gün içinde tamamlanır. Başvuru sürecine ilişkin diğer hususlar mevcut adres değişikliği hükümlerine tabi olarak yürütülür. (9) Sekizinci fıkraya tabi olarak yapılan adres değişikliğinde adres değişikliği bedeli ödenmez.” “(2) İtiraz Komisyonunu oluşturan unvan adlarının iptal olması veya değişmesi halinde yerine atanacak üyeler Bakanlık oluru ile belirlenir.

Yönetmeliğin Adı : **Ölçü Ve Ölçü Aletleri Damga Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 29.2.2020 – 31054

Konusu : 11/1/2007 tarihli ve 26400 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ölçü ve Ölçü Aletleri Damga Yönetmeliğinin 4, 5, 6, 7, 8 inci maddesinde değişiklik yapılmış ve 8 inci maddesinden sonra gelmek üzere “**Servis Damgası**” başlıklı madde eklenmiştir. 9 uncu maddesi değiştirilmiştir. 9 uncu maddesinden sonra gelmek üzere “**Geçici damga yapılması**” başlıklı madde eklenmiştir. 10 uncu maddesinde değişiklik yapılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 11.3.2020 – 31065

Konusu : 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin -4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “müdürlüklerce veya yetkilendirilmiş kuruluşlarca” ibaresi “faaliyetleri kapsamında” olarak değiştirilmiştir. -19 uncu maddesine “(2) Herhangi bir yapılaşmanın bulunmadığı imar adalarında yer alan parsellerde, kullanım fonksiyonuna uygun bir yapı ruhsatı müracaatı aşamasında yıkılarak tasfiye edilmek ve İl Tarım ve Orman Müdürlüğünün uygun görüşü alınmak kaydı ile entegre tesis niteliğinde olmayan tarımsal amaçlı seralara, 61 inci madde uyarınca muvakkat yapı izni verilebilir. Bu yapılarda, 61 inci maddenin on altıncı fıkrasında belirtilen 250 m²’den fazla olmama koşulu aranmaz.”

-55 inci maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “Yalnızca”

ibaresi “Şantiye şefi değişikliği ve” olarak değiştirilmiştir.
-Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-10 FORM - 19 YAPI
RUHSATI FORMU ekteki şekilde değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 13.3.2020 – 31067

Konusu : 27/12/2017 tarihli ve 30283 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Yönetmeliğin dayanak kısmı “**MADDE 3 – (1)** Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununa, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununa, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununa, 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlerle İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanuna ve 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 97 nci ve 103 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.” şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Korunan Alanların Tespit, Tescil Ve Onayına İlişkin Usul Ve Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 16.3.2020 – 31070

Konusu : 19/7/2012 tarihli ve 28358 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

TEBLİĞLER

- Tebliğın Adı** : 2872 Sayılı Çevre Kanununun 20 Nci Maddesinin Birinci Fıkrasının (K) Bendi Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ(2020/1)
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 15.02.2020 – 31040
- Konusu** : 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 20 nci maddesinde, Kanuna aykırılık halinde uygulanacak idari para cezaları belirlenmiştir. Bu duruma binaen, 2872 sayılı Çevre Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan ve özel çevre koruma bölgelerine ilişkin olanlar dışındaki para cezası miktarları yayımı tarihinden itibaren

2872 sayılı Çevre Kanununun 20 nci maddesinin	Kanundaki ceza miktarları	2020 yılında uygulanacak ceza miktarları
(k) bendindeki özel çevre koruma bölgelerine ilişkin olanlar dışındaki ceza miktarları	20.000 TL 100.000 TL	73.747 TL 368.789 TL

şeklinde uygulanacaktır.

- Tebliğın Adı** : Proje Ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 19.02.2020 – 31044
- Konusu** : 28/7/1988 tarihli ve 88/13181 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Sektörüne Dahil İdarelerin İhalesi Yapılmış ve Yapılacak İşlerinde İhale Usul ve Şekillerine Göre Fiyat Farkı Hesabında Uygulayacakları Esasların 4 üncü maddesinin (4.5) numaralı bendi gereği, birinci derecenin son kademesindeki bekâr bir Devlet Memuru olarak Bakanlık Yapı İşleri Genel Müdürlüğü Proje Dairesi Başkanının bütün ek ödentileri dahil net maaşının sözleşmeye esas yıl dönemi (sözleşme birim fiyatlarının ait olduğu yıl dönemi) ile uygulama yılı dönemine ait miktarları arasındaki artış oranları belirlenmiştir.

- Tebliğın Adı** : **Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 517)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 20.02.2020 – 31045
Konusu : Özetle; vergi/ceza ihbarnamesine karşı süresinde açılan davalarda mükelleflerin, istinaf veya temyiz başvuru süresi içerisinde kanun yolundan vazgeçmeleri hâlinde, İdarece de ihtilaflar sürdürülmeyecek, verilen yargı kararının niteliğine göre vergi ve/veya cezalar indirimli olarak tahakkuk edecektir. Bu şekilde tahakkuk eden vergilerin ve/veya cezaların vergiye ilişkin gecikme faiziyle süresinde ödenmesi hâlinde ayrıca indirim uygulanacaktır.
- Tebliğın Adı** : **Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: A Sıra No: 12)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 03.03.2020 – 31057
Konusu : 30/6/2007 tarihli ve 26568 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tahsilat Genel Tebliği Seri: A Sıra No: 1’in Birinci Kısım, İkinci Bölümünün “V. Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları” başlıklı bölümünün 2 ve 4 numaralı alt bölümlerinde yer alan “2.000,-” ibareleri “5.000,-” şeklinde değiştirilmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 31)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 03.03.2020 – 31057
Konusu : 26/4/2014 tarihli ve 28983 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde değişiklik yapılmıştır
- Tebliğın Adı** : **İçme Suyu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliği**
R.G. Tarih ve Sayısı : 07.03.2020 – 31061
Konusu : Yerüstü ve yeraltı su kaynaklarından temin edilen suların arıtılması için inşa edilecek olan içme suyu arıtma tesislerinin tasarım esaslarını ve normlarını düzenleyen bu tebliğ içme suyu arıtma tesislerinin projelendirmesi ve işletilmesi sırasında uygulanması gereken teknik usulleri kapsamaktadır.

- Tebliğın Adı** : **İş Sağlığı Ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 08.03.2020 – 31062
- Konusu** : 26/12/2012 tarihli ve 28509 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinin Ek-1 İşyeri Tehlike Sınıfları Listesinde değişiklikler yapılmıştır.
- Tebliğın Adı** : **Mimarlık Ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2020 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 10.03.2020 – 31064
- Konusu** : 16/7/1985 tarihli ve 85/9707 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesinin 3.2 maddesi gereğince, mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabında kullanılacak 2020 yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri, yapının mimarlık hizmetlerine esas olan sınıfı dikkate alınarak; KDV hariç, genel giderler (%15) ile yüklenici kârı (%10) dâhil edilerek Resmi Gazete’nin nüshasında liste olarak gösterilmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Yapı, Tesis Ve Onarım İşleri İhalelerinde Kullanılan Müteahhitlik Karneleri Ve İş Bitirme Belgelerinin 2020 Yılına Ait Değerlendirme Katsayıları Hakkında Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 10.03.2020 – 31064
- Konusu** : 28/3/1981 tarihli ve 17293 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı, Tesis ve Onarım İşleri İhalelerine Katılma Yönetmeliği uyarınca, ihalelere iştirak edecek olan müteahhitlerin, ellerinde bulunan ve geçerliliği sona ermemiş müteahhitlik karneleri, ilgili kuruluşlarca, aşağıda belirtildiği şekilde ve grubu aynı kalmak şartıyla aktararak kabul edilecektir.
- Tebliğın Adı** : **Araştırma Ve Geliştirme Destek Programına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2019/65)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 12.03.2020 – 31066
- Konusu** : Bakanlığın ve tarım sektörünün ihtiyaç duyduğu öncelikli konularda bilgi ve teknolojilerin geliştirilmesi, bu bilgi ve teknolojilerin çiftçiler ile tarımsal sanayicilere aktarılması amacıyla uygun görülen araştırma geliştirme projelerinin desteklenmesi sağlanmıştır.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

İŞÇİNİN ELEKTRONİK ORTAMDA İZLENMESİ¹

İşverenin yönetim hakkının bir sonucu olarak işçiyi elektronik ortamdan izlemesi ve takip etmesi her zaman mümkün olup; bunun gizlice yapan işverenin elde edilen bilgilerin haklı bir fesih sebebi olarak ileri sürülmesi mümkün olmadığından mahkemece fesih haklı bir nedene dayanmadığından davacının ihbar tazminatına hak kazandığı gözetilmelidir.

(...)

Davacı vekili, davacının davalıya ait işyerinde mühendis olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin davalı işveren tarafından haklı bir neden olmadan feshedildiğini, dört haftalık ihbar tazminatı tutarının ödenmemesi sebebiyle ilamsız icra takip başlatıldığını, davalı işverenin haksız ve hukuka aykırı olarak takibe itiraz ettiğini ileri sürerek itirazın iptaline karar verilmesini, davalı işverenin icra inkar tazminatı ödemeye mahkum edilmesini talep etmiştir.

Dosya kapsamına göre, davacının iş sözleşmesi 15.11.2014 tarihli fesih bildirim ile “gizlilik ve tarafsızlık sözleşmesine aykırı olarak, iş haricindeki web sitelerine sürekli erişimde bulunmak, gizlilik ve tarafsızlık sözleşmesine aykırı olarak, gizlilik içeren bilgileri şirket dışına yazılı olarak çıkarmak, her gün kısa süreli de olsa iş amaçlı bilgisayardan, internet üzerinden alışveriş ve kariyer sitelerine girmek, bir yıl içinde 6 kez yarım saat, 6 kez de 1 saatin üzerinde internette zaman geçirmek, bu sebeple iş görme edimini layıkı ile yerine getirmemek, şirket kaynaklarını verimsiz ve amaç dışı kullanmak, mesai saatlerine uymamak, iş disiplinin bozma ve yanıltıcı beyanda bulunmak” sebebiyle feshedilmiştir.

(...)

İşverenin yönetim hakkının bir sonucu olarak işçiyi elektronik ortamda izlemesi ve takip etmesi her zaman mümkündür. Ancak bunun için işçinin bu izleme hakkında bilgilendirilmiş olması şarttır. İşçinin izlendiğine dair bilgilendirilmemesi veya gizlice izlemesi, bu izleme neticesinde elde edilen veriler, iş sözleşmesinin işçi tarafından ihlal edildiğini açıkça ortaya koysa dahi hukuka aykırı olarak kabul edilmelidir. Hal böyle iken, somut olayda işverence gizlice izleme neticesinde elde edilen bilgilerin haklı fesih sebebi olarak ileri sürülmesinin mümkün olmadığı ve davacının ihbar tazminatına hak kazandığı sonucuna varılması gerekirken, yazılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmesi hatalı olup, kararın bu sebeple bozulması gerekmiştir.

¹ T.C. Yargıtay Yirmiikinci Hukuk Dairesi E:2017/21857, K:2019/9884, T:07/05/2019

İŞ KAZASINDA ASIL İŞVEREN VE ALT İŞVEREN SORUMLULUĞU²

Davalı şirketlerin aşamalarındaki yönetim kurulu üyeleri, ortakları, adresleri ve faaliyet alanları aynı olup, aralarında organik bağ bulunduğu açık olan davalı şirketlerin tümünün hüküm altına alınan iş kazası sonucu meydana gelen zararın giderilmesine ilişkin tazminatta birlikte sorumlu oldukları gözetilmelidir. (4875 s. İş K. m.2)

Yargılama konu ihtilafın sağlıklı biçimde çözülmesi için asıl işveren-alt işveren kavramlarıyla, somut uyumsuzluk için önem arz ettiğinden işveren niteliği konularında açıklanmasında fayda vardır.

4857 sayılı Kanun'un 2. Maddesine göre; bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye "işçi", işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara "işveren", işçi ile işveren arasında kurulan ilişkiye ise "iş ilişkisi" denir.

İş Kanunu'nun 2. maddesinin 7. fıkrasına göre bir işverenden, iş yerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerin sadece bu iş yerinde aldığı işte çalıştırılan diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye "asıl işveren-alt işveren ilişkisi" denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o iş yeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

4857 sayılı Kanununun 2/7. Maddesi ile işçilerin İş Kanunu'ndan sözleşmeden ve toplu iş sözleşmesinden doğan hakları güvence altına alınmak istenmiştir. Aksi halde, 4857 sayılı Kanun'dan kaynaklanan yükümlülüklerinden kurtulmak isteyen işverenlerin işin bölüm veya eklentilerini muvazaalı bir biçimde başka kişilere vermek suretiyle yükümlülüklerinden kaçması mümkün hale gelecektir.

Asıl işveren ile alt işverenin birlikte sorumluluğu müteselsil niteliktedir. Asıl işveren, doğrudan bir hizmet sözleşmesi bulunmamakla birlikte İş Kanunu'nun 2. maddesinin 6. fıkrası gereğince alt işverenin iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle uğrayacakları maddi ve manevi zarardan alt işverenle birlikte müteselsilen sorumludur. Bu nedenle meslek hastalığına veya iş kazasına uğrayan alt işverenin işçisi veya ölümü halinde mirasçıları tazminat davasını müteselsil sorumlu olan asıl işveren ve alt işverene karşı birlikte açabilecekleri gibi yalnızca asıl işverene veya alt işverene karşı da açabilirler.

Öte yandan asıl işveren ile alt işveren arasında yapılan sözleşme ile iş kazası veya meslek hastalığına bağlı maddi ve manevi tazminat sorumluluğunun alt işverene ait olduğunun kararlaştırılması; bu sözleşmenin tarafı olmayan işçi veya mirasçıları bağlamaz.

Birlikte istihdam, grup şirketlerinde ortaya çıkan bir çalışma biçimidir ve bu çalışma biçiminde işçilerin bir kısmı aynı anda birden fazla işverene ve birlikte hizmet vermektedirler. Daha çok yönetim organizasyonu kapsamında birbirleriyle bağlantılı olan bu şirketler aynı binalarda hizmet verebilmekte ve bir kısım işçiler iş görme edinimini işverenlerin tamamına karşı yerine getirmektedir. Tüm şirketlerin idare müdürlüğünün aynı şahıs tarafından yapılması, şirketlerin birlikte kullandığı işyerinde verilen muhasebe, güvenlik, ulaşım, temizlik, kafeterya ve yemek hizmetlerinin yerine tüm işverenlere karşı verilmiş olması buna örnek olarak gösterilebilir. Bu gibi bir ilişkide, işçi ve işverenler arasında tek bir iş ilişkisi vardır.

² T.C. Yargıtay Yirmibirinci Hukuk Dairesi, E:2018/4897, K:2019/4072, T:23/05/2019

İş sözleşmesine katılmada ise, başlangıçta tek bir işverenle kurulan iş ilişkisine zamanla diğer bir işveren katılmakta ve işçi işgörmeye edimini bu katılan şirkete karşı da yerine getirmektedir. İşçinin ilk iş vereni ile bağlantısı kapmamakta, iş sözleşmesinin devri değil, işveren tarafından bir çoğalma söz konusu olmaktadır. Bu durumda da tek bir iş ilişkisi vardır. (M.Alp. İş Sözleşmesinin Devrinde B.Mazı Sorunlar. DEÜ. Hukuk Fakültesi Dergisi. Cilt 9. Özel Sayı, 2007.s:197).

Holding bir şirket gruplarının bünyesinde her biri bağımsız tüzel kişiliğe ve hukuki varlığa sahip şirketler yer almaktadır. Dolayısıyla holdinge bağlı şirketlerde çalışan işçilerin işvereni hukuken holding veya şirket topluluğu değil iş aklının tarafı olan şirkettir. Buna göre, aynı gruba ya da holdinge bağlı farklı tüzel kişiliği haiz şirketlerin iş kazaları veya meslek hastalıklarından kaynaklanan hukuki sorumlulukları, bünyesinde buldukları holding ya da gruptan bağımsızdır. Yani holding ya da guruptaki diğer şirketler, kazalı işçinin işvereni olan şirketin iş kazaları veya meslek hastalıklarından kaynaklanan hukuki sorumluluklarından ötürü kural olarak sorumlu tutulamazlar. Ancak şirketler arasında organik bağın bulunduğu durumlarda birlikte istihdamın mevcudiyeti veya işçinin işveren şirketten alacağı tahsilini olanaksız hale getiren muvazaalı işlemlerin varlığı durumunda işveren şirketle birlikte diğer şirketler de sorumlu tutulabilir. (Süzek, Sarper. İş Hukuku. Yenilenmiş 12. Bası. İstanbul s:158)

Neticeten yukarıda değinildiği üzere çalışma hayatında işçinin asıl işverenin dışında başka işverenlere de hizmet verdiği, yine işçinin bilgisi dışında olmakla beraber esasında birbiri ile bağlantısı olan işverenlerin işlerini ifa ettiği de bir hakikattir. Bu gibi durumlarda,, Dairemizin önceki içtihatlarında da belirtildiği gibi şirketler arasında organik bağdan söz etmek gerekir.

HAFTA TATİLİ ÜCRETİ³

4857 sayılı İş Kanunu'nda fazla çalışmalar için öngörülen denkleştirme usulünün hata tatili çalışmaları için öngörülmediği gibi Yeni Borçlar Kanunu döneminde açılan davalar bakımından davalıların birisinin zamanaşımı def'inde bulunması halinde bu ortak def'i kabul edilerek zamanaşımı def'inde bulunmayan davalılara da sirayet edeceğinden eldeki kısmi eda külli tespit davasında davalılardan birisinin iler sürmüştüğü zamanaşımı def'inden diğer davalının da yararlanması gerektiği gözetilmelidir. (6098 s. TBK m. 155), (4857 s. İş K. m.46)

(...)

A) Davacı İstemin Özeti:

Davacı vekili özetle, müvekkilinin 05.06.2008 tarihinde asıl iş veren Mersin İl Özel İdaresi'ne bağlı Erdemli İlçe Özel İdaresi Bakımevi şantiyesinde işe başladığını, alt işveren ... Temizlik İnş. ... hizmet süresi boyunca dozer operatörü ve iş makinesi operatörü olarak çalıştığını, müvekkilinin iş aklına 30.03.2014 tarihinde haksız olarak son verildiğini, aylık en son ... TL brüt ücret aldığını, davacının il özel idaresi bünyesinde 10 çalışıp 4 gün dinlenme sistemiyle çalıştığını, Mersin İl Özel İdaresinin 6360 sayılı Kanun gereğince 30.03.2014 tarihinde tüzel kişiliğinin kaldırıldığını ve yetkilerinin Mersin Büyükşehir Belediyesine devredildiğini iddia ederek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı fazla çalışma ücreti, hafta tatili ücreti ve yıllık izin

3 T.C. Yargıtay Dokuzuncu Hukuk Dairesi E:2017/12074, K:2019/12717, T:30/05/2019

ücreti alacaklarının faizleri ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsilini talep ve dava etmiştir.

(...)

Somut uyuşmazlıkta; Mahkemenin de kabulünde olduğu üzere davacı davalı işyerinde 10 gün çalışma 4 gün dinlenme sisteminde çalışmaktadır. 14 günlük periyotta, 4 gün dinlenildiği gözetilerek mahkemece denkleştirme yöntemiyle hafta tatillerinin tamamının kullandırıldığı kabul edilerek hafta tatili alacağı reddedilmiş ise de, 4857 sayılı İş Kanunu'nda fazla çalışmalar için öngörülen denkleştirme usulünün hafta tatili çalışmaları için öngörülmemesi nedeniyle bu kabul yerinde değildir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 46. Maddesine göre hafta tatili "7 günlük bir zaman dilimi içerisinde kesintisiz en az 24 saat dinlenmedir." Somut olaya dönüldüğünde davacı davalı işyerinde 6 gün çalıştıktan sonra 7. Gün dinlenmesi gerekirken çalışmakta ve bu çalışmadan sonra yeni haftada 3 gün daha çalıştıktan sonra 4 gün dinlenmektedir. Yani davacı işçi 14 gün çalışma periyodunda bir defa hafta tatili kullanmaktadır. Buna göre davacının hafta tatillerinin yarısında çalıştığı, yarısını kullandığı kabul edilerek hafta tatili ücretinin hesaplanarak hüküm altına alınması gerekirken, hafta tatilleri için geçerli olmayan denkleştirme esası gerekçesiyle talebin reddi hatalıdır.

MÜKERRER KADASTRO, MERA⁴

Köy tüzel kişiliği tarafından dava konusu taşınmazın köyün merası olduğu iddiasına dayanılarak açılan davada; davalılara ait tapu kaydının haritasının dava konusu taşınmaza uygulandığı, fakat hükme esas alınan son ek raporda bu harita ile kadastro paftasının çakıştırılmadığı ve kaydın kapsamının gösterilmeyerek taşınmazın mera olarak sınırlandırılmasına karar verilen bölümün tamamının bu kaydın kapsamı dışında kalıp kalmadığı belirlenmeli, bu harita kapsamında kalan yer hakkında 2. Kez yapılan mükerrer kadastronun tüm sonuçlarıyla hükümsüz olacağı gözetilmeli, bu kaydın kapsamı dışında kalan yer hakkında ise mahalli bilirkişi ve tanıklardan taşınmazın öncesinin ne olduğu, mera olup olmadığı, hangi tarihten itibaren ve ne şekilde, kim veya kimler tarafından kullanıldığı, komşu parseller ile arada ayırıcı unsur bulunup bulunmadığı gibi hususlar tek tek sorularak maddi olaylara dayalı olarak açıklattırılmalı, bilirkişi ve tanık beyanları komşu parsel tutanak ve dayanakları ile denetlenmeli, gerek yapılacak keşifle alınan beyanlar arasında doğabilecek çelişkiler lüzum görüldüğü takdirde, yüzleştirme yoluna gidilerek giderilmeli, keşfe katılacak 3 kişilik zirai bilirkişi kurulundan, çekişmeli taşınmazın niteliğini, mera olup olmadığını bildiren, komşu parsellerle karşılaştırılmalı biçimde çekişmeli taşınmazın toprak yapısı, eğimi, bitki deseni ve diğer yönlerden komşu parsellerden nasıl ayrıldığını açıklayan, taşınmazların değişik yönlerden çekilmiş fotoğrafları ile desteklenmiş ayrıntılı rapor alınmalı, dava konusu taşınmazın bitişik doğu sınırında orman parseli bulunduğu anlaşılmalı; orman bilirkişisinden, taşınmazın mera olarak sınırlandırılmasına karar verilen bölümünün orman devamı niteliğinde olup olmadığını belirleyen rapor alınarak hüküm kurulması gerektiği nazara alınmalıdır. (3402 s. Kadastro K. m. 16/B,22/1)

4 T.C. Yargıtay Onaltıncı Hukuk dairesi E:2019/2886, K:2019/4100, T:29/05/2019

DANIŞTAY KARARLARI

İŞYERİ ÇALIŞMA SAATLERİNE İLİŞKİN İDARİ PARA CEZASI¹

İşyeri kapanış saatlerine uyulmaması halinde belediyece idari para cezası verileceği, Belediyece işyerinin geçici olarak faaliyetten men edilmesi yolunda tesis edilen işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı hakkında.

TÜRK MİLLETİ ADINA

İnceleme ve Gereçe:

Maddi Olay:

Davacı adına düzenlenen işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile işletilen iş yerinde yapılan kontrollerde, iş yeri kapanış saatine uyulmaması nedeni ile davacı, birden fazla kez idari para cezası ile cezalandırılmıştır.

19.06.2011 tarihinde iş yerinde yapılan denetimde de kapanış saatine uyulmadığı tespit edilmiştir.

Tüm bu durumlar ve son olarak 26.07.2011 tarih ve 2233 sayılı encümen kararıyla davacının 1.450,00-TL idari para cezası ile cezalandırıldığı göz önüne alınarak, Denizli Belediye Encümeninin 26.01.2011 tarih ve 2234 sayılı kararı ile söz konusu iş yerinin Denizli Belediyesi Emir ve Yasaklar Yönetmeliği'nin 13. maddesinin 3. fıkrası gereğince, beş gün süre ile ticaret ve sanattan men edilmesine karar verilmiştir.

Bunun üzerine bakılan dava açılmıştır.

İlgili Mevzuat:

2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyat Kanunu'nun 6. Maddesinde; "(Mülga: 13/1/1986 - 3257/13 md.; Yeniden düzenleme: 24/11/2004-5259/1 md.) Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden; a) Faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılan, b) Açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan, c) Bu Kanununun 12 nci maddesinde belirtilen yasaklara uymadığı tespit edilen, d) Mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen, İş yerlerinin işletmecilerine beşyüzmilyon Türk Lirası ile bir milyar Türk Lirası arasında idarî para cezası verilir. Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında il daimi encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar

¹ T.C. Danıştay Onuncu Daire Esas No:2018/5094, Karar No:2019/1098

kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları 6183 sayılı Âmmeye Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.” Hükümüne yer verilmiştir.

Aynı Kanun’un 8. Maddesinde ise belli fiillerin işlenmesine yönelik polisçe kat’i delil elde edilmesi hâlinde, ilgili işyerinin, mahallin en büyük mülki amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edileceği kural altına alınmıştır.

1608 sayılı Umuru Belediye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun’un 1. maddesinde “Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükümüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir. Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir. Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır.” hükmü yer almıştır.

Denizli Belediye Meclisinin 11.03.2010 tarih ve 171 sayılı kararı ile kabul edilen denizli Belediyesi Amir ve Yasaklar Yönetmeliği’nin 13. maddesinin 3. fıkrasında; “Belediye encümeni kararı ile verilen idari para cezası veya cezalarına rağmen, emre aykırı davranışın devam etmesi durumunda; 1608 sayılı Kanun’un 5728 sayılı Kanun’la değişik 1 inci maddesine göre, ‘yasaklanan faaliyetin menine karar verilir’ amir hükmünde hareketle; yasaklanan faaliyetin men cezası ancak işyerinin kapatılması suretiyle yerine getirilebileceğinden ve aksi halde cezanın uygulanması mümkün olamayacağından; belediye encümeni kararıyla ve süresini de belediye encümeninin belirleyeceği işyeri kapatma (ticaret ve sanattan men) cezası verilir.” kuralına yer verilmiştir.

Hukuki Değerlendirme:

2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu’nun 6. maddesinde, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin işletmecilerine hangi lâlelerde idari para cezası verileceği sayılmış, iş yerinin açık ve kapalı bulunacağı saatlere uyulmaması ve bu hâller arasında belirtilmiştir. Ayrıca, bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrara hâlinde, en son uygulanan idari para cezasının bir kat artırılacağı, söz konusu idari para cezalarının, belediye sınırları içerisinde belediye encümeninin vereceği

kurala bağlanmıştır. Kanun'un 8. maddesinde, mahallin en büyük mülki amiri tarafından işyerinin otuz günü geçmemek üzere geçici olarak faaliyetten men edileceği hâller sayılmış; **ancak işyeri açılış ve kapanış saatlerine uyulmaması hâli, bu maddede faaliyetten men sebebi olarak gösterilmemiştir.**

2559 sayılı Kanun'da, hangi hâlde hangi yaptırımın hangi idare tarafından uygulanacağını açık bir şekilde düzenlendiği göz önüne alındığında, genel hükümler içeren ve idari para cezası uygulamasında 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'na atıfta bulunan 1608 sayılı Kanun dikkate alınarak hazırlanarak Yönetmelik hükmünün uygulanma olanağı bulunmamaktadır.

İşyeri kapanış saatine uyulmaması şeklinde gerçekleşen fiile yönelik olarak 2559 sayılı Kanun kapsamında davalı belediyenin yetkisinin idari para cezası vermekle sınırlı olduğu, işyerinin geçici olarak kapatılması yetkisinin mahallin en büyük mülki amirine ait olduğu, işyeri kapanış saatine uyulmamasının ise mülki amirin yetkisini kullanmasına gerekçe olarak gösterilen fiiller arasında yer alamadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda, işyeri kapanış saatine uyulmaması nedeniyle, davalı belediye tarafından tesis edilen dava konusu işlemde hukuka ve mevzuata uyarlık bulunmamaktadır.

Bu durumda, dava konusu işlemin iptaline karar verilmesi gerekirken, yukarıda özetlenen gerekçeyle davanın reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında isabet görülmemiştir.

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATI²

İmar mevzuatı açısından ihtilaflı olan ve hakanda verilmiş yargı kararları nedeniyle imara aykırı kısımlarının yıkılması suretiyle imar mevzuatına uygun hale getirilmesi gereken bir yapıda bulunan işyerine, işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebilmesi için imar mevzuatına uygun bir yapının varlığını öngören düzenlemeler hilafına işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenemeyeceği hakkında.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Dava; İstanbul ili davalı idare yanında davaya katılan adına düzenlenen 21.12.2010 günlü, 2010/732 sayılı işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik"nin 12. Maddesinin 3. Fıkrasında yer alan "İşyeri açma ve çalışma ruhsatı müracaatı sırasında bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeler dışında başka herhangi bir belge istenemez ve başvuru formundaki beyana göre ruhsat işlemleri sonuçlandırılır." Hükmünün iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay Onyedinci Dairesi'nin 28.1.2016 günlü, E:2015/11412, K:2016/441 sayılı

² T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu Esas No:2016/3837, Karar No:2018/5945

kararıyla; davanın “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik”in 12. maddesinin 3. fıkrasında yer alan İşyeri açma ve çalışma ruhsatı müracaatı sırasında bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeler dışında başka herhangi bir belge istenmez ve başvuru formundaki beyana göre ruhsat işlemleri sonuçlandırılır.” hükmünün iptali istemi yönünden, dava konusu Yönetmelik maddesinde dayanağı kanun hükümlerine, kamu yararı ve hizmetleri gerekleri açısından hukuka ve hükümlerine, kamu yararı ve hizmet gerekleri açısından hukuka ve mevzuata aykırılık bulunmadığı; Sarıyer Belediyesi tarafından düzenlenen 21/12/2010 günlü, 2010/732 sayılı işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının iptali istemine gelince; 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun’un 4. maddesinde işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye yetkili mercilerin iznin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar vermemek, çevre kirliliğine yol açmamak, yangın., patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak olarak belirlenen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmelik esas alacaklarının hüküm altına alındığı; İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin yönetmelik metninde işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebilmesi için varlığı aranan koşulları arasında imar mevzuatına uygunluk, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izninin bulunması gibi hususlar açıkça düzenlenmemiş ise de, gerek 3572 sayılı Kanun’un imar mevzuatına uygunluğun dikkate alınması yönündeki emredici hükmü gerekse de 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca yapı ruhsatı ve kullanma izni bulunmadan bir yapının inşa edilmesinin ve kullanılmasının mümkün olmaması karşısında, işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebilmesi için imar mevzuatına uygun bir yapının varlığının hukuksal bir zorunluluk olduğu; uyuşmazlıkta, ilçesi sınırları içinde bulunan ve tapu kayıtlarına göre 240 metrekare alan genişliğinde ve uyuşmazlık konusu işyeri ruhsatını haiz yapı hakkında kaçak olarak yapıldığı gerekçesiyle verilen 1965 tarihli bir yıkım kararı bulunduğu, bu kararın 2009 yılına kadar uygulanmadığı, 2009 yılında tebliğ edilen yıkım kararının iptali istemiyle açılan davada İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 31.03.2010 günlü, E:2009/348; K:2010/489 sayılı kararıyla “yapının hangi kısımlarının imar mevzuatına aykırı olduğunun tespiti suretiyle işlem tesis edilmesi gerektiği” gerekçesiyle yıkım kararının iptal edildiği; Boğaziçi İmar Müdürlüğünün 26/02/2009 günlü yazısıyla yapının 4x6 ve 3x6 ebadında olan (toplam 42 metrekare) kısımlarının 1932 tarihli musakkafat vergisi tahrir varakası uyarınca yasal olduğu ancak bu kısımların yapıda hangi alana karşılık geldiğinin apikasyon krokisi ile anlaşılabilceğinin yapı kontrol bürosuna bildirildiği; 27.2.2009 günlü Bozğaziçi İmar Müdürlüğü yazısı ile de ilgili yapının sahil şeridinde yolda kaldığı ve yapılaşmanın mümkün olmadığı hususunun ... Belediyesine bildirildiği; 03.30.2010 günlü ... Belediye Başkanlığı işlemi ile uyuşmazlık konusu işyerinin haiz olduğu 2004 tarihli kafeterya ruhsatının imar mevzuatına aykırı yapıda faaliyet yürütülmesi nedeniyle iptal edildiği; 08.01.2010 günlü yapı tatil tutanağı ile yapının

1957 yılı öncesi ve sonrası yapılan alanlar olarak ikiye ayrılması suretiyle krokinin çizildiği ve 1957 yılı öncesi inşa edilen kısmın 1932 tarihli musakkafat vergisi tahrir varakası uyarınca yasal olduğunun belirtildiği ancak bu alanın net büyüklüğü ve hangi kısma tekabül ettiği hakkında bir ifadeye yer verilmediği, sadece taralı alan şekilde gösterildiği; 18.02.2020 günlü Boğaziçi İmar Müdürlüğü yazısı ile de yapının 1957 yılından öncesine ait olan kısmının iskanlı sayıldığı ancak 1957 sonrası yapılan kısımların yasallığına ilişkin herhangi bir belgeye rastlanılmadığı hususlarının yapının malikine bildirildiği; bununla birlikte davaya konu işyeri ruhsatının yapının imara aykırı kısımlarında faaliyette bulunulmayacağı yönünde verilen taahhüt üzerine düzenlendiği; öte yandan, davacılar tarafından uyumsuzluk konusu yapının imara aykırı kısımlarının yıkılması istemiyle yapılan başvuruların reddine ilişkin işlemlerin İstanbul 1. İdare Mahkemesinin (E:2010/83, K:2010/490; E:2008/1718, K:2010/492; E:2010/412, K:2010/491) sayılı kararlarıyla; "... taşınmaz üzerindeki yapılarla ilgili olarak ruhsat ve iskan belgesinin sunulmadığının görüldüğü ... yapının ruhsatsız ve ruhsata aykırı kısımlarının belirlenerek işlem tesis edilmesi gerektiği ...2 gerekçelerine yer verilerek iptal edildiğinin anlaşıldığı dosya içeriğinde sunulan ve yukarıda aktarılan bilgi ve belgeler uyarınca uyumsuzluk konusu ruhsat sahip işyerinin bulunduğu yapının bir kısmının imar mevzuatına uygun bir kısmının ise aykırı olduğu, aykırı olan kısımlarının yıkılması gerektiği ancak bu kısımların gerek büyüklükleri gerekse de yapının hangi kısımlarına tekabül etikleri noktasında ilgili kurumlar yapının imar mevzuatına uygunluk açısından ihtilafli bir konumda olduğunun açıkça anlaşıldığı; buna göre, imar mevzuatı açısından ihtilafli bir konumda olduğunun açıkça anlaşıldığı; buna göre, imar mevzuatı açısından ihtilafli bir konumda bulunan ve hakkında verilmiş yargı kararları uyarınca imara aykırı kısımlarının tespit edilerek yıkılması suretiyle imar mevzuatına uyumlu bir hale getirilmesi şart olan bir yapıda bulunan işyerine, işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenebilmesi için imar mevzuatına uygun bir yapının varlığını öngören düzenlemeler hilafına işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmesine ilişkin işlemde hukuka uyarılık bulunmadığı gerekçesiyle, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 12. Maddesinin 3. Üncü fıkrasının iptali istemi yönünden davanın reddine, ... Belediyesi tarafından davalı idare yanında davaya katılan adına düzenlenen 21.12.2010 günlü, 2010/732 sayılı işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptaline karar verilmiştir.

SAYIŞTAY KARARLARI

KİRAYA VERİLEN GAYRİMENKULÜN ELEKTRİK, SU, DOĞALGAZ, TELEFON VE İNTERNET ABONELİK TÜKETİM BEDELLERİNİN BELEDİYE BÜTÇESİNDEN ÖDENMESİ VE ALT KİRA SÖZLEŞMESİ YAPILMASI¹

.... tarih ve sayılı Belediye Meclis Kararı ile olarak adlandırılan m2'lik kullanım alanı bulunan gayrimenkulün 10 yıllığına kiraya verilmesine karar verilmiştir. Bu karar doğrultusunda tarihinde "... Kiralama İşi" için ilana çıkmış ve ilan tarih ve sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış, ihale tarihi ise olarak belirlenmiştir.

Mali Hizmetler Müdürlüğüne sunulan, m2 kullanım alanı olanişletmesinin KDV hariç Brüt gelirin %5 + KDV (Yıllık Minimum TL + KDV) (Tahmini yıllık brüt ciro TL'dir) 1 yıllık muhammen bedelle ihale edilmesi hususu tarih sayılı onay belgesi Belediye Başkanınca onaylanmıştır.

..... tarih ve sayılı encümen toplantısında "İhaleye yeterli katılım olmadığından onbeş (15) gün süreyle pazarlığa bırakılmasına" oybirliği ile karar verilmiş ve encümen üyelerince aynı gün tutanak tutulmuştur. tarihinde Belediye Encümeni pazarlığa bırakılan ...'nin kiralanması için toplanmış,sayılı encümen kararı ile, ... Hizmetleri AŞ'ye bir yıllık kira muhammen bedeli KDV hariç Brüt Gelir/Cironun %5,1 +KDV (yıllık min. TL + KDV) (Tahmini yıllık brüt ciro TL + KDV'dir) bedelle, 01 Kasım 2027 tarihine kadar kiraya verilmesine ve karar örneğinin gereği için dosyaları ile birlikte Mali Hizmetler Müdürlüğüne tevdiine oy birliği ile karar verilmiştir.

..... tarih ve sayılı yazı ile ihale üzerine kalan şirket ile belediye arasında kira mukavelesi imzalamaya belediye adına Mali Hizmetler Müdürü yetkilendirilmiştir. Bunun üzerine tarihinde Hiz. A.Ş. ile Belediye arasında kira başlangıcı olarak 16.11.2017 bitiş tarihi olarak ise 01.11.2027 olmak üzere mukavele imzalanmıştır.

Kiralama İhalesi Özel Şartnamesinin "Vergi Resim Ve Harçlarla Sözleşme Giderlerinin Kimin Tarafından Ödeneceği" başlıklı 13'ncü maddesinde "Binanın yapı kullanma izin belgesi tarihinden itibaren kiracı işyerinde kullanacağı elektrik su ve çevre temizlik vergisi ve abonelerini kendi adına yaptıracak ve ücretlerini hiçbir itiraza mahal vermeden ödeyecektir..." hükmüne yer verilmiştir.

.... tarihli Belediye ile kiracı arasında imzalanan Kira Sözleşmesinin 12'nci maddesinde ise; "Kiracı, masrafı tamamen kendisine ait olmak üzere su, doğalgaz ve elektrik alabilecek ve taşınmazda genel anten donanımı ile özel anten yaptırabilecektir. Bunların giderleri ile demirbaş telefon varsa bunun abone ücreti ile konuşma giderleri kiracıya ait olacaktır." hükmü yer almaktadır. Bu kira sözleşmesinde kira başlangıç tarihi olarak 16.11.2017 tarihi belirlenmiştir.

¹ Sayıştay 6. Daire Karar No:718, Tutanak tarihi:21.1.2022

Kiracı Hiz. A.Ş.'nin Belediye Başkanlığına yazdığı tarihli dilekçe ile 30.11.2017 tarihindeki sözleşme ile kiralamış olduğu alt yüklenici çalıştırmak istediğini belirtmiştir. Bunun üzerine tarih vesayılı encümen kararı ile kiracının talebinin kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir. Bu karar doğrultusunda tarihinde kiracı ... Hiz. A.Ş. ile Tic. A.Ş. arasında bitiş tarihi 01.11.2027 olarak kararlaştırılarak alt kira sözleşmesi imzalanmıştır.

.... tarih ve ... sayılı meclis kararı ile belediye müdürlüklerinin 2018 yılında yapacağı etkinlik ve organizasyonlar için salon kiralaması talebi oy birliği ile kabul edilmiş bunun üzerine 21.03.2018 tarihinde belediye ve alt kiracı A.Ş. arasında 22.03.2018-31.12.2018 tarihleri arasında geçerli olmak üzere mülkiyeti belediyeye ait olan bulunan salonlar kiralanmıştır. Salonların tek kullanım bedeli olarak;

(...)

belirlenmiş olup, her bir salon için ayrı ödeme yapılacağı kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda 2018 yılı içerisinde TL tutarında kiralama yapılmıştır.

Yukarıda yer verilen şartname ve sözleşme hükümlerine aykırı olarak, Ada Parselde bulunan ait olan elektrik, su, doğalgaz, telefon ve internet abonelik tüketim bedellerinin belediye bütçesinden ödenmesi sonucuTL kamu zararına neden olunmuştur.

Ancak kamu zararı tutarı TL ahizi Hizmetleri A.Ş.'den tarih ve nolu makbuzlarla tahsil edildiğinden ilişilecek husus kalmadığına oy birliğiyle,

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNA GÖRE İHALE EDİLEN YERİN ELEKTRİK VE SU GİDERLERİ²

..... Belediyesi tarafından kiraya verilen Yeri'nin sözleşmesinde elektrik ve su giderlerinin kiracı tarafından ödenmesi hüküm altına alınmış olmasına rağmen bu giderlerin Belediye bütçesinden karşılanması neticesinde TL kamu zararına sebebiyet verildiği hususu ile ilgili olarak;

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında;

“Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.” denilmektedir.

Aynı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının g bendinde;

“g) Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak

² Sayıştay 5. Daire, 412 Karar No, 16.1.2020 Tutanak Tarihi

tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri aynı hak tesisi,” hükmü yer almaktadır.

Belediye tarafından Yeri 2886 sayılı Kanununun 51 inci maddesine göre ihale edilmiş ve istekliLtd. Şti. ile kira sözleşmesi imzalanmıştır.

Bu kira sözleşmesinin 4 üncü maddesinde, sözleşmenin konusunun Mahallesi mevkiinde bulunan Yeri İşletmeciliği olduğu belirtilmiştir.

Kira şartnamesinin “II Özel Şartlar” başlıklı bölümünün 2 nci maddesinde;

“İşyerinde kullanılacak olan Elektrik, Su, telefon, internet bedelleri kiracıya ait olup, sözleşme tarihinden itibaren 15(onbeş) iş günü içerisinde tüm abonelikleri kendi adına yapmak zorundadır. Yapmayanlara yer teslimi(anahtar) yapılmayacaktır.” denilmektedir.

Kira sözleşmesinin 17.8 ve 18.2 nci maddelerinde ise;

“İşletmeci; İdare’ye ait tesislerde bulunan elektrik, su, telefon ve benzeri sayaçların aboneliğini kendi üzerine almak zorundadır.

...

Sözleşme süresi sonunda İşletmeci yer teslimini müteakip aboneliğini üstlendiği elektrik, su, telefon, doğalgaz vb. borçlarının tamamını ödeyerek idareye teslim eder.” hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümlere göre Belediye tarafından kiraya verilen tesiste bulunan elektrik, su vb. abonelikleri kiracının kendi üzerine alması, almaması durumunda ise yer tesliminin yapılmaması ve kiralanan yerin elektrik, su vb. giderlerinin kiracı tarafından karşılanması gerekmektedir. Ancak yapılan incelemede, mesire yeri işletmeciliği olarak kiraya verilen yerin elektrik ve su faturalarının Belediye bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Yapılan incelemede, sorumlular tarafından gönderilen savunmalar ve eki belgelerden Belediye bütçesinden ödenen TL’nin tarih ve..... yevmiye numaralı Muhasebe İşlem fişi ile mahsuben tahsil edildiği anlaşılmıştır.

Bu itibarla; Belediyesi tarafından kiraya verilen Yeri’nin sözleşmesinde elektrik ve su giderlerinin kiracı tarafından ödenmesi hüküm altına alınmış olmasına rağmen bu giderlerin Belediye bütçesinden karşılanması neticesinde oluşanTL kamu zararı tarih ve.....yevmiye numaralı Muhasebe İşlem fişi ile mahsuben tahsil edildiğinden ilişilecek husus kalmadığına;

İş bu ilamın tebliğ tarihinden itibaren aynı Kanunun 55 inci maddesi gereğince altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/67002
Konu : Korona Virüs (Covid-19) Önlemleri

12.03/2020

GENELGE
2020/5

DAĞITIM YERLERİNE

Bilindiği üzere, ilk kez 31/12/2019 tarihinde Çin'in Vuhan şehrinde ortaya çıkan yeni tip korona virüs (Covid-19) isimli hastalığa karşı devletimiz, tüm kurumlarıyla etkin koruyucu önlemleri almış olup hastalıkla mücadele noktasında kişisel tedbirlerin yanı sıra yerel yönetimlerimiz tarafından da birtakım tedbirlerin alınması ve kararlılıkla hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, hastalıkla etkin ve kararlı bir şekilde mücadele edilebilmesi için;

1- Yerel yönetimlerin sorumluluk alanındaki tüm toplu taşıma araçları, durakları ve istasyonlarının Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu tarafından belirlenen şekilde, sık periyotlarla temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi,

2- Halkın toplu olarak bulunduğu alanların (cadde, sokak, meydan, bulvar, pazar yeri vb.) Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu tarafından belirlenen şekilde, sık periyotlarla temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi,

3- İnsan sirkülasyonunun yoğun olduğu yerlerde ve binalarda (hizmet binaları, metro ve otobüs durakları vb.) ile toplu taşıma araçlarında halkın kolayca erişebileceği şekilde dezenfektanların yerleştirilmesi,

4- Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde hastalığın yayılmasına karşı denetimlerin sıklaştırılması ve gerekli görülmesi halinde ilave tedbirlerin alınması,

5- Hizmet binalarının ve müştemilatının Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu tarafından belirlenen şekilde yüzey temizliğinin, havalandırılmasının ve dezenfeksiyonunun sağlanması; diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ibadethane ve okullardan gelen taleplerin karşılanması,

6- Çöplerin daha sık ve düzenli olarak toplanması, çöp toplama araç ve personel kapasitesinin yeterli düzeyde tutulması, çöp depolama ve bertaraf tesislerinde gerekli tedbirlerin alınması,

7- Bilbord, pano, afiş, mobil uygulamalar, dijital mecra, sosyal medya vb. araçlarla vatandaşların hastalıkla mücadele konusunda bilinçlendirilmesi,

8- Yerel yönetimler personelinin acil ve zorunlu olmadıkça yurt dışına gönderilmemesi, yurt dışından dönen personelin de Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu tarafından belirlenen kıstaslar çerçevesinde takibi yapılarak toplu alanlardan uzak durmasının sağlanması,

9- İhtiyaç duyulması halinde araç, gereç ve ekipman taleplerinin Bakanlığımıza bildirilmesi,

10- Mücadele kapsamında valilikler tarafından iletilecek talimatların hızlıca ve titizlikle yerine getirilmesi,

11- Ayrıca Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenecek tedbirlerin yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesi, il ve ilçe sağlık müdürlükleriyle sürekli iletişim ve koordinasyon içinde olunması, gerektiğinde bu kurumlardan yardım talep edilmesi gerekmektedir.

Devletimiz tarafından bugüne kadar alınan önlemler ile bundan sonra alınacak tedbirlerin yerel yönetimlerimizce dikkatle takip edilerek eksiksiz yerine getirilmesi hastalığın yayılmasının önlenmesi bakımından büyük önem arz etmektedir.

Halkımızın sağlığının korunması ve kamu esenliğinin sağlanması için: vukarıda belirtilen tedbirlerin bir an önce hayata geçirilmesi, herhangi bir aksaklığa mahal verilmemesi ve konunun İliniz dâhilindeki tüm yerel yönetimlere (birlikleri ve iştirakleri dâhil) duyurulması hususunda gereğini önemle rica ederim.

Murat KURUM
Bakan

GENELGE

Cumhurbaşkanlığından:

Konu: Kamu Görevlilerinin Yurt Dışına
Çıkış İzni

GENELGE

2020/2

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Vuhan kentinde çıkan ve birçok ülkeye yayılan COVID-19 salgınında bugüne kadar 130 bini aşkın vaka görülmüş, 5 bine yakın insan hayatını kaybetmiştir. Yüksek bulaşıcılığı ve aşısının ya da özel ilacının henüz geliştirilememiş olması nedeniyle hastalık, insan sağlığına yönelik önemli bir tehdit olarak kabul edilmektedir.

Sağlık Bakanlığı bünyesinde erken dönemde oluşturulan Koronavirüs Bilim Kurulu'nun önerileri doğrultusunda alınan sıkı tedbirlerle hastalığın ülkemize gelişi önemli ölçüde engellenebilmiştir. Bu durumun sürdürülebilir olmasını sağlamak ve virüsün yurt dışından ülkemize gelme ihtimalini en aza indirmek adına mezkûr Kurulun önerileriyle yeni tedbirlerin hayata geçirilmesine devam edilmektedir.

Bu çerçevede kamu hizmetlerinin yürütülmesinde herhangi bir soruna sebebiyet vermemek amacıyla tüm kamu görevlilerinin, görevlerine istinaden veya şahsi sebeplerle yurt dışına çıkışları durdurulmuştur. Zorunlu ve ivedi durumlarda yurt dışına çıkacak kamu görevlileri için Cumhurbaşkanlığı bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşlarında üst yönetici; bakanlıklar ile bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşlarında bakan; mahalli idarelerde (bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri dahil) validen izin alınacaktır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

SORU - CEVAP

Soru: Stratejik Plan Belediye Meclisinde kabul edilmezse, Meclis üyelerinin çoğunlu red oyu verdiği takdirde ne yapılmalıdır.

Cevap: 5393 sayılı Belediye Kanunu “Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 18. maddesi (a) bendi: “a. Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek” yine aynı Kanunun Stratejik Plan ve Performans Programı başlıklı 41. maddesi “Belediye başkanı, mahalli idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma planı ve programı ile varsa bölge planına uygun olarak stratejik plan ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunar.

(...) belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plan yapılması zorunlu değildir.

Stratejik plan ve performans programı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.” hükümleri mevcuttur.

5393 sayılı Belediye Kanununda 41. inci madde de mahalli idareler genel seçimlerinden 6 ay içinde stratejik plan yapılması şehirlerin geleceğinin altyapı, ulaşım, çevre gibi temel hizmetler açısından uzun vadeli olarak planlanması öngörülerek, nüfusu 50.000 nin üzerindeki belediyelerin stratejik plan yapıları zorunlu tutulmuştur.

5018 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi (n) bendinde ve “*Kamu idarelerinde stratejik planlamaya ilişkin usul ve esaslar hakkında yönetmeliğin*”

Stratejik plan: Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren plan olarak tarif edilmiştir. “*Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*” 26.05.2006 gün ve 26179 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Ayrıca belediyeler yıllık yatırım ve çalışma programı hazırlarlar. Belediye meclisinde görüşülerek karara bağlanır. Belediyelerin yıllık yatırım ve çalışma programlarını görüşüp kabul etmek belediye meclisinin görev ve yetkisindedir.

Belediye başkanı, mahalli idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde;

kalkınma planı ve programı varsa bölge planına uygun olarak stratejik plan ve ilgili olduğu yılbaşından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunmakla yükümlüdür.

Belediye meclisi, belediye başkanı ve idarece hazırlanan stratejik plan ve ilgili yıllık performans programı üzerinde kalkınma planı ve programı bölge planına ve mevzuata uygun olarak değişiklik yapma yetkisi vardır.

Fakat reddetme yetkisi yoktur. Belediye Kanununa amir hükmü gereğince stratejik plan ve performans programını görüşüp karara bağlamak, belediye meclisinin görevidir. Keza yıllık yatırım ve çalışma programını da görüşüp belediye meclisince karara bağlamak meclisin görevidir. Aksi takdirde, Belediye Kanununun 30. maddesi hükmü uygulanır. Belediye Meclisinin, belediyeye ait işleri sekteye veya geciktirmeye uğratmaktan, İçişleri Bakanlığınca Danıştay'da feshi istenebilir.

Soru: İlçemizde Köylere hizmet birliğimiz bulunmamakla birlikte bir tane köyümüz var. Komşu ilçemizdeki köylere hizmet götürme birliğine bağlanabilir miyiz? Bağlanma nasıl gerçekleşecektir ?

Cevap: Köylere hizmet götürme birliklerinin amacı ve ne şekilde oluşturulacağı, 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18 inci maddesinde; "İlçelerde, tarım ürünlerinin pazarlanması hariç olmak üzere, yol, su, kanalizasyon ve benzeri altyapı tesisleri ile köylere ait diğer hizmetlerin yürütülmesine yardımcı olmak, bizzat yapmak, yaptırmak ve kırsal kalkınmayı sağlamak üzere, tüm köylerin iştiraki ile o ilçenin adını taşıyan, köylere hizmet götürme birliği kurulabilir. Cumhurbaşkanı, bu konuda genel izin vermeye yetkilidir.

Birlik başkanı merkez ilçelerde vali veya görevlendireceği vali yardımcısı, diğer ilçelerde kaymakamdır. Köylere hizmet götürme birliğinin meclisi, birlik başkanı başkanlığında, birliğe üye köylerin muhtarları ve o ilçeden seçilen il genel meclisi üyelerinden oluşur. Köylere hizmet götürme birliğinin encümeni birlik başkanının başkanlığında, meclisin kendi üyeleri arasından gizli oyla seçeceği iki il genel meclisi üyesi ve iki köy muhtarı olmak üzere beş kişiden oluşur.

....." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu madde hükmüne göre; köylere hizmet götürme birlikleri her ilçede, tarım ürünlerinin pazarlanması hariç olmak üzere, yol, su, kanalizasyon ve benzeri altyapı tesisleri ile köylere ait diğer hizmetlerin yürütülmesine yardımcı olmak, bizzat yapmak, yaptırmak ve kırsal kalkınmayı sağlamak üzere, **tüm köylerin iştirakiyle o ilçenin adını taşıyan, köylere hizmet götürme birliği kurulabileceği** öngörüldüğünden, bir ilçeye bağlı bir köyün komşu ilçenin köylere hizmet götürme birliğine bağlanabilmesinin yasa uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Soru: Mahalli İdareler Seçim Kanuna göre seçilen yedek il genel meclisi veya belediye meclis üyelerini Meclis Komisyonlarının yedek üye kontenjanına görevlendirebilir miyiz? Toplantıya katılmaları durumunda herhangi bir ücret ödenebilir mi?

Cevap: 2972 sayılı Kanun'un "Belediye ve il genel meclisi yedek üyelerinin asıl üyeliğe getirilmesi" başlıklı 28 inci maddesi; "İl genel meclisi üyeliklerinde, herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde vali, belediye meclisi üyeliklerinde boşalma olduğu takdirde ise, belediye başkanı beş gün içerisinde meclise katılacak yedek üyelerin adını yetkili seçim kurulundan sorar ve üç gün içerisinde adı bildirilen üyeyi davet eder. Bu suretle davet edilen üye, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan üyelik hangi ilçe veya siyasi partiye ait ise, davet edilecek yedek üye de, aynı ilçe ve siyasi partiden olur.

Bir partiden boşalan asıl üyelik için, o partiden davet edilecek yedek üye kalmamış ise veya boşalan asıl üyelik bir bağımsız aite ise, parti ayırımı yapılmaksızın oy bölüşümünde sırası önde gelen yedek üye asıl üyeliğe davet edilir..." hükmünü taşımaktadır.

Söz konusu madde hükmüne göre;

- İl genel meclisi üyeliklerinde, herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde vali,
- Belediye meclisi üyeliklerinde boşalma olduğu takdirde belediye başkanının,

beş gün içerisinde meclise katılacak yedek üyelerin adını yetkili seçim kurulundan soracağı ve üç gün içerisinde adı bildirilen üyeyi davet edeceği, bu suretle davet edilen üyenin kalan süreyi tamamlayacağı, boşalan il genel meclis üyeliği hangi ilçeye veya belediye meclis üyeliği hangi siyasi partiye aitse, davet edilecek yedek üye de, aynı ilçe ve siyasi partiden olacağı, bu kapsamda yetkili seçim kurulunca bildirilip asıl meclis üyeliğine getirilenlerin il genel/belediye meclisinde Meclis Komisyonlarının üyelik ve diğer faaliyetlerine katılabileceği, **ancak Mahalli İdareler Seçim Kanuna göre seçilen ve yedek olarak sırada bekleyen üyelerin il genel/belediye meclisinin denetim ve ihtisas komisyonlarına yedek üye kontenjanına veya başka bir şekilde görevlendirilmesi ve herhangi bir ücret ödenebilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.**

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 06.01.2020 tarih ve 27998389-010.06.02-.13659 sayılı Mali ve sosyal haklara ilişkin Sıra No:1)	01/01/2020 30.06.2020 Dönemi
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,146061
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20
Taban Aylığı Katsayısı	2,28624
Yan Ödeme Katsayısı (İş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,046321
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.387,58-TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (e) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	7.994,64-TL
6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	7.127,04-TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 4/7/2019 tarihli ve 205248 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,49
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,49
18/7/2017 tarihli ve 2017/T-8 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararma ekli (EK-I)'de gösterilen grupların 31/12/2019 tarihi itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,49

Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 31/12/2019 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %5,49 oranında artırılmıştır. Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.	%5,49
8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	14.548,33-TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %5,49 oranında artırılmıştır.	%5,49
2020 yılında asgari geçim indiriminin hesaplanmasında esas alınacak brüt asgari ücret tutarı	2.943-TL
1/1/2020 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	6.730,15-TL
19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 1/1/2020 tarihi itibarıyla	6.330,97-TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

Konusu		01.01.2020 30.06.2020 Dönemi TL.
Aile Yardımı (2.273x Maaş Katsayısı)		331,99
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	73,03
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	36,50
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300
	2. Çocuk için	400
	3. Çocuk için	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için <small>633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)</small>	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.387,60
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	2.775,20

657 s.Kanun md. 202, Hazine ve Maliye Bakanlığının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 06.01.2020 tarih ve 27998389-010.06.02-.13659 sayılı Mali ve sosyal haklara ilişkin Sıra No:1)

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2020 - 30.06.2020	0,146061	10.557,28
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	12.017,89
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2020 - 30.06.2020	0,146061	14.939,11
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	17.130,03
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	20.051,25
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	22.972,47
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	28.084,60
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2020- 30.06.2020	0,146061	33.927,04

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 14.939,11-TL'dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.01.2020- 30.06.2020 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	117,30
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	133,53
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	165,99
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	190,33
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	222,79
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	255,24
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	312,05
2.000.001'den fazla olan beldelerde	376,96

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01/01/2020 30/06/2020 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	511,21
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	657,27
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	876,36
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	1.095,45
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.752,73

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01/01/2020-30/06/2020
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,146061)	880,16
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,146061)	325,13

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01/01/2020-30/06/2020
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,146061)	2.044,85
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,146061)	1.752,73

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARI ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2019 - 31.12.2019 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2020 - 31.12.2020 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	2.558,40	2.943,00
SSK Primi (%14)	358,18	412,02
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	25,58	29,43
Gelir vergisi (%15)	134,32	154,51
Asgari Geçim İndirimi	191,88	220,73
Damga Vergisi (%07,59)	19,42	22,34
Kesintiler Toplamı	537,50	618,30
Net Asgari Ücret	2.020,90	2.324,70
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	2.558,40	2.943,00
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (**))	396,55	456,17
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	51,17	58,86
İşverene Toplam Maliyet	3.006,12	3.458,03

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (220,73) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (ı) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2020 YILI ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	220,73	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	220,73
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	264,87	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	253,83
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	297,98	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	286,94
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	331,09	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	331,09
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	375,23	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	353,16
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	375,23	Evli, eşi çalışan ve 5 çocuklu	375,23

1 <http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:310)

27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2020 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
22.000 TL'ye kadar	15%
49.000 TL'nin 22.000 TL'si için 3.300 TL, fazlası	20%
120.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL, (ücret gelirlerinde 180.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL), fazlası	27%
600.000 TL'nin 120.000 TL'si için 27.870 TL (ücret gelirlerinden 600.000 TL'nin 180.000 TL'si için 44.070 TL), fazlası	35%
600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 195.870 TL, (ücret gelirlerinde 600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 191.070 TL), fazlası	40%

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	392 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	392 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	392 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	789- 15.947 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	392 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	392 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye emcümeneine sevk eder, encümen bu tutanağı istinden cezasını uygulayacaktır.

4207 SAYILI TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHAATLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR (2020 YILI)

SIRA	KABAHAATİN/SUÇUN ADI	KABAHAATİN / SUÇUN DÜZENLENDİĞİ 4207 SAYILI KANUNUN İLGİLİ MADDESİ	UYGULANACAK CEZA MİKTARLARI 2020 YILI	UYGULANACAK CEZANIN DÜZENLENDİĞİ KANUNUN İLGİLİ MADDESİ (**)	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLAR	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLARIN DÜZENLENDİĞİ KANUN MADDESİ
1	Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-a	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
2	Koridorları dâhil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-b	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
3	Kamuya ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
4	Taksi hizmeti verenler dahil olmak üzere özel hukuk kişilerine ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlk başvuru kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
5	Kamuya ait okul öncesi eğitim kurumlarının, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	152 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
6	Özel hukuk kişilerine ait okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	152 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3

7	Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-d (19 TEMMUZ 2009'da YÜRÜRLÜĞE GİRDİ.)	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
8	Açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerler ile bunların seyir yerlerinde tütün ürünlerinin tüketilmesi	Madde 2/4	187 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
9	Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmaların isimleri, amblemleri veya ürünlerinin marka ya da işaretleri veya bunları çağrıştıracak alâmetlerin kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşınması	Madde 3/2	152 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın veya ilk başvuru kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1
11	Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünlerinin satışının yapılması	Madde 3/7	2.579 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/5	Mahalli Mülki Amir (6111 sayılı Kanun İle Değiştirdi)	4207 sayılı Kanun Madde 5/5
17	"Onsekiz yaşını doldurmamış kişiler, tütün ürünü işletmelerinde, pazarlanmasında ve satışında istihdam edilemez." HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/9	Her bir kişi için 3.180 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Madde 5/7	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/7
18	Tütün ürünleri, paket açılarak adet şeklinde veya daha küçük paketlere bölünerek satılamaz. HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/10	3.180 TL den 31.903TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4733 sayılı Tütün ve APDK Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 8/5-j	Mahalli Mülki Amir	4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 9/9
20	Her türlü sakız, şeker, çerez, oyuncak, kıyafet, takı, aksesuar ve benzeri ürünlerin tütün ürünlerine benzeyecek veya markasını çağrıştıracak şekilde ürünlerin üretilmesi	Madde 3/14	51.767 TL den 258.871 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Madde 5/10	Belediye Sınırları İçinde Belediye Encümeni	4207 sayılı Kanun Madde 5/10
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Belediye Sınırları Dışında Mahalli Mülki Amir	

21	“Tütün ürünlerinin içilmesinin yasaklandığı yerlerde, yasal düzenleme ve buna uymamanın cezai sonuçlarını belirten uyarılar; salonlarda asgari on santimetrelık puntolarla, toplu taşıma araçlarında üç santimetrelık puntolarla herkes tarafından görülebilir yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/1	3.180 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
23	(Değişik: 3/4/2008-5752/6 md.) Tütün ürünlerinin satışının serbest olduğu yerlere “Yasal Uyarı: 18 yaşını doldurmayanlara sigara ve diğer tütün ürünleri satılmaz; satanlar hakkında yasal işlem yapılır.” ibaresi Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunca belirlenen usullere uygun olarak yazılarak, rahatlıkla görülebilen ve okunabilen yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/2	3.180 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
29	4207 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, denetimi yapan yetkililer tarafından önce yazılı olarak uyarılır. Bu uyarı yazısı, ilgili işletme sorumlusuna tebliğ edilir. Bu uyarıya rağmen, verilen sürede yükümlülüklerin yerine getirilmemesi	Madde 5/2	2.579 TL den 12.938 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/2	Mahalli Mülki Amir (6111 Sayılı Kanun İle Değişti	4207 sayılı Kanun Madde 5/2
30	4207 sayılı Kanunla kendilerine görev yüklenen memurlar ve diğer kamu görevlilerince bu görevlerin yerine getirilmemesi	Madde 5/15		4207 sayılı Kanun Mad- de 5/15	Yetkili Ma- kamlar	4207 sayılı Kanun Madde 5/15

ÖNEMLİ NOT: 6111 SAYILI KANUN İLE EKLENDİ:

4207 SAYILI KANUN MADDE 5/16 HÜKMÜ: “Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin tekrerrüri halinde idari para cezası bir kat artırılarak verilir.”

(*) 2020 Yılı ceza miktarları, Maliye Bakanlığı'nca 23 Aralık 2019 tarihli ve 30987 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 512 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde belirlenen %22,58 (yirmiiki virgülellisekiz) yeniden değerlendirme oranına uygun olarak tespit edilmiştir.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.md.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2020 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

Kanun Maddesi	Ceza Mad.	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fiil	2020 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı (TL) (Yeniden Değerleme Oranı %22,58)						Açıklamalar			
			10 dan Az Çalışanı Olan İşyerleri			10-49 Çalışanı Olan İşyerleri		50+ Çalışanı Olan İşyerleri				
			AZ TEHLİKELİ (Aynı miktarda)	TEHLİKELİ (%25 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	AZ TEHLİKELİ (Aynı miktarda)	TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%100 artırılarak)		AZ TEHLİKELİ (%50 artırılarak)	TEHLİKELİ (%100 artırılarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%200 artırılarak)
MADDE 4	26/1-a	4/1-a İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tedbir almamak, organizasyonu yapmamak, gerekli araç ve gereçleri sağlamamak, sağlık ve güvenlik tedbirlerini değişen şartlara uygun hale getirmemek ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmamak.	4.688	5.860	7.032	4.688	7.032	9.376	7.032	9.376	14.064	TL
		4/1-b İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini izlememek, denetlememek ve uygunsuzlukları gidermemek.	4.688	5.860	7.032	4.688	7.032	9.376	7.032	9.376	14.064	
MADDE 6	26/1-b	6/1-a İş güvenliği uzmanı görevlendirmemek.	11.735	14.668	17.602	11.735	17.602	23.470	17.602	23.470	35.205	TL / Aykırılığın devamı halinde her ay
		6/1-a İşyeri hekimi görevlendirmemek.	11.735	14.668	17.602	11.735	17.602	23.470	17.602	23.470	35.205	TL / Aykırılığın devamı halinde her ay
		6/1-a On ve daha fazla çalışmanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirmemek.	11.728	17.592	TL / Aykırılığın devamı halinde her ay
	26/1-b	6/1-b İSG hizmetleri için görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç-gereç-mekân sağlamamak.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL
	26/1-b	6/1-c İSG hizmetlerini yürütenler arasında koordinasyonu sağlamamak.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL
	26/1-b	6/1-ç Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirmemek.	2.342	2.927	3.513	2.342	3.513	4.684	3.513	4.684	7.026	TL/Her bir tedbir için ayrı ayrı
	26/1-b	6/1-d Görevlendirilen kişileri, hizmet alınan kuruluşları, başka işyerlerinden gelen çalışanları ve bunların işverenlerini İSG riskleri konusunda bilgilendirmemek.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2020 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

MADDE 8	26/1-c	8/1 İş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin hak ve yetkilerini kısıtlamak.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL / uzman
	26/1-c	8/6.İşyeri sağlık ve güvenlik birimini kurmamak.	5.274	7.032	10.548	TL/Yükümlülük doğması halinde
MADDE 10	26/1-ç	10/1 Risk değerlendirmesi yapmamak veya yaptırmamak.	10.560	13.200	15.840	10.560	15.840	21.120	15.840	21.120	31.680	TL / Aykırılığın devamı halinde her ay
	26/1-ç	10/4 Risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaları yapmamak.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL
MADDE 11	26/1-d	Acil durumları belirlememek, acil durumlar için tedbir almamak, acil durum planlarını hazırlamamak, destek elemanı görevlendirmek, araç gereç sağlamamak, acil durumlarda işyeri dışındaki kuruluşla irtibatı sağlayacak düzenlemeyi yapmamak.	2.342	2.927	3.513	2.342	3.513	4.684	3.513	4.684	7.026	Her bir yükümlülük için TL/Aykırılığın devamı halinde her ay
MADDE 12	26/1-d	Ciddi ve yakın tehlike durumunda; çalışanların işi bırakarak güvenli yere gitmelerini sağlamamak.	2.342	2.927	3.513	2.342	3.513	4.684	3.513	4.684	7.026	Her bir yükümlülük için TL/Aykırılığın devamı halinde her ay
		Zorunluluk olmadıkça, gerekli donanımına sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini istemek.										
MADDE 14	26/1-e	Müdahalede bulunan çalışanları yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutmak.	3.516	4.395	5.274	3.516	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	TL / her yükümlülük için ayrı ayrı
	26/1-e	14/1 İş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutmamak, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenlememek, İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenlemek.										
26/1-e	14/2.İş kazalarını ve meslek hastalıklarını 3 iş günü içinde SGK'ya bildirmemek.	4.688	5.860	7.032	4.688	7.032	9.376	7.032	9.376	14.064	TL	TL
26/1-e	14/4.Sağlık hizmeti sunucularının iş kazalarını, yetkili sağlık hizmet sunucularının meslek hastalıklarını en geç 10 gün içinde SGK'ya bildirmemesi.	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	4.688	TL

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2020 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

MADDE 15	26/1-f	15/1 Çalışanlara sağlık gözetimi yaptırmamak veya 15/2 Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar için sağlık raporu almamak.	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	TL / her çalışan için *
MADDE 16	26/1-g	16 ncı maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek.	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	2.342	TL / her çalışan için *
MADDE 17	26/1-ğ	17 nci maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek.	948	948	948	948	948	948	948	948	948	948	948	948	948	948	948	TL / her bir aykırılık için çalışan başına * ayrı ayrı
MADDE 18	26/1-h	18 nci maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek.	2.342	2.927	3.513	2.342	2.342	3.513	3.513	4.684	3.513	3.513	4.684	3.513	4.684	7.026	7.026	TL / her bir aykırılık için ayrı ayrı
MADDE 20	26/1-ı	20/1 İşyerinin değişik bölümlerindeki riskler ve çalışan sayılarına göre çalışan temsilcileri görevlendirmemek.	2.342	2.927	3.513	2.342	2.342	3.513	3.513	4.684	3.513	3.513	4.684	3.513	4.684	7.026	7.026	TL
	26/1-ı	20/3 İşveren tarafından çalışan temsilcilerinin öneride bulunma ve tedbir alınmasını isteme hakkını ihlal etmek.	3.516	4.395	5.274	3.516	3.516	5.274	5.274	7.032	5.274	5.274	7.032	5.274	7.032	10.548	10.548	TL
	26/1-ı	20/4 Çalışan temsilcilerinin ve destek elemanlarının haklarını kısıtlamak ve gerekli imkanları sağlamamak.	2.342	2.927	3.513	2.342	2.342	3.513	3.513	4.684	3.513	3.513	4.684	3.513	4.684	7.026	7.026	TL
MADDE 22	26/1-ı	22/1 Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulunu oluşturmamak.	7.032	7.032	9.376	7.032	9.376	14.064	14.064	TL / her aykırılık için ayrı ayrı
	26/1-ı	22/2-3 Alt işverenin bulunduğu hallerde uygun kurulu oluşturmamak, kurullar arasında koordinasyonu sağlamamak. Aynı çalışma alanında birden fazla işverenin bulunması ve bu işverenlerce birden fazla kurulun oluşturulması hâlinde birbirlerinin çalışmalarını etkileyecek kurul kararları hakkında diğer işverenleri bilgilendirmemek.	4.688	5.860	7.032	4.688	4.688	7.032	7.032	9.376	7.032	7.032	9.376	7.032	9.376	14.064	14.064	TL / her aykırılık için ayrı ayrı
MADDE 23	26/1-j	23/2 Yönetim tarafından; birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezlerinde İSG yönünden diğer işyerlerini etkileyecek tehlikeler hususunda tedbir almayan işverenleri Bakanlığa bildirmek.	11.735	14.668	17.602	11.735	17.602	23.470	11.735	17.602	23.470	17.602	23.470	17.602	23.470	35.205	35.205	TL

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2020 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

MADDE 24	26/1-k	24/2 Ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olmak.	11.735	14.668	17.602	11.735	17.602	23.470	17.602	23.470	35.205	TL
MADDE 25	26/1-1	25/6 İşin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödememek veya uygun başka iş vermemek.	1.899	1.899	1.899	1.899	1.899	1.899	1.899	1.899	1.899	TL/ihlale uğrayan her çalışan için, * Aykırılığın devamı halinde her ay aynı miktar
MADDE 29	26/1-m	Büyük kaza önleme politika belgesini hazırlamamak.	117.391	146.738	176.086	117.391	176.086	234.782	176.086	234.782	352.173	TL
		Güvenlik raporunu hazırlayarak Bakanlığın incelemesine sunmadan işyerini faaliyete geçirmek.	187.825	234.781	281.737	187.825	281.737	375.650	281.737	375.650	563.475	TL
		İşletilmesine Bakanlıkça izin verilmeyen işyerini faaliyete geçirmek.	187.825	234.781	281.737	187.825	281.737	375.650	281.737	375.650	563.475	TL
		Durdurulan işyerinde faaliyete devam etmek.	187.825	234.781	281.737	187.825	281.737	375.650	281.737	375.650	563.475	TL
MADDE 30	26/1-n	30 uncu madde de öngörülen yönetmeliklerdeki hükümlere aykırı hareket etmek.	2.342	2.927	3.513	2.342	3.513	4.684	3.513	4.684	7.026	TL / her hüküm için tespit tarihinden itibaren aylık.
MADDE 26	26/1-o	Çalışanlarına standartlara uygun ve CE belgeli kişisel koruyucu donanım temin etmemek.	948	948	948	948	948	948	948	948	948	Çalışan başına TL *
MADDE 26	26/1-ö**	Yer altı maden işletmelerinde çalışanların buldukları yeri ve giriş çıkışlarını gösteren takip sistemini kurmamak.	948	948	948	948	948	948	948	948	948	Çalışan başına TL *

* 6331 sayılı İSG Kanununun 26. maddesinin beşinci fıkrası hükmünce çalışan sayısı ile çarpılarak verilen idari para cezalarında üçüncü fıkraya hükümleri uygulanmaz.

** 6331 sayılı Kanunun 26 nci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (ö) bendi, 1/1/2016 tarihinden itibaren uygulanır.

Not: 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasındaki "İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirilerek uygulanır. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz" hükmü gereğince 1 TL'nin küsuru dikkate alınmamıştır.

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01/01/2020-31/12/2020**

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	31.903	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	268	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	448	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	1.794	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	268	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	268	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	268	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	1.050	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	3.983	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	289	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	289	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	1.050	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	1.050	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	289	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	509	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	1.050	
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	509	Bu durumdaki her işçi için

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2020-31/12/2020

57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	509	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	509	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullanılmaması veya eksik kullanılması	509	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	2.809	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	509	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	2.809	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	2.809	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	2.809	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	2.809	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	2.809	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiye çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	2.809	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	2.809	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	2.809	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkra yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	25.523	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulana işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	25.523	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	25.523	

'Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

23 Aralık 2019 tarih ve 30987 Sayılı resmi Gazete'de yayımlanan yeniden değerlendirme oranıyla yeniden belirlenmiştir.

KAMU KONUTLARININ 2020 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ

9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki kamu konutları için aylık kira bedellerinin belirlendiği Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No:397) 3 Ocak 2020 tarih ve 30997 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

1) Kira bedelleri	Yurt içinde bulunan konutlardan aylık her bir metrekare için;
a) Kerpiç, ahşap, bağdadi ve benzeri konutlarda	2,69 TL/m ² ,
b) Kalorifersiz konutlarda	4,21 TL/m ² ,
c) Kaloriferli konutlarda	5,53 TL/m ² ,
Kira bedeline yapılacak ilaveler	
3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için kaloriferli, kapıcı ya da her ikisinin de kurum ve kuruluşlarca karşılandığı konutlardan ilave kira bedeli	0,65 TL/m ²
(2) Elektrik ve su bedellerinin kurum ve kuruluşlarca yapılan gerçek giderler dikkate alınarak kullanıcılarından tahsil edilmesi esastır. Bununla birlikte, sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan 3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için;	
a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,23 TL/m ² ,
b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,06 TL/m ² ,
c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,29 TL/m ² ,
ç) Konutlarda kullanılan su, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde ilave kira bedeli alınır.	0,57 TL/m ² ,
Yakıtı kurum ve kuruluşlar tarafından tedarik edilen konutlar	
2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kurum ve kuruluşların yurt içindeki kaloriferli konutlarından yakıtı kurum ve kuruluş tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan ısı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmamış konutlarda, her bir metrekare için yakıt bedeli	2,21 TL/m ²
(2) Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.	
(3) Yakıtı kurum ve kuruluşlarca tedarik edilen konutlarda, ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurum ve kuruluşlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak her bir metrekare başına	0,25 TL/m ²
Kira bedellerinin hesaplanması 3 üncü maddede belirtilen kira birim bedellerine, 3 Ocak 2020 tarihli ve 30997 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 397)'nde belirtilen esaslar uygulanmak suretiyle aylık kira bedelleri hesaplanır.	

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2020 YILI)

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	952.000
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	2.855.000
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	2.855.000
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.-TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	104.000
b-Diğer İlçelerde	51.600
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İl Merkezlerinde	628.000
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İl Merkezlerinde	315.000
c) Diğer İl Merkezleri, Büyükşehir Bld. Sınırları İçindeki İlçeler ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	228.000
ç) Diğer İlçelerde	171.000

Bu madde ile ilgili parasal sınırları n herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traji göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden an az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

**ÇEŞİTLİ KANUN ve CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE
GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN
PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2020 YILI)**

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	1.900
	2-İlçelerde	990
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	21.900
	e) Mahkeme harç giderleri (Ankara, İstanbul ve İzmir İl merkezleri için)	37.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	9.900
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	40.300
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	1.374.000
Merkez dışındaki birim mutemetlerine	552.400	
40	4- Bağış ve yardımlar için	42.400
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4	1) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkinde	680
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkrası	348.000

DEĞERLİ KAĞITLAR (2020 YILI)

31.12.2019 Tarih ve 30995 (4. Mükerrer) Sayılı

Değerli Kağıdın Cinsi		Bedeli (TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	16,50
	b) Beyanname	16,50
	c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	33,00
2	(Mülga: 30.12.2004-5481/14.md.)	-
3	Pasaportlar	160.00
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016- 6735/27 md.)	110.00
5	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
6	(Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	25,00
	b) Değişirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	25,00
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	50,00
7	Aile cüzdanları	140.00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	200.00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	200.00
11	Motorlu araç tescil belgesi	180.00
12	İş makinesi tescil belgesi	150.00
13	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	10,00
14	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	14,00
15	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	110.00
16	(22.12.2016 tarih ve 29926 sayılı Resmi Gazeteyle düzeltilen ibare) Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.) (*)	110.00

AMORTİSMAN AYIRMADA ALT SINIR

TUTAR	UYGULAMA DÖNEMİ	DAYANAĞI
1.400-TL	01/01/2020-31/12/2020	513 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.200-TL	01/01/2019-31/12/2019	504 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01/01/2018-31/12/2018	492 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2017-31/12/2017	476 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2016-31/12/2016	460 Sayılı VUK Genel Tebliği
880 TL	01/01/2015-31/12/2015	442 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2014	433 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2013	422 Sayılı VUK Genel Tebliği

**BELEDİYELERCE VERİLEN FAALİYETTEN
MEN EDİLME CEZALARI**

Cezaya Konu Eylem	5957 Sayılı Kanun'da Cezayı öngören madde/fık-ra-bent	Ceza Miktarı (TL)
Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi veya satılması	14/1-b	116
Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal veya boş kap bulundurulması	14/1-b	116
Çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması	14/1-b	116
Alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması	14/1-b	116
Atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması	14/1-b	116
Satış yerinin temiz tutulmaması	14/1-b	116
Mal getirilmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Araç bulundurulmasına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Malların etiketlenmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Satış yeri numarasını gösterir levhaya ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Pazarıcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce kullanılacak kimlik kartlarına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması	14/1-c	468
Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması	14/1-c	468
Hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması	14/1-c	468
Satış yeri bulunmaksızın satış yapılması	14/1-b	1168

Satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması	14/1-c	4.688
Mallara ilişkin künye numarası ile Bakanlıkça belirlenen diğer bilgileri içeren barkodlu etiketin ya da bunun yerine kullanılan künye belgesinin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerde bulundurulmaması	14/1-e	11735
Mallara ilişkin barkodlu etiket veya bunun yerine kullanılan künye belgesinde, bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi	14/1-e	11735
<ul style="list-style-type: none"> • Toptancı halinde ya da pazar yerindeki işyeri veya satış yeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması, • Toptancı halinde veya pazar yerinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması, • Toptancı halinde veya pazar yerinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da satış yeri veya işyerinin temiz tutulmaması, • Malların etiketlenmesine, pazar yerine mal getirilmesine, bu yerlerde araç bulundurulmasına, satış yeri numarasını gösterir levhaya, tahsis sahiplerince kullanılacak kimlik kartlarına ve bunlarca giyilecek kıyafetlere ilişkin olarak 5957 sayılı Yasa uyarınca çıkarılan yönetmeliklerdeki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi. 		

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
A. a) TBMM Başkanı ve Cumhurbaşkan Yardımcıları	73,25
b) Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Orgeneraller, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Diyanet İşleri ve Yükseköğretim Kurulu Başkanları	66,85
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	56,10
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	52,35
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	49,15
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	43,35
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	42,15
1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. * 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.	
II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	17,20
Bu tazminattan yararlananlardan;	
1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.	
2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.	

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	2,26 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	2,39 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktu ödeneyeceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	10.000'e kadar olanlar için	302,00 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	323,50 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	358,00 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	404,00 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	482,00 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	559,00 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için	559,00 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için	744,00 TL

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı süreç ve bu süre ile orantılı olarak ödeneceği (K) işaretli cetvelde ifade edilmiştir.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2020 YILI

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	6.600 TL
--	----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2020 YILI)

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	23.00 TL
--	----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2020 YILI)

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2020 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	11.000 TL
-Diğer yerlerde	7.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	1.400
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	790
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	350

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer))	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11
2013	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:430)	%3,93

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığı süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanununun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asılde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		6301 Sayılı Kanun		

23.1954 tarih ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 7 nci maddesine göre, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak müstahdem ve işçilere öğle dinlenmesi yaptırılmaması halinde işveren veya işveren vekillerine, belediye encümenince idari para cezası verilmesi hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, bu Kanun'un 5 inci maddesindeki, bu Kanun hükümlerinin uygulanması sebebiyle müstahdem veya işçi kazançlarını veya bu kimselere ait diğer hakları daha aşağı hadlere indiren işveren veya işveren vekiline, belediye encümenince müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idari para cezası verilecektir.

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müştemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartlarını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştigal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaidelerle ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	392 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatı olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	392 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabada diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	392 TL
İdari para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.		

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer olan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1. Tahkimnameler	(89,10 TL)
2. Sulhnameler	(89,10 TL)
3. Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri (Belli parayı ihtiva edenler dahil)	(500,80 TL)
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(89,10 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)

488 sayılı Kanunun mükerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve 63 Seri No2lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu vergiler, (maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirilmiştir ve 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanacak miktarları Tebliğ ekindeki (1) sayılı tabloda gösterilmiştir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	
a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(30,70 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(18,10 TL)
ac) İyda senedi	(2,90 TL)
ad) Taşıma senedi	(0,80 TL)
b) Konşimentolar	(18,10 TL)
c)Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(30,70 TL)
b) Resmî dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(68,70 TL)
bb) Gelir tabloları	(32,90 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(32,90 TL)
c) Barnameler	(2,90 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(13,40 TL)
e) Ordinolar	(0,80 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(13,40 TL)
IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmî daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmî dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmî daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (Ek: 5766/10-ç md.) (Yürürlük: 6/6/2008) (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerince resmî daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerde yazılı her gönderi maddesi için	(0,80 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(89,10 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(119,10 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(58,80 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(58,80 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(58,80 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(119,00 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(43,70 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(43,70 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(69,70 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiyeye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(0,80 TL)

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

5846	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	187 TL

5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 81 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdari para cezasına itiraz : 5846 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	392 TL

9.6.1958 tarih ve 7126 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 47 nci maddesine göre, bu Yasa hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

7126 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No:513,27/12/2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır:)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	3.300
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	3.300-330.000
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	330.000 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	40
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	140.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık;	
	- Alış tutarı	280.000
	- Satış tutarı	390.000
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	140.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	280.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	1.400
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	4
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallikler	1.400
MADDE 343-	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	18,00
	- Diğer vergilerde	35,00
	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I inci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	220
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	130
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	67
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	30
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	18
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	8,50
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	120
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	67
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	30
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	18
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	8,50
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	4,70
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE 353-	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılması	350
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	180.000
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması, aşı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması	350
	- Her bir belge nev'ine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	18.000
	- Her bir belge nev'ine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	180.000
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilmemesi, mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	350
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolarla ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	8.500
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanıma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	420
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	1.300
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	260.000
9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.800	
10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	1.300	
MADDE 355- b) Damga Vergisinde		
- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	2,90	
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermektен çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	2.300
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	1.200
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	600
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.400
2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	700	
3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	360	
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.800.000	

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		Belediye Encümeni
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi			

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaç ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birliği tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ
(01.01.2020-31.12.2020)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fülük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	3.800
	10.000' den fazla olan belediyeler	7.600

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (2020 YILI)

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 52) 27 Aralık 2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1) 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; konutlara ait çevre temizlik vergisinin, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metre-küp başına büyükşehirlerde 15 kuruş, diğer yerlerde 12 kuruş olarak hesaplanacağı; işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı; bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

(2) Bakanlığımızca 2019 yılı için yeniden değerlendirme oranı % 22,58 (yirmiiki virgöl ellisekiz) olarak tespit edilmiş ve 23/12/2019 tarihli ve 30987 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 512) ile ilan edilmiş bulunmaktadır.

(3) Buna göre; 1/1/2020 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi bu Tebliğde belirlenen tutarlara göre tahsil edilecektir.

KONUTLARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

1) Konutlara ait çevre temizlik vergisi; su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metre-küp başına büyükşehir belediyelerinde 47 kuruş, diğer belediyelerde 35 kuruş olarak hesaplanacaktır.

(2) Diğer taraftan, belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, su ihtiyacını belediyece veya büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerince tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi, aşağıda yer alan ilgili tarifelerin yedinci grubunun belediye meclislerince en son intibak ettirilen derecelere ait tutarlar üzerinden tahakkuk ettirilecektir.

İŞYERLERİ VE DİĞER ŞEKİLDE KULLANILAN BİNALARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

(1) İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, büyükşehir belediyeleri ve büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde aşağıdaki tarifelere göre uygulanacaktır.

a) Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	4200	3300	2600	2300	2000
2. Grup	2600	2000	1590	1300	1200
3. Grup	2000	1300	1200	850	670
4. Grup	850	670	490	420	330
5. Grup	490	420	290	280	230
6. Grup	280	230	147	130	100
7. Grup	100	79	55	47	35

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (2020 YILI)

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 52) 27 Aralık 2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

b) Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır. Buna göre büyükşehir belediyelerinde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	5250	4125	3250	2875	2500
2. Grup	3250	2500	1987	1625	1500
3. Grup	2500	1625	1500	1062	837
4. Grup	1062	837	612	525	412
5. Grup	612	525	362	350	287
6. Grup	350	287	183	162	125
7. Grup	125	98	68	58	43

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI

(1) 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin on ikinci fıkrasında, "Cumhurbaşkanı; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yarısına kadar artırmaya yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

(2) Bu hükmün verdiği yetkiye dayanılarak yürürlüğe konulan 13/12/2005 tarihli ve 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekindeki Kararın 7 nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır.

(3) Buna göre, kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 17 kuruş olarak hesaplanacak; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları ise aşağıdaki tarife göre hesaplanacaktır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	2100	1650	1300	1150	1000
2. Grup	1300	1000	795	650	600
3. Grup	1000	650	600	425	335
4. Grup	425	335	245	210	165
5. Grup	245	210	145	140	115
6. Grup	140	115	73	65	50
7. Grup	50	39	27	23	17

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(1.2.2020-31.01.2021 döneminde uygulanacak Eşik Değerler ile Parasal Limitler ve Tutarlar)

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
			2020 Yılı
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	2.964.213
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	65.213.187
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	65.213.187
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	65.213.187
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	65.213.187
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	194.033
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	388.086
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	194.033 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	388.086 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	388.086 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	3.234.222 -
			65.213.187

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(1.2.2020-31.01.2021 döneminde uygulanacak Eşik Değerler ile Parasal Limitler ve Tutarlar)

Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	97.008
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	32.316
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanununun 3/g maddesi	14.877.509
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanununun 21/f Md.	323.398
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanununun 53/j-1 Md.	646.821
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanununun 62/h Md.	258.977
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatıracakları Bedel	1.023.922-TL'ye kadar		6.139
	1.023.922-TL'den 4.095.700-TL'ye kadar		12.284
	4.095.700--TL'den 30.717.756-TL'ye kadar		18.426
	30.717.756-TL ve üzeri		24.571

**TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ
PARA LİMİTİ (01.01.2020-31.12.2020)**

Kanuni Dayanağı	Nüfusu son genel Nüfus sayımına göre	Tutarı
Belediye Tahsilât Yönetmeliği 10. Maddesi; (Mülga 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun 83. Maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca) 5018 sayılı Kanun 35 inci maddesinin birinci fıkrası 2020 yılı Bütçe Kanunu (İ) Cetveli ile belirlenen limitler	10.000' e kadar olan belediyeler	3.800
	10.000' den fazla olan belediyeler	7.600

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

1. Kasa işlemleri:	TL
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı;	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	2.600
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.500
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile asker alma bölge-askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firarı erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet teskere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir. teminet iadelerinde sağlık turizm ve turizm güvenliği kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27 nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla vezne de bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairelerinde,	3.900
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	25.700
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	14.700
2. Kaybedilen alındılar için ilân: İlgilileri tarafından kaybedilen alındılarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 528 inci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	1500
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	4.900
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı	15.600

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler: Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	6.100
C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	5.000
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	7.000
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	25.000
2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.	
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınır.	95.000
D-TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,	
1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında	7.600
1.2. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	36.000
2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.	

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ

A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde	1.900
1.2. Diğer ilçelerde	990
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sev kullanılmak üzere	21.900
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	12.700
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	36.800
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	150.000
5.2. Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	99.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	38.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	100.600
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	9.900
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	40.300
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	729.400
10. Yargılama Giderleri	20.750
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	4.600
12. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	10.000
12.2. Diğer il ve ilçelerde	6.000
B - ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	1.900
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 SAYILI Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birinmince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	899
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları: (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1.1/1/2020 tarihinden itibaren :	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (27/12/2013 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	13,75
2. 1/7/2018-31/12/2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	19,50
3. 1/1/2017 - 30/06/2018 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (31/12/2016 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	9,75

MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK HİZMET BEDELLERİNİN HESABINDA KULLANILACAK 2020 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ HAKKINDA TEBLİĞ

10 Mart 2020 tarih ve 31064 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

I-. SINIF YAPILAR

1. A GRUBU YAPILAR.....	210,00
2. Kâgir veya betonarme ihata duvarı (3 .00 yüksekliğe kadar)	
3. Basit kümes ve basit tarım yapıları	
4. Plastik örtülü seralar	
5. Mevcut yapılar arası bağlantı-geçiş yapıları	
6. Geçici kullanımı olan küçük yapılar	
7. Kalıcı kullanımı olan yardımcı yapılar	
8. Gölgelekler-çardaklar	
9. Üstü kapalı yanları açık dinlenme, oyun ve gösteri alanları	
10. Depo amaçlı kayadan oyma yapılar	
11. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	310,00
1. Cam örtülü seralar	
2. Basit padok, büyük ve küçük baş hayvan ağılları	
3. Kâgir ve betonarme su depoları	
4. İş yeri depoları	
5. Bu gruptakilere benzer yapılar.	

II. SINIF YAPILAR

A GRUBU YAPILAR	510,00
1. Kuleler, ayaklı su depoları	
2. Palplanj ve ankrajlı perde ve istinat duvarları	
3. Kayıkhanesi	
4. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	487503,00
1. Şişirme (Pnömatik) yapılar	
2. Tek katlı ofisler, dükkân ve basit atölyeler	
3. Semt sahaları, küçük semt parkları, çocuk oyun alanları ve eklentileri	
4. Tarımsal endüstri yapıları (Tek katlı, prefabrik beton, betonarme veya çelik depo ve atölyeler, tesisat ağırlıklı ağıllar, fidan yetiştirme ve bekletme tesisleri)	
5. Yat bakım ve onarım atölyeleri, çekek yerleri	
6. Jeoloji, botanik ve tema parkları	
7. Mezbahalar	
8. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
C GRUBU YAPILAR	820,00
1. Hangar yapıları (küçük uçaklar, helikopterler, tarım uçakları park ve bakım onarım yeri)	
2. Sanayi yapıları (Tek katlı, bodrum ve asma katı da olabilen)	
3. Bu gruptakilere benzer yapılar.	

MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK HİZMET BEDELLERİNİN HESABINDA KULLANILACAK 2020 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ HAKKINDA TEBLİĞ

10 Mart 2020 tarih ve 31064 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

III. SINIF YAPILAR

A GRUBU YAPILAR 1.100,00

1. Okul ve mahalle spor tesisleri (Temel eğitim okullarının veya işletme
2. ve tesislerin spor salonları, jimnastik salonları, semt salonları)
3. Katlı garajlar
4. Ticari amaçlı binalar (üç kata kadar üç kat dâhil – asansörsüz-3/7/2017 tarihli ve 30113 mü kerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinin 34 inci mad desinin 1 inci fıkrasına göre asansör yeri bırakılacak)
5. Alışveriş merkezleri (semt pazarları, küçük ve büyük hal binaları, marketler, v.b.)
6. Basımevleri, matbaalar
7. Soğuk hava depoları
8. Konutlar (üç kata kadar- üç kat dâhil- asansörsüz -3/7/2017 tarihli ve 30113 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinin 34 ücnü maddesinin 1 inci fıkrasına göre asansör yeri bırakılacak)
9. Akaryakıt ve gaz istasyonları
10. Kampingler
11. Küçük sanayi tesisleri (Donanımlı atölyeler, imalathane, dökümhane)
12. Semt postaneleri
13. Kreş ve Gündüz bakımevleri, Hobi ve Oyun salonları
14. Bu gruptakilere benzer yapılar.

B GRUBU YAPILAR 1.450,00

1. Entegre tarımsal endüstri yapıları, Büyük çiftlik yapıları
2. Gençlik Merkezleri, Halk evleri
3. Lokanta, kafeterya ve yemekhaneler
4. Temel eğitim okulları
5. Küçük kitaplık ve benzeri kültür tesisleri
6. Jandarma ve emniyet karakol binaları
7. Sağlık ocakları, kamu sağlık dispanserleri
8. Ticari amaçlı binalar (Yapı yüksekliği 21,50 m'ye kadar olan)
9. 150 kişiye kadar cezaevleri
10. Fuarlar
11. Sergi salonları
12. Konutlar (Yapı yüksekliği 21,50 m'den az yapılar)
13. Marinalar
14. Gece kulübü, diskotekler
15. Misafirhaneler, Pansiyonlar
16. Bu gruptakilere benzer yapılar

IV. SINIF YAPILAR

A GRUBU YAPILAR 1.550,00

1. Özelliği olan büyük okul yapıları (Spor salonu, konferans salonu ve

MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK HİZMET BEDELLERİNİN HESABINDA KULLANILACAK 2020 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ HAKKINDA TEBLİĞ

10 Mart 2020 tarih ve 31064 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

2. ek tesisleri olan eğitim yapıları)
 3. Poliklinikler
 4. Liman binaları
 5. İdari binalar (ilçe tipi hükümet konakları, vergi daireleri, vb.)
 6. İlçe Belediyeleri
 7. 150 kişiyi geçen cezaevleri
 8. Kaplıcalar, şifa evleri vb. termal tesisleri
 9. İbadethaneler (1500 kişiye kadar)
 10. Entegre sanayi tesisleri
 11. Aqua parklar
 12. Müstakil spor köyleri (Yüzme havuzları, spor salonları ve statları bulunan)
 13. Yaşlılar Huzurevi, kimsesiz çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları
 14. Büyük alışveriş merkezleri
 15. Yüksekokullar ve eğitim enstitüleri
 16. Apartman tipi konutlar (Yapı yüksekliği 30,50 m’den az yapılar)
 17. Oteller (1 ve 2 yıldızlı)
 18. Bu gruptakilere benzer yapılar.
- B GRUBU YAPILAR** **1.850,00**
1. Araştırma binaları, laboratuvarlar ve sağlık merkezleri
 2. İl tipi belediyeler
 3. İl tipi idari kamu binaları
 4. Metro istasyonları
 5. Stadyum, spor salonları ve yüzme havuzları
 6. Büyük postaneler (merkez postaneleri)
 7. Otobüs terminalleri
 8. Eğlence amaçlı yapılar (çok amaçlı toplantı, eğlence ve düğün salonları)
 9. Banka binaları
 10. Normal radyo ve televizyon binaları
 11. Özelliği olan genel sığınaklar
 12. Müstakil veya ikiz konutlar (Bağımsız bölüm brüt alanı 151 m² ~ 600 m² villalar, teras evleri, dağ evleri, kaymakam evi vb.)
 13. Bu gruptakilere benzer yapılar.
- C GRUBU YAPILAR** **2.000,00**
1. Büyük kütüphaneler ve kültür yapıları
 2. Bakanlık binaları
 3. Yüksek öğrenim yurtları
 4. Arşiv binaları
 5. Radyoaktif korumalı depolar
 6. Büyük Adliye Sarayları
 7. Otel (3 yıldızlı) ve moteller
 8. Rehabilitasyon ve tedavi merkezleri

MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK HİZMET BEDELLERİNİN HESABINDA KULLANILACAK 2020 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ HAKKINDA TEBLİĞ

10 Mart 2020 tarih ve 31064 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

9. İl tipi hükümet konakları ve büyükşehir belediye binaları
10. İş merkezleri (Yapı yüksekliği 21,50 m ile 30,50 m arası -30,50 m dâhil yapılar)
11. Konutlar (Yapı yüksekliği 30,50 m ile 51,50 m arası -51,50 m dâhil yapılar)
12. Bu gruptakilere benzer yapılar.

V. SINIF YAPILAR

A GRUBU YAPILAR 2.400,00

1. Televizyon, Radyo İstasyonları, binaları
2. Orduveleri
3. Büyükelçilik yapıları, vali konakları ve brüt alanı 600 m2 üzerindeki özel konutlar
4. Borsa binaları
5. Üniversite kampüsleri
6. İş merkezleri (Yapı yüksekliği 30,50 m aşan yapılar)
7. Yapı yüksekliği 51,50 metreyi aşan yapılar
8. Alışveriş kompleksleri (İçerisinde sinema, tiyatro, sergi salonu, kafe, restoran, market, v.b bulunan)
9. Bu gruptakilere benzer yapılar.

B GRUBU YAPILAR 2.900,00

1. Kongre merkezleri
2. Olimpik spor tesisleri – hipodromlar
3. Bilimsel araştırma merkezleri, AR-GE binaları
4. Hastaneler
5. Havalimanları
6. İbadethaneler (1500 kişinin üzerinde)
7. Oteller (4 yıldızlı)
8. Bu gruptakilere benzer yapılar.

C GRUBU YAPILAR 3.250,00

1. Oteller ve tatil köyleri (5 yıldızlı)
2. Müze ve kütüphane kompleksleri
3. Bu gruptakilere benzer yapılar.

D GRUBU YAPILAR 3.800,00

1. Opera, tiyatro ve bale yapıları, konser salonları ve kompleksleri
2. Tarihi eser niteliğinde olup restore edilerek veya yıkılarak aslına uygun olarak yapılan yapılar
3. Bu gruptakilere benzer yapılar.

YAPI, TESİS VE ONARIM İŞLERİ İHALELERİNDE KULLANILAN MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BİTİRME BELGELERİNİN 1/1/2020-1/1/2021 TARİHLERİ ARASINDA MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BİTİRME BELGELERİ İÇİN GEÇERLİ KATSAYILAR

10.03.2020 tarih ve 31064 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Yıllar	2020 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2020 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2020 yılında uygulanacak katsayılar
1953 ve öncesi	3.993.241,761	1980	81.247,554	2000	12,476
1954	3.601.926,946	1981	56.236,513	2001	10,191
1955	3.189.981,729	1982	46.759,620	2002	6,158
1956	2.613.441,559	1983	40.647,056	2003	4,728
1957	2.286.278,579	1984	32.518,942	2004	4,079
1958	2.091.310,258	1985	22.417,209	2005	3,653
1959-1966	1.776.503,964	1986	16.236,283	2006	3,446
1967	1.611.710,819	1987	12.514,492	2007	3,074
1968	1.479.457,894	1988	8.319,826	2008	2,886
1969	1.409.321,952	1989	5.047,346	2009	2,636
1970	1.315.282,915	1990	3.061,518	2010	2,572
1971	1.183.347,589	1991	1.964,501	2011	2,387
1972	1.002.889,770	1992	1.179,694	2012	2,429
1973	887.161,342	1993	711,632	2013	2,311
1974	658.455,373	1994	426,362	2014	2,115
1975	525.081,086	1995	193,798	2015	1,972
1976	447.864,402	1996	107,374	2016	1,834
1977	328.513,323	1997	55,155	2017	1,666
1978	234.916,378	1998	31,961	2018	1,447
1979	173.933,242	1999	20,629	2019	1,177
				2020	1,000

- 1/3/1981-28/2/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dâhil) ve geçerliliğini muhafaza eden müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 56.236,513 ile çarpılacaktır.

- 1/3/1982-31/12/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dâhil) müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 46.759,620 ile çarpılacaktır.

-Kuruluşlarca iş bitirme belgelerinin ve müteahhitlik karnelerinin değerlendirilebilmesi için 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere aşağıda tespit olunan katsayılar uygulanacaktır.

PROJE VE KONTROLLUK İŞLERİNDE UYGULANACAK FİYAT ARTIŞ ORANLARI HAKKINDA TEBLİĞ

(19 Şubat 2020 tarih ve 31044 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.)

28/7/1988 tarihli ve 88/13181 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Sektörüne Dahil İdarelerin İhalesi Yapılmış ve Yapılacak İşlerinde İhale Usul ve Şekillerine Göre

Fiyat Farkı Hesabında Uygulayacakları Esaslar

1/1/2020 tarihinden itibaren, proje ve kontrollük işlerinde uygulanmak üzere

2001	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Nisan) sözleşmeleri için	19,202
2001	2.	dönemi (15 Nisan - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	18,779
2001	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Haziran) sözleşmeleri için	16,883
2001	4.	dönemi (15 Haziran - 30 Haziran) sözleşmeleri için	16,210
2001	5.	dönemi (1 Temmuz - 14 Eylül) sözleşmeleri için	15,546
2001	6.	dönemi (15 Eylül - 14 Ekim) sözleşmeleri için	14,771
2001	7.	dönemi (15 Ekim - 14 Kasım) sözleşmeleri için	14,032
2001	8.	dönemi (15 Kasım - 14 Aralık) sözleşmeleri için	13,223
2001	9.	dönemi (15 Aralık - 31 Aralık) sözleşmeleri için	12,626
2002	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Ocak) sözleşmeleri için	11,568
2002	2.	dönemi (15 Ocak - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	9,389
2002	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Temmuz) sözleşmeleri için	9,040
2002	4.	dönemi (15 Temmuz - 30 Eylül) sözleşmeleri için	8,514
2002	5.	dönemi (1 Ekim - 31 Aralık) sözleşmeleri için	8,265
2003	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	7,582
2003	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	7,454
2004	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6,903
2004	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6,713
2005	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6,474
2005	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6,051
2006	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5,907
2006	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,661
2007	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5,417
2007	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,242
2008	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5,100
2008	2.	dönemi (1 Temmuz - 14 Ağustos) sözleşmeleri için	4,783
2008	3.	dönemi (15 Ağustos - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,536
2009	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,398
2009	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,184
2010	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,047
2010	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,901
2011	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	3,662
2011	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,513
2012	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Ocak) sözleşmeleri için	3,287
2012	2.	dönemi (15 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	2,179
2012	3.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	2,172
2013	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	2,033
2013	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	2,025
2014	1.	dönemi (1 Ocak - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,905
2015	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,847
2015	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,816
2016	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,848
2016	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,836
2017	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,523
2017	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,524
2018	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,347
2018	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,328
2019	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,119
2019	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,140
2020	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,000